Milivoj Matošec

DE PRISOS ÎN UNIVERS

ROMAN

În românește de GEORGE BULIC

Editura ION CREANGĂ, București, 1982

Coperta de VALENTIN TĂNASE

Milivoj Matošec
SUVIŠAN U SVEMIRU
Izdavačko preduzeće PROSVETA
Beograd, 1961

Alexandru Macedon și Pero Catastrofă

În clasă domnea o liniște deplină, de puteai să auzi și musca. Din păcate, bîzîitul nu se auzea, pentru că nu se găsea acolo nici o muscă. Se aflau doar treizeci de elevi și un profesor de istorie.

Faptul acesta nu explica deloc liniștea. Ba, dimpotrivă, o făcea de neînțeles. Treizeci de elevi și un profesor de istorie stîrnesc mai degrabă gălăgie decît liniște. Tăcerea adîncă a celor treizeci de elevi o pricinuia catalogul. Catalogul stătea deschis, ceea ce însemna pentru clasă un pericol mare : examinarea cunoștințelor. Cu alte cuvinte : bătălie, vijelie, furtună. Or, timpul dinaintea bătăliei, vijeliei sau furtunii e întotdeauna plin de liniște. Aceasta era adevărata explicație a tăcerii și nemișcării celor treizeci de elevi.

Și iată că a început să tune. Vocea profesorului anunță începerea bătăliei, furtuna care va veni.

— Pero ! strigă profesorul.

— Catastrofă ! adăugă cineva din ultimele bănci.

Cuvîntul acesta din urmă fu însoțit de chicoteli, în care se ghicea și încordare și ușurare, dar și obrăznicie.

— Nu permit să mi se spună Catastrofă ! zise furios Pero, sculîndu-se în picioare. O să reclam.

Aerul se cutremură de rîsete.

— Mie îmi zic Tic-Tac și n-am de gînd să reclam pe nimeni, declară un băiat cu o mutrișoară gravă și cu

ochi verzi. Pur și simplu, fiindcă nu știu cui aș putea să reclam.

— Autorităților școlare ! grăi cineva.

— Părinților și tutorilor !

— Opiniei publice !

— Ajunge ! strigă Pero, strîngînd pumnii.

— Roagă-mă pe mine să spun „ajunge !“ zise profesorul. Dealtminteri, nici nu trebuie să mă rogi. Voi face singur acest lucru. Hai, ajunge ! Gata !

— Cum, gata ? întrebă cu naivitate un glăscior timid. Rîsul ajută la sănătate. La fel și mînia. E dovedit științific.

Profesorul îl căută cu ochii pe posesorul glasului naiv. Vru să spună ceva, dar se răzgîndi. Se uită la Pero, care stătea posomorît și zbîrlit.

— Cum ai ajuns la această poreclă ? De ce îți zic Catastrofă ?

Pero dădu din umeri furios și nu răspunse. Două degete stăteau ridicate sîcîitor chiar în fața profesorului. Era Tic-Tac. Nu aștepta ca profesorul să-i dea voie ori să-i interzică să vorbească. Sări în sus ca un arc.

— Porecla i se potrivește. E corectă. De tot ce se apucă Pero, iese rău. Totdeauna iese cîte o grozăvie. Înțelegeți ? Ca-ta-stro-fă !

Pero strînse și mai tare pumnii. Scrîșni din dinți și se înroși de mînie.

— În mediul ăsta nu se poate lucra. Mereu își bat joc de mine. Dacă un lucru nu iese cum trebuie, ei zic că numai Pero e de vină. El e cu catastrofa. Ce să fac : să reclam, ori mă las păgubaș ?

Se așeză brusc, bosumflat. Profesorul rîse prietenește.

— Nu te lăsa. Dar nici nu reclama. Cel puțin nu imediat. Ai timp. Dacă se vor întrece cu gluma, eu te voi apăra. Hai să vorbim despre lucruri serioase.

Pero nici nu se mișcă, de parcă cuvintele profesorului n-ar fi ajuns să străbată prin carapacea supărării sale.

De parcă descurajarea l-ar fi țintuit de bancă.

— Ridică-te în picioare, Pero ! porunci profesorul.

— Eu ? întrebă mirat Pero. Chiar eu ?

Izbucniră rîsete din toate părțile.

— Chiar tu ! confirmă grav profesorul. Aș dori să aud cîte ceva despre Alexandru Macedon. Cîteva lucruri mai însemnate.

Pero se sculă încet și fără chef. Se încruntă, de parcă acest lucru i-ar fi pricinuit o durere fizică.

— Deci, să auzim, îi dădu ghes profesorul.

— Era fiul unui rege macedonean. Unicul fiu.

Cei din clasă nu rîseră. Rămaseră liniștiți și atenți. Așteptau să urmeze fapte mai mari și mai importante.

— Unicul fiu, zici ? întrebă profesorul, înveselit parcă.

— Fapt dovedit istoricește, rosti sobru Pero. A crescut repede și a tăiat și mai repede un nod, tocmai în Asia Mică.

— Și mai departe ?

— Mai departe, nimic.

Clasa n-a mai putut să se stăpînească. Izbucni într-un hohot de rîs de se cutremurară pereții. Iar cineva, abia adunîndu-și puterile, strigă :

— Mă, Catastrofă !

Mîna profesorului, ridicată brusc, domoli hohotele dezlănțuite.

— Mai știi ceva despre Alexandru ?

— Păi, nu-i de ajuns ?

— Nu-i de ajuns.

— Dar am spus tot ! Și despre tatăl lui, și despre el, și despre nodul acela.

Profesorul se încruntă. Semn rău.

— Termină cu gluma, Pero ! Iar n-ai învățat ?

— Ba, am învățat.

Profesorul strînse din umeri și se îndreptă spre catedră.

— N-o să ne certăm. Tu crezi că știi ceva, iar eu cred că nu știi multe.

— Confruntare de păreri ! spuse careva în surdină.

— În detrimentul lui Pero ! adăugă altul.

— Ca-ta-stro-fă ! glăsui cu importanță Tic-Tac.

Profesorul nu ținu seamă de aceste observații. Privea îngîndurat catalogul deschis.

— Două note slabe... trei note slabe... patru note slabe... și cu Alexandru Macedon fac exact cinci note slabe.

Îl căută din ochi pe Pero. Pero ședea și privea cu atenție un punct invizibil pe peretele opus.

— Poți să șezi, Pero !

— Mulțumesc. M-am așezat.

— Ce crezi tu despre mine și despre toți cei care sîntem cu tine în clasă ?

— Nimic. Reflectez acum asupra altor lucruri. Încerc să-mi amintesc unde am auzit că Alexandru Macedon era unicul fiu al regelui. Interesantă informație ; nu pot însă nicicum să-mi aduc aminte de unde o știu.

În clasă era liniște deplină. Elevii așteptau o furtună mai năprasnică decît examinarea cunoștințelor. Așteptau sentința.

— Astăzi vom avea întîlnire cu părinții, la sfîrșitul orelor de curs, spuse încet profesorul, de parcă i-ar fi părut rău să tulbure liniștea. Tatăl tău va auzi multe lucruri neplăcute despre tine. Niște lucruri care-l vor durea. Crede-mă că nu mi-ar face plăcere să fiu în locul lui. Și nici în locul tău.

Pe coridor sună clopoțelul. Profesorul se ridică în picioare și se îndreptă spre ușă. Pero rămase nemișcat. Căuta cu ochii un punct invizibil.

Reporterul TUNETULUI caută un fapt senzațional

TUNETUL e un ziar mare. Toate ziarele mari au reporteri mari. Așa a fost și va fi întotdeauna. Cel mai mare dintre toți marii reporteri ai ziarului *TUNETUL* este N.K. Nu e numele lui complet, ci numai inițialele numelui și prenumelui. Toți din redacție s-au obișnuit să-i spună pe numeme prescurtat, adică ENKA. Prescurtarea aceasta a devenit numele lui de ziarist. Nume atrăgător, misterios și plin de forță. Nu se știe precis dacă reporterul ENKA își datorează succesul numelui său, sau, dimpotrivă, dacă numele și-l datorează succesului. Dealtfel, asta n-are importanță. E important însă de știut că ENKA e cel mai mare dintre reporterii marelui ziar *TUNETUL*.

În după-amiaza aceea, reporterul ENKA era preocupat de un lucru foarte important. Căuta un fapt senzațional. Cel mai senzațional din istoria ziaristicii. Acest lucru îl făcea în fiecare după-amiază. De aceea a și devenit celebru. Celebritatea nu poate să-l ocolească pe reporterul care caută în fiecare zi o senzație mai mare decît cea precedentă.

Era bine dispus cu toate că încă nu descoperise faptul. Lovea cu creionul în propria lui frunte și citea cu atenție titlurile de pe paginile ultimei ediții a *TUNETULUI*. Nu făcea acest lucru fără motiv. De multe ori i s-a întîmplat ca în coloanele propriului său ziar să descopere urmele unui vînat mai deosebit.

În ziua aceea în ziar nu erau decît lucruri obișnuite. Nimic răsunător. De abia în ultima pagină, unde se tipăresc anunțurile, numele noilor născuți și înștiințările despre întrunirile asociațiilor publice, organizațiilor și

cluburilor, o știre măruntă, fără să bată la ochi, îi atrase atenția. O citi de cîteva ori și se încruntă.

— Hm ! zise vag. Hm ! repetă și mai nehotărît.

La masa din colțul camerei ședea reporterul Panăascuțită, primul după marele ENKA pe scara celebrității. Se uita cu multă atenție la prietenul său. Era sigur că se pregătesc lucruri mari. Altminteri, ENKA n-ar fi zis de două ori „hm". Ori ar fi făcut-o o singură dată, ori ar fi tăcut.

— Prin urmare ? întrebă scurt Panăascuțită.

— Ascultă ! îi spuse ENKA mulțumit. Am găsit un anunț foarte ciudat.

Tuși și începu să citească :

— *NECUNOSCUTULE ! Dacă e atît de important, sînt gata să mă întîlnesc cu dumneata, cu toate că nu iau în seamă scrisorile care nu sînt iscălite cu numele adevărat. Ora pe care o propui îmi convine, pentru că în fiecare zi, la șase după-amiază, ies la plimbare. Cu locul întîlnirii sînt de asemenea de acord. Dacă e vreo glumă nesărată, ar fi mai bine să renunți dinainte. Profesorul G.*

ENKA îi aruncă lui Panăascuțită o privire cercetătoare. Celălalt mare reporter nu arătă vreun interes deosebit față de cele auzite.

— Și ce-i cu asta ? întrebă el fără însuflețire. Un anunț ca toate anunțurile. Cineva vrea să se întîlnească cu cineva, dar își dă importanță în prealabil.

ENKA îl privi compătimitor, de parcă ar fi vrut să zică : „N-ai fler pentru o senzație adevărată. De aceea nu vei deveni niciodată primul reporter. Fără supărare, dar îți lipsește o coardă importantă."

Panăascuțită ghici, cel puțin parțial, gîndurile celui mai mare reporter. Fața i se întunecă un pic.

— Iarăși nu mă crezi capabil să dau de urma unei știri cu adevărat senzaționale, nu-i așa ?

— Să lăsăm cearta, făcu ENKA, puțin ofensat. Mai bine ascultă ce cred eu despre acest lucru. Sînt sigur că acest anunț nu e unul obișnuit. Iată de ce : Cineva a scris o scrisoare în care îl roagă pe profesorul G. să se întîlnească cu el. E în regulă. E frumos ca oamenii să se întîlnească, dar totuși ceva nu-mi miroase a bine. Profesorul G. locuiește undeva, fără îndoială. Omul care a scris scrisoarea îi știe adresa, căci, altminteri, cum i-ar fi trimis scrisoarea ? Urmează prima întrebare importantă : *DE CE ACEL OM NU L-A VIZITAT PE PROFESOR LA EL ACASĂ ?* Ai observat poate încă un lucru. Omul n-a iscălit scrisoarea. Așadar, a doua întrebare importantă : *DE CE DOREȘTE SĂ RĂMÎNĂ NECUNOSCUT ?* Nu se ascunde, oare, în această invitație o cursă bine ticluită ? Nu cumva profesorul G., care crede că e vorba de un lucru de importanță deosebită, va deveni victima expeditorului misterios al scrisorii ?

Panăascuțită întinse amîndouă mîinile, de parcă ar fi vrut să se apere de mulțimea întrebărilor și concluziilor prietenului său.

— Ajunge ! Ai spus prea mult. Numai cît ai povestit pînă acum e destul pentru o povestire captivantă. Accentuez, povestire, nicidecum reportaj. Dar uiți că a rămas neexplicată încă o întrebare importantă : *CINE E PROFESORUL G. ?*

— Excelent ! zîmbi ENKA. Văd că ai început să gîndești. Dar n-ai dreptul să spui că am uitat acest amănunt. Mi-a venit în minte imediat. Ba, pot să-ți spun și mai mult. Chiar din cauza acelui profesor m-a atras toată afacerea.

Panăascuțită clătină din cap și recunoscu sincer :

— Nu înțeleg.

ENKA zîmbi blînd, de parcă nici n-ar fi așteptat alt răspuns.

— Există în orașul nostru un profesor al cărui nume începe cu litera G. Acest profesor e o personalitate binecunoscută. Îți dai seama la cine mă gîndesc ?

— Bineînțeles. E vorba de profesorul Galaktici.

— Așa e.

Panăascuțită nu păru impresionat.

— Aș putea să pun pariu cu tine că în orașul nostru există cel puțin zece profesori al căror nume începe cu litera G. Cred că te-ai pripit să tragi concluziile.

ENKA nu se dădu bătut. Avea pregătit răspunsul.

— În anunț scrie : „În fiecare zi la ora șase după-amiază ies la plimbare.“ N-ai observat, băiete, acest lucru ? Doar n-o să afirmi că toți profesorii G. ies la plimbare la ora șase. În cel mai bun caz, ar putea să facă asta doi sau trei. Nici unul mai mult. În ce-l privește pe profesorul Galaktici, el iese la plimbare în fiecare zi la ora șase după-amiază. Nu-i nevoie să-ți jur că e așa, pentru că știi și singur. Așadar, sîntem, sau nu sîntem aproape de marele reportaj ?

Panăascuțită fu nevoit să admită că ENKA l-a pus cu botul pe labe. Dovezile lui erau mult prea puternice. Totuși îi venea greu să-și recunoască înfrîngerea.

— S-ar putea ca tot ce ai spus să fie exact. Poate că toate acestea îl privesc chiar pe profesorul Galaktici. Dar să fie, oare, vorba despre ceva senzațional ? S-ar putea să fie un lucru cu totul mărunt și fără importanță. Poate că omul acela e un fost coleg de școală al profesorului, poate că n-a reușit în viață și dorește pînă în ultima clipă să rămînă necunoscut, de teamă ca profesorul să nu-l refuze. Oamenii sînt sensibili, ține minte acest lucru. Cine știe, poate că are de gînd să-i ceară profesorului bani cu împrumut ori vreun alt serviciu ? Dacă-i așa, atunci unde ți-e faptul de senzație ?

— Totul e posibil, căzu de acord mărinimos ENKA. Dar atîta timp cît mai există și o altă posibilitate, pentru mine chestiunea nu e lipsită de importanță. Să

presupunem că nu e coleg de școală, că nu e un cunoscut care are nevoie de bani sau de vreun serviciu. S-ar putea să fie vorba de altceva. După cum s-ar putea să fie așa cum ai spus tu. Prin urmare, merită să încercăm.

Panăascuțită știa că nu există forță care să-l facă pe marele reporter să dea înapoi de la ceea ce a hotărît să facă. De aceea a renunțat la oricare alte argumente. A tras concluzia că toate acestea nu-l privesc defel și că i-e totuna ce face ori intenționează ENKA să facă.

— Îți doresc vînat bun ! îi spuse scurt.

— Acesta-i cuvîntul potrivit ! exclamă ENKA, sculîndu-se de pe scaun. Mai întîi voi vizita secția de publicitate, să văd dacă nu cumva cei de acolo se află în posesia unor date precise despre profesorul G. Apoi, cu ceva mai înainte de ora șase, mă voi duce și eu la plimbare. Știi și tu că-l voi găsi ușor pe profesorul Galaktici.

Ieși din birou, fredonînd o melodie. Panăascuțită se întoarse la masa lui de lucru. Pe biroul marelui reporter rămase desfăcut numărul din ultima ediție a ziarului *TUNETUL*.

Tatăl și fiul nu se înțeleg

Tatăl lui Pero era tare amărît. Abătut, îndurerat și îngrijorat. Cele auzite la consfătuirea cu părinții erau prea multe pentru un om căruia i-ar fi plăcut să aibă o părere foarte bună despre fiul său. Acum această părere bună se clătinase. O zdruncinau notele slabe și com-

portarea de neînțeles a fiului său Pero, poreclit Catastrofă.

„Nu-l înțeleg, își zicea tatăl, dar mă interesează dacă el însuși se înțelege. Cine știe? Ceva se întîmplă cu băiatul. Dar ce? Pînă acum n-am observat nimic deosebit. Parcă era totul în ordine. Era, oare? Nu cumva i-am acordat eu prea puțină atenție?"

Tatăl măsura cu pași mari odaia. Unu, doi, trei, patru, cinci. Și înapoi. Unu, doi, trei, patru, cinci. Cinci pași. Cinci note slabe. Celelalte fapte nu pot fi apreciate prin note. „Alexandru Macedon a fost unicul fiu al lui taică-său. Mulțumesc. M-am așezat. Mă gîndesc de unde am această informație despre Alexandru." Obrăznicie. E clar că își bate joc de profesor.

Nu are nici un sens să numere pașii. Copilării! Pașii și notele slabe nu au nimic comun. „Totuși, de unde atîtea note slabe dintr-o dată? Pînă nu de mult era un elev bun. Deci nu e vorba de incapacitate. Mai degrabă ai zice că la mijloc e o încăpățînare, o împotrivire premeditată. Împotriva cui? Împotriva școlii și a colegilor de clasă, împotriva mea, ori împotriva tuturor? De ce? Din care cauză și cu ce scop?"

Tatăl încetase să se mai plimbe. Stătea și mai îngîndurat decît pînă acum. Îi veni în minte că a citit undeva despre asemenea cazuri. Dar unde? Nu are importanță. Băieții de această vîrstă, după cît se pare, au uneori astfel de ieșiri. Bineînțeles, nu durează mult timp. Cam ciudată poveste! Citind despre toate astea, tatăl lui Pero era înclinat să creadă că e vorba de o exagerare a oamenilor de știință, care cercetează modul de a se comporta al oamenilor. Acum însă șovăia. Poate că există totuși un adevăr în povestea aceea a savanților? Nu cumva în modul acesta se poate explica și comportarea lui Pero?

Pînă de curînd a fost un elev destul de bun. Ascultător, sîrguincios. Nu strălucit, dar, totuși, bun. Și deo-

dată, ce întorsătură ! Apariția impertinentului Pero din carapacea lui Pero cel de altădată. A plesnit carapacea și a fost înlăturată. A ieșit un nou Pero. Pero Catastrofă !

Ar trebui luate în serios cele ce scriu savanții. Ei nu vorbesc totuși la întîmplare. Își cunosc meseria. Ce a mai citit acolo ? Ah, da. Băiatul începe să creadă că nu-l înțelege nimeni și că nimeni nu se sinchisește de el. Nici părinții, nici prietenii, nici profesorii. Își bagă acest lucru în cap și e din ce în ce mai încredințat că așa e. Se înstrăinează și se însingurează. Se apără acolo unde nimeni nu-l atacă. Luptă împotriva unui adversar inexistent. Se epuizează în această luptă și devine obosit. Indiferent față de învățătură. E desperat de singurătate, pentru că nu lasă pe nimeni să se apropie de el. Un chinuit din proprie voință.

Cazul lui Pero s-ar putea explica foarte bine în acest mod. Totul, totul e identic. Totul corespunde. Alexandru Macedon și cinci note slabe ! Dar poate că nu e chiar asta. Poate că la mijloc e o veche suferință, care există dinainte de a începe savanții să studieze omul și modul său de a se comporta. O fi îndrăgostit. De o fetiță din clasele inferioare. De ce neapărat din clasele inferioare ? Ar putea fi chiar din cele superioare, ori din aceeași clasă. E totuna. Zîmbitoare, veselă ; una de care s-ar îndrăgosti oricare băiat. Oftaturi, neliniște. Preocuparea cum să se apropie de ea și cum să înceapă să-i vorbească. Un lucru irealizabil. Catastrofă ! Și cinci note slabe.

Poate fi și una, și alta. Pot fi amîndouă. Sau să fie cu totul altceva. Trebuie să discute cu Pero. Liniștit, cumpănit și prudent. Nu zgîndărîndu-i rana, ci încercînd s-o vindece. Să-i întindă o mînă. Să-i fie prieten și sfătuitor.

Pero era și el amărît. Se întorcea acasă, întrebîndu-se ce îl supără de fapt. Undeva, în piept, îl apăsa un bo-

lovan greu. Dar unde anume ? Şi ce-i cu bolovanul ăsta care-l apasă ? Un bolovan, ori un cui mare şi bine ascuţit, care-l pătrunde din ce în ce mai dureros în inimă. Cum să scape ? Grea întrebare.

Pero era mîhnit. Foarte mîhnit. Simţea acest lucru şi era convins că merită toată compasiunea, atenţia şi delicateţea. Nu-l înţelegea nimeni. Doar lui îi părea rău de el însuşi.

De fapt, n-ar trebui să fie mîhnit. De ce să fie ? Din cauza poveştii cu Alexandru Macedon ? Asemenea poveşti au fost prea multe în ultimul timp, ca să mai merite atenţie. Cu una mai mult sau mai puţin, e totuna. N-are importanţă. De ce-l sîcîie în fiecare zi cu tot soiul de absurdităţi ? Îl cred cu toţii prost. Îi pun cîte o întrebare şi se uită la el, de parcă ar şti dinainte că nu se pot aştepta la un răspuns mai acătării. Îi cer să le arate cît e de ignorant. Foarte bine, se arată ignorant, adică nu le răspunde la nimic. Îi păcăleşte. Ei nu-şi dau seama. Nu ştiu că-i înşală, că păstrează totul pentru el ; iar lor nu le rămîne nimic. Nu le lasă nici măcar gîndul că ar putea, dacă ar vrea. Căci, într-adevăr, poate, dar nu vrea. Şi nici n-o să vrea. Ce pot să-i facă? De fapt, n-ar mai trebui să se întoarcă în clasă. O adunătură de invidioşi ! Îl invidiază, fiindcă-i îndrăzneţ. Fiindcă ei nu pot fi îndrăzneţi. N-au curajul. De aceea sînt atît de batjocoritori. Îl urăsc şi vor să-l învingă prin batjocură. Ciudaţi oameni ! Şi răi. Şi plicticoşi. Cinci note slabe e un motiv suficient ca să nu-i mai vadă. La drept vorbind, ei vor crede că l-au învins. Dar n-are a face. Să rămînă cu laurii falsei victorii.

Dar Renata ? Renée. Ori poate René ? Blondă. Cu ochi albaştri. Cu buze roşii. Nu-l bagă în seamă, de parcă nu i-ar fi scris niciodată nici o scrisoare. Dar n-are importanţă. Nu e mîhnit din pricina ei. Nu-l doare din cauza blondei Renata. E şi ea la fel ca toţi ceilalţi. Nu e cu nimic mai bună. Fără doar şi poate, a auzit

și ea despre notele slabe. De parcă n-ar fi ceva omenesc. De parcă unii oameni ar fi făcuți numai pentru note mari, iar alții numai pentru note slabe. Caraghios!

Renata stă acum la fereastră și-l pîndește. Iar el își poartă amărăciunea — bolovanul acela din piept ori cuiul din inimă. E totuna. Las' să creadă că suferă din cauza ei. Va rupe a doua scrisoare. Și așa o ține de prea mult timp în buzunar. Are s-o arunce la canal. Așa! Acum e totul în regulă. Nu mai există Renata, Renée, René. Nu mai există! Adio! Punct.

Poarta a scîrțiit. Totdeauna scîrțiie. Dealtminteri, acest lucru nu-l interesează. Acum situația este alta. Îl așteaptă tata. A fost la consfătuire. A aflat totul. Tatăl lui e un om bun, desigur, foarte bun. Totuși nu-l înțelege. Acordă prea multă atenție unor fleacuri. În clipa de față, Pero nu mai e pentru el Pero, ci cinci note slabe. Va fi o discuție grea.

Tatăl îl întîmpină cu un aer încruntat. Nu s-ar cuveni să arboreze în fața lui Pero o mină blîndă. Pero ar interpreta acest lucru ca o slăbiciune sau o cedare.

Pero se încruntă și el. Vrea să sublinieze prin aceasta ca nimeni să nu se aștepte din partea lui la capitulare. Cel puțin nu totală. Și nu imediat.

— Unde ai zăbovit atîta?

— N-am putut să viu mai devreme.

— Asta-i un răspuns?

Pero dă din umeri. Mîngîie cu degetele cotorul unei cărți de pe raft. E absent, ca și atunci cînd a căutat pe peretele sălii de clasă un punct invizibil. N-o face dinadins. Cel puțin, așa crede. Îi vine însă de la sine. Împotrivire la prima întrebare a lui taică-său, la pretenția lui de a-i da socoteală.

— Ce crezi despre mine, despre profesorii tăi, despre colegii tăi?

— Același lucru m-a întrebat și profesorul de istorie. De ce toți oamenii pun aceleași întrebări?

Tatălui îi părea rău că nu e de față nici unul dintre savanții aceia care studiază comportamentul oamenilor. Chiar îl interesa ce ar face un savant. S-ar preface, oare, că nu observă batjocura din întrebarea lui Pero ? I-ar trage o palmă, cum proceda el altădată, în cazuri asemănătoare, ori ar găsi o altă rezolvare ?

Pero văzu că taică-său e încurcat. Îi păru rău de el, ba, îl cuprinse chiar un fel de rușine. Cu tatăl lui n-ar trebui să procedeze așa. Dar cum să procedeze ? Ce să-i spună ? Cum să se apere ? Și, la urma urmei, de ce să se apere ? Nu-i el de vină. Alții sînt vinovați. Profesorii. Colegii de școală. Renata. Oamenii. Toți ? Chiar toți ? Înseamnă că și taică-său poartă o parte de vină ? Nu, mai bine să nu se gîndească la asta.

— Mai e nevoie oare să-ți spun cum m-am simțit la consfătuire ? Vrei să afli ce au însemnat pentru mine cele auzite ?

Pero tace.

— Pot să te ajut cu ceva ?

Glasul lui taică-său e blînd. Dar în blîndețea asta Pero presimte o cursă. Se zbîrlește în sinea lui. Tatăl ar vrea ca Pero să-i promită cu orice preț că, începînd de mîine, totul va fi altfel. Îi pare rău de el, dar nu-i va face o asemenea promisiune. Poate că ar și face-o, dacă nu i-ar apare în fața ochilor toate acele mutre batjocoritoare și nu i-ar răsuna în urechi rîsul celor douăzeci și nouă de elevi.

— Cred că n-am nevoie de nici un fel de ajutor.

Tatăl își pierde răbdarea. E clipa cînd se îndoiește chiar și de cele spuse de savanți.

— Îmi datorezi totuși o explicație pentru cele cinci note slabe. Oare nu poți să înveți ?

Iată-l acum și pe taică-său ; parcă n-ar avea în față un om. Cinci note slabe. Asta înseamnă Pero în ochii lui. Dacă i-ar spune că nu poate să învețe, mă rog, ar fi în regulă. Pe cînd așa, nu-i în regulă. Pero se

aștepta la altfel de cuvinte din partea lui. Ce fel de cuvinte și care anume, nu știa. Socotea că are dreptul să fie dezamăgit.

— Ce să-ți spun ? Am cinci note slabe. Poate că aș putea să le corectez. Dar nu sînt sigur și nici nu vreau să încerc.

— Nu vrei să încerci ?

— Nu.

Tată-său refuză să creadă c-a auzit, într-adevăr, aceste vorbe, cu propriile lui urechi. E mult prea îngrozitor și de necrezut.

— De ce nu vrei ?

Pero e sfîșiat de această întrebare. Cuiul, care-i pricinuia atîta durere, i s-a înfipt și mai adînc în inimă.

— Toți cred despre mine că nu fac două parale. De ce să-mi dau, așadar, silința ?

— Vorbești prostii. Parcă n-ai fi băiat, ci un bătrîn obosit și epuizat. De unde ți-a venit în minte una ca asta ?

„Asta e !“ gîndi Pero și spuse :

— La ce bun să încerc ?

— Încearcă. Mai e încă timp.

— Nu voi încerca.

Pe taică-său îl cuprinse furia. Simțea cum crește în el, îl învăluie, îl stăpînește.

— Ești un încăpățînat ! Un nerecunoscător ! Un leneș !

Pero măsură greutatea acestor cuvinte. Se așteptase la ele ; și totuși se mira.

— Nu simți, oare, nici un fel de obligații față de tine însuți, față de mine ?

Se așteptase și la asta ! Pero clătină din cap.

— O să uit că-mi ești fiu ! izbucni tatăl.

Pero vru să spună ceva, dar nu izbuti. Se întoarse și fugi din cameră. Apoi poarta scîrții în urma lui, dar Pero nu băgă de seamă.

Alerga pe stradă. Acum știa ce-l doare. Îl durea convingerea că-i victima unei nedreptăți, venită din partea tuturor ; și mereu repetată. Durerea ascuțită, înfiptă în el, creștea și lui i se părea că devine mai mare decît el, mai mare decît strada, mai mare decît orașul. Cît lumea asta de mare.

Celebrul profesor Galaktici

ENKA n-a descoperit nimic la secția de publicitate. Predînd anunțul, profesorul G. n-a avut nici un motiv să-și spună numele. Pe chitanța de plată scria doar „profesor G.". Adresă nu era.

Marele reporter se simțea totuși mulțumit. Parcă lipsa unei urme precise îl bucura chiar. Probabil că n-ar fi putut să explice de ce se bucura, fiindcă trebuia să fie mai degrabă nemulțumit. Se baza însă pe al șaselea simț, infailibil.

ENKA afirma totdeauna că există un al șaselea simț. Nu-l au toți oamenii, ci numai marii reporteri. Nu orice fel de reporteri, ci numai cei mai mari, din care sînt puțini în lume. Poate că numai doi sau trei, ori poate numai unul. El, ENKA.

Obișnuia să afirme că acest simț misterios nu l-a înșelat niciodată. De aceea era acum bucuros, așteptînd evenimente mari. Își revizui din nou în minte concluziile la care a ajuns. Căuta vreo fisură, dar fisură nu exista. Raționamentele lui erau bune și solide.

Credea că anunțul e al profesorului Galaktici. Al șaselea simț îi șoptea acest lucru. Dar s-ar cuveni să știm cîte ceva despre profesorul Galaktici, pentru a înțelege mai clar marele interes pe care i-l acorda reporterul ziarului *TUNETUL.*

Profesorul Galaktici este cel mai mare savant al epocii noastre, în care lumea a devenit prea strîmtă, iar oamenii prea mulți și, în același timp, insuficienți. Profesorul Galaktici este cea mai desăvîrșită inteligență a timpului, care caută lumi necunoscute și vrea să descopere piatra filozofală a erei noi, vraja care transformă imposibilul în posibil, inaccesibilul în accesibil, neobișnuitul în obișnuit. E cel mai mare printre savanți, așa cum ENKA e cel mai mare printre reporteri. Acesta era unul din motivele pentru care ENKA dorea de mult ca ei doi să se întîlnească pe arena unui fapt senzațional, răsunător, de talie mondială.

Profesorul Galaktici crea opere mari în institutul său misterios. Toată lumea știa acest lucru. Totuși, puțini erau cei care ar fi putut să spună ce anume a creat profesorul Galaktici pînă azi. Habar n-avea nimeni ce intenționează să facă. O știau numai el și sertarele lui secrete, care-i alimentau planurile.

Se presupuneau multe. Unele lucruri erau și vizibile. Ceea ce se putea vedea era demn de admirație. Deschidea drumuri nemărginite imaginației omenești. Ziarele scriau că profesorul Galaktici a pășit cu un picior în Univers. Cînd anume se va propti acolo cu amîndouă picioarele, nu se spunea. În orice caz, era o problemă de timp. Dar, desigur, de prea multă așteptare nu va fi nevoie.

Profesorul Galaktici nu vorbea nimic. El lucra. Dădea lumii numai opere. Nu acorda atenție cuvintelor. Îi lăsa pe alții să vorbească și nu-l interesa niciodată ce spuneau. Presupunerile despre cucerirea apropiată a Universului nu le contesta. Nici nu le confirma. Îi lăsa pe oameni în nedumerire.

Despre o invenție a profesorului Galaktici, a aflat, totuși, toată lumea, pentru că invenția era terminată. Numai că această invenție nu are nici un fel de legătură cu Universul. Cel puțin așa pare la prima vedere. Profesorul Galaktici e un savant multilateral, care, în timp ce privește cu un ochi în Univers, cu celălalt ochi caută aici, pe Pămînt, ceea ce este necesar oamenilor. Pe toate le face în același timp. În asta constă forța și autoritatea neobișnuitului savant.

Invenția sa, despre care lumea știe, se numește robot. Un robot multifuncțional. Are corpul de fier și o rațiune aproape omenească. Este cel dintîi miracol care va înlocui peste tot oamenii, acolo unde aceștia vor dori. Poate chiar și acolo unde nu vor dori. Deocamdată încă nu se știe precis.

Robotul este multifuncțional, dar nu e încă desăvîrșit. La drept vorbind, nu e singurul robot de acest fel. În institutul profesorului Galaktici sînt vreo treizeci sau patruzeci de roboți. Cu ei se fac experiențe, pentru a se descoperi ce mai lipsește mobilității și rațiunii robotului multifuncțional. O întreprindere a solicitat profesorului autorizația să producă roboți multifuncționali, dar el nu și-a dat consimțămîntul. Profesorul vrea să dăruiască lumii un robot perfect.

Se spune că roboții profesorului Galaktici sînt o adevărată minune a tehnicii. Cum vor arăta cînd vor fi perfecți, nimeni nu poate să-și închipuie. Cu siguranță că vor fi atît de desăvîrșiți, încît oamenii se vor înfiora de admirație în fața lor.

Profesorul Galaktici se duce la plimbare cu unul din roboții săi în fiecare zi, exact la ora șase după-amiază. E un om în vîrstă. Puțin cam adus de spate și destul de cărunt. Așa cum trebuie să arate un savant adevărat. Merge pe stradă și nu se uită nicăieri, ori poate se uită peste tot. E greu de spus. Privirea lui e contopită cu nemărginirea și plutește departe, întocmai ca și gîndurile

sale. E inaccesibil ca și Universul în care se pregătește să pășească.

În urma profesorului, exact la doi metri, păşeşte robotul. Nici el nu privește nicăieri. Nu din cauza aspirației lui spre Univers, ci fiindcă nu are ochi. Din capul robotului ies la iveală niște antene, asemănătoare unor tentacule. Robotul pipăie drumul cu antenele și de aceea n-are nevoie de ochi.

Oamenii se întreabă de ce robotul îl însoțește totdeauna pe profesor în plimbările sale. Circulă diferite păreri. Unii sînt convinși că e o măsură de precauție. Cineva poate să-l atace pe profesor, să-l vatăme și să-l împiedice să se mai gîndească la descoperirile lui, care vor schimba lumea.

În sprijinul acestor afirmații vorbește și o întîmplare interesantă. Cu cîteva luni în urmă, într-o zi foarte urîtă, profesorul ieșise la plimbare. Bătea un vînt cumplit de o sută de kilometri pe oră, care ridica nori de praf și făcea șicane oamenilor de pe stradă. Unui trecător îi smulse pălăria din cap și o rostogoli furios pe trotuar. Pălăria se apropie de profesor ; apoi se strecură între profesor și robot. Robotul se deplasa încet, de parcă ar fi fost un om obișnuit, care se plimbă. Și atunci se întîmplă ceva care îi uimi pe toți. Robotul își iuți mersul. Din trei mișcări repezi ale picioarelor sale de fier, ajunse pălăria. Făcu încă un pas și opri pălăria cu talpa. Apoi, în interiorul lui începu să sune ceva. La acest semnal, profesorul se întoarse și se apropie de robot.

Deschise o ușiță din pieptul de fier al robotului și apăsă pe unul din nenumăratele lui butoane. Robotul își îndepărtă, supus, piciorul de pe pălărie. Ba chiar se aplecă și o ridică de jos.

De aceea, spun oamenii, nu trebuie să te apropii prea mult de robot. E bine să fii precaut, pentru că nu se știe dacă robotul va observa deosebirea dintre om și pălărie. Alții afirmă că povestea cu pălăria e o născocire. Robo-

tul nu-i un paznic al profesorului. Acesta îl scoate cu el la plimbare, ca să vadă ce-i lipsește. Îl cercetează și-l studiază. Dacă vrea ca făptura lui de fier să devină perfectă, trebuie să știe cum se comportă printre oameni.

Poate că-i exactă și prima, și a doua afirmație. Poate că nici una. E sigur însă că robotul se plimbă. În timpul primelor plimbări, străzile erau pline de lume. Toți voiau să-l vadă pe năstrușnicul plimbăreț. Acum nu mai e așa. Oamenii și-au satisfăcut curiozitatea, s-au săturat să-l tot cerceteze. Noutatea a încetat să mai fie noutate. Așa sînt oamenii. Se uită, se miră, apoi încetează să se mai uite și să se mai mire ; indiferent dacă e vorba despre un nou tip de mașină, ori despre un robot desăvîrșit.

Reporterul ENKA știa bine tot ce se vorbește despre profesorul Galaktici. De aceea a arătat atîta interes anunțului din ziar. Dacă cineva îi dă întîlnire profesorului Galaktici, într-un mod atît de misterios, atunci se va întîmpla ceva foarte semnificativ. Această convingere o confirmă și faptul că profesorul a făgăduit că va veni. El n-ar fi făcut acest lucru fără un motiv serios.

La întrebarea ce anume trebuie să se întîmple, ENKA are mai multe răspunsuri. Poate că omul acela — cine știe pentru cine și de ce — va încerca să-i ceară profesorului să-i vîndă una din tainele sale pentru o sumă uriașă de bani. Sau poate că-i va oferi un institut și mai mare, cu și mai mulți bani, ca să inventeze o bombă nemaipomenită. Poate că-i va cere să-i vîndă apoi secretul fabricării acelei bombe. Poate că...

Dar orice o fi, cu siguranță că va fi ceva demn de atenție. Marelui reporter îi era clar că la întîlnire nu va veni nici un coleg de școală al profesorului. Prietenii din tinerețe nu se anunță, de obicei, cu atîta mister.

Cînd reporterul își privi ceasul, care funcționa mai exact decît toate ceasurile exacte din oraș, mai erau zece minute pînă la ora șase. Era timpul să pornească pe urmele senzaționalului. Se îndreptă spre ușă, dar ușa

se deschise singură. De fapt, ușa o deschise un om care intrase în birou. ENKA încercă să treacă pe lîngă el, dar omul îl privi rugător și rămase în prag. Drumul era barat. ENKA trebui să se oprească. Cel mai punctual ceas din oraș continuă să bată secundele, de parcă situația neplăcută în care se afla proprietarul său nu-l privea chiar deloc.

Inaccesibila Renata

Pero își lichida socotelile cu viața de pînă acum. Se răfuia cu el însuși. Totul trebuie să devină altfel. Absolut totul. La școală nu vrea să se mai întoarcă. Din cauza celor cinci note slabe și a tuturor celorlalte necazuri. Nu se va duce nici acasă. Tatăl său nu-l înțelege. El îl înțelege pe tată-său, dar asta nu-l ajută cu nimic nici pe unul, nici pe celălalt. Era mai bine ca taicăsău să nu fi avut nici un fel de Pero, decît să-l aibă așa cum este și de care e nemulțumit.

Totul e în ordine. Viața de altădată a fost ștearsă și nu mai există. Pero, cel de azi, e, într-un anumit fel, nou născut. Pero nu mai e Pero. E un om nou. Trebuie făcut ceva cu acest om nou, plasîndu-l într-o viață nouă și dîndu-i posibilitatea să răsufle și să trăiască. Dar cum ?

Asta e problema cea mai importantă. Hotărîrea e luată, dar ce va face mai departe ? Există două posibilități. Poate să dispară, pierzîndu-se în lume, pentru ca nimeni să nu mai audă niciodată de el. Ori, dimpotrivă,

poate să facă un lucru mare, important și uluitor, încît să-i lase pe toți cu gura căscată. Să vadă cu toții cine e Pero și cît valorează. Asta poate s-o facă, numai să vrea.

Poate că va alege chiar această rezolvare. De fapt, nu știe exact ce trebuie să facă ; dar hotărîrea va veni de la sine. Nu s-a lăsat încă noaptea și ideile salvatoare au destul timp să vină.

Cînd a terminat cu viața lui de pînă acum, a simțit o ușurare extraordinar de plăcută. Chiar și cuiul care se înfipsese în el atît de nemilos, în locul cel mai sensibil, încetase să mai existe. A căzut pe drum. Nu l-a auzit cînd a căzut, dar cuiul a dispărut. Înviorat, Pero se grăbea în întîmpinarea viitorului mare și necunoscut.

Nu e vina lui Pero că viitorul a început chiar într-unul din locurile în care trecutul a încetat să mai existe. Stătea în fața casei Renatei, fata care nu răspunde la scrisori. Cum a ajuns acolo, Pero nu știa. Nu voise să fie acolo. Casa asta și Renata erau părți ale vieții din trecut, pe care Pero a azvîrlit-o undeva pe drum. De ce stă acum aici ? Și de ce stă Renata lîngă gard ?

Pentru primii pași făcuți în noua viață, nu e bine deloc. În afară de asta, Renata stă în continuare acolo. Stă neclintită locului. Nu fuge și nici nu-i întoarce spatele. De ce, oare ?

Pero își dă aere. Nu-i greu să faci acest lucru. Trebuie doar să-ți scoți puțin pieptul în afară ; numai atît, ca echilibrul corpului să nu fie tulburat. Apoi, să ai o înfățișare cît mai enigmatică. O faci, cît ai clipi din ochi.

Renata observă schimbarea și știe c-o privește numai pe ea. Nici ea nu trebuie să rămînă așa cum a fost pînă acum. În clipa asta și ea are nevoie de demnitate. Renata o obține în alt mod. Își dă capul pe spate și ochii ei privesc „prin Pero", undeva în depărtare. Ea însăși devine îndepărtată, inaccesibilă, de neatins.

Ca să-și dreagă glasul, lui Pero îi este de ajuns să tușească o dată. Pentru orice eventualitate, tușește de

cîteva ori. Cînd crede că a tușit de ajuns, nu mai poate să înceteze. Tusea se joacă diabolic cu el. Pero își oprește respirația și strînge din dinți. Dar tusea e de neînvins. Șuvoiul de aer acumulat îi desface fălcile strînse cu putere. Pero expiră aerul cu forța unei explozii. Tremură din tot corpul și asta o face pe Renata să rîdă. Lui Pero i se încețoșează ochii de lacrimi. O vede pe Renata cum rîde.

— De ce rî-zi ? gîngăvește Pero. N-ai mai vă-zut un om ca-re tu-șeș-te ?

Renata a văzut mulți oameni tușind, dar nu vrea să recunoască. Clatină din cap :

— Nu, n-am vă-zut.

Pînă la urmă, tusea încetează, dar asta nu însemnează că au trecut toate necazurile. Necazurile abia încep. Pero știe că această clipă e hotărîtoare. E obsedat de dorința să ia cu el în noua viață măcar ceva din trecutul de care s-a lepădat. Printr-un efort al voinței, reușește să se apropie cu un pas de Renata.

Acum trebuie să spună ceva important și demn de admirație. Să spună cu atîta tărie, încît s-o cuprindă amețeala pe Renata. Dacă ar avea măcar mai mult timp de gîndire, dar nu are. Trebuie să vorbească acum, ori niciodată. Pero deschide gura și întreabă :

— Ce faci aici ?

„Tîmpenie !“ trage concluzia în aceeași clipă. Ce fel de întrebare e asta ! ? E clar că nu face nimic. Stă, a văzut-o doar că stă. De ce a trebuit s-o întrebe așa ! ? Renata îi întărește și mai mult credința că a greșit. Rîde de el.

— Ghici, dacă poți !

E obraznică și înfumurată, ca de obicei. Pero ar vrea să știe cine-i dă dreptul să fie astfel. Vrea s-o sfideze, s-o nimicească cu disprețul lui. Oricum, nu va putea să intre cu el în viitor. Nu e demnă.

— Știu. Prinzi cărăbuși. Ca să-ți faci salbă din ei.

Fața Renatei își schimbă culoarea. Trebuie să recunoaștem că asta o face și mai frumoasă. Ei, și ?

— Ești un necioplit !

Asta-i o lovitură care doare ; dar nu trebuie să se trădeze.

— Dacă sînt necioplit, n-ai decît să nu stai de vorbă cu mine.

— De ce te-ai oprit din drum ? Pleacă de aici !

Iată, și Renata crede că Pero nu merită altceva decît să fie alungat.

— Dacă nu-ți place aici, pleacă tu !

— Eu stau în fața casei mele. Presupun că am voie să stau înaintea propriei mele porți.

— Eu sînt pe stradă și strada nu-i a ta. Pot să stau aici cît vreau.

— Fă ce vrei, dar eu nu mai vorbesc cu tine. N-ai decît să rămîi aici pînă mîine.

Pero se gîndește că, totuși, ceva ar mai putea fi salvat. Încearcă :

— Ți-am scris o scrisoare.

— Nu știu de nici un fel de scrisoare.

— Ți-am pus-o în servietă, în timpul recreației. Trebuie s-o fi găsit.

Renata se înroșește. Lui Pero nu i s-ar întîmpla una ca asta. El nu-i fetiță. Sau, dacă i s-ar întîmpla, n-ar vedea nimeni. Renata își ține privirea în pămînt. Nu se mai uită în zare, ori „prin Pero".

— Ți-am spus că habar n-am de scrisoare. Am rupt-o.

— Ai citit-o ?

— Nu. Nici n-am deschis-o.

Așa, va să zică ? El îi scrie, iar ea rupe scrisorile, fără să se uite măcar la ele. Cum de a putut să se îndrăgostească de o asemenea fată ! ?

— De ce ai făcut acest lucru ? o întreabă aproape în șoaptă.

— Așa mi-a plăcut. Nu vreau să-mi scrie oricine.

Răspunsul miroase a jignire. „Oricine" e el! În cazul acesta și ea e pentru el o oarecare și nimic mai mult. Nu-i va spune asta, dar așa e. Ori poate că a înțeles-o greșit. Poate că a vrut să spună că nu dorește să primească scrisori de la nimeni. Așa ar fi mai bine. Sînt destui oameni pe lume care detestă scrisorile.

— Ai un scris urît! zice Renata.

Iarăși îl jignește. Ori poate nu. Dacă-i cunoaște scrisul, atunci...

— Dacă n-ai citit scrisorile mele, atunci de unde știi cum mi-e scrisul?

Renata își schimbă din nou culoarea feței. Pero jubilează. Nu-i chiar totul atît de îngrozitor, după cum se părea. Nu știe că va primi o lovitură mai strașnică decît toate de pînă acuma.

— Ai cinci note slabe. Ești cel mai rău elev din clasă. Îți bați joc de profesori.

— Asta n-are nici o legătură cu scrisoarea, se apără cu îndîrjire Pero.

— Ba, are. Nu vreau să primesc scrisori de la tine.

— Nu vrei?

— Nu vreau!

— Nici n-o să mai primești. Am avut o scrisoare în buzunar, dar am rupt-o. Am aruncat-o la canal, să știi!

— Ce-mi pasă mie!

Renata e mai roșie ca oricînd. Pero simte și el cum roșeața îi inundă obrajii. Acum nu se mai sinchisește de asta. E furios. Ar vrea să-i spună ceva îngrozitor și să plece. Se gîndește cu înfrigurare ce să-i spună. Numai cărăbuși îi vin în minte. Sînt buni și cărăbușii.

— Du-te și prinde cărăbuși. Îți trebuie o salbă de cărăbuși. Și tu ești un cărăbuș.

Renata se întoarce brusc. Fuge în casă și parcă plînge.

Las' să plîngă ! Nici nu merită altceva.

Pero se uită încă o dată la casă, ca și cînd și-ar lua rămas bun de la ea. Apoi pornește mai departe pe stradă. Totuși, nu s-a debarasat de cuiul înfipt în inimă. E încă acolo. E rău așa, tare rău. Ar trebui să-și înceapă viitorul într-un alt loc.

Profesorul crede că a fost imprudent

Ca în fiecare zi, profesorul ieși din institut exact la ora șase după-amiază. După el, mergea robotul. În urma lor, poarta grea, tăiată în gardul grădinii, se închise singură. Profesorul zîmbi mulțumit, ca de obicei. Poarta era marea lui slăbiciune. Una din numeroasele lui invenții. Neînsemnată, dar mai dragă profesorului decît multe altele. De ce, desigur că n-ar putea să spună.

În clipă următoare, bucuria lui se întunecă. Astăzi va trebui să-și schimbe programul de plimbare. Din pricina scrisorii și a întîlnirii pe care a acceptat-o. Ce a avut de n-a aruncat pur și simplu scrisoarea, așa cum proceda cu toate celelalte ?

Cu siguranță că nu era vorba numai de o stare momentană. Scrisoarea îi atîțase curiozitatea omenească. N-a știut pînă mai ieri că o mai are. Credea că a isprăvit de mult cu asemenea sentimente. A trăit ani de-a rîndul numai pentru munca și invențiile lui. Numai atît îl preocupa. Nimic altceva. S-a îndepărtat de oameni, fără să știe cînd și cum s-a întîmplat asta. N-a simțit nevoia apropierii de vreo ființă omenească. N-avea nici un

ajutor în muncă și nici prieteni. Era, într-adevăr, singur. Pînă cînd l-au înconjurat roboții.

Ieri, după ce a citit scrisoarea aceea ciudată, a cugetat îndelung. Ce știe el, în general, despre oameni ; despre preocupările și despre viața lor ? S-a gîndit la ceea ce le era necesar în viitor ; la ceea ce a vrut să le creeze prin munca lui. Doreau ei, oare, să creeze așa ceva ? Nu cumva au nevoie de o altă invenție decît de navele cosmice și de oameni-mașină ? Profesorul nu putea să răspundă cu certitudine la nici una din aceste întrebări. Acest fapt îl dezorienta.

Profesorul primește multe scrisori. Le citește însă foarte superficial. Ba, chiar se poate spune că nu le citește deloc. Grămezile de scrisori le deschide, cu atenție, îndemînare și repeziciune, un robot. Profesorul îl examinează și găsește mereu în mișcările lui sigure cîte ceva care-l nemulțumește. Ca întotdeauna, profesorul vrea să înfăptuiască perfecțiunea. Deschiderea scrisorilor îl interesează aproape mai mult decît scrisorile înseși.

Cînd robotul îi întinde plicurile deschise, profesorul separă, cît ai clipi din ochi, tot ce nu are valoare pentru el. Sînt lipsite de valoare cererile oamenilor necunoscuți, care doresc să fie primiți asistenți în institut ; ofertele inventatorilor, de al căror nume n-a auzit niciodată ; invitațiile la dineurile de gală ; scrisorile lungi ale admiratorilor din toate colțurile lumii și încă multe altele, care nu pot să-i atragă niciodată atenția. La urmă rămîn foarte puține, și cu cît numărul scrisorilor serioase e mai mic, cu atît profesorul e mai mulțumit. Cel mai fericit se simțea cînd nu rămînea nici o scrisoare.

Ieri, cînd a controlat corespondența, a găsit o scrisoare, într-adevăr, neobișnuită. Nu era scrisă nici la mașină, nici de mînă. Era compusă din litere de ziar, lipite cu răbdare. Profesorul se gîndise în primul moment

că e vorba de un șantaj și a vrut s-o arunce. Atunci a observat această frază : „*Numai de dumneavoastră depinde destinul omenirii*".

S-a hotărît s-o citească. Nu era lungă și suna astfel :

STIMATE DOMNULE PROFESOR !

Sînt un fugar și de aceea n-am îndrăznit să vă vizitez la institutul dumneavoastră. Nu știu dacă dușmanii sînt sau nu pe urmele mele. E vorba de viața și de moartea întregii omeniri. Există oameni care posedă arme îngrozitoare, pe care vor să le întrebuințeze. Eu am aflat prea multe și de aceea am fost nevoit să fug. Teoretic, aceste arme ar putea să fie făcute inofensive, lucrul pe care e în stare să-l realizeze un singur om pe lume — dumneavoastră. Numai de dumneavoastră depinde destinul omenirii. Propun să ne întîlnim exact la ora șase și zece minute după-amiază, la intersecția Străzii Liniștite și a Străzii Verzi. Știți unde se află. Dacă sînteți de acord, dați-mi de știre printr-un anunț discret în ziarul TUNETUL.

UN NECUNOSCUT

Profesorul a consimțit. Acum, cînd impresia nemijlocită a scrisorii a pălit, i se părea c-a fost imprudent. Trebuia, într-un mod oarecare, să-l cerceteze pe Necunoscut, înainte de a accepta să se întîlnească cu el. Poate că, totuși, nu-i decît o născocire. Poate că a devenit victima vreunui escroc, care-i va strica plimbarea cu propuneri și pretenții imposibile.

Se opri. Robotul se opri și el. Mai era încă timp să-și schimbe hotărîrea. Trebuia numai să pornească pe drumul lui obișnuit și totul va fi în ordine.

În definitiv, de ce omul acela nu l-a oprit, pur și simplu, pe stradă, să-i spună ce vrea ? Poate fiindcă el se plimbă pe străzi pe care sînt totdeauna destui oameni,

iar Necunoscutul, așa cum i-a scris, ar vrea să rămînă neobservat. Ori fiindcă știe că profesorul nu se oprește niciodată pe stradă și-i refuză pe toți cei care vor să discute cu el. Dacă-i așa, atunci a procedat bine.

Acum nu poate să renunțe, fiindcă i-a făgăduit. Trebuie să se ducă la locul convenit. La urma urmei, dacă va vedea că omul l-a mințit, va întrerupe convorbirea și-i va părăsi. Nimic mai ușor.

Porni hotărît spre Strada Liniștită, cu robotul după el.

Profesorul nu l-a observat pe băiatul care mergea pe cealaltă parte a străzii. Băiatul, însă, l-a observat. A văzut și robotul. A traversat strada și a pornit în urma lor.

Băiatul era Pero. În hoinărelile lui fără țel, a ajuns în apropierea institutului. Nu știa unde se află și nici nu-l interesa. Mergea căutîndu-și scopul vieții noi, fiindu-i cu totul indiferent unde-l va găsi.

Cînd i-a văzut pe profesor și pe robot, îl fulgeră gîndul că profesorul e un om mare și robotul lui o invenție mare. Simțea o atracție puternică față de tot ce e mare, fiindcă și el dorea să devină un om mare. Și profesorul, și robotul i se părură dintr-o dată foarte apropiați și nu s-a putut abține să nu-i urmeze. De ce, nu știa. Pînă unde-i va urma, de asemenea nu știa. Dorea însă să fie în apropierea lor. Poate va găsi, în acest mod, locul pe care-l căuta.

Pero știa precis pe unde se plimbă profesorul. O știa tot orașul, pentru că profesorul nu-și schimba niciodată nici ora, nici direcția plimbărilor. Nimeni, și nici Pero, nu putea să spună de ce. Dar oamenii se mulțumeau să tragă concluzia că profesorul e o persoană cu principii solide, cu obiceiuri și deprinderi statornicite. Pero, în schimb, nu era preocupat de asemenea întrebări.

În realitate, era vorba de cu totul alte motive. Profesorul alegea pentru plimbările lui străzile cu o circulație destul de vie, ca să poată realiza, prin examinarea roboților săi, sute de investigații importante și inaccesibile oamenilor din jur. De aceea ieșea zilnic la plimbare la aceeași oră și străbătea, totdeauna, aceleași străzi. Numai astfel putea să ajungă la concluziile de care avea nevoie. Prin urmare, plimbările profesorului nu erau plimbări obișnuite, ci muncă științifică întreprinsă pe stradă.

Dacă Pero ar fi știut asta, i-ar fi urmărit fără nici un fel de elan pe profesor și pe robotul lui. Cînd profesorul o luă pe Strada Liniștită, atît robotul, cît și Pero îl urmară cu supunere. Pero trase concluzia că și-a schimbat drumul pe care mergea de obicei. Pentru el problema aceasta era limpede. În ce-l privește pe robot, chestiunea era și mai simplă. O parte a rațiunii lui mecanice îi poruncea să-l urmeze pe profesor. Făcu acest lucru fără împotrivire și fără ezitare.

Pero, mergînd în urma profesorului și a robotului, începu să elaboreze un plan, într-adevăr, mare. Era fericit că întîmplarea l-a adus în apropierea omului celebru, pentru că, altminteri, n-ar fi ajuns niciodată la acest plan valoros.

Cînd s-a apropiat de capătul Străzii Liniștite, în locul unde se întretaie cu Strada Verde, Pero a zărit un om pe trotuarul de vizavi. Nu i-a acordat vreo atenție deosebită. L-a zărit și atît. În clipa aceea nu-l interesa nimeni, în afară de profesorul Galaktici.

Omul aruncă țigara, încă nefumată. Scoase apoi din buzunar o batistă mare și își șterse fruntea. Nu era cald și cu siguranță că nu era transpirat! De ce și-a șters atunci fruntea? O știa probabil numai el.

De abia își vîrîse batista în buzunar, că apăru o mașină mare pe cealaltă parte a Străzii Liniștite, pe unde veneau profesorul, robotul și Pero. Venea tot

mai aproape și din ce în ce mai repede. Nici profesorul, nici Pero n-au observat mașina. E greu de spus dacă robotul a înregistrat prezența ei. Numai omul de pe trotuarul de vizavi putea s-o vadă. Dar pe el mașina nu-l interesa. Fără să se mai uite înapoi, omul porni spre colțul străzii și dispăru în Strada Verde. Mașina se apropia cu o viteză fulgerătoare.

ENKA află despre Pero Catastrofă

Omul din ușă nu se dădu la o parte din fața marelui reporter. Stătea și se uita fără să clipească la ENKA, de parcă ar fi vrut să descopere cît de mult valorează, de fapt, individul din fața lui. Era ceva ciudat în comportarea noului venit. ENKA se gîndi numaidecît că ceva nu-i în ordine. Experiența îi porunci să scape de vizitator, dacă nu vrea să aibă neplăceri.

— Scuzați, zise ENKA oficial, mă grăbesc.

Omul păru că n-a auzit. Continua să-l privească. În ochii lui era o implorare și o tulburare adîncă, inexplicabilă.

„Nu-i bine, gîndi nemulțumit ENKA, să mă uit la oameni cu prea mare atenție. În felul acesta, în pofida dorinței mele, devin martorul grijilor și neplăcerilor altora. Încep să-i compătimesc și să doresc într-un fel să-i ajut. Trebuie să privesc «prin» oameni și nu «la» oameni," conchise el cu înțelepciune. Dar asta nu-i aduse nici o ușurare. Omul stătea mai departe în fața lui. Hotărî să dea asaltul încă o dată.

— Secția de publicitate e la primul etaj și toate informațiile le dă secretarul de redacție, rosti cu glas sec și oficial, care-l sperie și pe el însuși.

— Nu caut secția de publicitate și n-am nevoie de nici un fel de informații, rosti grăbit vizitatorul.

— Îmi pare rău, dar, într-adevăr, nu știu ce-am avea de discutat. Vă rog să-mi permiteți să trec.

Omul ridică mîna, întocmai ca agentul de circulație la intersecție. La drept vorbind, cam sfios și fără dorința de a porunci ; dar destul de hotărît, ca să-l rețină pe reporter.

— Vă rog să-mi sacrificați doar cîteva clipe. Mi se pare că tocmai dumneavoastră sînteți omul de care am nevoie.

ENKA oftă și se uită la ceas. Mai erau cinci minute pînă la ora șase. Se gîndi să-l îndrumeze la Panăascuțită, dar acesta parcă-i bănuise intenția. Lucra intens, cu capul adînc aplecat, deși cu numai cîteva minute mai înainte nu avusese nici o treabă urgentă. Evident, Panăascuțită n-avea chef să-l ajute pe om. ENKA oftă încă o dată și clătină neprietenos din cap.

— Spuneți, dar scurt.

— Bine ! zise cu ușurare vizitatorul. O să vă spun numai ceea ce-i mai important. Așadar, fiul meu a plecat de acasă. Mă tem că i s-a întîmplat ceva rău.

— Ce-i mai rău într-o astfel de aventură ? încercă ENKA să glumească. Faptul că fiul dumneavoastră se va întoarce, ori că nu se va întoarce ?

Omului însă nu-i ardea de glume. Se uită cu dojană la reporter, iar acesta tuși fistîcit.

— Cred că în cazul băiatului meu nu e vorba de nici un fel de mofturi. E vorba de o situație crucială. O avalanșă de mustrări nedrepte și o avalanșă de consecințe neplăcute. Înțelegeți ?

— Nu, recunoscu sincer ENKA. Cu astfel de băieți am foarte puțină experiență.

Vizitatorul clătină din cap cu înțelegere.

— La școală nu învață, față de colegi e nesuferit, peste măsură de sensibil, decepționat, convins că toți îl persecută și nimeni nu-i vrea binele. În afară de asta, mi se pare că e și îndrăgostit.

— De pe acum ? se miră reporterul.

— Cînd a plecat, m-am uitat în cărțile și în caietele lui. Peste tot e însemnat unul și același nume. Ce-i drept, e scris în trei feluri, dar asta nu schimbă lucrurile. Renata, René și Renée. În multe locuri numele e șters cu linii trase în dușmănie, de parcă ar fi vrut să se răzbune pe litere. Fără îndoială, e la mijloc o dragoste foarte nefericită. Spuneți-mi ce să fac ?

Reporterul clătină din cap încurcat. Nu știa ce sfat să-i dea tatălui părăsit. Pe el nimeni nu l-a abandonat niciodată și nici el însuși n-a fugit de cineva. În această privință, marele reporter n-avea nici un fel de experiență, nici chiar cea mai modestă. Omul din fața lui aștepta să audă vreo propunere, dar ENKA asculta cum cel mai perfect ceas din lume bate fără milă secundele.

— Mi se pare, spuse, ca să zică ceva, că ar trebui să dați un anunț în ziar. De exemplu, la *TUNETUL*. Este cel mai citit ziar din orașul nostru. Ați putea să-l anunțați pe băiat că nu i se va întîmpla nimic, dacă se întoarce ; dar că-l așteaptă multe și tot soiul de neplăceri, dacă nu se va întoarce. Și, necondiționat, adăugați ceea ce se scrie la sfîrșitul fiecărei scrisori : Tatăl tău, care te iubește. Ce credeți, ar merita să faceți asta ?

Tatăl se gîndi cîteva clipe, apoi dădu hotărît din mînă :

— N-ar merita. Citește ziarele foarte rar. Pagina de anunțuri, niciodată. În afară de asta, așa cum am spus, nu-i o fugă obișnuită. E o nouă manifestare a împotrivirii și autocompătimirii. El însuși a vrut să creeze o situație care să-i confirme ideile lui despre mediul înconjurător. Să devină, într-adevăr, un fugar

și, pînă la urmă, urmărit prin anunțul din ziar... of, totul pare îngrozitor de încurcat. Porecla pe care i-au dat-o colegii lui i se potrivește întocmai.

— Cum îi zic ?

— Catastrofă. Pero Catastrofă.

— Interesant ! mormăi ENKA. Catastrofă, hm !

Tatăl oftă și cu o mișcare obosită își șterse sudoarea de pe față.

— Ascultați, se învioră reporterul. Ce-ar fi dacă nu l-am declara fugar și totuși să scriem despre fugă. Știți doar cum se face asta : „A dispărut un băiat, în vîrstă de atîția și atîția ani, îmbrăcat într-un veston de culoare așa și așa. Rugăm pe oricine care știe ceva despre el să anunțe redacția ziarului *TUNETUL*, ori pe tatăl băiatului". Am putea să publicăm și o fotografie a lui.

Tatăl oftă din nou.

— Îmi pare rău că v-am reținut atîta. Cred că nimeni nu va putea să-l ajute pe Pero Catastrofă. Nici eu, nici dumneavoastră. Bănuiesc că nici chiar oamenii de știință. Pe Pero îl poate ajuta numai Pero. Vrea el, oare, acest lucru ? Cine știe ?!

Lui ENKA i se făcu milă. Înțelegea ce povară a azvîrlit în spatele lui taică-său acest fiu zăpăcit. Povara aceasta n-o poate ușura nici istețimea celui mai mare reporter.

— Veniți mai tîrziu, îi propuse ENKA. Aduceți și o fotografie a lui Pero. Poate că totuși va fi de folos.

Tatăl era nehotărît, fapt care mărea hotărîrea reporterului.

— Promiteți-mi că veți veni, spuse el în așa fel încît cuvintele lui sunau a rugăminte. Evident, dacă fiul dumneavoastră nu se va întoarce pînă atunci.

— Nu se va întoarce, conchise tatăl abătut. Nici înainte, nici după anunț. Totuși, am să aduc fotografia.

Îi întinse reporterului mîna și se întoarse fără să zică un cuvînt. ENKA privi îngîndurat cîtva timp în urma lui. De la masa lui Panăascuțită se auzi un rîs încet și răutăcios. ENKA își întoarse furios capul. Vru să spună ceva, dar se răzgîndi. Trînti cu zgomot ușa și se îndepărtă cu pași repezi.

Se temea să se uite la ceas. Frica era justificată. Ceasul cu cel mai desăvîrșit mecanism arăta că reporterul nu va ajunge la timp. Era ora șase, cinci minute și patruzprezece secunde.

Al șaselea simț îi șopti reporterului că seara aceasta nu e una obișnuită și că un rău nu vine niciodată singur. Era pregătit pentru noi surprize și pentru noi întîmplări neplăcute.

Multe întîmplări de neînțeles

•

Mașina care venea pe Strada Liniștită se mișca fără zgomot, dar își mărea fără încetare viteza. La volan ședea un om căruia ai fi zis că nu-i pasă nici de viața lui, nici de a altuia.

Cînd mașina se găsea la numai douăzeci de metri depărtare de cei care se plimbau, Pero se întoarse întîmplător. Observă mașina neagră, care începuse să duduie, și, simțind pericolul, se lipi de gard. Mașina se apropia vertiginos de trotuar.

Cele ce s-au întîmplat după aceea s-au desfășurat atît de repede, încît nu s-ar putea povesti într-o succesiune de timp înlănțuită. Întîmplător, ori prin voința lui mecani-

că, e greu de spus, robotul veni în fața radiatorului mașinii. Izbitura îl azvîrli în gard. Scîrțîitul frînei acoperi zornăitul metalului strivit. Robotul rămase nemișcat, de parcă spaima, ori însăși moartea, l-ar fi ferecat de gard.

Profesorul se întoarse să vadă ce se întîmplă în spatele lui. Nu văzu nimic altceva decît o mașină, care lunecă pînă la el și se opri.

Revenindu-și din spaimă, Pero se uita curios la tot ce se întîmplă. Portiera mașinii se deschise. Profesorul se aplecă și spuse ceva omului, ori oamenilor care ședeau în mașină. Pero era mult prea departe și nu putea să deslușească despre ce vorbeau.

Indiscutabil, profesorul era supărat. Dădea din mîini, clătina din cap dezaprobator sau ocăra de-a binelea. După aceea, apărură din mașină două mîini, care-l ajutară pe profesor să intre în mașină. Pero nu putea să-și dea seama dacă ajutorul acesta îi place ori nu profesorului. Probabil că-i plăcea fiindcă, altminteri, n-ar fi intrat. Portiera se închise. Mașina neagră și uriașă se retrase de pe trotuar în mijlocul străzii și porni ușor pînă la intersecție, unde, cu puțin timp mai înainte, stătuse omul ciudat care își ștergea transpirația de pe frunte, deși îți venea greu să crezi că-i era cald. Mașina dispăru apoi în Strada Verde, cu aceeași viteză nebună cu care venise.

Toate acestea s-au petrecut atît de fulgerător, încît te întrebai dacă s-au petrecut aievea.

Numai trupul dărîmat al robotului, rezemat fără viață de gard, îți confirma că nu e vorba de nici o îndoială. Strada Liniștită a fost, într-adevăr, scena unei întîmplări neobișnuite, care nu are loc în fiecare zi. Nu era nevoie să te freci la ochi. Ceea ce s-a întîmplat nu putea fi atribuit unui vis ori unui joc al imaginației.

Trebuie știut că Pero Catastrofă nu era omul care să se oprească la jumătatea drumului. Mai ales nu în ziua aceea, cînd hotărîse să realizeze fapte mari. Se apropie curajos de robot, dar cu precauție. Se opri destul de

aproape ca să poată vedea tot ce-l interesa, dar destul de departe ca să fie în afara cîmpului de acțiune al mîinilor robotului, dacă ele ar fi putut și ar fi vrut să se întindă, ca să-i facă vreun rău. Nu trebuie să rîdem de precauția lui Pero. Dimpotrivă, trebuie să-l respectăm pentru aceasta. Un om curajos și prudent va ajunge totdeauna mai departe decît unul curajos, dar nechibzuit.

Robotul arăta cum arată victima unui accident de circulație. Un picior era fracturat deasupra genunchiului, iar celălalt, rău luxat. Corpul era plin de vătămături, mai grele și mai ușoare, jupuituri, zgîrieturi, părți turtite și tot felul de tăieturi. Pe pieptul făpturii de fier se căscau spărturi atît de mari, încît, dacă cineva ar fi avut îndrăzneala să-și vîre mîna în ele, ar fi făcut-o fără dificultate. Capul robotului era turtit în cîteva locuri, ca bidonul de lapte folosit îndelung și fără grijă.

Pero examina cu atenție robotul, ceea ce nu-l împiedica să reflecteze între timp. Ajunse la multe concluzii, mai mult sau mai puțin triste. Prima concluzie : robotul era lovit în toată regula. A doua concluzie : oamenii și roboții nu mai sînt siguri nici pe trotuar. A treia concluzie : făptura aceasta de fier este considerabil mai rezistentă decît omul, de vreme ce poate să stea în poziție verticală după toate cele întîmplate. A patra concluzie : la drept vorbind, pe robot tăria carapacei nu l-a ajutat la nimic. Fiindcă s-a zis cu el.

Concluziile erau mai multe, dar n-are rost să le enumerăm. Toate se reduceau la una singură : de robot nu mai trebuie să ținem cont. În joc rămîn numai doi inși : Pero Catastrofă și profesorul Galaktici. Despre ce joc va fi vorba, nici Pero însuși nu știa ; dar că va fi un joc, nu se îndoia defel.

Oriunde se întîmplă ceva, trebuie să apară cel puțin un băiat curios. În afară de Pero, pe Strada Liniștită au mai apărut doi băieți. Primul era ciufulit, cu capul tras între umeri, cu ochii pe jumătate închiși, de parcă

ar fi dormit ; cu paşi domoli, dar cu o atitudine ameninţătoare. Al doilea arăta cu totul altfel. Vioi, fanfaron, mergînd ţanţoş şi pesemne foarte mulţumit de sine. Desigur, foarte limbut şi mai puţin periculos decît primul.

— Ia te uită ! strigă el emoţionat. Cuiva i s-a făcut rău. Oho, păi ăsta-i omul de fier al profesorului. Ia te uită, ia te uită ! A suferit un accident. Oare şi lui i se poate întîmpla aşa ceva ? Formidabil !

Băiatul ciufulit nu zise nimic. Se învîrtea de jur împrejurul robotului şi-l cerceta cu atenţie, printre pleoapele întredeschise. Se purta de parcă ar fi fost obişnuit să vadă roboţi striviţi de trei ori pe zi, dimineaţa, la prînz şi după-masă.

Noii veniţi nu-i plăcură lui Pero. Mai întîi fiindcă nu dorea deloc astfel de oaspeţi. În afară de asta, fiindcă nu dădeau nici cel mai mic semn că-i observă prezenţa.

— Copii, zise el ţîfnos, dacă chiar trebuie să vă uitaţi, priviţi de pe cealaltă parte a străzii. Persoanelor nechemate nu le este permis accesul la locul accidentului.

— Ia te uită ! rînji limbutul. De unde ai apărut tu aici ?

Ciufulitul fu şi mai scurt.

— Şterge-o ! ordonă el cu un ton care nu îngăduia împotrivire.

Îşi scoase mîinile din buzunar. Mîinile îi erau lungi, cu pumnii mari ca nişte maiuri. Destul de înţelept ca să nu se pună în conflict cu pumnii aceia, Pero nu stărui. Încercă să folosească alte mijloace.

— Ascultaţi, ceea ce am spus este adevărat. Nu ne place ca oamenii să se apropie prea mult de robot. Robotul a devenit periculos pentru cei dimprejur, din cauza mecanismului defect. N-am vrea ca cineva să aibă de suferit.

— Cine n-ar vrea ? întrebă limbutul.

Tocmai de o asemenea întrebare avea Pero nevoie.

— Profesorul și cu mine, spuse el nepăsător. Cine altcineva ?

— Profesorul și cu tine !? căscă gura băiatul cel limbut. Ești cumva nepotul profesorului ?

— Nici vorbă ! Profesorul nu are nepoți. Nepoții sînt buni pentru alte profesiuni. Pentru asemenea muncă de răspundere, nu sînt. Eu sînt asistentul profesorului. Știi tu ce-i aia ?

— Aha ! confirmă băiatul și se dădu înapoi.

Pero îl privi pe sub sprîncene pe ciufulit. Înfățișarea băiatului nu arăta nimic care să aducă cu admirația și respectul. Întreaga lui ființă gîrbovită ascundea un mare mister. Lui Pero nu i-a trebuit prea mult timp spre a se convinge cît de nepăsător este băiatul față de savanți și față de asistenții lor.

— Șterge-o de aici ! porunci și mai hotărît ciufulitul.

Pero oftă și trase concluzia că nu va scăpa de pumnii lui.

Se întîmplară atunci două lucruri neașteptate. Mai întîi, robotul își schimbă poziția fără nici un fel de motive clare. Se întinse pe trotuar, iar piciorul fracturat se rostogoli pînă la băiatul ciufulit. Celălalt băiat, flecărețul, țipă și fugi numaidecît în mijlocul drumului. Ciufulitul părea că nesocotește pericolul. Nici măcar nu s-a mișcat. Pero nu ajunsese chiar pînă în mijlocul drumului, dar se retrăsese cît mai departe de robot și de pumnii ciufulitului.

— Ați văzut ? îngînă tulburat Pero. Pericolele stau la pîndă.

— Nu e dovedit ! mormăi ciufulitul, privind pe sub sprîncene piciorul de fier al robotului.

Al doilea lucru neașteptat veni de-acolo de unde sosise și mașina neagră. Dar aceasta, a doua mașină, nu era neagră și nu alerga nebunește, ca prima. Pero nu știa ce caută această mașină în Strada Liniștită, dar îl

fulgeră gîndul că ar putea să-i fie de folos. Privi ironic spre cei doi băieți și își frecă mîinile triumfător.

— Băieți, îmi sosește ajutorul! N-aș vrea să fiu acum în pielea voastră.

Flecarul se înspăimîntă de-a binelea, dar aștepta ca prietenul său să hotărască ce atitudine să ia. Ciufulitul se uită repede la mașină, care nu mai era atît de departe, apoi la piciorul robotului, care zăcea lîngă dînsul.

— Valea! porunci el hotărît.

Se aplecă și ridică piciorul robotului; îl luă la subsuoară și fugi în josul străzii. Flecărețul îl ajunse din urmă, la intersecție.

Pero se putea felicita pentru păcăleala pe care le-a tras-o celor doi băieți. Dar n-a avut timp să se bucure, pentru că mașina ajunse la marginea trotuarului, iar Pero a învățat în seara aceea că nu trebuie să ai încredere în mașini.

Marele reporter a întîrziat, dar n-a ajuns prea tîrziu

Proverbul spune că dacă te-ai fript o dată, sufli și-n iaurt. În ce-l privește pe Pero, proverbul se adeveri întocmai. Băiatul își aduse aminte de concluzia că oamenii și roboții nu mai pot fi siguri nici pe trotuar și nu lăsă nimic la voia întîmplării. Prin sărituri vrednice de admirație, se retrase și se lipi de gard, fără să aștepte ca mașina să-l azvîrle într-acolo.

Mașina însă era pașnică. Se opri și pe portiera deschisă ieșiră mai întîi picioarele, apoi întreg reporterul

ENKA. Deşi Pero văzuse bine şi picioarele, şi pe reporter, totuşi, nu ştia cine-i, pînă cînd noul venit nu mormăi :

— Sînt de la ziarul TUNETUL.

Nici atunci, însă, Pero nu părăsi locul sigur de lîngă gard. Era o măsură de precauţie, deoarece nu mai văzuse niciodată un ziarist şi nu ştia la ce trebuie să se aştepte de la un asemenea om. Obişnuit ca lumea să-l privească cu neîncredere, ENKA se străduia, printr-un torent de întrebări bine chibzuite, să spargă gheaţa.

— Acesta este robotul profesorului Galaktici ? A fost lovit. Un accident, ori un atentat împotriva robotului, ce crezi că a fost ? Încotro s-a dus maşina ? Presupun că e vorba de o maşină. Am, sau nu am dreptate ? Oho ! Robotului îi lipseşte un picior ! Nu cumva vrei să susţii că robotul se ducea la plimbare cu un singur picior ? N-ai să afirmi o asemenea absurditate ! Foarte bine ! Inseamnă că avea amîndouă picioarele. Piciorul care-i lipseşte acum l-a furat cineva. Tu nu l-ai furat, nu-i aşa?

Uimit, Pero rămase cu gura căscată, dînd din cap, cînd afirmativ, cînd negativ. Începea să creadă că omul din faţa lui e alcătuit pe de-a-ntregul numai din întrebări. Pînă şi cravata i se părea că aduce cu un semn de întrebare. Se trezi în el un respect adînc faţă de ziare şi ziarişti. Se gîndi că aceştia ar trebui să poarte, ca un simbol al profesiunii lor, o insignă sub forma unui semn de întrebare.

ENKA nu se îndoia de impresia pe care o face. Pentru el toţi oamenii şi toţi copiii erau ca nişte cărţi deschise, în care citea, fără dificultate, laudele şi aprecierile la adresa inteligenţei sale. Tot ce făcea era premeditat şi stabilit după un plan. Mai întîi, torentul de întrebări intimida victima, de la care scotea ceea ce, altminteri, n-ar fi putut să scoată. Victima era acum Pero. ENKA îşi realiza punct cu punct planul. Primul punct era epuizat. Făcu un pas înainte.

— Băiete, sînt sigur că un om mai potrivit ca tine n-aș fi îndrăznit să-mi doresc nici în cel mai frumos vis, afirmă măgulitor ENKA. Isteț, clarvăzător, cu judecată ; pe scurt, așa cum ești tu. Persoana cea mai demnă de încredere pe care aș fi putut s-o întîlnesc la locul întîmplării. Prin urmare, povestește-mi ce s-a petrecut aici !

Măgulirile reporterului au sosit prea tîrziu. Pero l-ar fi îmbrățișat pe ENKA pînă mai ieri și, nespus de fericit, ar fi conchis că, totuși, mai există în lume un om destul de înțelegător care să-i descopere virtuțile. Acum însă lui Pero îi era totuna dacă cineva îl va lăuda ori îl va ocărî. Căci acum a pornit pe drumul unei vieți noi.

ENKA a fost nevoit să sufere o înfrîngere, pentru prima dată în bogata lui carieră de ziarist. Încă nu știa, dar al șaselea simț îi dădea unele semnale de alarmă. Semnalele veneau și din cealaltă parte : Pero Catastrofă, omul de încredere, tăcea, ca și cînd ar fi luat apă în gură. Trebuie ținut seama de faptul că pentru orice ziarist tăcerea e cea mai bună dovadă a ostilității și a eșecului.

— Hai, nu te mai rușina atîta ! încercă reporterul să-și încurajeze victima.

— De ce să mă rușinez ? izbucni Pero, considerîndu-se ofensat. De mine să-mi fie rușine ? De dumneavoastră ? Ori poate de robotul care se plimbă schilod prin oraș ?

— Nu fi atît de impulsiv ! Am zis doar așa, ca să spun și eu ceva. În orice caz, nu trebuia să zic. Dacă cineva e timid, apoi nu ești tu acela !

Pero se gîndi la discuția avută cu Renata și la tusea pe care nu putuse să și-o oprească și-i veni să rîdă. Ce știe acest ziarist despre timiditate !

ENKA închise ochiul stîng, de parcă ar fi ochit ; iar cu ochiul drept îl cercetă cu atenție pe băiatul ciudat, care nu se purta ca alți băieți într-o asemenea situație.

— În regulă, zise ENKA la urmă. Eu am să pun întrebări, iar tu ai să răspunzi. Mai întîi, cine ești tu ?

— Asistentul profesorului Galaktici.

Lui Pero îi plăcu falsul titlu pe care și-l atribuise, mai ales după ce văzuse cum se lungesc fețele celor doi băieți. Încercă să-l lase perplex pe ziarist. Din păcate, ENKA nu era omul pe care să-l poți păcăli.

— Puștiule, dacă aș suferi de timiditate, aș roși acum în locul tău. Basmele sînt pentru copiii mici și nu pentru reporterii maturi. Oare nu-ți dai seama ce deosebire e între un copil și un vulpoi bătrîn de la ziar ?

— Nu, răspunse Pero, ca să-l necăjească puțin pe reporter.

ENKA nu-și pierdu cumpătul :

— Ești grozav ! Spune-mi unde-i profesorul ? Dacă e șeful tău, trebuie să știi !

Întrebarea era, într-adevăr, neplăcută. Pentru respectarea adevărului, Pero ar fi trebuit să recunoască deschis că, după plecarea neașteptată a profesorului, nici nu s-a mai gîndit la el. Era însă destul de inteligent ca să n-o mărturisească cu glas tare.

— Prin urmare ? îl grăbi reporterul.

Pero fu nevoit să mintă, pentru că era în joc prestigiul lui.

— Se va întoarce în scurt timp. S-a dus cu niște treburi de-ale lui.

— Oho ! făcu reporterul emoționat. Nu ești chiar atît de neinițiat, după cum credeam. Dar robotul ? Ce a pățit ?

— Accident de circulație. A stat, din imprudență, în fața mașinii. Știți, adăugă confidențial, asta nu ne-a întristat cine știe cît. Avem roboți mai mulți decît ne trebuie.

— Prietenii au sosit cu mașina ?

— Da. Frumoasă mașină !

— Încotro s-au dus ?

— Nu fiți prea curios !

— Ce-a zis profesorul cînd s-a pregătit pentru întîlnire ?

— Ce ați fi vrut să zică ? Poate că a zis : „Să ne grăbim, trebuie să dau gata cîțiva amici.“

ENKA se încruntă. Nu-i plăcea că băiatul face glume pe socoteala lui. Totuși, își păstră sîngele rece.

— Cîți prieteni erau ?

Întrebarea îl zăpăci pe Pero, fiindcă nu văzuse cîți oameni ședeau în mașină. Dar nici prin minte nu-i trecea să recunoască.

— Cincizeci și doi, zise el rîzînd.

— Admirabil ! i-o întoarse reporterul. Surplusul poți să-l reții. Acum încearcă să fii serios. Ceea ce te voi întreba va fi foarte important. Oamenii aceia erau, într-adevăr, prieteni ?

Pero simți în glasul reporterului o notă stranie. Parcă stătea la pîndă. „În orice caz, conchise el, știe mai bine decît mine ce s-a întîmplat, ori trebuia să se întîmple. De ce să facă avere pe socoteala mea !“

— Întrebați-l pe profesor, cînd se întoarce ! îi tăie scurt vorba și-i întoarse spatele, uitîndu-se cu atenție la mașina mică a reporterului.

ENKA strînse pumnii, de parcă ar fi avut de gînd să întoarcă foaia, dar se stăpîni. Poate fiindcă unul din principiile sale glăsuia : „Totul de bunăvoie, totul fără zgomot.“ Își aduse numaidecît aminte și de-al doilea principiu : „Și morții pot să vorbească, dată te porți rezonabil cu ei“.

Singurul mort era robotul profesorului și de aceea ENKA se adresă lui. Cu toate că nu semăna întru nimic cu morții obișnuiți, robotul nu părea dornic să discute. ENKA își dădea pe deplin seama că, oricît de frumos s-ar purta, ar fi fără rost. Căci prea era de fier mortul acesta și prea neînsuflețit. Tocmai cînd se pregătea să ofteze nemulțumit și să se frece cu degetul mare la tîmplă, reporterul zări un lucru interesant.

Marelui reporter îi atrase atenția o placă mică de metal, semănînd cu o ușiță, fixată pe pieptul robotului.

La drept vorbind, numai pe o parte a pieptului. În mijlocul ușiței se afla o ferestruică rotundă de sticlă. Poate că reporterul n-ar fi ghicit ce se ascunde după ferestruică, dacă ușița n-ar fi fost strîmbată și aproape desprinsă. Așa însă, văzu clar despre ce-i vorba. După ușiță, se afla un aparat de fotografiat.

Se uită la Pero. Pero nu se uita însă nici la el, nici la robot, pentru că era preocupat de cercetarea rezistenței anvelopelor din partea dreaptă a mașinii. Verificarea o făcea cu lovituri hotărîte ale picioarelor. În acest timp, reporterul se aplecă, își strecură mîna în deschizătura de la pieptul robotului, scoase de acolo aparatul de fotografiat și se strădui ca acesta să dispară pe nesimțite în buzunarul pantalonilor săi. Totul a fost gata înainte ca Pero să-și formuleze o apreciere hotărîtă cu privire la anvelope.

— Ascultă, e o cruzime ce faci ! îi reproșă prietenește ENKA. Distracția ta ar putea să mă coste bani !

— Desigur ! confirmă Pero. Jucăria nu suportă să fie brutalizată. Ar trebui s-o țineți în vitrină.

ENKA se încruntă, pentru că defăimarea mașinii o considera o jignire a propriei sale persoane.

— Nu mai aveți nici o întrebare ? zise răutăcios Pero, de parcă n-ar fi observat indispoziția reporterului.

— Datorită amabilității tale, am aflat tot ce mă interesează. Dealtminteri, continuă ENKA mai încet, vorbindu-și mai mult sie, dacă profesorul se întoarce în curînd, voi afla și restul. Dacă nu se întoarce... hm, vom vedea.

Vorbele reporterului îl forțară pe Pero să cugete cum se vor desfășura lucrurile dacă profesorul apare, și ce-ar putea să se întîmple dacă nu apare. „Fie ce o fi, își spuse cu hotărîre, am să încerc să folosesc pînă la capăt ocazia pe care întîmplarea mi-a oferit-o cu atîta mărinimie !“

Discuția dintre doi tați și o fiică

Pentru a doua oară întîmplarea a intervenit în marea aventură a lui Pero. De astă dată întîmplarea se numea Tic-Tac. Băiatul mergea pe stradă răsfoind o carte, cînd se ciocni de tatăl lui Pero.

— Unde te uiți ? îl mustră tatăl lui Pero, dar nu prea aspru, pentru că el însuși era în seara aceea neatent față de trecători.

— Iertați-mă, tovarășe Catastrofă ! se scuză fistîcit băiatul. Într-adevăr, n-am vrut.

— Ce-ai zis ?

— Am spus că-mi pare rău.

— Nu asta, ci vorba cealaltă.

— O !

Băiatul își dădu seama ce greșeală făcuse. Poreclele fiilor nu-i privesc niciodată pe părinți. I-a scăpat vorba înainte de a se dezmetici după ciocnire. Lui Tic-Tac îi veniră în minte cel puțin zece neplăceri pe care ar putea să le aibă din cauza imprudenței sale. Dar acum nimic nu se mai putea schimba.

— Iertați-mă pentru cealaltă vorbă. Pur și simplu, nu știam ce vorbesc. Fiecăruia i se întîmplă cîteodată să spună ce nu vrea.

Tatăl lui Pero nici nu se gîndea să-i facă neplăceri lui Tic-Tac. Îl chinuiau alte griji.

— Ești din clasa lui Pero ?

— Deocamdată, da.

— Ce înseamnă deocamdată ?

Tic-Tac își dădu cuvîntul de onoare față de el însuși ca, în viitor, mai întîi să cugete și apoi să vorbească. Iarăși spusese prea mult, dar acum nu mai avea nici o scăpare.

— Cred că deocamdată sîntem în aceeași clasă, dar, mai tîrziu, vom vedea. Știți, Alexandru Macedon și alte povești... Sînt prea multe, ca să ne gîndim că va rămîne mult timp în mijlocul nostru.

Socoti că, pentru această declarație, Pero îl va răsplăti din plin. Dar îl liniști încrederea în discreția părintelui.

— E clar, dădu din cap tatăl lui Pero. Ești un băiat isteț. Spune-mi, există în clasa voastră o fetiță pe care o cheamă Renata ?

„Lucrurile se încurcă, își spuse Tic-Tac. Înseamnă că și tată-său a aflat despre dragostea secretă a lui Pero, care e atît de secretă, încît fiecare din clasă știe cîte ceva. Trebuie să confirm, ori să neg ? reflectă Tic-Tac. Dacă toți oamenii ar tăcea, conchise el pînă la urmă, nu s-ar mai întîmpla chiar nimic în lume. Lumea fără întîmplări ar deveni tuturor urîtă și plictisitoare. De o asemenea lume nu are nimeni nevoie. Așadar, trebuie să vorbesc."

— O cunosc pe Renata și știu unde locuiește. Pero i-a scris scrisori. Nu le-am văzut, însă asta e sigur. Renata locuiește pe prima stradă la stînga, la numărul opt. Poarta grădiniței e închisă, dar există sonerie.

— Mulțumesc, băiete. Nici nu-ți dai seama ce serviciu mi-ai făcut.

„Serviciul făcut tatălui nu-i niciodată un serviciu făcut fiului", cugetă Tic-Tac și hotărî să dispară cît mai repede.

— Sper că nu mai aveți nevoie de mine. La revedere !

— La revedere și încă o dată mulțumesc.

Tic-Tac dispăru în josul străzii. La prima intersecție o luă la stînga. Se opri în fața casei cu numărul opt. Apăsă pe butonul soneriei, trăgînd emoționat cu coada ochiului spre colțul străzii de după care trebuia să apară tatăl lui Pero. Din fericire, Renata veni repede. Nepăsătoare, sări într-un picior pînă la gard.

— Ai nevoie de ceva, Tic-Tac ?

— N-am nevoie de nimic, dar în curînd îți vor trebui tie, multe !

— Ce tot trăncănești ?

— Vei vedea cine trăncănește, cînd la această poartă va suna tatăl lui Pero. Știe tot. N-aș vrea să mă cheme Renata în seara asta !

Zîmbi, tulburat el însuși de marea nenorocire a Renatei. Tăcu atunci cînd îl observă în colțul străzii pe tatăl lui Pero, și, fără s-o salute pe Renata, porni țopăind de-a lungul trotuarului. După un asemenea noian de întîmplări, se simțea parcă mai ușor, mai plin de avînt și mai bucuros.

Renata tremura din tot trupul. Vru să se întoarcă în casă și să se ascundă undeva, dar nu putea să se miște din loc. Picioarele o trădau. Dacă tatăl lui Pero vine, într-adevăr, aici, va fi sfîrșitul lumii ! De ce a trebuit să citească scrisoarea ? De ce ?

Pașii se apropiau, dar ea nu-i auzea. Abia sunetul strident al soneriei o trezi din toropeală. Văzu la poartă o figură gravă și posomorită și țipă, acoperindu-și fața cu mîinile.

Cineva alergă din casă. Era tatăl Renatei. Nu întrebă nimic, ci se burzului numaidecît la noul venit.

— Ce doriți ? De ce o speriați pe fiica mea ? Ce fel de comportare e asta ? Să vă fie rușine !

Tatăl lui Pero fu nevoit să aștepte pînă cînd torentul de cuvinte se opri.

— Scuzați-mă, n-am vrut s-o sperii. Am sunat și ea a început să țipe. Nici n-am observat că e aici. Permiteți-mi să mă prezint.

— Nu doresc să fac cunoștință cu oameni care sperie copii. Haide, Renata !

— Vă rog, ascultați-mă ! E vorba de fiul meu !

— Dacă a făcut ceva, atunci speriați-l pe el și lăsați-ne pe noi în pace !

— Renata m-ar putea ajuta.

— Renata ?! rămase uluit tatăl fetei. De unde v-a venit ideea asta ? Fetițo, ce-i cu tine ? Tremuri ? Ați văzut ce ați făcut ?!

Tatăl lui Pero nu mai știa cum să-l convingă ca să-l asculte liniștit.

— Încercați să mă înțelegeți ! zise în cele din urmă. Fiul meu e îndrăgostit de fiica dumneavoastră.

— Ce ? se îngrozi tatăl fetiței. Renata, spune-i îndată că nu-i adevărat ! De ce taci ? Vorbește !

Renata dorea ca pămîntul să se deschidă numai un pic, atîta cît îi era necesar unei fetițe să dispară pentru totdeauna din fața ochilor tuturor oamenilor.

— Vorbește ! aproape că se răsti taică-său la ea.

Renata nu mai putea să tacă, iar pămîntul nu se deschidea.

— El mi-a scris scrisori, îngînă și izbucni în plîns.

— Rușine ! șuieră printre dinți tatăl fetiței. Chiar mîine mă duc la școală și am să cer să-l dea afară pe derbedeul ăla.

— A dispărut ! zise abătut tatăl lui Pero. De aceea am și venit aici.

Renata suspina și mai tare. Nu știa nici ea de ce.

— Sper că nu-l vom mai vedea ! zise, fără pic de compătimire, tatăl Renatei. De ce o amestecați în treaba asta pe Renata ? Vreți s-o învinuiți, fiindcă n-a răspuns la dragoste ? O, n-ar fi trebuit să vorbesc așa ceva în fața copilului. Ar putea să rămînă cu o traumă pentru toată viața.

— M-ați înțeles greșit. N-am venit ca s-o întristez pe fiica dumneavoastră și nici să vă supăr. Am venit s-o întreb ceva pe Renata.

— Vă interzic !

— Și dumneavoastră sînteți tată !

— Tocmai de aceea !

— Renata, știi unde s-a dus ?

— N-ai voie să răspunzi !

— Te rog, spune-mi !

— Nu știu. Într-adevăr, nu știu ! zise Renata, înghițindu-și lacrimile.

— Ești neascultătoare ! țipă tatăl ei. Ți-am interzis categoric !

— Oh, de ce a făcut una ca asta ! suspină Renata. Totul se putea repara. Și notele slabe, și toate celelalte. N-avea voie să facă una ca asta !

Apoi fugi în casă, fără să țină seama de cei doi tați, care stăteau amuțiți și mirați.

— Ce fată cuminte e Renata ! oftă tatăl lui Pero, cînd suspinele fetiței amuțiră undeva în pridvor.

— Plecați ! porunci sec celălalt tată. Plecați îndată ! Și nu încercați să aruncați vina pe fiica mea !

— Fiți fără grijă ! răspunse liniștit tatăl lui Pero. Vă mulțumesc pentru înțelegerea pe care mi-ați arătat-o. Un tată ar trebui să ajute pe un alt tată, nu-i așa ? Este aproape o datorie !

Plecă gîrbovit de griji. Celălalt tată așteptă ca ecoul pașilor lui să se stingă. Abia atunci se întoarse în casă. Reflecta de ce sînt oamenii cîteodată atît de cicălitori. Nu putea să descopere vreun motiv plauzibil.

Profesorul se întoarce

În jurul robotului se adună o mulțime de pietoni curioși. ENKA și Pero îi împiedicau să se apropie prea mult de victima de fier a accidentului de circulație. Nu era un lucru ușor, pentru că toți oamenii voiau să vadă fiece

amănunt. Mulți ardeau de dorința să atingă măcar robotul. Zadarnice erau avertizările și amenințările că mortul metalic ar putea să explodeze. Oamenii știau că nu există vreun pericol, deoarece ENKA și Pero n-ar fi stat acolo.

Tocmai cînd situația deveni aproape de nesuportat, în colț, la întretăierea Străzii Liniștite cu Strada Verde, apăru mașina neagră. Pero și ENKA au observat-o în același timp. Mașina, neținînd cont de nimic, străbătu prin mulțime și se opri chiar în fața radiatorului mașinii reporterului.

— Acum, ori niciodată ! mormăi Pero și se repezi spre portiera mașinii.

— Ce-i ? îl întrebă morocănos profesorul Galaktici, care, din pricina mișcării nestăpînite a lui Pero, nu putea să iasă din mașină.

— Trebuie să discut cu dumneavoastră între patru ochi. E important.

Vorbea atît de încet, încet reporterul și ceilalți nu puteau să înțeleagă ce spune. Profesorul îl privi cercetător și parcă stătea pe gînduri, dacă să-i îndeplinească sau nu dorința. În cele din urmă hotărî :

— Intră în mașină ! Este singurul mod de a sta de vorbă nestingheriți.

Pero își făcu loc pe bancheta confortabilă și închise neîndemînatic portiera. Reflectă ce trebuie de fapt să spună. Îi deveni clar că nu știe nimic din ce l-ar putea interesa pe celebrul profesor.

— Cine ești ? îl întrebă profesorul, nu tocmai amabil.

— Asistentul dumneavoastră, răspunse Pero, speriindu-se el însuși de vorbele lui.

— Cum ?! Glumești ?

Pero credea că totul e pierdut, dar hotărî să reziste pînă la capăt. La drept vorbind, nu știa exact nici el ce vrea să obțină.

— Trebuie să vă povestesc totul! spuse grăbit, temîndu-se că profesorul îl va da afară din mașină. Mă găseam aici cînd mașina a doborît robotul.

— O! tresări profesorul; iar șoferul se întoarse, privindu-l cu atenție pe băiat. Continuă! îl încurajă savantul. Povestește-mi tot ce ai văzut. E foarte interesant.

Pero nu înțelegea tulburarea acestuia, dar nici nu-l interesa prea mult. Mai important era faptul că marele savant era dispus să-l asculte.

— Nu știu ce vă interesează cel mai mult. Am observat această mașină venind în goană și virînd apoi pe trotuar. S-a apropiat de robot, pe care l-a azvîrlit în gard. V-am văzut apoi pe dumneavoastră, cînd ați intrat în mașină.

Pero îl observă pe șofer cum clatină din cap, examinîndu-l cu o privire ciudată și neplăcută. Își dădu seama că șoferul îl urăște și nu știa de ce.

— Dacă el tăgăduiește acest lucru, zise Pero, arătînd cu mîna spre șofer, eu voi fi martor împotriva lui.

— Nu-i nevoie! zîmbi profesorul. Totul e aranjat. Spune-mi altceva. De ce consideri povestea asta a ta atît de importantă și de confidențială?

Pero se fistîci pentru că, în sfîrșit, auzea întrebarea de care se temea cel mai mult.

— E important ceea ce s-a întîmplat mai tîrziu. Despre mașină și despre robot nici nu aveam de gînd să vorbesc. Dumneavoastră m-ați întrebat.

— Ai dreptate! declară, oarecum încurcat, profesorul. Ce s-a întîmplat mai tîrziu?

— Eu păzeam robotul. Au venit doi băieți, cărora de asemenea le-am spus că sînt asistentul dumneavoastră. Unul dintre ei a furat piciorul robotului. N-am putut să mă opun.

— Slab paznic! zîmbi profesorul. Dar nu te speria. Paguba nu-i mare.

— Așa-mi ziceam și eu ! rosti cu ușurare Pero. Apoi a apărut...

Pero tăcu, pentru că ENKA se apropie de mașină și bătu cu degetul în geamul portierei.

— Ce doriți ? strigă neliniștit profesorul.

ENKA se văzu nevoit să strige și el :

— Sînt de la ziarul TUNETUL. În curînd se va încheia ediția.

— În regulă ! Duceți-vă și vă încheiați ediția. N-am nevoie de dumneavoastră. Nu am nimic senzațional pentru dumneavoastră.

Răutăcios, Pero se bucura și nu-și putea ține rîsul, privind mutra nemulțumită a reporterului. ENKA nu se dădu însă învins. Țipă mai tare decît cel mai gălăgios vînzător de ziare.

— Măcar cîteva cuvinte, domnule profesor ! Acesta este primul robot care a suferit un accident de mașină.

— În ordine, răspunse profesorul. Așteptați !

Se întoarse iarăși spre Pero.

— Prin urmare, a venit acest ziarist și te-a asaltat cu o mulțime de întrebări, nu-i așa ? Ce i-ai povestit ?

Pero observă din nou privirea ciudată a șoferului, dar simți o încordare deosebită și-n glasul profesorului.

— Nu i-am spus nimic, declară el cu mîndrie. Am discutat cu el, așa cum discut acum cu dumneavoastră. Cred că n-a fost prea entuziasmat.

— Foarte bine ! îl lăudă profesorul. Deocamdată numirea ta ca asistent este atestată.

Pe Pero îl învălui un val de roșeață.

— Vorbiți serios ?

— Bineînțeles ! Îmi place că știi cum să procedezi cu ziariștii. Hai să coborîm din mașină ! Nu se face ca ziarul *TUNETUL* să aștepte atît de mult.

Cînd ieșiră din mașină, fură întîmpinați cu murmure de emoție și admirație. ENKA veni numaidecît în fața profesorului.

— Vă rog...

— Știu, îl întrerupse savantul. Doriți o declarație pentru presă. Foarte bucuros. Scrieți : „Profesorul Galaktici declară că nu dă nici un fel de declarații.“ Sînteți mulțumit ?

— Dar, domnule profesor, începu să se văicărească ENKA, ce vor zice cititorii ?

— Vor zice că profesorul e un om serios, care nu vrea să facă zgomot în jurul unor fleacuri.

— Nu sînt fleacuri. Robotul dumneavoastră e complet distrus. Văd că bara de protecție a mașinii e îndoită. Înseamnă că mașina a lovit robotul.

— Tot ce spuneți este adevărat, îl întrerupse profesorul, cu glasul ușor ridicat, dar dumneavoastră nu cunoașteți principalul.

— Principalul este că locul mașinii nu e pe trotuar.

— ... sau al roboților în mijlocul străzii, zîmbi profesorul. Se pare că o declarație e totuși necesară. Robotul n-a fost trîntit pe trotuar. În mecanismul său a apărut o defecțiune și el a pornit pe neașteptate spre cealaltă parte a străzii. Asta s-a întîmplat chiar în clipa cînd trecea mașina. Bineînțeles, eu voi suporta dauna.

Uluit, ENKA se uita la profesor. Clătina în același timp din cap, de parcă nu și-ar fi crezut urechilor.

— Nu sînteți mulțumit ? îl întrebă amabil profesorul. Totul e atît de clar !

— Nu e clar cum de a ajuns robotul lîngă gard, dacă a fost doborît în mijlocul străzii ! Nu e clar cine a lăsat aceste urme de cauciuc pe trotuar ! Pe scurt, multe nu sînt clare !

Profesorul zîmbi blînd, dar în acest zîmbet era mai multă compătimire decît înțelegere.

— Îmi pare rău, zise la urmă, că nu vă pot face fericit cu un fapt senzațional, de mare vîlvă. Totul s-a

întîmplat chiar așa cum v-am povestit. Robotul se află lîngă gard, pentru că lovitura a fost foarte puternică. De unde provin urmele de cauciuc pe trotuar, într-adevăr, nu știu. Vă dați seama că în ultimii zece ani au trecut pe această stradă destule mașini. Una din ele a depășit probabil caldarîmul și a lăsat urmele despre care vorbiți. Cred că această explicație trebuie să vă satisfacă. Dealtfel, asistentul meu a fost de asemenea martorul întîmplării.

— Asistentul ? rămase uluit ENKA. Credeam că e numai o glumă.

— Nu. Este un tînăr foarte serios, pretinse profesorul și-i zîmbi amabil băiatului.

— Cu ce vă poate fi el de folos ? Pun pariu că încă nu și-a terminat școala elementară.

— Țineți minte, dragul meu ziarist, că înțelepciunea n-are totdeauna nevoie de o barbă cărunță. Băieții de astăzi sînt adeseori foarte capabili. Atît de capabili, încît de colaborarea lor se pot folosi chiar și profesorii bătrîni. Cred că nu mai avem despre ce vorbi. Grăbiți-vă, altminteri vor încheia ediția fără dumneavoastră !

ENKA făcu o plecăciune fîstîcit, și porni cu pași repezi spre mașina lui. Profesorul îl urmări cu o privire veselă și destul de răutăcioasă. Cînd mașina porni, profesorul îi făcu semn cu mîna lui Pero.

— Trebuie să ridicăm robotul. Roagă-i pe oameni să-ți ajute să-l pui în mașină.

Voluntari erau mai mulți decît suficienți. Într-o clipă robotul se afla în portbagajul spațios.

— Să mergem ! îl invită profesorul pe Pero.

Mașina porni înainte ca Pero să se poată convinge el însuși că ceea ce se întîmplă nu-i un vis. Minciuna s-a transformat în adevăr. Pero Catastrofă a devenit asistentul celebrului profesor Galaktici.

Reflecțiile marelui reporter

Reporterul ENKA apăsă furios pe accelerator, îndată ce trecu de colțul străzii. Mașina lui alerga nebunește, cu pistoanele motorului sfîrîind ca o pisică. Era un motor care nu se opunea niciodată călătoriei rapide. Gonind din ce în ce mai repede, ENKA zări la un moment dat partea din spate a mașinii negre.

Mașina suspectă nu era acum departe. Farurile ei roșii, care scînteiau în amurg, parcă îl ademeneau. Urmărind-o, îl frămîntau tot felul de gînduri. La prima intersecție situația îi deveni ceva mai clară. Dacă profesorul se întoarce la institut, ceea ce e foarte posibil, atunci mașina neagră n-a ales drumul cel mai scurt. „Fie ce-o fi, își zise ENKA, undeva tot trebuie să ajungem. Asta e dealtminteri, lucrul cel mai important", astfel incît s-a agățat de cele două puncte roșii și le urmărea cu perseverență, ca un cîine de vînătoare.

Treaba nu era prea grea și ENKA se putea lăsa antrenat de una din distracțiile sale cele mai plăcute. Această distracție a denumit-o cîndva, pe jumătate în glumă, pe jumătate în serios, „discuția dintre doi oameni maturi". Regula jocului era foarte simplă. Primul participant întreabă, iar al doilea răspunde. Cel care întreabă e reporterul ENKA, iar cel care răspunde e tot el. Cei doi interlocutori se înțeleg, de obicei, foarte bine ; dar, cîteodată, ajung și la certuri violente. Asemenea discuții sînt, fără îndoială, pasionante. Reporterul tuși, ca să-și dreagă glasul, și spuse dojenitor :

— ENKA, astăzi te-au tras pe sfoară !

— Da, confirmă celălalt. Ce-i drept, e drept. Totuși, nu uita că ultima carte n-a fost încă jucată.

— Sînt de acord, spuse îngîndurat primul interlocutor. Dar cine are cartea ?

— Interesantă întrebare ! remarcă al doilea.

— Fii atent, ENKA, grăi primul interlocutor, pe un ton blînd și sfătos, pentru a clarifica ceva, trebuie ca fiecare lucru să-l așezăm la locul lui.

— Crezi, ENKA, se ofensă celălalt, că nu știu asta ? Prima treabă a fost să apreciez împrejurările acelei întîmplări ciudate.

— Foarte bine ! îl lăudă primul interlocutor. Ești pe calea cea bună. Spune-mi, prin urmare, ceva despre împrejurări.

— Unele împrejurări ale acestei întîmplări sînt ciudate, grăi al doilea interlocutor. Adică sînt explicabile, dar nu suficient. Altele sînt posibile. Prin rațiune, le putem înțelege. Și aproape fiecare fapt conține astfel de împrejurări.

— Vrei să spui, întrebă emoționat primul interlocutor, că încă n-ai epuizat seria ?

— Da ! Vreau să spun că mai sînt și alte trei feluri de împrejurări : neinteligibile, neverosimile și imposibile. În ce privește cele neinteligibile, ou ele am putea cumva s-o scoatem la capăt ; dar ce ne facem cu cele neverosimile și imposibile ? Prietene ENKA, recunosc sincer că de mult nu m-am simțit atît de prost ca astăzi.

— Te cred ! spuse îngîndurat primul interlocutor. Nici eu nu mă simt mai bine. Îmi face impresia că din seria ta lipsește un gen de împrejurări. Poate că tocmai genul acela e cheia care deschide ușa misterului.

Al doilea interlocutor se tulbură :

— Cred că n-am uitat nimic !

— Ai uitat !

— Ba n-am uitat !

— Nu fi încăpățînat. Cînd o să-ți aduc aminte, îți va fi rușine.

— Zi-i, ENKA. Știi că pot să înghit multe.

— Prin urmare, ține-te bine : ai uitat împrejurările născocite !

— O ! zise interlocutorul uituc. Tu eşti cea mai înţeleaptă minte în lumea jurnalisticii. Da, trebuie să găsim toate împrejurările născocite şi vom fi pe calea adevărată.

Discuţia dintre cele două mari minţi înţelepte deveni apoi mai intimă şi mai senină.

— Ascultă, ENKA ! zise primul interlocutor, cînd se va termina afacerea asta, va trebui să scrii vreo nouă reportaje.

— Cred că treaba asta nu e pentru mine. Tu eşti cel mai indicat. Nu mă îndoiesc că vor ieşi admirabil. Ne sînt tăinuite unele fapte, dar noi vom descoperi secretul.

— Acesta este cuvîntul ! exclamă primul interlocutor. Noi ! Noi doi vom scrie reportajul. Tu şi eu. Doi titani ai jurnalisticii. Marele ENKA şi marele ENKA.

— Trăiască titanii ! chiui al doilea interlocutor.

Maşina reporterului mări viteza în urmărirea celor două puncte roşii.

Acesta era momentul istoric cînd s-a înfiripat ideea reportajelor care aveau să-i aducă mai tîrziu lui ENKA celebritate în toată lumea.

Şoferul nu-i poate fi prieten

Aşezat comod pe bancheta maşinii negre, Pero se gîndea la evenimentele zilei. Fără îndoială, norocul îi întinsese mîna şi, cu siguranţă, îi surîdea în acelaşi timp. De ce să nu-i surîdă, dacă i-a întins mîna ? Oricum, una fără alta nu se poate.

Cîndva, Pero obișnuia să viseze cu ochii închiși. Atunci lucrurile imposibile se transformau în posibile, iar dorințele lui inaccesibile se realizau. Totuși, acestea nu erau numai visuri. Ceea ce se întîmplă acum e cu totul altceva. E realitatea.

Pînă adineauri, rătăcise pe străzile orașului singur și părăsit. Era trist, neînțeles și luat în derîdere. Purta în piept o durere care-l sfîșia și îl înăbușea. Pășea fără să știe încotro se duce. Fugise din viața lui veche, iar drumurile celei noi nu le cunoștea încă. Era un rătăcitor singuratic și fără busolă.

Acum ședea într-o mașină adevărată, lîngă un profesor adevărat, al cărui nume oamenii îl pronunță cu respect. A devenit asistentul omului celebru. Persoană de încredere, cum ar zice ziaristul ăla zăpăcit. Visa cel mai frumos vis din viața lui, fără să fie nevoit să închidă ochii.

Îi întrerupse gîndurile vocea aspră a șoferului. Omul acela nesuferit deschidea acum pentru întîia dată gura. Vocea, ca și înfățișarea lui, era neplăcută.

— Sînteți sigur, domnule profesor, că totul e în ordine ?

Profesorul nu răspunse imediat. Poate că se gîndea unde țintește șoferul.

— Desigur ! zise în cele din urmă. Nu ai impresia asta ?

Șoferul mormăi ceva nedeslușit.

— Numai ziaristul n-a fost prevăzut, continuă profesorul ; dar, după cum ai văzut, a plecat cu mîinile goale.

— Pare-se că așa-i, șopti printre dinți șoferul.

— De ce atîta suspiciune !?

— S-a interesat prea mult de urmele cauciucului de pe trotuar și de roboții care stau rezemați de gard. Asta nu-mi place !

Profesorul deveni îngrijorat. Se simțea acest lucru din glasul lui.

— A căutat ceva senzațional. Asta-i tot. Și a plecat fără nimic. Cu atît mai rău pentru el!

Pero urmărea cu atenție discuția, deși nu putea să înțeleagă aproape nimic. Ce-i drept, se vorbea despre întîmplări cunoscute, dar în dosul fiecărei fraze se presimțea un alt sens, de neînțeles pentru el. În afară de asta, îl mira tonul cu care un șofer obișnuit se adresează unui profesor celebru. Dacă profesorul l-a scăpat de neplăceri, luînd asupra sa toată răspunderea ciocnirii, aceasta nu-i dădea dreptul să se comporte cu profesorul de parcă ar fi egal cu el. „Chiar așa, gîndi Pero, ar trebui să-l dojenească pe șofer.“ Dar se abținu. Își aduse aminte de proverbul că tăcerea e de aur.

— Nu pot înțelege încă un lucru, continuă șoferul. De ce ați avut nevoie deodată de un asistent?

Pero n-a mai putut să rabde.

— Ce vă privește? șuieră el, întocmai ca un șarpe. Oare dumneavoastră hotărîți ce trebuie să facă domnul profesor?

— Taci, puștiule! răspunse liniștit șoferul. Pe tine nu te-am întrebat nimic.

Pero se uită la profesor, cerîndu-i ajutorul, dar profesorul fie că n-a observat, fie că n-a vrut să se uite la el. Bătea nervos darabana pe banchetă.

— Domnule profesor, încă nu mi-ați răspuns.

— Nu-mi aduc aminte despre ce era vorba.

— Despre asistent, bineînțeles. Despre acest puști isteț, care, după cîte am văzut, n-are încă o barbă cărunță, dar e destul de deștept ca să-i ajute pe profesorii celebri!

Profesorul zîmbi mulțumit.

— Trebuie să recunoști că discuția a fost splendidă! Dacă gazetărașul ăla ține minte măcar jumătate din ea, va avea material pentru un articol superb despre bogă-

ția spirituală a celei mai tinere generații.

— Vă eschivați, domnule profesor, și sînt sigur că nu-i ceva întîmplător. Nu aveți o justificare pentru puști, nu-i așa ?

— Prostii ! se supără profesorul. Dacă n-ai fi fost de față, ar trebui să-ți explic. Așa însă, într-adevăr, nu găsesc necesar.

— Totuși, explicați-mi !

— Păi, puștiul n-a văzut, oare, toată afacerea de la început pînă la sfîrșit ? N-ar fi povestit totul ziaristului cu aceeași rîvnă, așa cum anterior își dăduse silința să tacă ? Ce să-ți mai spun ? Mi se pare că e mai mult decît suficient.

— Da, dacă lucrurile se simplifică. Altfel, nu. Ce știți dumneavoastră despre băiatul ăsta ? De unde e ? De ce a venit în Strada Liniștită ? Ce a discutat cu ziaristul ?

Pero asculta discuția tot mai neliniștit. Multe lucruri îi erau nedeslușite. A înțeles însă un singur lucru : șoferul ăsta nu-i poate fi prieten.

— Răspundeți cu certitudine măcar la una din aceste întrebări, insistă în continuare șoferul, și voi fi mulțumit. Din păcate, nu puteți răspunde !

Profesorul nu răspunse, ci se întoarse spre Pero.

— Cum te cheamă, asistentule ?

— Pero.

— Numai Pero ?

Pero zîmbi :

— În clasă îmi ziceau Catastrofă ! Prin urmare, Pero Catastrofă !

— Puștiul n-are prenume, ori l-a uitat ? rînji șoferul. Își dă ifose cu poreclele lui.

— Bineînțeles că am prenume, izbucni Pero ; dar nu vi-l spun. De ce mă dușmăniți ? Sînt sătul de oamenii care zbiară la mine, se scandalizează și mă suspectează. De astfel de oameni am și fugit.

— Ai fugit !? îl întrerupse şoferul. De unde ai fugit ?

— Ce vă interesează !

Maşina stopă pe neaşteptate.

Pero văzu chiar în faţa lui ochii răutăcioşi ai şoferului şi simţi pe gît palma lui mare şi grea.

— Spune, cine te-a trimis ? şuieră şoferul, chiar lîngă urechea băiatului. Spune, ori nu mai scapi viu !

.Pero se simţi înfiorat de spaimă. Ameninţarea era, într-adevăr, îngrozitoare.

— Vrei să vorbeşti ?

— Nu pot ! gemu Pero.

Şoferul slăbi strînsoarea. Băiatul trase aer în piept. Îşi auzi inima bătîndu-i cu putere.

— Vorbeşte ! porunci din nou şoferul.

— Nu ştiu ce vreţi de la mine. Nu m-a trimis nimeni. Am venit singur. Nu vă cer nimic. Vreau numai să mă lăsaţi în pace !

— Ce ţi-a poruncit ziaristul ?

— El să-mi poruncească mie ? Asta-i bună ! Toate s-au petrecut aşa cum i-am povestit domnului profesor.

— L-ai urmărit pe profesor de la începutul plimbării sale ?

— Da.

— Şi n-ai observat nimic ciudat ?

— Ba da ! Am văzut un om care stătea în colţul străzii cînd maşina s-a apropiat. Îşi ştergea faţa cu batista, de parcă i-ar fi fost cald.

— I-ai spus acest lucru ziaristului ?

— Nu.

— În cît timp ţi-ai învăţat rolul ?

— Rolul ? Ce fel de rol ? Nu înţeleg !

Profesorul, cu o mişcare uşoară, îndepărtă mîna şoferului.

— Lasă-l ! Nu vezi că e sincer ? Ai trecut cu bine examenul, tinere !

Şoferul nu gîndea la fel.

— Naivitatea dumneavoastră o să vă piardă! Nu vedeți cîte a observat? Mie nu-mi place asta.

— Destul cu lamentările! izbucni profesorul. Ce vrei să fac? Să-l dau jos, pentru ca apoi să povestească vrute și nevrute prin oraș? Și dumneata ai avut grijă de un amănunt interesant, pe care ar putea să-l adauge povestirii sale!

— Despre ce vorbiți?

— Despre încercarea dumitale de-ați exersa puterea mîinilor.

Șoferul mormăi ceva ce putea fi și scuză, și înjurătură.

— Să mergem! porunci profesorul.

Farurile unui autoturism luminară interiorul mașinii. Șoferul se uită cu atenție prin geamul din spate. Apoi apăsă furios pe accelerator și mașina sălta nebunește.

— Sîntem urmăriți! rosti el încrîncenat. Prima consecință a perspicacității dumneavoastră!

— Te urmăresc fantomele! zîmbi fără chef profesorul.

— Nu fantomele, ci ziariștii. Este ziaristul dumneavoastră, neghiobul care, pasămite, a fugit la redacție să predea știrea senzațională despre robotul mort.

— Nu e posibil!

— Din păcate, este. M-a orbit cu farurile lui. Am recunoscut, totuși, mașina. El e, fiți sigur!

— Să încercăm să ne debarasăm de el.

— Nu-i chiar atît de prost. Chiar dacă am reuși, pun pariu că-l veți găsi în fața porții institutului. Am pierde timpul de pomană.

— Atunci, pe cel mai scurt drum, la institut! porunci profesorul și se tolăni obosit pe banchetă.

Restul călătoriei a decurs într-o tăcere adîncă. Pero simțea că un pericol plutește în aer; dar pe capul cui va cădea, nu putea să știe. Iluziile lui își pierdură culoarea trandafirie.

Cînd mașina neagră s-a oprit în fața porții institutului, Pero nu știa dacă trebuie să se bucure, ori să-i fie teamă.

Primul reportaj : «Și iscodirea e o treabă»

Reportajul este descrierea gazetărească a unui eveniment petrecut. Pentru un bun reportaj e nevoie de cel puțin un eveniment interesant și măcar de un ziarist destul de dibaci. În întîmplările ciudate la care a luat parte Pero Catastrofă era, după cum se va vedea mai tîrziu, destul material captivant pentru un volum întreg de reportaje. Ziaristul ENKA n-ar fi fost cel mai mare reporter dacă n-ar fi folosit această ocazie. Încă în mașină, cel de-al șaselea simț îi șoptise că se află pe urma celei mai mari senzații din bogata lui carieră de ziarist. Al șaselea simț era sigur și nu-l mințea.

Reportajele pe care le-a scris ENKA au apărut în ziar după ce s-au consumat evenimentele descrise. Acest fapt e la locul lui și firesc. Întîmplările nu puteau fi descrise mai înainte, pentru că, în acest caz, ar fi apărut niște născociri și nu reportaje. Or, ENKA era ultimul om din lume care ar fi admis să scrie născociri.

Povestea despre Pero Catastrofă fiind scrisă abia după ce aventurile lui s-au încheiat, se cuvine ca și reportajele marelui ENKA să servească la lămurirea întîmplărilor. Trebuie numai să ne închipuim că au fost scrise în clipa cînd s-au petrecut evenimentele amintite. Acest

lucru, dealtminteri, nu e greu. Aşadar, începe primul reportaj ieşit din cea mai faimoasă pană a ziarului *TUNETUL*.

«Am urmărit farurile roşii ale maşinii misterioase, care hoinărea pe străzile oraşului de parcă n-ar fi avut o ţintă precisă. Dacă aş fi ascultat de glasul raţiunii sănătoase din primul moment, aş fi rămas la redacţie. Dar nu eram la redacţie, ci la volan, datorită suspiciunii mele de ziarist.

Cînd mă aşteptam mai puţin, maşina neagră s-a oprit. M-am servit şi eu de frînă, dar distanţa a rămas, totuşi, simţitor micşorată. Prin urmare, era prea tîrziu să mai dau înapoi. Cu farurile puternic aprinse, am luminat maşina neagră, ca să nu dau posibilitatea celor pe care îi urmăream să-mi recunoască autoturismul. Mi s-a părut la un moment dat că am văzut, prin geamul din spate, faţa şoferului întoarsă spre mine. Poate că m-am înşelat.

Maşina neagră a pornit din nou, îndreptîndu-se spre institut. Mă aştepta, deci, cea mai grea misiune : să văd, dar să nu fiu văzut ! Cu toate că atunci încă nu ştiam prin cîte voi trece, m-a cuprins emoţia aşteptării.

Cititorii care cunosc oraşul nostru îşi amintesc de aleea cu castani bătrîni din faţa institutului profesorului Galaktici. Castanii trebuiau să mă ajute să-mi realizez planul. Recunosc, şi-au făcut excelent datoria.

Am oprit maşina după colţ şi, ascunzîndu-mă cu grijă după trunchiurile groase ale castanilor, am pornit pe partea străzii care se află vizavi de institut. Maşina neagră se opri în faţa porţii şi din ea ieşiră trei siluete. Cu toate că încă nu le puteam deosebi faţa, ştiam cine sînt. Profesorul, asistentul său caraghios, cu şcoala încă neterminată, şi şoferul, ucigaşul robotului.

Strada era slab luminată de becuri aşezate doar icicolo, iar eu eram în seara aceea adeptul cel mai înflăcărat al străzilor slab luminate. Să te strecori pe furiş, pe după copaci, nu-i lucru uşor ; iar să te strecori în

imediata apropiere a oamenilor, fără să fii observat, e şi mai greu. Iniţiativa, totuşi, a reuşit.

În faţa mea se afla maşina ; iar lîngă poarta institutului stăteau profesorul, şoferul şi asistentul. Se părea că profesorul avea unele neplăceri cu broasca. Zgîlţiia poarta, zornăia cu cheile şi mormăia furios.

— Daţi-mi mie cheile ! ceru aspru şoferul. Nu există poartă pe care să n-o pot deschide !

Era un moment vrednic a fi descris într-un reportaj umoristic. Profesorul uituc stătea neputincios în faţa propriei porţi şi nu putea să-şi aducă aminte cum trebuie s-o deschidă. Nu-mi ardea să scriu reportaje vesele. Întîmplarea de la poartă am plasat-o în colecţia împrejurărilor ciudate şi aşteptam ce se va întîmpla mai departe.

Aşa cum am bănuit, fanfaronada şoferului n-avea nici un temei. Nici el nu putea să deschidă poarta neîndurătoare.

— S-o dărîm ? Maşina va rezista.

— Prostii ! se supără profesorul. Jumătate din oraş va fi în faţa institutului.

Şoferul izbi furios cu piciorul în poartă.

— Găsiţi dumneavoastră o rezolvare mai bună ! Avem timp berechet şi putem să stăm pînă dimineaţa în faţa acestei porţi afurisite.

Felul cum vorbea şoferul nu-mi plăcea. Am decis să ţin minte acest lucru. Şoferii ar trebui să manifeste mai mult respect faţă de profesori. Îmi părea rău de savant. Într-adevăr, e neplăcut să stai în faţa propriei tale porţi şi să nu ştii cum s-o deschizi. Am decis să ţin minte şi acest lucru. Profesorii, pentru care descoperirea celor mai mari taine ale ştiinţei e-o joacă de copil, n-ar trebui să fie atît de neputincioşi în faţa unei porţi obişnuite.

— Fă ce vrei ! oftă în cele din urmă savantul. Străduieşte-te, însă, să faci cît mai puţină gălăgie.

— Cum să nu ! zise cu aroganță șoferul. O să forțez poarta încet, ca și cînd aș fredona un cîntec de leagăn.

— Ce-ar fi, se auzi timid glasul asistentului, să sar gardul și să încerc să deschid poarta pe partea cealaltă ?

— Și să rămîi prins de sîrme ! zîmbi batjocoritor șoferul. Cred că în ele există suficient curent chiar și pentru un înțelept fără barbă.

M-am supărat nițel pe profesor. Era o neseriozitate din partea lui că nu l-a avertizat pe asistent despre curentul de înaltă tensiune din sîrmele de deasupra gardului. Asistentul era la o vîrstă cînd, chiar și fără vreo nevoie deosebită, se intră și se iese sărind peste gard și nu pe poartă. Faptul că profesorul a uitat acest lucru putea să-l coste viața pe asistent.

— Voi lovi cu partea din spate, zise șoferul. Bara de protecție din față a distrus robotul. N-aș vrea ca motorul să-și dea duhul chiar aici.

Intră în mașină, apăsă pe accelerator și se îndreptă spre castanul în spatele căruia mă ascunsesem. Din fericire, nu aprinsese farurile. Am pregătit repede aparatul de fotografiat. Nu m-am putut abține să nu imortalizez momentul cînd profesorul va privi cum este spartă propria lui poartă. Va fi cea mai palpitantă fotografie a anului.

— Voi lovi de la doi metri, explică șoferul, aplecîndu-se în afară pe geamul mașinii. Altminteri, mașina se duce dracului.

Profesorul dădu din cap, fără să zică un cuvînt. Asistentul strînse pumnii. Poate de emoție, dar poate și de furie că o poartă atît de frumoasă se va transforma în dărîmătură. Nu știu.

Motorul începu să duduie, tremurînd de forța multor cai putere acumulați. Cînd mașina se pregăti să se repeadă, știam că nici o poartă din lume nu-i va putea rezista.

Am potrivit liniștit aparatul de fotografiat, pentru că eram mai mult ca sigur că nimeni nu se va uita în partea unde stăteam și așteptam.

N-a lipsit mult pentru ca deschiderea glorioasă a porții să nu fie deloc fotografiată. Adică, s-a întîmplat ceva la care nimeni nu se așteptase. Cînd mașina se afla la numai o palmă depărtare de poartă, aceasta se deschise singură. Un reporter cu mai puțină experiență ar fi rămas cu gura căscată de mirare și ar fi uitat de aparat. Din fericire, nu mai sînt un începător. Astfel încît deschiderea porții a fost fotografiată.

Mașina se opri scrîșnind din frîne, cu roțile dinainte pe trotuar.

— Ce înseamnă asta ? întrebă uluit șoferul. Nici n-am atins poarta.

— Nu știu, recunoscu sincer profesorul.

— E robotul, zise pripit băiețelul. Păi, ați uitat, domnule profesor, că el închide și deschide poarta ?

Profesorul tuși ușor și aș putea să pun pariu că nu se simțea în apele lui. Savanții au uneori motive să se simtă jenați în fața discipolilor.

— În orice caz, spuse el în cele din urmă, trebuia să-mi aduc aminte. Robotul ! Foarte simplu.

Șoferul izbucni în rîs. Rîdea cu glas tare și batjocoritor.

— Multe neplăceri mai aveți, domnule profesor ! bombăni el, abia stăpînindu-și rîsul. Hai să descărcăm cadavrul acela înțelept, căci cine știe unde o să mai aveți nevoie de el.

— Bineînțeles ! căzu de acord profesorul. Tinere, dă-mi o mînă de ajutor !

Șoferul sări capacul portbagajului și întinse mîinile să apuce robotul. Dar se răzgîndi.

— Duceți-l dumneavoastră înăuntru ! Eu mă așez la volan și ambalez motorul. Cine știe ce mai poate să-i treacă prin minte robotului ăstuia.

Dovedi astfel că șoferii pot fi uneori foarte isteți. În spatele mașinii se auzi o zguduitură. Poate că robotul a alunecat din mîinile profesorului și ale asistentului său. În aceeași clipă, poarta se închise. În plină viteză, mașina zbură pe caldarîm, scăpînd ca prin urechile acului din încleștarea porții. Intrarea în institutul profesorului Galaktici era din nou închisă, tot atît de ciudat după cum se deschisese mai înainte.

— Domnule profesor, strigă șoferul înainte de a porni, e totul clar ?

— E clar ! se auzi de cealaltă parte a gardului glasul profesorului.

— Vă doresc mult noroc !

— Mulțumesc !

Motorul începu să zbîrnîie și mașina neagră o luă spre colțul străzii unde îmi lăsasem autoturismul. Trebuia să mă hotărăsc repede : să urmăresc mașina neagră, ori să rămîn la pîndă. Bineînțeles, am ales mașina. Institutul și profesorul Galaktici vor rămîne unde sînt. Cu mașina însă era altceva. Numai să nu aibă timp suficient să-mi scape.

Am luat-o la fugă cît mă țineau picioarele. Din fericire, pe stradă nu era nimeni. La drept vorbind, oricine s-ar fi mirat văzînd un om care aleargă, fără să-l urmărească cineva.

Totuși, eram urmărit. Mă urmăreau presimțirile, mai negre decît cea mai neagră noapte.

M-am repezit la volan și am hotărît să nu respect nici un fel de reguli de circulație. În urma mașinii negre nu se vedeau decît două lumini în depărtare ; dar poate că și acestea erau numai o himeră. Trebuia să încerc.

Am gonit prin intersecții, neținînd seama nici de trecerile pentru pietoni, nici de celelalte mașini. Îmi doream cu ardoare două lucruri : ca în fața mea să fie într-adevăr mașina pe care o urmăream și ca nici un

agent de circulație pe motocicletă să nu prindă chef să circule pe străzile pe care treceam.

Amîndouă dorințele mi le-a îndeplinit norocul cu bunăvoință. Agenți de circulație nu erau, iar mașina neagră am recunoscut-o la o intersecție, oprită de semnalul roșu al semaforului. M-am bucurat ca un elev care a îmbrăcat cei dintîi pantaloni lungi.

Urmăream cu precauție mașina neagră, păstrînd aceeași distanță. Drumul a durat mult și mă temeam că nu voi avea suficientă benzină pentru plimbarea asta nebună și fără țel. În cele din urmă, prietenul meu se hotărî să oprească. I-am mulțumit din inimă. Am ales un loc mai ferit și am stopat mașina. Șoferul mașinii negre coborî și, fără grabă, porni spre cel mai apropiat colț de stradă. Am mers pe urmele lui, grăbindu-mă, îndată ce a dispărut în strada învecinată.

După colț mă aștepta surpriza. Omul meu nu era nicăieri. Iarăși am fost nevoit să fug. Mă interesa dacă există undeva, între case, vreun pasaj, în care ar fi putut să dispară. Pasaj nu era, deși mă îndepărtasem de colțul străzii cu vreo două sute de metri.

Am tras concluzia că uneori e mai cuminte să reflectezi decît să fugi. Stăteam locului și încercam să dezleg enigma. Pe stradă nu-i, dar sînt sigur că a luat-o chiar pe aici. Există numai o posibilitate : a intrat în vreo casă. În care însă ? Cine poate să știe acest lucru ? Nu-mi rămînea altceva de făcut decît să mă întorc și să aștept. Poate că voi avea noroc, și apoi așteptarea n-o să țină toată noaptea.

Am revenit la colțul străzii și ceea ce am văzut mai întîi a fost mașina neagră care trecea pe lîngă mine în plină viteză. Fără îndoială, șoferul m-a tras pe sfoară. În timp ce eu alergasem ca un nebun pe stradă, el a ieșit din gangul cel mai apropiat și s-a așezat liniștit la volan. Acum cu siguranță rîde în hohote de mine.

Mă cuprinsese furia. Încă n-a eşuat totul ! mă încurajam eu însumi şi, luînd-o din nou la fugă, am ajuns pînă la maşina mea.

În clipa cînd am încercat să pornesc, mi-a devenit clar că ceva nu e în regulă. Şoferul era un vulpoi viclean. Nu-mi trebui mult ca să descopăr festa pe care mi-o jucase. Ventilele cauciucurilor din faţă erau deşurubate. Îmi venea să plîng. În definitiv, nici nu puteam face altceva. Să urmăresc maşina neagră, nu mai aveam cum. S-o găsesc printre atîtea maşini negre care gonesc prin marele oraş era de asemenea un lucru imposibil. Nu-i ştiam nici măcar numărul de înmatriculare. Tăbliţa din spate a maşinii era stropită cu noroi, întîmplător ori dinadins ; iar la numărul din faţă nu m-am învrednicit să mă uit cu cîteva clipe înainte, cînd mi s-a oferit unica ocazie.

Am închis portiera maşinii şi am pornit fără grabă spre redacţie. Din vina mea, aveam suficient timp să mă plimb...»

O lume ciudată în spatele porţilor închise

Cînd maşina neagră s-a îndepărtat, în jurul institutului s-a lăsat o linişte adîncă. De parcă în toată lumea n-ar fi existat decît profesorul şi Pero, care, din cale afară de emoţionaţi, aşteptau o chemare misterioasă din împărăţia tăcerii. Pe Pero îl treceau nişte fiori stranii, de nestăpînit.

Primul tresări profesorul :

— Hai, băiete! N-are rost să stăm pe loc. Cunoşti drumul?

— Nu-l ştiu, domnule profesor, răspunse cu glas sugrumat Pero.

— Nu face nimic. Şi eu mă descurc greu pe întuneric. Vom ajunge cumva pînă la clădire.

De la poartă spre clădirea institutului ducea o cărăruie presărată cu pietriş, mărginită pe ambele părţi de tufişuri. Pietrişul scîrţîia zgomotos sub picioarele profesorului şi ale băiatului.

Nu făcură nici zece paşi şi se întîmplă ceva neaşteptat. Becuri mascate de tufişuri se aprinseră de-a lungul cărăruii. Cît ai clipi din ochi, grădina se transformă în cel mai fermecător peisaj pe care Pero îl văzuse vreodată. Nu putu să-şi stăpînească un strigăt de admiraţie.

Însă chiar în clipa cînd se aprinseseră becurile, profesorul sări spre un tufiş şi îşi duse fulgerător mîna la buzunar.

Revenindu-şi după prima surpriză, Pero se afla acum în faţa unei alte surprize. Se uita buimăcit la profesor. Omul pe care-l cunoscuse în seara aceasta părea cu totul schimbat. Parcă era cuprins de spaimă. Lui Pero îi făcea impresia că profesorul stă nesfîrşit de mult lîngă tufiş, cu mîna în buzunar, cu faţa încordată şi cu fălcile încleştate.

— Domnule profesor, ce s-a întîmplat? îl întrebă timid.

Obrajii palizi ai profesorului îşi recăpătară încet roşeaţa. Zîmbi în silă băiatului.

— A, nimic. Lumina aceasta s-a aprins pe neaşteptate.

Pero nu pricepu nimic. De aceea hotărî să pună o întrebare, chiar cu riscul de a-l supăra pe profesor.

— Lumina automată a grădinii nu-i invenţia dumneavoastră?

— Invenție! Ce fel de invenție? A, da. E clar. Eu am inventat-o.

Pe Pero îl cuprinse un fel de compătimire.

— E greu să fii savant, nu-i așa?

Profesorul porni mai departe. Abia după cîțiva pași, întrebă fără să se întoarcă:

— Cum ai ajuns la concluzia asta?

— Nu știu să explic, se fistîci Pero. Cred însă că savanții obosesc prea mult. De aceea se comportă cîteodată altfel decît oamenii obișnuiți.

— Da? întrebă scurt profesorul. Zi-i mai departe!

Pero n-ar fi vrut să vorbească, dar glasul savantului îi poruncea să-și spună gîndul pînă la capăt.

— Apoi, dumneavoastră ați inventat și sistemul de deschidere a porții; dar, cînd veniți acasă, nu vă amintiți cum s-o descuiați. În timp ce alți oameni își deschid porțile și cu ochii închiși.

— Hm! bombăni vag profesorul.

— Poate că v-am supărat? întrebă timid Pero.

— Nu. Pe mine e greu să mă superi. Mă gîndesc la ceea ce a spus șoferul. Observi prea repede totul. Asta nu-i totdeauna un avantaj, tinere!

Își întoarse brusc capul și se uită la băiat. În ochi îi sclipi o amenințare. Pero se opri locului fără să vrea.

— Ce-i? De ce te-ai oprit? întrebă tulburat profesorul. Hai, mai repede!

Pero porni fără chef.

Dar sfîrșitul surprizelor încă nu venise în seara aceea.

După ce au mers cîțiva metri, tufișurile de pe ambele părți ale cărăruii au prins dintr-o dată viață. Profesorul și Pero nu mai erau singuri în grădina institutului. Pe cărările dintre tufișuri răsunau o mulțime de pași.

Zgomotul pașilor era ciudat și nefiresc. Parcă se mișca un singur om multiplicat. Picioarele intrușilor misterioși loveau pămîntul în același ritm. Pășind, răspîndeau în jur un sunet ciudat, metalic. Pero simțea că tremură

și-i clănțăne dinții. „Așa poate să păsească numai moartea, cugeta el, copleșit de spaimă. Oamenii vii nu merg așa."

Profesorul nu era mai puțin înspăimîntat decît Pero. În mîna lui străluci un pistol cu țeava îndreptată spre un tufiș. Apoi se întoarse brusc, țintind cu arma în tufișul de vizavi. În cele din urmă, se liniști. Mîna lui întinsă tremura vizibil.

Pașii veneau tot mai aproape. Apoi crengile celui mai apropiat tufiș se legănară și pe cărare apăru o pocitanie voluminoasă de metal. Era un robot.

Profesorul țipă și îndreptă țeava pistolului spre pieptul robotului. Dar nu trase. Degetele nu-l ascultau. Pero nu putea nici să strige, nici să fugă. Gîtul îi era uscat, iar picioarele înțepenite. O altă ciudățenie apăru chiar în fața lui. Cînd credea că va fi zdrobit, neputînd să se dea la o parte din drum, robotul se opri.

O mulțime de făpturi de metal ocupară într-o clipă cărarea. Îi înconjurară pe profesor și pe Pero și rămaseră pe loc, nemișcate, misterioase și înspăimîntătoare. Pe Pero îl mai liniștea faptul că nu le-au făcut nimic, deși avuseseră destul timp ca să-i nimicească. Poate că intențiile lor nu erau rele. Pero se uită la profesor, așteptînd să vadă ce va face.

Atitudinea profesorului nu-i insufla încredere. Acesta tremura din tot corpul, iar mîna, în care ținea pistolul, și-o ascundea la spate, ca și cînd s-ar fi temut de furia roboților.

— Ce înseamnă asta ? întrebă în șoaptă Pero.

— Nu știu ! îngînă profesorul.

— Ce știți dumneavoastră, îndeobște, despre acest institut ? izbucni Pero, uitînd de considerația ce-i datora. La fiecare pas e cîte o cursă ori cîte un șiretlic. Toate sînt opera inteligenței dumneavoastră, iar dumneavoastră tremurați și vă mirați. Nu pricep o astfel de comportare !

Profesorul nu răspunse. Era preocupat de încercarea de a-și vîrî pe neobservate pistolul în buzunar. Nu era greu, pentru că roboții nu se prea sinchiseau de arma lui.

— Ați vrut, oare, să trageți în preferații dumneavoastră ? întrebă sarcastic Pero.

— Nu, n-am vrut. Era un gest inconștient. Credeam că un nepoftit s-a strecurat în grădina institutului.

— Să se strecoare pe lîngă o asemenea pază ?! se miră Pero. Să treacă peste sîrmele ucigătoare de pe gard și peste toate celelalte !? Mă mir să aud tocmai de la dumneavoastră una ca asta !

Profesorul nu răspunse. Îl privi furios pe băiat.

— De ce vă încruntați ? întrebă Pero fără amabilitate și fără nici un fel de respect. Eu nu sînt vinovat cu nimic. Mai bine ați porunci găștii ăsteia să se împrăștie.

— Nu știu ce trebuie să fac ! recunoscu umil profesorul. Într-adevăr, nu știu.

Pero se apropie de el și-l prinse de mînă.

— Ce obișnuiați să faceți în alte zile, cînd vă întorceați de la plimbare ? V-au oprit și atunci roboții aceștia nepoliticoși ?

Profesorul îndepărtă mîna lui Pero, și abia după aceea îi răspunse :

— Nu.

Pero simțea cum îl cuprinde mînia. Era bine, fiindcă în felul acesta se elibera de spaimă. Pentru spaimă și mînie laolaltă nu era loc în inima lui Pero. Dacă a intrat mînia, trebuia să iasă afară spaima.

— Ce fapturi ciudate sînt și savanții ăștia ! Dacă roboții au fost politicoși pînă acum, de ce n-au rămas așa ? Despre ce-i vorba, domnule profesor ?

— Poate că e un defect. Nu înțeleg absolut nimic ; dar cred că totul se va clarifica.

— Cînd ? Mîine ? Poimîine, ori peste un an ? Cînd vom fi morți ? Sînt sigur că derbedeii ăștia vor sta și atunci nepăsători în jurul nostru.

Profesorul se elibera încetul cu încetul din ghearele fricii. Se transformă din nou într-o persoană plină de demnitate, cum fusese și mai înainte. Îngîndurat, privea cu atenție roboții. Căuta, evident, o rezolvare. Și deodată izbucni în rîs. Pero îl privi uluit, neînțelegînd ce se întîmplă.

— Cît e de simplu ! spuse profesorul, rîzînd încă. Păi, noi am uitat de robotul care a fost cu mine la plimbare. El trebuie să-i alunge pe roboții ăștia încruntați.

— V-ați adus aminte destul de repede ! ripostă hotărît Pero, fără să-și ascundă disprețul.

Profesorul îl lovi cu palma peste față. Lovitura răsună puternic în grădina institutului. Roboții, martorii neplăcutei întîmplări, nu se mișcară din loc.

— Asta e prima lecție de bună purtare, declară profesorul cu glas nefiresc de liniștit. Nu-mi place să mă ia cineva peste picior. Mai ales un mucos ca tine.

Fața lui Pero era numai ură. Pipăi cu mîna locul lovit și se uită fără să clipească la profesor.

— M-ați lovit ! zise el scrîșnind din dinți. Asta n-o voi uita niciodată !

— Taci ! se răsti profesorul și ridică din nou mîna.

— O să tac, spuse liniștit Pero ; dar nu voi uita niciodată.

Profesorul lăsă mîna în jos.

— Vreau să plec imediat de aici !

— Îmi pare rău, dar nu pot să-ți îndeplinesc dorința. Tu însuți ai vrut să vii încoace. Acum e prea tîrziu să ne despărțim. Vei rămîne cu mine.

— Nu vreau ! strigă Pero. O să vedeți că nu rămîn.

Fără să zică un cuvînt, profesorul își duse mîna la buzunar, nepierzîndu-l pe Pero din ochi. Amenințarea era mai mult decît grăitoare.

— Trebuie să aducem robotul! porunci liniștit profesorul, de parcă nu s-ar fi întîmplat nimic. Dacă mecanismul lui nu e complet distrus, poate că va reuși să-și alunge confrații.

Pero nu se mișcă din loc. Profesorul îl apucă brutal de umeri și-l împinse spre poartă. Pero își dădu seama că împotrivirea e zadarnică, cel puțin deocamdată.

Între roboți se iscă o răzvrătire. Fără motive clare, uriașii de fier începură să se agite. Formară, într-o clipă, un cerc puternic, de nestrăbătut, în jurul profesorului și al lui Pero. Nu puteau lovi cu pumnii în trupurile de metal ale paznicilor neînduplecați. Pero se uită la profesor și o scînteioară de batjocură străluci în ochii lui.

— Roboții ăștia se tem că vom fugi, zise el, zîmbind forțat.

— Da, confirmă profesorul îngîndurat. Afurisită și încăpățînată gașcă!

Lovi furios cu pantoful un picior de metal. Lovitura provocă un ecou răsunător, dar cel lovit nu se mișcă din loc.

— Să încercăm să intrăm în clădire! propuse Pero.

— Mă tem că povestea se va repeta.

Pero porni, totuși, hotărît, spre intrarea clădirii. Cînd ajunse în dreptul cercului de roboți, doi dintre ei păsiră mai întîi înapoi, apoi fiecare se dădu la o parte. Trecerea era liberă. Pero se întoarse și-i zîmbi profesorului.

— Primesc oaspeți, dar nu le dau voie să iasă! Ce mai, sînt binecrescuți!

Fără să zică un cuvînt, profesorul porni în urma lui Pero. În spatele lui răsună un pas; apoi, al doilea și al treilea. Paznicii mergeau tăcuți în urma lor.

Pe Pero îl treceau fiorii. Nu putea nicicum să scape de impresia ciudată că a devenit prizonierul unor forțe primejdioase.

Al doilea reportaj: «Vreau numai fapte»

«Una din regulile vieții mele spune: „Prima rundă nu hotărăște victoria". Laurii trebuie să aparțină celui mai perseverent. M-am convins de mai multe ori că această regulă e valabilă și de aceea prima înfrîngere nu m-a descurajat. Lupta de abia începuse.

Întorcîndu-mă la redacție, m-am repezit în laboratorul foto. Am developat cu atenție filmul pe care-l găsisem în aparatul fotografic al robotului; apoi am developat și poza ciudatei reîntoarceri a profesorului Galaktici în institut. Materialul prețios era gata să vorbească. Știam că posed o mărturie de cea mai mare valoare. O mărturie care nu poate fi dezmințită de nici o minciună. În mîinile mele se aflau f a p t e l e, iar mie nici nu-mi trebuia altceva.

Robotul profesorului Galaktici era un fotograf conștiincios. Avea o însușire cu care, din păcate, un fotograf obișnuit, fie el și foto-reporter de ziar, nu se poate lăuda. El fotografiase alternativ: o fotografie din față și una din spate. Pînă nu de mult, pentru mine era un secret cum de reușea asta. Profesorul Galaktici mi-a explicat cîndva procesul complicat al acelei operațiuni, dar m-a rugat să tac deocamdată. Dealtfel, în clipa aceasta, nici nu e important cum a fotografiat robotul, ci numai ce a fotografiat.

Filmul e un proces-verbal fotografic al plimbării profesorului. Totul era înregistrat, de la pornirea din poarta institutului și pînă în clipa cînd robotul, după ciocnire, se afla la pămînt, sprijinit de gard. De ce a căzut, nu știu. Poate că l-au răsturnat băieții, dar poate că acest lucru s-a petrecut cu totul întîmplător.

Bănuiam mai înainte că povestea cu ciocnirea, care mi-a fost relatată, nu-i adevărată. Filmul îmi confirma suspiciunea. Băiatul care s-a declarat, după bunul lui plac, asistentul profesorului, i-a întîlnit întîmplător pe profesor și pe robot. A pornit în urma lor, dar nu-l cunoștea pe profesor, și nici profesorul pe el.

Mașina n-a lovit robotul pe caldarîm, ci pe trotuar, conform unei manevre foarte bine ticluite. Din păcate, după ciocnire, clișeele aparatului fotografic al robotului nu mai sînt complete. Stînd cu spatele rezemat de gard, robotul putea să fotografieze numai ceea ce se întîmpla în fața lui, pe o mică porțiune a străzii. Despre împrejurările plecării profesorului cu mașina robotul nu a înregistrat nimic. În aparatul de fotografiat apar mai tîrziu doi băieți ; dar ei sînt personaje secundare, musafirii nepoftiți, care n-au nici un fel de legătură cu toată întîmplarea.

Înainte de ciocnire, în colțul Străzii Liniștite și a Străzii Verzi stătea un om. Își ștergea fața cu batista. Apoi a plecat, fără să se uite la profesor și la mașină. Tocmai acel om mi-a atras atenția. De ce a stat acolo ? De ce și-a șters fața cînd ziua nu era toridă, și nici măcar călduroasă ? Tocmai intenționam să-l plasez pe necunoscut printre persoanele fără importanță, cînd am descoperit ceva foarte important.

Am privit cu atenție fotografia pe care o făcusem în fața institutului. În poza mea și profesorul Galaktici își ștergea cu batista transpirația de pe frunte. Avea și de ce, va spune cineva. Exact. Situația în care se afla el atunci ar fi făcut să transpire fruntea oricăruia. Dar nu-i vorba despre asta. Important e altceva. Batista omului din colțul străzii și batista profesorului Galaktici din fotografia mea erau absolut identice. Regretam că nici robotul, nici eu n-am fotografiat cu un film în culori. Atunci ori aș fi avut o dovadă de netăgăduit, ori m-aș fi străduit să uit cît mai repede toată povestea cu batista.

Stăteam și reflectam. Reporterii n-au voie niciodată să fie visători. Munca reporterului cere imaginație, dar nu visare. Mă tem că în clipele reflectării am mers mult mai departe decît îi permite reporterului imaginația. În capul meu se înfiripa un roman captivant, cu amănunte pe care n-aș avea curajul să le povestesc nici celui mai bun prieten. Cred că în lumea aceasta nu există un prieten care n-ar fi rîs atunci de mine. Nu reproșez nimănui nimic. Și eu aș fi rîs din inimă de povestea imposibilă, dacă aș fi auzit-o de la altcineva. Așa, însă, nu-mi ardea de rîs.

Reflecțiile mele le întrerupse un om pe care îl mai întîlnisem în ziua aceea. Era tatăl băiatului fugar.

— V-am adus fotografia lui Pero, zise și mi-am amintit că eu însumi i-am cerut fotografia.

Tatăl lui Pero așeză pe birou, încet și cu atenție, fotografia, de parcă se despărțea de o jucărie fragilă și dragă. Tocmai mișcarea aceasta mă împiedica să fiu brutal și să încerc să mă debarasez de el. În mișcarea lui era exprimată toată durerea și toată dragostea pentru fiul neascultător.

— Ședeți, l-am îmbiat amabil. Ați aflat ceva?

— Nimic, răspunse el obosit.

Am încercat să-l consolez, dar toate cuvintele mele sunau în gol. Mă asculta, dar știu că nu auzea cele ce-i spuneam. Era absorbit de gîndurile și amărăciunea lui.

Se lăsă o tăcere neplăcută. La urmă, se ridică și-mi întinse mîna.

— Mă duc. Dacă aflați ceva, anunțați-mă. Am scris adresa pe spatele fotografiei.

Am privit întîmplător fotografia și n-am mai putut să-mi dezlipesc privirea de la ea. Tatăl a băgat de seamă că ceva nu e în regulă.

— Ce s-a întîmplat? întrebă îngrijorat. Spuneți-mi, vă rog!

Am căutat repede o poză din aparatul fotografic al robotului, în care Pero Catastrofă era fotografiat după ciocnire.

— Îl cunoașteți ?

— O ! Păi, el e ! De unde aveți fotografia ?

— Ședeți. Am să vă spun o poveste foarte interesantă.

Cînd am terminat, tatăl dădu din cap încurcat.

— Nu înțeleg nimic ! El și profesorul Galaktici ! Nu există nici cea mai mică posibilitate să-l fi întîlnit vreodată !

— Avea ceva aptitudini pentru știință ?

— Nici o aptitudine ! În ultimul timp nu-l preocupa nimic. Cel mai puțin, știința. Excepție poate face numai Renata.

— Aș vrea să știu de ce profesorul Galaktici a declarat că-i asistentul său ?

Tatăl strînse din umeri. Întrebarea rămase fără răspuns. Răspunsul nici nu-l așteptam.

Din fotografia de pe birou, doi ochi de băiețel mă priveau cu atenție, fără să clipească. Parcă rîdeau de mine.»

Sub stăpînirea roboților

Profesorul și Pero au intrat fără neplăceri în clădire. Poarta institutului nu i-a împiedicat. S-a deschis supusă, ca oricare altă poartă din lume. Roboții s-au aliniat pe două rînduri, întocmai ca elevii, și au intrat în casă în urma noilor veniți.

N-a trebuit aprinsă lumina. Se aprinse singură. Era, într-adevăr, o casă foarte ciudată și enigmatică, plină de surprize și cam neplăcută. Pardoseala de marmură a vestibulului răsuna sub pașii de metal ai roboților. Lui Pero i se păru că a intrat într-un castel voevodal din evul mediu. Roboții semănau cu străjile îmbrăcate în armuri.

Comportarea însoțitorilor de metal întărea această impresie. Stăteau lîngă pereții antreului plini de demnitate, ca niște cavaleri. Profesorul se opri nehotărît, de parcă nu știa pe unde să treacă. În seara aceea Pero simți pentru întîia dată oboseala. Ziua fusese mult prea încordată.

— Domnule profesor, duceți-mă undeva unde există scaune. Eu nu sînt robot și nu pot să stau o veșnicie în picioare!

Profesorul îi aruncă o privire încruntată și nu răspunse.

— Să nu spuneți, vă rog, rosti sarcastic Pero, că ați uitat așezarea camerelor în propria dumneavoastră casă. Am trecut prin prea multe neplăceri.

— Mai vrei o palmă? îl amenință profesorul.

— O, nu! Îmi ajunge și una singură, pentru ca să vă iubesc din toată inima. Neputînd să plec de aici, sînteți obligat să vă îngrijiți de mine. Deocamdată doresc numai un scaun obișnuit. Știu că trebuie să existe undeva. E o invenție foarte veche.

— Încetează! strigă profesorul.

— În regulă. Pînă cînd hotărîți în care cameră să intrăm, o să mă așez pe trepte. Sînt reci, dar ce pot face! Dumneavoastră sînteți responsabil de sănătatea mea.

Pero porni spre treptele largi din capătul vestibulului. Se așeză pe prima treaptă și, oftînd mulțumit, își întinse picioarele. Unul dintre roboți își părăsi locul. Cu pași măsurați, se apropie de Pero și se opri lîngă el.

Pero îl privi și-i zîmbi prietenește.

— Păzești treptele, ai ? Păzește-le ! S-ar putea întîmpla să vîr vreo treaptă în buzunar. Sînt predispus să fur asemenea obiecte. Fii atent !

Robotul nu ținu seama de vorbele lui Pero. Stătea lîngă el, scorțos și nemișcat.

— Ce vei face, prietene, dacă mă așez în cealaltă parte ? se interesă Pero. Te vei mișca, ori nu ? Ia să încercăm.

Se sculă și porni spre capătul opus al scării. Robotul îl urmă.

— Întocmai așa m-am și gîndit ! se bucură Pero. Unde-s eu, acolo și tu ! Admirabil ! Domnule profesor, dați-mi voie să-l numesc pe flăcăul ăsta valetul, cameristul ori secretarul meu personal. Zău îmi place !

Profesorul nu răspunse. Se adîncise în studierea unei hîrtii și nu auzi vorbele lui Pero. Pero se sculă și se apropie de el, iar profesorul vîrî repede hîrtia în buzunar. Pero reuși însă să citească cuvîntul scris cu litere mari : INSTRUCȚIUNI !

— De ce ești indiscret ? se răți profesorul. În toate trebuie să-ți vîri nasul ?

— Eu sînt indiscret, eu ? se miră sincer Pero. Umblam numai așa, de jur împrejur. Dacă n-ar fi robotul ăsta cumsecade, aș muri de plictiseală.

— Hai să mergem ! porunci profesorul și porni spre una din uși.

— Mă duceți să cinez ? Asta n-ar fi rău, într-adevăr.

— Vom vedea ! mormăi profesorul, deschizînd ușa.

— Spuneți, cine vă prepară mîncarea ? Dumneavoastră înșivă ?

— Eu nu mănînc îndeobște.

Roboții porniră după ei, urmărindu-i pas cu pas. Profesorul privi de jur împrejur încăperea în care au intrat, clătină nemulțumit din cap și deschise ușa camerei următoare.

— Aici e ! strigă cînd lumina se aprinse.

— Ce ? întrebă curios Pero.

— Nu vorbeam cu tine.

— Ce-are a face ! Mă interesează ce ați descoperit.

— Intră ! Iată-ne în camera de lucru.

Pero izbucni în rîs. Rîdea cu glas tare, deși profesorul se uita la el amenințător.

— Înseamnă că am avut dreptate ! Dumneavoastră, în timpul plimbării, ați uitat cum arată propria dumneavoastră casă.

— Îmi pare rău că nu l-am ascultat pe șofer. Locul tău nu-i aici !

Pero deveni dintr-o dată serios. Pricepu că trebuie să fie mai atent la ceea ce vorbește, dacă nu vrea să aibă neplăceri. Fără să zică un cuvînt, se duse spre fotoliul cel mai apropiat și se așeză. Privea cu atenție masa de lucru.

În cameră intrară cîțiva roboți. Unul se opri lîngă ușă. Al doilea străbătu toată camera, dîndu-se îndemînatic la o parte din fața mobilei. Se opri de-abia în fața casei de fier din ungher. Ceilalți se așezară de-a lungul pereților.

— Devin sîcîitori ! spuse Pero. Cred, domnule profesor, că există un mod de a-i sili să-și bage mințile în cap și de a-i alunga. De ce nu s-ar plimba în jurul casei, ori nu s-ar ascunde în tufișuri ? Trebuie musai să se țină de urma noastră ca niște copoi ?

— Ai răbdare ! zîmbi forțat profesorul. Ți-am spus că s-a produs o defecțiune. Se vor comporta ca niște demenți, atîta timp cît nu descopăr despre ce-i vorba. Dealtminteri, nici nu sînt chiar atît de insuportabili.

— Cînd veți căuta greșeala ?

— Mîine. Acum e tîrziu și sînt prea obosit.

Pero oftă nemulțumit. Noua viață, în care pășise cu atîta veselie, îi plăcea din ce în ce mai puțin. Era sătul și de institut, și de profesor, și de roboți. Simțea cum îl apucă mînia. Trebuia să și-o descarce pe cineva. Pe

cine? În orice caz, nu pe profesor, care s-a dovedit destul de primejdios. Nu-i rămîneau decît roboții. Îl alese pe cel care stătea cel mai aproape de ușă. Porni spre el și strigă de se cutremurară ferestrele.

— Ieși!

Robotul nu se mișcă. Pero îl izbi cu pantoful cu atîta vehemență, încît simți în picior o durere ascuțită.

— Afară,. am spus! repetă cu glas tremurător.

Urmă o surpriză. Robotul se întoarse ascultător, deschise ușa și ieși din cameră. Pero se uită cu gura căscată la ușa pe care dispăruse ciudata alcătuire metalică.

— Splendid! strigă profesorul. Înseamnă că e vorba de semnale sonore.

Se apropie numaidecît de celălalt robot și repetă porunca.

— Afară!

Robotul rămase nepăsător. Nici ceilalți nu se sinchisiră de strigăte și de porunci. Extenuați de atîtea strigăte, profesorul și Pero se trîntiră în fotolii.

— Ce fel de mecanism le dirijează mișcările? întrebă Pero. De ce robotul acela a ascultat porunca, iar ceilalți nu?

— Au o instalație pentru recepționarea semnalelor sonore. Anumite cuvinte provoacă în ei anumite acțiuni. Cheamă-l pe ăla să intre. Vei vedea că va asculta!

Pero se ridică obosit din fotoliu și deschise ușa:

— Intră!

Nu se întîmplă nimic.

— Întrebuințează alt cuvînt! îl sfătui profesorul.

— Întoarce-te!

Robotul intră în cameră, închise ușa cu grijă și se opri pe locul unde stătuse mai înainte.

— Ai văzut! glăsui cu mîndrie profesorul.

— E clar. Spuneți-le acum celorlalți anumite cuvinte și provocați și în ei o anumită acțiune. De exemplu, să iasă din cameră.

— Am mai spus o dată : mîine o să le poruncesc.

— De ce nu acum ?

Furios, profesorul izbi cu palma în brațul fotoliului.

— Îmi poruncești tu ce trebuie să fac !? Nu mă sili să-mi pierd răbdarea !

Pero strînse din umeri. Unele comportări ale savantului nu putea să le înțeleagă defel.

—. Ascultă-mă cu atenție, zise profesorul, privindu-l cu asprime. Atîta timp cît ești cu mine, vei respecta anumite reguli. Altfel, așteaptă-te la ce e mai rău. Înainte de toate, n-ai voie să umbli prin casă fără aprobarea mea.

— Dacă e vorba de mișcare, îl întrerupse Pero, atunci...

— Nu mă întrerupe ! Îți interzic de asemenea să te servești de telefon.

— O ! oftă Pero, simulînd dezamăgirea. Tocmai intenționam să chem vreo zece prieteni. Păcat !

— Te sfătuiesc să iei în serios acest lucru.

— Bine. Îl voi lua. Și așa sînt prea obosit pentru convorbiri telefonice. Cel mai bucuros aș cina și m-aș culca în pat.

— Nu există cină și nici pat. Pînă dimineața n-o să mori de foame. De dormit, poți să dormi și în fotoliu. Dealtminteri, nici eu nu mă voi simți mai bine.

Mîna profesorului se ridică din nou să-l lovească, dar sună telefonul. Profesorul sări ca ars și se repezi la aparat. Un robot făcu același lucru, dar nu-l împiedică pe profesor să ridice receptorul. Stătea aproape de aparat, de parcă voia să asculte convorbirea.

„Profesorul are o comportare nefirească, conchise Pero. Ori a așteptat cu nerăbdare chemarea telefonică, ori n-a așteptat-o deloc. În definitiv, ce mă privește ! Am destule griji proprii."

— Alo ! zise profesorul, aici Galaktici.

Vocea de cealaltă parte a firului nu se auzea.

Al treilea reportaj: «Aici, profesorul Galaktici»

«Dacă n-ar fi fost fotografia de pe masa-birou și ochii provocatori ai băiatului, cu siguranță că m-aș fi dus acasă și aș fi dormit, lăsînd baltă toată afacerea. Dar ochii băiatului mă îndemnau la reflecții și mă urmăreau. După plecarea tatălui lui Pero, am stat și m-am gîndit mult timp. Ce i-a spus băiatul profesorului, cînd a intrat în mașină? De ce profesorul a acceptat să mintă? Știa oare chiar totul tatăl lui Pero despre fiul său? Poate că băiatul a trăit o viață dublă și a fost amestecat în niște treburi despre care nimeni din jurul său nu-și dădea seama. Dealtminteri, aș avea de pus cîteva întrebări și profesorului Galaktici. De ce să nu i le pun? Să se desfacă odată nodul. M-am apropiat de aparatul telefonic. Chiar după primul apel, cineva ridică receptorul și spuse:

— Alo! Aici Galaktici.

Acestea erau primele cuvinte rostite în această discuție importantă. Oamenii cred în mod greșit că ziariștii își pregătesc dinainte întrebările pe care le vor pune. Nu-i adevărat. Eu, de exemplu, cu cinci minute înainte de orice discuție, nu știu, îndeobște, ce am să întreb. Așa era și acum. Prima întrebare s-a ivit pe neașteptate, aproape împotriva dorinței mele. Totuși, sînt adînc convins că era cea mai bună întrebare cu care puteam începe discuția aceea importantă.

— Domnule profesor, ați ajuns cu bine acasă? am întrebat cu cel mai plăcut glas reportericesc.

— Bineînțeles!

— Înseamnă că n-ați avut nici un fel de neplăceri?

— Ce fel de neplăceri ați fi vrut să am? Dealtfel, aș vrea mai întîi să aud parola.

Recunosc sincer că eram surprins.

— Despre ce parolă e vorba ? Nu înțeleg !

Profesorul nu mi-a răspuns imediat. Cînd i-am auzit din nou glasul, suna cu totul altfel ca mai înainte. Era ori speriat, ori supărat.

— Cine sînteți ?

— O, scuzați-mă, am zis repede. Eu sînt reporterul ENKA de la ziarul *TUNETUL.*

— A, așa va să zică ! spuse el în doi peri.

Aș putea să pun pariu că nu era prea entuziasmat.

— La drept vorbind, ce doriți ? Nu credeți că ați ales un timp nepotrivit pentru o convorbire telefonică ?

— Exact ! am recunoscut umil. Dacă lucrurile n-ar fi atît de importante, aș merita reprosul dumneavoastră.

— Despre ce e vorba ? Ce poate fi atît de important încît să mă deranjați la ora asta ? Închideți telefonul !

— Domnule profesor, de ce m-ați mințit ?

Liniște deplină.

— Fiți amabil și răspundeți !

— Nu vă înțeleg și nu știu despre ce minciună e vorba.

— Încercați să vă aduceți aminte ! Unde se afla robotul cînd mașina dumneavoastră l-a doborît ?

— Din nou îmi vorbiți despre același lucru ! De ce mă plictisiți ?

— Doriți să răspund eu în locul dumneavoastră ? Bucuros ! Robotul era pe trotuar și mașina dumneavoastră de asemenea.

— E un amănunt fără importanță. Dealtminteri, asistentul meu...

— Despre asistentul dumneavoastră vom vorbi mai tîrziu, îl întrerupsei la jumătatea frazei. Spuneți-mi, ați văzut un om în colțul străzii ?

Se lăsă o liniște mormintală. De parcă profesorul s-ar fi gîndit înainte de a răspunde.

— Nu era nici un fel de om în colțul străzii, rosti el, mai sigur decît răspund oamenii, de obicei, la o asemenea întrebare neînsemnată. Ce ați mai născocit ?

— N-am născocit nimic. Credeți-mă că omul din colțul străzii există.

— Las' să existe. Nu mă interesează.

După glasul cu care vorbea, se putea înțelege exact contrariul.

— Domnule profesor, vă rog să-mi faceți un serviciu neînsemnat. Băgați mîna în buzunar și scoateți, vă rog, batista.

— Dar, omule !

— Faceți ce v-am spus ! am poruncit aspru, ca să-l zăpăcesc.

Am închis ochii. Era necesar, pentru a-mi alcătui o imagine cît mai veridică a scenei de la celălalt capăt al firului. Am văzut limpede cum, cu o mișcare nesigură, își vîră mîna în buzunar și scoate încet batista. Pusă cu neglijență în buzunar și mototolită, batista nu arăta prea bine. Acest lucru însă nu mă interesa deloc. Important era că batista, albă, galbenă, ori portocalie, avea trei dungi mari de culoare închisă, care o împărțeau în trei părți egale. Profesorul privește batista, căreia nu-i acordă probabil niciodată prea multă atenție, și se întreabă ce vreau să aflu în realitate. Nu voiam să-l las prea mult în nedumerire.

— Domnule profesor, aveți în mînă o batistă de culoare deschisă, cu trei dungi de culoare închisă, nu-i așa ?

— Exact ! confirmă el mirat. E frumos că ați ghicit, dar măiestria dumneavoastră magică ați fi putut să mi-o demonstrați și cu alt prilej.

— Întocmai ! Ceea ce voi spune acum nu-i magie, ci o descoperire interesantă. Omul din colțul Străzii Liniștite cu Strada Verde a folosit o batistă identică.

Tuși fisticit, apoi izbucni cu o furie neașteptată :

— Sînteți indiscret! Născociți toate acestea ca să mă zăpăciți. N-a avut o asemenea batistă. Și chiar dacă ar fi avut, ce contează?

— Domnule profesor, am zis cu glas mai ridicat, ați spus cu puțin mai înainte că nu era nici un om în colțul străzii. Prin urmare, care-i adevărul?

— Nu mai vreau să stau de vorbă cu dumneavoastră. Vă dau un sfat folositor. Nu vă amestecați în treburi care nu vă privesc!

— Mulțumesc! Spuneți-mi de ce l-ați declarat pe băiat asistentul dumneavoastră? L-a văzut, oare, și el pe omul din colțul străzii?

Nici un răspuns.

— Unde-i băiatul?

— Aici.

— Pot să vorbesc cu el?

— Nu puteți, n-are ce să vă spună.

Am auzit un glas. Apoi s-a lăsat liniștea. Cu siguranță că profesorul a acoperit receptorul cu palma. Așteptam cu nerăbdare să văd ce se va întîmpla. Nerăbdarea mea a fost repede satisfăcută. Microfonul prindea din nou glas.

— Ziarul *TUNETUL?* strigă asistentul. Nu-mi dă voie să vorbesc!

— Nu-i adevărat! pretinse repezit profesorul. Să vorbească, dacă ține neapărat.

— Ziarul *TUNETUL?* începu din nou băiatul. Nu cumva ați găsit piciorul rupt al robotului? Puteți să-l rețineți, n-avem nevoie de el.

N-am răspuns. Băiatul continuă să vorbească cu glas scăzut, dar aspru. Vorbele nu-mi erau adresate mie, ci profesorului.

— Dați-l la o parte!

— Ce s-a întîmplat? am întrebat amabil. Te sperie cu pistolul?

Povestea cu pistolul era o glumă. Tăcerea băiatului, la această întrebare a mea, mă îndemnă să reflectez mai serios asupra unei asemenea posibilități. Băiatul rise deodată.

— A dat la o parte pistolul ?

— Nu vorbiți prostii ! Stătea cu țigara la nasul meu. Nu suport fumul de tutun. Dumneavoastră îl suportați ?

— Nu-i nevoie să joci teatru, tinere ! am zis mînios. Aș dori să știu ce s-a întîmplat azi.

— Mie ? Chiar nimic nu mi s-a întîmplat. L-am ajutat pe profesor ca de obicei. O zi de lucru ca toate celelalte.

— Pero Catastrofă, de ce minți ?

Îmi închipuiam cum i s-a lungit fața. Cu siguranță că s-a uitat la receptor, nevrînd să creadă cu adevărat ceea ce a auzit. Dar nu-mi puteam permite să-i las timp să-și revină.

— Te salută tatăl tău. Renata de asemenea. Dorești să-i transmiți ceva Renatei ?

A scrîșnit din dinți. Nu m-am înșelat. Înseamnă că săgeata a nimerit în plin. Băiatul e furios și va spune cu mult mai mult decît intenționa să-mi spună.

— De ce te-ai dus la institut ?

— Nu vă privește. Tatăl meu e încă la dumneavoastră ? Spuneți-i că m-a dezamăgit. Nu mă așteptam să se împrietenească cu un om ca dumneavoastră.

— Întoarce-te acasă !

— Cu cinci minute mai înainte, eram pregătit s-o fac, dacă mi s-ar fi dat prilejul. Acum mi-am schimbat părerea.

— De ce spui „dacă mi s-ar fi dat prilejul" ? Oare nu poți pleca oricînd vrei ?

Știam că acum e supărat pe el însuși. A spus prea multe.

— Multe ați vrea să știți! răspunse vag. Defectul dumneavoastră e curiozitatea. Am ajuns la această concluzie mai de mult.

— Lasă-te de prostii! Tatăl tău îți iartă totul.

Mi-am dat seama prea tîrziu că am procedat greșit. L-am lovit în cel mai sensibil loc.

— Iarăși aceeași poveste! Ce să-mi ierte? De ce mi se vorbește mereu despre iertare? N-am greșit cu nimic. Nici mai înainte, nici acum. Pe mine ar trebui să mă roage să-l iert!

Tăcu, ca să-și recapete respirația. Simțeam cum tremură din tot corpul și eram în clipa acea întrucîtva vinovat de mînia lui de neînțeles, de rătăcirile și de încăpățînarea lui.

— Nu te supăra, zisei împăciuitor, sînt prietenul tău.

Rîse nervos și batjocoritor.

— Lăsați-vă de bancuri! N-am nevoie nici de dumneavoastră, nici de prietenia dumneavoastră. Mai degrabă voi rămîne aici toată viața și mă voi uita la profesor cum admiră zăpăceala roboților săi, decît să...

N-am auzit sfîrșitul frazei. Niște zgomote înăbușeau cuvintele. Am găsit explicația care mă putea mulțumi. Profesorul încerca să smulgă receptorul din mîna băiatului.

— Dați-mi receptorul, îl auzeam pe Pero, vorbind mai de departe. Vreau să-i spun cîteva vorbe acelui intrigant îngîmfat. Nu vă fie teamă! Nu voi pomeni nici de ușă, nici de roboți.

Atunci se auzi profesorul. Vorbea cu voce liniștită, plină de reproșuri.

— Vă dați seama ce ați făcut? Ați amărît și ați nenorocit un băiat, care nu e cu nimic vinovat. Să vă fie rușine! Nu mai vreau să vorbesc cu dumneavoastră nici un cuvînt! Nu încercați să sunați din nou!

Lăsă jos receptorul. Am făcut același lucru. Nu eram nemulțumit de această convorbire. În carnetul meu, sub

însemnările „Cazul robotului", puteam să mai trec cîteva fapte.

Dar băiatul mă încurca. N-am reuşit să mă apropii de el, nici la prima întîlnire, nici acum. Abia mai tîrziu am putut să-mi dau seama cît de mult am greşit. Cu Pero Catastrofă trebuia vorbit altfel. Cînd acest lucru mi-a devenit clar, nu se mai putea salva nimic».

Noapte fără odihnă

Profesorul dormea într-un fotoliu, iar Pero în celălalt. Roboţii stăteau nemişcaţi la locurile lor. Ei nu ştiau ce-i oboseala şi nevoia de somn.

Noaptea era destul de înaintată cînd sună din nou telefonul. Profesorul îşi înălţă capul şi se frecă somnoros la ochi, uitîndu-se încurcat în jurul lui. Soneria telefonului se repetă. Un robot se apropie de aparat. Profesorul ridică receptorul. Robotul se apropie şi mai mult de aparat.

— Alo ! Aici Galaktici !

Pero nu auzise ţîrîitul telefonului. Dormea un somn dulce de copil'. Cel puţin aşa i se păru profesorului, cînd îşi aruncă privirea spre fotoliul în care dormea băiatul.

— Trei sute cincizeci şi şase ! se auzi un glas pătrunzător.

— Da. Bine ! răspunse profesorul. Spuneţi mai departe !

De pe fața lui dispăru orice urmă de somn. Era treaz și tulburat.

— Sînteți Vera ? întrebă același glas.

Profesorul dădu afirmativ din cap și repetă fără motiv :

— Aici Galaktici. Institutul meu se ocupă cu descoperiri științifice.

Capul băiatului din fotoliu se mișcă nițel. Ochii lui se deschiseră o clipă, apoi se închiseră numaidecît. Se prefăcea că doarme.

— Cum stau lucrurile ? întrebă cu asprime glasul de la celălalt capăt al firului. Sperăm că totul e în regulă.

— Roboții îmi fac neplăceri ! spuse profesorul.

— Nu-i voie să vă facă neplăceri ! Ați întreprins ceva ?

Profesorul ezită să răspundă. Parcă se temea.

— Hai, răspundeți odată !

— Nu vă pot spune deocamdată nimic. Aștept dimineața. Voi încerca să găsesc instalațiile de dirijare. Reacționează la semnalele sonore, dar nu cunosc cifrul.

— E de necrezut ! Vreți ca cifrul să vă cadă din cer ? Cum vă închipuiți acest lucru ? Sînteți considerat specialist !

Ochii băiatului se deschiseră și se închiseră din nou. Discuția purtată cu glas tare îl trezise.

— Risipiți timpul de pomană ! De ce să așteptați pînă dimineață ? Începeți imediat. În clipa asta !

— Sînt obosit.

— Asta nu-i o justificare. Și noi sîntem obosiți de așteptare.

Profesorul scoase batista din buzunar. Era o batistă galbenă cu trei dungi albastre. Își șterse fruntea, cu toate că nu era cald. Dacă l-ar fi văzut ENKA, n-ar fi putut scăpa de impresia că privește fotografia făcută de aparatul de fotografiat al robotului călcat de mașină.

— N-am mîncat de la amiază, spuse timid profesorul.

— Cîte nu născociți ! explodă glasul pătrunzător. Să nu-mi spuneți că săptămîna trecută ați răcit și acum vă simțiți nespus de rău. Nu vreau să aud asemenea povești ! Oboseală, foame ! Nu mă interesează dacă sînteți flămînd și obosit. Doresc rezultate ! Înțelegeți ?

— Fără cifru, spuse hotărît profesorul, nu pot înainta cu nici un pas.

— Noi să vă dăm cifrul ? De unde să-l avem ? Căutați-l ! Mai aveți vreo neplăcere ?

Profesorul se gîndi cîteva clipe, apoi dădu afirmativ din cap, de parcă ar fi vrut să se convingă că neplăceri există.

— Ziaristul ! spuse scurt profesorul.

— Ce-i cu el ? Credeam că s-a potolit.

— M-a chemat adineauri. Pomenește de omul din colțul străzii.

— Ce ?

— Pomenește de omul din colțul străzii, repetă profesorul. Mă înțelegeți acum ?

— Da. Dar de unde știe ?

— Habar n-am.

La celălalt capăt al firului se auzi o tuse. Profesorul depărtă receptorul de ureche așteptînd ca tusea să înceteze.

— Vedeți, am și eu neplăceri. Sînt răcit.

Profesorul zîmbi acru.

— Vă veți interesa de ziarist ? întrebă el îngrijorat.

— Vă pare important ?

— Da. Dar încă n-am spus totul.

— Dați-i drumul ! îl încurajă glasul de la celălalt capăt al firului. Știu de pe acum că va fi vorba de un fleac.

— Nu-i chiar un fleac, zise profesorul. Ziaristul afirmă că eu și omul din colțul străzii ne servim de aceeași batistă.

— Ce ? zbieră celălalt. Este adevărat ?

— Din păcate, da ; dar nu înțeleg cum de a descoperit.

— Afurisită treabă ! Va să zică ne încolțește.

Profesorul scoase din nou batista, o privi și o vîrî repede în buzunar, speriat, ca un hoț prins asupra faptului. Pero zîmbi mulțumit. Povestea cu batista îi plăcea într-adevăr.

— Pun pariu, spuse glasul de la celălalt capăt al firului, că nu ați spus totul. Sînt sigur că mai aveți în rezervă cel puțin încă o istorioară la fel de veselă.

Profesorul oftă.

— Aveți dreptate ! recunoscu după o scurtă șovăire. Ziaristul a descoperit cine e asistentul meu.

— Din ce în ce mai frumos ! Dacă povestea cu batista o pot înțelege, aceasta, într-adevăr, n-o înțeleg defel ! De ce ați avut nevoie de băiat ? Ce idee a mai fost și asta ?

— Am vrut să-l împiedic să trăncănească. Băiatul a văzut totul de la început pînă la sfîrșit.

— Și ce-i dacă a văzut ? Nu existau, oare, alte procedee de a-l face să uite ?

Pero tresări și începu să tremure.

— Ce să facem acum ? întrebă neputincios profesorul.

— Nimic, în afară de treaba care vi s-a încredințat. Restul lăsați pe noi.

— Bine, oftă profesorul.

— Începeți imediat ! Trebuie să vă grăbiți, tocmai din cauza celor ce mi-ați spus. Cred că timpul devine din ce în ce mai prețios. La revedere !

— La revedere ! spuse cu ușurare profesorul.

Legătura era întreruptă. Profesorul lăsă, cu o mișcare înceată și obosită, receptorul și se îndreptă spre fotoliul în care dormea Pero.

Stătu cîteva clipe nemișcat, uitîndu-se cu atenție la băiat. Apoi îi atinse umărul. Pero simți cum îl trec fiorii.

— Trezește-te, Pero ! îi spuse profesorul, scuturîndu-l.

Pero deschise ochii.

— Ce s-a întîmplat ? E dimineață ?

— Nu e, dar trebuie să te scoli.

— De ce ?

— Vreau să descopăr cauza nesupunerii roboților.

— Ați spus că o veți face dimineață.

— M-am răzgîndit.

Pero se sculă încet, întinzîndu-și brațele și picioarele înțepenite. Apoi căscă de cîteva ori, zgomotos, ca să arate că nu-i place să fie trezit în toiul nopții.

Începu o cercetare obositoare. Zorile îi surprinseră pe profesor și pe asistent răgușiți de nesomn.

— N-am făcut nici o scofală ! gemu profesorul, cuprinzîndu-și capul în palme. Fără cifru, totul e în zadar.

Pero se strecură în fotoliu și ațipi numaidecît. Profesorul ședea la masă, bătînd nervos darabana. Odaia se lumina din ce în ce. Becurile se stinseră automat. Începea o nouă zi.

Al patrulea reportaj: «Pană-ascuțită la pîndă»

«Mă țin de regula care spune : „Reflectează asupra evenimentului la fața locului !“ Acesta este motivul pen-

tru care mă aflam, încă în zori, în colțul Străzii Verzi cu Strada Liniștită. Nu eram singur. Mă însoțea colegul de redacție Panăascuțită, somnoros și indispus.

— Nu înțeleg ce căutăm aici? zise el posomorît.

Panăascuțită era în dimineața aceea mai posac decît am presupus. Stătea în fața mea și mă privea drept în ochi.

— Ori dai cărțile pe față, declară el hotărît, ori te părăsesc. Alege!

Într-adevăr, era greu să aleg. Cărțile pe care le puteam arăta eraau slabe. Printre ele nu se găsea nici un as. Prin urmare, prima condiție a prietenului meu n-am putut s-o îndeplinesc. A rămas a doua condiție, ca Panăascuțită să mă părăsească. Nici asta nu-mi convenea. Am încercat să găsesc o a treia cale.

— Du-te, dacă dorești, am ripostat nepăsător. Dar cînd se vor împărți laurii, caută să stai cît mai departe.

Știam că nu mai e atît de indiferent ca pînă acum. Nici un ziarist adevărat nu poate rămîne rece, dacă i se dă ocazia să devină celebru. Chiar dacă prilejul e slab, el va încerca. Trebuie să încerce. Asta-i ca o boală. Nici Panăascuțită nu era imun la această boală.

Se uită la mine și zîmbi. Nu se mai gîndea la pat și la dimineața rece, cu aerul înțepător și umed care ni se strecura pe sub haine și ne înfiora.

— Bine. Hai să mergem în Strada Verde.

— Sînt de acord. Chiar asta am vrut să-ți propun!

Ne-am dus către Strada Verde, care, într-adevăr, își merita numele. Toate casele erau ascunse de tufișuri abundente și de flori. În ramuri cîntau păsările, iar pașii noștri sunau enervant de tare. Strada era lungă și ne-a trebuit destul timp pînă să ajungem la celălalt capăt.

— Prin urmare? întrebă Panăascuțită cînd ne-am oprit. Nu-ți place nici o casă?

— Nu, am spus hotărît. Casa noastră nu e pe Strada Verde. Dar e prin apropiere.

— E o bănuială, ori o concluzie? întrebă Panăascuțită.

— Și una, și alta.

Îl rog pe prietenul Panăascuțită să mă ierte că atunci nu i-am spus... chiar întregul adevăr. Însă în clipa cînd stăteam pe Strada Verde nu aveam decît bănuieli.

Ne-am întors la întretăierea celor două străzi. Eram amărît ca niciodată. Panăascuțită tăcea îngîndurat.

— Știi ce-i, i-am spus, stai aici la pîndă!

— De ce nu rămîi și tu aici?

— Trebuie să-mi repar mașina. Cineva a vrut azi-noapte să mă împiedice să-l urmăresc.

— Acel cineva pe care trebuie să-l aștept?

— Da.

— Bine, hotărî Panăascuțită, rămîn! Descrie-mi exact mașina.

Am scos fotografia făcută seara trecută în fața porții institutului.

— Poftim ceva mai bun decît o descriere. Încearcă să-ți întipărești în minte mutra șoferului. Poate că va veni fără mașină.

— În regulă, spuse scurt Panăascuțită, privind cu atenție fotografia.

— Acum trebuie să plec. Dacă apare pasărea, vezi în care casă intră. Anunță-mă imediat la redacție. În partea cealaltă a străzii e o cabină telefonică.

— Crezi că n-am observat-o? Du-te, misteriosule!

Așa a intrat și Panăascuțită în marele joc.»

O convorbire care n-a plăcut nimănui

Profesorul și Pero luau micul dejun, compus numai din felii de pîine uscată. Dacă Pero ar fi îndrăznit să caute prin casă, cu siguranță că ar fi găsit ceva mai bun, dar profesorul nu-i îngăduise. Pîinea au descoperit-o întîmplător pe măsuța din antreu. Erau rămășițele de ieri de la prînzul profesorului, care n-au ajuns încă în tomberonul de gunoi.

Pero mesteca pîinea și se încrunta, privindu-l pe sub sprîncene pe profesor.

— Se mănîncă întotdeauna așa de bine la dumneavoastră ?

— Vom minca după ce vom isprăvi treaba ! mormăi profesorul.

— Care treabă ? Aia cu roboții ? Fără cifru nu vom face nimic. Ați uitat cum trebuie să vorbiți cu roboții. Măcar dacă ați putea să vă aduceți aminte unde ați pus cifrul, ar fi totul în ordine.

— Cifrul este în casa de fier ! oftă indispus profesorul. Sînt sigur că e acolo, dar cum să ajung pînă la casa de fier, cînd încăpățînatul ăsta nu mă lasă să mă apropii !

Pero se uită la robotul care stătea cu răbdare în fața casei de fier și zîmbi răutăcios.

Sună telefonul. Profesorul ridică receptorul.

— Alo ! Aici Galaktici !

— Doresc să vorbesc cu Pero, spuse un glas de la celălalt capăt al firului.

— Cine sînteți dumneavoastră ?

— Tatăl lui Pero.

— Of, asta ne mai lipsea, îi scăpă fără voie profesorului. Puteți să-l chemați mai tîrziu ? Acum e ocu-

pat cu o treabă importantă pe care nu-i voie s-o întrerupă.

— Nu vă credc, zîmbi Pero. El știe că nu-mi plac treburile serioase.

— Taci! îi porunci profesorul, acoperind cu mîna receptorul.

— Să întrerupă treaba! răspunse tatăl lui Pero.

— Ce am zis eu!? rosti victorios Pero. Trebuia să născocim o minciună mai convingătoare.

Profesorul se încruntă.

— Îmi pare rău, dar Pero, într-adevăr, nu poate să vină la telefon.

— Aș putea, dar n-am voie! strigă Pero.

— Aud glasul lui. Domnule profesor, de ce mă mințiți?

— De unde vorbiți? întrebă profesorul, doar ca să cîștige timp.

— Din redacția ziarului *TUNETUL*.

Profesorul scrîșni furios din dinți. Iarăși *TUNETUL*! Dacă ar fi putut să vadă ce se întîmplă în redacție, ar fi fost și mai nemulțumit. La o masă de birou stătea tatăl lui Pero, iar la cealaltă, ENKA. La aparatul cu care vorbea tatăl lui Pero era conectat un receptor anexă. Receptorul acesta îl ținea în mînă ENKA, iar lîngă el se afla un mic microfon. Pe biroul din fața lui ENKA se desfășura monoton o bandă de magnetofon. ENKA asculta discuția și o înregistra. Pe fața lui se vedea că treaba îl distrează.

— Bine. Am să-l chem! oftă profesorul.

Pero se sculă și se duse alene spre birou, mestecînd mai departe pîinea.

— Ai grijă ce vorbești! îl avertiză profesorul. Nu-i voie să afle în ce situație ne găsim. Gîndește-te la reputația mea.

— Voi păstra intactă și reputația dumneavoastră, și a mea, zise batjocoritor Pero, luînd receptorul. Alo, tată ! Ce s-a întîmplat ?

— Pe mine mă întrebi ce s-a întîmplat !? zise tatăl necăjit. Unde ești ? Sînt foarte îngrijorat.

— Mă întrebi unde sînt, dar vorbești cu mine ! Cum îi zic profesorii la treaba asta ? Aha, întrebare retorică ! Adică, întrebi doar ca să te afli în treabă. Nu-i cazul să-ți faci griji. Totul e în regulă. Cînd ai sunat, tocmai dejunam. Asta era treaba de care a vorbit profesorul. Aici se mănîncă minunat. Și profesorul e un om delicat.

Profesorul își duse amenințător mîna la buzunar. Pero îi făcu semn cu mîna să nu se emoționeze.

— Cînd te vei întoarce acasă ? întrebă tatăl său.

— Acasă ? Păi, nu știi că am intrat în serviciu ?

— Lasă gluma ! Ce fel de serviciu ? Trebuie să te întorci la școală.

Pero se încruntă. Vedea în imaginația lui douăzeci și nouă de fețe care-l priveau cu batjocură și neînțelegere.

— Nu-mi vorbi despre școală ! spuse brutal. Tu știi că n-am de gînd să mă întorc.

— Se va aranja totul, ai să vezi ! se grăbi să-l asigure tatăl. Și notele slabe, și toate celelalte.

Pero dădu din cap mîhnit. Era oare el de vină ? Tatăl său nu-l înțelege. Nu pricepe că pe el nu-l supără cel mai mult notele slabe. Nu vede că motivele lui sînt cu mult mai serioase. Nu putea să nege că discuția cu tatăl său l-a impresionat. Dacă i-ar fi vorbit însă altfel, ar fi fost de acord să se întoarcă. Și apoi, parcă poate să se întoarcă ? Alături de el stă profesorul cu mîna pe pistolul din buzunar. Afară stau roboții, care nu-i dau voie să iasă, chiar dacă ar putea să scape de profesor.

— Cînd vii acasă ? insistă tatăl său. Crede-mă, m-aș bucura sincer.

Pero oftă. Îi venea greu, dar trebuia să-i dea lovitura.

— Tată, nu voi mai veni acasă. Nici la școală nu vreau să mă mai întorc. Rămîn aici. Mă simt bine și profesorul mi-a promis că mă va plăti bine. Ce salariu voi avea, domnule profesor ?

— Întrerupe ! porunci ursuz profesorul.

— Tată, trebuie să mă duc. Mă așteaptă treburile.

— Pero, am fost la Renata.

Fața lui Pero se acoperi de un val de roșeață. Simțea cum îi năvălesc în ochi lacrimi de furie și de rușine. De ce a trebuit s-o audă și pe asta ? Mai poate, după toate acestea, să se întoarcă vreodată acasă ?

— Nu mă vei vedea niciodată ! strigă înghițindu-și lacrimile și trîntind receptorul.

Profesorul îl privi, zîmbind ironic. Acest fapt îl supără și mai mult pe Pero. Îi întoarse spatele și se uită pe fereastră.

— Dragoste nefericită !? rosti compătimitor profesorul. Am auzit totul. Mulți oameni mari și-au găsit adevăratul drum, tocmai din cauza unei dragoste nefericite. Apucă-te de munca științifică și o vei uita pe proasta aia de Renata.

— Nu-i proastă ! strigă Pero.

— Bine, bine ! spuse profesorul. E clar.

Telefonul sună din nou.

— Iarăși e el ! mormăi profesorul, ridicînd receptorul. Alo ! Aici Galaktici.

— Domnule profesor ! Vă somez să trimiteți imediat băiatul acasă. Nu înțeleg cum ați putut să faceți una ca asta !

— M-a rugat să-l primesc, răspunse liniștit profesorul. L-am văzut că e nefericit dintr-o cauză oarecare și n-am putut să-i resping cererea. Cine știe ce i s-ar

fi întîmplat dacă n-aș fi fost eu. Ar fi umblat haihui și ar fi suferit. Fiți sigur că aici se simte bine.

Pero se apropie de aparat, să audă ce vorbește tatăl său. I se părea că în acest fel își ia rămas bun de la el.

— El are casă și tată. N-are nevoie de grija dumneavoastră.

— Păi, nu l-ați auzit ce a spus? Nu dorește să se întoarcă. Respectați-i dorința.

— Nu mă așteptam la asemenea vorbe din partea dumneavoastră! spuse mustrător tatăl lui Pero. Dumneavoastră nu sînteți prietenul lui Pero.

Profesorul dădu din umeri.

— Peste o jumătate de oră viu după el.

— Nu face acest lucru! strigă Pero. N-ai să mai poți ieși afară!

Se lăsă liniștea. Furios, profesorul se uita nimicitor la Pero, dar nu îndrăznea să zică nimic.

— Ce se întîmplă la voi? întrebă după un timp tatăl lui Pero. De ce n-aș mai putea să ies din institut?

Profesorul zîmbi forțat.

— O, păi nu vedeți că băiatul glumește? Nu veți putea intra înăuntru și nici ieși afară. Asta a vrut să spună Pero. Țineți minte: poarta institutului e închisă pentru toate persoanele nepoftite.

— E dreptul meu să intru.

— Pero, vrei ca tatăl tău să vină după tine? întrebă profesorul.

— Nu doresc, spuse cu glas tremurător Pero. Să mă lase în pace!

— Pero! strigă tata.

— Scuzați! Într-adevăr, avem multă treabă, îl întrerupse amabil profesorul. Vă rog să nu ne mai deranjați.

Depuse receptorul, fără să salute. Și astfel s-a terminat această convorbire, care n-a plăcut nimănui. Exceptîndu-l pe ENKA, bineînțeles. Dar el nu trebuie lu-

at în considerație, fiindcă n-a vorbit la telefon. El a ascultat doar.

Al cincilea reportaj: «Cine l-a atacat pe Panăascuțită?»

«Panăascuțită e cel mai minunat om pe care-l cunosc. Ritmul nostru rapid de viață nu l-a stricat. El nu știe ce înseamnă să ai nervii slăbiți și nici ce-i nerăbdarea. Adevărat războinic, care va sta la pîndă, dacă trebuie și o lună, fără să clipească. Așa e prietenul meu Panăascuțită.

Soarele ardea, dar el se plimba în continuare pe stradă. Trecuseră multe mașini, dar nici una nu era cea așteptată. Orice alt om și-ar fi pierdut speranța și ar fi crezut că mașina nu va veni niciodată. Panăascuțită însă persevera.

Reportajul despre urmărirea mașinii negre trebuia, de fapt, să-l scrie el și nu eu. Fiind un detaliu esențial în decursul întregului episod, Panăascuțită însuși a insistat să-l includ în colecție mea de reportaje. Consider că datoram această explicație atît prietenului meu, cît și cititorilor.

Panăascuțită a cumpărat, de la chioșcul de ziare, ultima ediție a *TUNETULUI*. Nu citea, ci privea cu atenție pe deasupra ziarului la ceea ce se întîmplă pe stradă. N-a uitat nici posibilitatea, la prima vedere neînsemnată, dar totuși importantă, ca în locul mașinii să apară șoferul.

Şoferul a apărut, într-adevăr. A ieşit în stradă din grădina unei case, aproape de intersecţie. Panăascuţită trecuse de cîteva ori pe lîngă casă. Ţinea bine minte gardul masiv de piatră şi cele două globuri fixate pe stîlpii care încadrau poarta.

Omul mergea nepăsător, de parcă nu s-ar fi grăbit nicăieri. Venea spre Panăascuţită. „Oare întîmplător, sau nu?" gîndi prietenul meu. Întrebarea, cel puţin deocamdată, rămase fără răspuns. Omul trecu pe lîngă el, iar Panăascuţită îşi cufundă faţa în ziar. Totuşi, l-a privit cu atenţie pe necunoscut.

Şi necunoscutul s-a uitat la el. Nu aşa cum obişnuim să ne uităm la un om pe care-l întîlnim pe stradă şi care nu ne interesează. Privirea lui era mult mai hotărîtă şi avea o semnificaţie mai adîncă. „Poate că mă suspectează? cugetă Panăascuţită. Înseamnă, oare, că am stricat toată afacerea? Nu, omul nu ştie că l-am recunoscut. El e convins că mă interesează numai maşina. Pun pariu că maşina va apare în curînd!"

Panăascuţită nu îndrăznea să-l urmărească pe necunoscut. Trebuia să fie mulţumit că a descoperit casa şi să-l lase pe şofer cu convingerea că nu ştie nimic despre el.

După mai puţin de zece minute, a apărut şi maşina neagră. Corespundea întocmai cu cea din fotografie, ori, mai simplu spus, era chiar autoturismul acela. La volan şedea însă un alt om şi nu cel care ieşise din casa misterioasă. Maşina neagră trecu în goană, fără să se oprească lîngă casa misterioasă. Aşadar, cugeta Panăascuţită, vor să-l îndepărteze de casa cu pricina. Ideea era simplă şi, în fond, nu era rea. Maşina neagră trebuia să-l ducă pe Panăascuţită în cu totul alt loc şi astfel să-l întoarcă de pe drumul adevărat.

Prietenul meu ar fi acceptat jocul acesta şi ar fi urmărit maşina neagră, care îşi încetinise mersul. Dar nu putea să fugă în urma ei. Atunci îl ajută întîmplarea.

— Aveți nevoie de un taxi ? întrebă un glas serviabil.

— Desigur ! răspunse mulțumit Panăascuțită, surprins că vede o mașină oprită pe trotuar lîngă el, pe care n-o văzuse pînă atunci, fiindcă se uitase în urma mașinii negre.

Intră grăbit în mașină și se așeză pe banchetă.

— Încotro ? întrebă șoferul, fără să se întoarcă.

— Urmăriți mașina neagră din fața noastră ! Apropiați-vă de ea, dar nu prea mult !

Panăascuțită se temea că șoferul va pune întrebări neplăcute. Dar s-a înșelat. Șoferul nu era nici curios, nici mirat. „Un flăcău indiferent", ougetă Panăascuțită. Șoferul își potrivi șapca, trăgînd-o pe ochi. Porni brusc, mărind mereu viteza. Dar mașina neagră ajunse la capătul străzii și dispăru după colț.

— Mai repede ! porunci Panăascuțită. Nu-i voie să ne scape !

— N-aveți grijă ! mormăi șoferul, fără să-și întoarcă capul.

Lui Panăascuțită îi veni deodată să se uite la fața șoferului, ca să vadă dacă-i tot atît de ștearsă ca și glasul. Aproape că rise el însuși de această dorință neserioasă. Șoferul ședea la volan într-un fel ciudat, aplecat, cu bărbia aproape între mîini, în timp ce fruntea și ochii lui erau ascunși sub șapcă.

Mașina neagră nu era departe. Panăascuțită nici nu se aștepta la altceva. Dacă acesta era jocul, cei din față trebuiau să-i dea prilejul să participe la joc.

Sînt nevoit să-l dojenesc pe prietenul meu, fiindcă a uitat o regulă pe care eu o consider deosebit de importantă. Regula spune : „Cînd clădești o casă, ai grijă de fiecare cărămidă. Din pricina unei singure cărămizi, poate să-ți cadă în cap toată casa". De care cărămidă Panăascuțită n-a ținut seama, după cum vom vedea mai tîrziu.

Urmărirea mașinii negre nu semăna nicidecum cu goanele palpitante din filmele de aventuri. Era o cursă ușoară și plăcută, aducînd mai degrabă cu o plimbare decît cu o urmărire. „Mă subapreciază ! se indignă Panăascuțită. Nu vor să mă supună la o încercare serioasă, pentru că nu știu dacă am să pot rezista."

Mașina neagră ocoli cîteva colțuri de stradă, cotind cînd într-o parte, cînd în alta, în direcția centrului. La o intersecție mări brusc viteza și viră, dintr-o dată, la dreapta. Șoferul taxiului făcu același lucru. Mașina neagră reuși să mărească distanța. „Ce-i asta ?" se întrebă Panăascuțită și porunci șoferului :

— Mai repede !

— În regulă, răspunse calm șoferul.

Mașina tresări și o luă la goană nebunește. Zguduit de mișcarea ei bruscă, Panăascuțită se aplecă înainte, ținîndu-se cu mîinile de speteaza banchetei din față. Aprecie dacă s-au mai apropiat de mașina neagră. Nu. Nu s-au apropiat. Distanța era aceeași. Atunci s-a întîmplat ceva la ce Panăascuțită nu se aștepta. Autoturismul negru coti subit spre o curte.

— Oprește ! strigă Panăascuțită.

Șoferul parcă nu auzise. În loc să oprească, mări viteza. „Ori e surd, ori judecă încet", gîndi Panăascuțită, întinzînd mîna să-l scuture de umăr.

Șoferul apăsă pe frînă. Cauciucurile scrîșniră și mașina se opri. În clipa următoare, pumnul șoferului îl izbi pe Panăascuțită în ceafă. Lovitura a fost fulgerătoare și atît de puternică, încît Panăascuțită leșină.

Cărămida uitată de Panăascuțită era tocmai acest taxi care sosise la timp, tocmai cînd Panăascuțită avea nevoie de o mașină pentru a urmări autoturismul negru. E încă o dovadă că nu trebuie să te încrezi prea mult în hazard, care s-ar putea să nu fie totdeauna un fapt întîmplător.

După ce și-a revenit, Panăascuțită a constatat că se află într-o curte părăsită, în dosul unui morman de pietriș. Îi vuia capul și avea vîrît în mînă un bilețel. Îl despături și citi :

Spune-i lui ENKA să renunțe cît mai e timp. Răbdarea noastră e pe sfîrșite !

Toată păcăleala a fost destul de bine ticluită. Voiau să ne distragă atenția de la casa adevărată și să ne bage frica în oase. Noi însă am hotărît să continuăm vînătoarea.»

Un desen mai prețios decît aurul

Pero a încetat să mai numere convorbirile telefonice. Erau prea multe. După fiecare convorbire, profesorul devenea mai furios și mai obosit.

Scotociseră prin toată camera, fiecare loc de care roboții le-au permis să se apropie. Dar n-au găsit ceea ce căuta profesorul. Telefonul suna mereu, iar profesorul era nevoit să spună de fiecare dată :

— Încă nimic.

Din cauza asta era furios și indispus. Pero, în schimb, nu se supăra deloc. Dimpotrivă, pe el îl distra toată povestea. Dorea chiar să-i vadă sfîrșitul și să-și clarifice unele lucruri care-l preocupau mai mult. Înainte de toate îl interesa lipsa de memorie a profesorului. Despre această lipsă Pero își avea părerile lui, dar căuta dovezi care să i le confirme. Tot așa, voia să știe cine-i omul misterios care insista atît de mult ca profesorul să reprime revolta roboților. Trebuia să fie vreun gran-

gur, pentru că profesorul trecea prin spaimele morții, de fiecare dată cînd ridica receptorul. Dorința cea mai aprigă a lui Pero era însă mîncarea. N-a fost niciodată atîta de flămînd ca în dimineața aceea.

— Am răscolit peste tot! zise obosit profesorul. Mai există, oare, vreun ungher în camera asta pe care să nu-l fi controlat?

— Există! rosti liniștit Pero. Casa de fier.

— Nu glumi cu mine!

— Nu glumesc eu, glumește robotul care nu vă lasă să vă uitați în casa de fier.

— Nu-i nevoie să mă uit. Știu.

— Atunci totul e în ordine.

— Nu-i nimic în ordine! Nimic! O, îmi vine să plîng de necaz!

— Plîngeți! îi propuse Pero. Vă va fi mai ușor!

Apoi își aduse aminte de ceva și adăugă:

— Totuși există un loc pe care nu l-am controlat. Soba!

— Da, soba, confirmă cu însuflețire profesorul. Uită-te dacă-i ceva în ea. Sau, stai, mă duc eu să mă uit.

Îngenunche pe carpeta din fața sobei și deschise ușița. Soba nu fusese întrebuințată de mult și-n ea se adunase o grămadă de hîrțoage. Le scoase pe toate afară și, continuînd să stea în genunchi, le controlă pe rînd. Erau tot felul de hîrtii. Plicuri, scrisori și bilețele cu însemnări. Profesorul deveni din ce în ce mai atent. Bilețelele cu însemnări le așeză separat, ca și cînd ar fi fost vorba de cine știe ce comoară prețioasă.

— De ce adunați bilețelele acelea? întrebă Pero. Dacă sînt de valoare, nu trebuia să le aruncați.

— N-am aruncat nimic! răspunse distrat profesorul.

— Dar cine le-a aruncat? Roboții, ori altcineva?

Profesorul își înălță capul și se uită la Pero, de parcă de-abia acum ar fi observat că băiatul îi pune între-

bări. Apoi se ocupă mai departe de bilețele. Studia cu atenție conținutul lor, mormăia și dădea din cap.

— Nu, nu înțeleg ! spuse cu glas tare. Numai el poate să înțeleagă.

— Cine ? întrebă Pero. Omul acela atît de îngrijorat din cauza roboților ?

— Taci ! îi porunci aspru profesorul. Roboții sînt o poveste mult mai puțin importantă.

— Dar ce-i mai important decît roboții ? întrebă Pero.

— Hîrtia asta e mai importantă ! scoase deodată un strigăt de bucurie profesorul. Rîdea atît de tare, încît Pero se sperie de-a binelea. Asta-i lucrul cel mai important ! Asta ! Asta ! Asta !

Flutura în mînă o coală mare de hîrtie. Ochii îi străluceau de bucurie. Nu mai era furios și nici obosit. Hîrtia aceea făcuse din el un alt om.

— Știam că există ! Trebuia să existe !

— Cine, domnule profesor ?

— Nava, e clar ?

— Păi, pînă acum n-ați știut că nava există !?

Profesorul se așeză în fotoliu, fără să-și ridice privirea de la hîrtie. De emoție îi tremurau pleoapele, iar fruntea i se acoperea de sudoare. Trebuia să se servească din nou de batistă, care era identică cu cea pe care o întrebuințase omul din colțul Străzii Verzi. Pero se uita la el uluit și nu știa ce să creadă. Cu siguranță că hîrtia aceea, pe care o ținea în mînă profesorul, conținea datele despre o descoperire importantă. Dar de ce se agită atît de mult profesorul ? „E ciudat, conchise băiatul, că omul poate să descopere ceva important și necunoscut în propria lui cameră, printre hîrtiile pe care le-a aruncat el însuși...“

— E splendidă ! șopti profesorul. E magnifică ! Ce linii suple ! Cît de desăvîrșit e potrivită fiecare parte a detaliului !

— Domnule profesor, spuneți-mi despre ce-i vorba ! rosti mieros Pero. Mor de curiozitate !

— E vorba despre navă ! răspunse fără ezitare profesorul.

Apoi, ca și cînd ar fi uitat de băiat, începu să vorbească repede, gîfîit.

— Asta e nava cosmică, cea mai desăvîrșită operă a științei, opera unui singur om, cel mai mare om al tuturor timpurilor.

— Cum de a ajuns hîrtia aceasta în sobă, dacă e atît de importantă ? întrebă Pero.

— E importantă, pentru că e o schiță a unei nave cosmice. Vezi, nemaiavînd ce-i face, profesorul a scris dedesubtul desenului : *terminat*. Asta am vrut să știu, dacă nava a fost sau nu terminată. Ce am fi obținut dacă am fi venit mai devreme ? Nimic.

— Văd că hîrtia găsită în sobă vă bucură.

— Cum să nu mă bucure !? Pînă în clipa aceasta mă îndoiam și mi-a fost frică. Acum știu.

— Ce ?

— Știu că nava a fost construită. Trebuie numai să găsesc planurile, proiectele și devizele. Și, lucrul cel mai important, trebuie să găsesc combustibilul. Combustibilul acela minunat, neobișnuit.

Pero clătină nedumerit din cap.

— După cîte știu, toți oamenii folosesc pentru încălzire același fel de combustibil ; lemne, cărbuni sau petrol.

— Nu-i vorba de un asemenea combustibil. E vorba de un combustibil ideal pentru navă, cu un volum și o greutate cît mai mică și cu o energie cît mai mare.

— Spuneți-mi, unde-i nava aceea ?

— Chiar asta trebuie să aflu ! oftă profesorul. Nava și proiectele pentru construcția ei.

— Cine a construit nava ? întrebă Pero, ca să zică ceva.

— Nava e opera profesorului Galaktici.

— A cui ? întrebă tulburat Pero.

— Am spus, a profesorului Galaktici.

Băiatul rămase perplex şi se uită la profesor cu atenţie, fără să clipească.

— De ce te uiţi aşa la mine ? Oare nu ţi-e clar ? Nava cosmică am inventat-o eu.

— A, aşa va să zică. Credeam că e opera unui alt savant. Şi nu ştiţi unde se află nava dumneavoastră ? Vă este necunoscut locul, ca şi cifrul care-i face pe roboţi ascultători ? Proiectele de asemenea le-aţi pierdut.

Pero tremura din tot corpul. Era convins că în clipa următoare se va întîmpla ceva îngrozitor. Nu s-a întîmplat însă nimic.

Profesorul îl privi cercetător şi dădu afirmativ din cap.

— Aşa e cum spui, zise îngîndurat, îmi lipseşte cifrul, îmi lipsesc proiectele şi îmi lipseşte nava.

Pero n-a mai spus nimic. Îl privea speriat pe omul aşezat în fotoliu.

Al şaselea reportaj: «Fereastra cu gratii»

«Am afirmat totdeauna că Panăascuţită e un băiat încăpăţînat. Afirmînd acest lucru, nu mă gîndesc să spun ceva urît despre el. E o trăsătură a reporterului de ziar, care poate uneori să-i fie şi de folos. Cu acest prilej, încăpăţînarea lui Panăascuţită i-a fost folositoare.

În mai puțin de o jumătate de oră, a uitat cu totul lovitura de pumn pe care i-o dăduse bruta de șofer.

— Hai să mergem în casa misterioasă! propuse el. Chiar și acum, cînd rîd de prostia mea, socotesc că-i cel mai potrivit moment să-i vizităm.

— Și ce le vei spune cînd vom intra? am întrebat.

— Vom vedea. Totul depinde de împrejurări. Cel mai plăcut ar fi să nu vorbesc nimic, ci să-i înapoiez șoferului cadoul primit.

— Apoi?

— Ce te-a apucat? izbucni Panăascuțită. Apoi! Apoi! E clar, îi voi izbi în cap și pe ceilalți.

Panăascuțită uită totdeauna cîte o regulă importantă. Ăsta-i defectul lui. Poate că îmi va lua în nume de rău această observație, cînd va citi aceste rînduri, dar va vedea, pînă la urmă, că am dreptate. Eu m-am ținut totdeauna de regula aceasta: „Dacă cineva îți joacă festa și-ți întinde un vătrai cu jeratic în loc de scaun, rămîi rece ca gheața. N-ai voie să te topești nici la cea mai înaltă temperatură.“ Îi recomand această regulă și lui Panăascuțită, și tuturor celorlalți ziariști.

Știam că Panăascuțită ar fi făcut tot ce a promis și de aceea n-am îndrăznit să-l las să se apropie de casa misterioasă.

— Casa misterioasă n-o să ne scape, am zis, ca să-l liniștesc. Ne așteaptă cîteva lucruri mult mai urgente.

— De exemplu, întrebă Panăascuțită, unde ai de gînd să mă trimiți?

Mă surprinse nepregătit. Nu mă așteptam să-mi citească atît de repede gîndurile.

— Trebuie să te duci la studioul de radio.

— Ce să fac acolo? Să povestesc la microfon despre călătoria cu șoferul amabil?

— Ceva cu mult mai important. Am nevoie de înregistrarea pe bandă de magnetofon a unei conferințe.

Panăascuțită era sincer surprins. Clătina din cap, ca și cînd cele auzite îl deranjau.

— Doar n-o să asculți conferințe în loc să cercetezi ce s-a întîmplat în casa misterioasă ?

— Tocmai asta vreau să fac. Să ascult conferințe și să-mi formulez concluziile.

— Minți ! strigă furios prietenul meu. Vrei să scapi de mine. Puteai să născocești un motiv mai plauzibil și să nu mă trimiți la vînătoare de benzi de magnetofon. Ce crezi tu despre mine ?

— Cred că ești singurul om căruia i se poate încredința o sarcină atît de grea.

— Hm ! mormăi Panăascuțită. Continuă !

— Chestiunea constă în faptul că n-am nevoie de orice fel de conferință. Am nevoie de conferința pe care profesorul Galaktici a ținut-o acum o lună sau două. A vorbit despre călătoria în cosmos, despre posibilitățile științei actuale și despre alte lucruri asemănătoare. Sînt sigur că în studioul de radio există încă banda de magnetofon cu conferința aceea.

— În conferință Galaktici n-a spus nimic despre casa misterioasă și nici despre mașina neagră.

— Ai și n-ai dreptate. Cu toate că în conferință nu e vorba despre casa misterioasă, tot ne va ajuta să pricepem ce s-a întîmplat în realitate în casa aceea.

— Explică-mi mai clar !

— Ești, sau nu ești ziarist ? De cînd ziaristul are nevoie de explicații ? Trebuie să descopere el însuși ce-l interesează.

Am reușit. L-am atins pe Panăascuțită la coarda cea mai sensibilă. Poate n-ar trebui să povestesc despre asta. O fac numai fiindcă doresc ca fiecare amănunt al acestei povestiri încîlcite să fie cunoscut. În afară de asta, indiscreția mea nu poate să dăuneze reputației lui Panăascuțită. El rămîne un mare ziarist, chiar dacă aș povesti despre el vrute și nevrute.

— În regulă ! zise Panăascuțită, încruntîndu-se. Dacă mă lași de unul singur, mă voi descurca și fără tine. Voi pune mîna pe banda de magnetofon și voi descoperi ce mister ascunde ! La revedere !

Plecă în fugă. Știam că nu mai trebuie să am grijă de banda de magnetofon. Mă pot apuca liniștit de alte treburi.

Treaba care urma s-o îndeplinesc nu era nicidecum ușoară. Judecați și dumneavoastră ! Poate un om, care nu e invizibil, să intre într-o casă în care nimeni nu l-a poftit și în care nimeni nu are voie să-l vadă ? M-am întrebat dacă pot să intru și mi-am zis : „Trebuie !“ Și am intrat.

S-ar putea spune multe lucruri despre case în general. Există case frumoase și urîte, mari și mici, ospitaliere și inaccesibile. Casa care mă interesa era mare, inospitalieră și inaccesibilă. Cel puțin așa părea la prima vedere. Nu m-am fîstîcit și nu i-am privit numai fațada. M-am dus în strada din spatele ei și m-am uitat cum arată casa de cealaltă parte, ascunsă vederii. Mă despărțea de casă numai un gard șubred. În afară de asta, strada în care mă aflam era complet pustie.

Fără să șovăi, am sărit gardul. Ca să amăgesc cîinii de pază, dacă cumva se aflau în parc, am aruncat cîteva pietricele în diferite părți. În parc nu se mișca nimic. Așa cum se prezenta, parcul părea părăsit, fără vreo făptură vie în el, dacă nu luăm în considerație păsările din coroanele copacilor.

Am pornit prudent mai departe, ascunzîndu-mă pe după trunchiurile copacilor și pe după tufe. În cele din urmă, între mine și casă n-a mai rămas decît un tufiș stufos de liliac, suficient ca să ferească de ochii curioșilor și zece inși, darămite un singur reporter al ziarului *TUNETUL*.

Poate că v-am plictisit cu regulile mele, totuși trebuie să pomenesc încă una : „Umblă haihui numai atît

cît este strict necesar. Timpul e prețios și nu-l risipi. Du-te imediat la locul indicat.“ Vă spun, regula aceasta e foarte cuminte. Privind casa, am hotărît să mă țin strict de ea.

În partea asta a casei n-aveai ce vedea. Podoaba casei o constituia doar fațada. Aici stătea țeapăn un zid cenușiu și coșcovit, cu ferestre a căror cercevele n-au văzut de mult vopseaua. Asta nu mă interesa prea mult. N-am venit aici ca să admir ori să ponegresc. Am spus mai înainte : nu umbla haihui, ci descoperă locul indicat. Singurul loc, privit de după tufiș, care putea fi socotit mai indicat, era fereastra de la primul etaj, întărită cu gratii.

Dacă fereastra s-ar fi aflat la parter, nu i-aș fi acordat prea multă atenție. E destul de ușor de înțeles de ce au gratii ferestrele joase. Altceva e însă cînd distanța dintre pămînt și ferestre e de cîțiva metri.

Am privit încă o dată de-a lungul zidului casei. Nu era nicăieri nici un semn de viață. Toate ferestrele erau închise, iar pe cele de la parter le ascundeau obloanele solide, vopsite în verde. Prin urmare, nu trebuia să mă tem de vreo surpriză. De la tufișul în spatele căruia stăteam, am sărit pînă la zid și apoi m-am strecurat sub fereastra cu gratii.

Sînt puțin cam superstițios. Consider că un lucru care a început bine trebuie să se isprăvească la fel. Dar nu numai atît. Trebuie să se și desfășoare cu bine în toate amănuntele. Așa a fost și acum. Nu numai că am ajuns fără nici un fel de neplăceri sub fereastra cu gratii, dar fereastra nu era nici măcar închisă. Mă veți întreba cum am ajuns la această concluzie, cînd fereastra se afla pe după gratiile făcute din tije de fier des împletite ? Foarte simplu. Am auzit vorbă.

— Totuși veți vorbi ! țipa cineva.

Glasul acela m-a făcut să tresar și mă simțeam oarecum fără apărare lîngă zidul gol. Rațiunea mă încre-

dință însă că n-am de ce să mă tem. Puteam deci să ascult liniștit.

— Dați-mi voie să plec de aici. Acesta este singurul lucru despre care trebuie să vorbim.

Glasul celui care rostise aceste cuvinte era foarte încet și trebuia să ascult cu atenție ca să-i desluşesc vorbele.

— De cîte ori nu v-am repetat condițiile noastre! strigă iritat celălalt glas. Faceți ce vă cerem și duceți-vă unde doriți!

— Știți că aceste condiții sînt imposibile.

— Avem mijloace să vă constrîngem! amenință cel care vorbea tare. Credeți că vom fi și în continuare atît de blînzi, așa cum am fost pînă acuma? Vă înșelați!

— Bine! zise încet celălalt glas. Veți răspunde pentru toate.

— În fața cui? spuse ironic cel care vorbea cu glas tare. În fața dumneavoastră? Păi, dumneavoastră sînteți deținutul nostru. Nimeni nu bănuiește ce s-a întîmplat.

— Dacă-i adevărat ceea ce spuneți, de ce vă grăbiți atîta?

Întrebarea parcă-l încurcă pe temnicer. Așa i-am zis eu, temnicer, celui care vorbea cu glas tare. Îi trebuiră cîteva minute, ca să chibzuiască un răspuns.

— E clar! zise în cele din urmă. N-am dori ca să fiți prea mult timp lipsit de confortul care vă este necesar. Dacă ne ajutați, vă veți ajuta pe dumneavoastră înșivă.

— Ne învîrtim într-un cerc închis! zise obosit deținutul. Vreți să vă dezvălui secretele care vă interesează? Repetați mereu același lucru!

— Spuneți-ne numai cifrul, sistemul de dezlegare. Asta-i tot ce vă cerem. Ne vedeți că ne-am redus pretențiile?

— Văd, declară ironic deținutul. Vă trebuie numai cifrul ; iar cînd îl veți avea, toate ușile vă vor fi deschise. Planul e prea străveziu !

— Cum vreți ! strigă furios temnicerul. Vă atrag atenția pentru ultima dată : încăpățînarea dumneavoastră se va repercuta chiar asupra dumneavoastră !

Ușa fu trîntită. Reflectam dacă trebuie să-l anunț pe deținut și să-l încurajez. Am ajuns la concluzia că în clipa aceea n-ar fi fost bine nici pentru el, nici pentru toată afacerea despre care era vorba. Nimeni nu trebuia să afle că un intrus a ascultat discuția din camera cu ferestrele zăbrelite.

M-am strecurat cu băgare de seamă în parc, sărind peste gardul lăsat într-o rînă. Astfel am furat casei neospitaliere cel mai mare secret al ei.»

Ultima ocazie

Pero se simțea tare neplăcut. Cu cît se gîndea mai mult la primele ore din noua lui viață, cu atît era mai nemulțumit. N-a găsit ceea ce căutase. Nu numai că celebritatea, după care tînjea, s-a risipit, dar era expus și celor mai mari umilințe. În general, nu se simțea mai bine decît între elevii care-l porecliseră Catastrofă. Se pare că această viață nouă, în care s-a avîntat cu atîta ardoare, e tot o catastrofă. Totul a pornit anapoda, încă din clipa cînd s-a așezat în mașina neagră. Și povestea cu șoferul, și ceea ce s-a întîmplat mai tîrziu.

Locuia în aceeași cameră cu un om care-l lovise și-l chinuia în toate modurile posibile. Flămînzea și trăia

cu spaima-n suflet, cuprins de presimțirile cele mai negre cu privire la soarta care-l așteaptă.

Pero ajunse la concluzia că trebuie să facă ceva. Prilejul era favorabil, pentru că profesorul dormea adînc în celălalt fotoliu. Ce-i drept, dormea ținîndu-și mîna în buzunar ; dar Pero nu se prea sinchisea de acest fapt.

Se sculă cu precauție și, deși cîteva arcuri ale fotoliului scîrțîiră, gata să-l trădeze, ajunse cu bine pînă la masă. Nu-i era greu să găsească în cartea de telefon numărul de care avea nevoie. Mult mai periculoasă era treaba cu discul telefonului. Numărul nu se putea forma fără zgomot. Profesorul nici nu se mișcă. Pero auzi apelul ; apoi, de cealaltă parte a firului, cineva ridică receptorul.

— Am nevoie de reporterul pe care-l cheamă ENKA; zise încet Pero.

— Vorbiți mai tare, ceru omul de cealaltă parte a firului.

— Nu pot, spuse Pero, fără să ridice vocea. Sînt bolnav. Am nevoie de ENKA. Urgent.

— Am să-l caut, răspunse morocănos omul și lăsă receptorul pe masă.

Lui Pero i se părea că timpul trece extraordinar de încet. Inima îi bătea nebunește. Se uită la profesor. Dormea liniștit, astfel că, măcar în privința asta, lucrurile erau în regulă. În sfîrșit, cineva luă receptorul.

— Alo, aici ENKA, se prezentă reporterul. Vocea lui i se păru lui Pero cea mai plăcută voce pe care o auzise vreodată.

— Eu sînt, Pero. Nu pot să vorbesc mai tare, ca să nu-l trezesc.

După cîteva clipe de tăcere, se auzi iar vocea lui ENKA.

— Încerc să înțeleg de ce m-ai chemat. În orice caz, mă bucur. După toate cele întîmplate, mă așteptam cel mai puțin să-ți aud vocea. Ce te supără ?

Pero cercetă repede cu privirea ce se întîmplă cu profesorul. Totul era în ordine.

— Am descoperit ceva. Ceva foarte important.

— De pe acum !? întrebă ENKA, fără să-și ascundă mirarea. Ascultă tinere, se pare că te-am apreciat greșit. Dacă ai reușit atît de repede să afli ceva, înseamnă că ești deștept.

— Să lăsăm asta ! îl întrerupse Pero. Trebuie să facem ceva cît mai repede !

— Sînt de acord ! zise îngîndurat ENKA. Ce propui?

— O, nu știu nici eu. El are pistol, iar eu nu pot ieși afară din institut.

— De ce ?

— Ar fi prea mult de povestit. În esență, din cauza roboților.

— N-ai putea să-i stăpînești ?

— Nu știu. Ar trebui legați, ori făcut ceva asemănător. Dacă acest lucru...

Nu-și termină fraza. O mînă se întinse peste umărul său și luă receptorul. Răspunsul lui ENKA îl asculta acum profesorul, și nu Pero, care căzuse, împins cu brutalitate, în mijlocul camerei.

— Dacă-ți va reuși, îl îmbărbătă ENKA pe Pero, vei deveni celebru. Mi se pare că un asemenea prilej n-o să-l mai ai.

— A căzut și planul ăsta, declară liniștit profesorul. Din fericire, am somnul foarte ușor.

ENKA nu răspunse imediat. Pricepu ce s-a petrecut în institut și se zăpăci. Un plan minunat a căzut ! Trebuiau găsite noi modalități de luptă.

— Hei, ziaristule ! îl zeflemisi profesorul. Spune-mi ce nu e în regulă ? Cred că te pot ajuta mai mult decît băiatul. El nu are încă experiență și e imprudent.

— Îmi face plăcere să vă aud, domnule profesor, răspunse ENKA cu același ton. Cum înaintează treburile ?

— Bine. Nu mă pot plînge.

— Ce-ar fi să încetați jocul ? În cinci minute vor veni niște oameni care vă pot ajuta să ieșiți din institut. Ce ziceți de propunere ?

ENKA nu putea să vadă mîinile profesorului, care tremurau. Dar vocea lui era hotărîtă atunci cînd începu să vorbească din nou.

— Știți și dumneavoastră că nu pot să accept. Nu din cauza mea, ci din cauza dumneavoastră.

— Nu înțeleg. Am impresia că dumneavoastră sînteți într-o situație neplăcută și nu eu.

— Nu trageți concluzii greșite ! Eu nu sînt într-o situație neplăcută. Lucrez, ca de obicei. Mă simt bine și nu știu ce ați vrea, de fapt, să-mi dovediți.

— De ce atîtea ocolișuri, domnule profesor ? Îmi dați voie să vă numesc așa ? Da ? E în regulă. Noi ne-am înțeles foarte bine încă din clipa cînd v-am convins că aveți o batistă identică cu a unui om, care vă este cu totul necunoscut. Sîntem de acord că vă este necunoscut, nu-i așa ?

— Desigur ! confirmă profesorul. Continuați !

— Cu plăcere. Nu mă interesează acuma batista. Mă interesează cu totul altceva. Gîndiți-vă la întrebarea mea. Dacă mă ajutați, vom putea mai ușor să găsim răspunsul adevărat.

— Nu vă jenați ! Întrebați !

— De ce omul din colțul străzii își ștergea cu atîta grijă fața cînd s-a apropiat profesorul, vreau să zic dumneavoastră, și după aceea a venit mașina neagră ?

— De unde pot eu să știu ! Probabil fiindcă îi era cald. O asemenea explicație nu vă poate mulțumi ?

— Într-o altă împrejurare, desigur, zîmbi ENKA. În împrejurarea dată, nicidecum. Am eu o explicație mai bună. Omul nu dorea să i se vadă fața.

Profesorul tuși încurcat.

— Ce-i, domnule profesor ? întrebă ENKA, prefăcîndu-se îngrijorat.

— Nimic, răspunse cu voce răgușită profesorul. Dumneavoastră credeți că omul acela a avut motive să se ascundă ?

— Da, a avut.

— Ce motive ? Văd că puteți răspunde la orice întrebare, care privește pe orice om.

— Exagerați, domnule profesor ! Pot să răspund numai la unele întrebări. Din fericire, tocmai la cele care vă interesează și pe dumneavoastră, și pe mine. Așadar, voi spune la ce a servit batista. Omul semăna atît de mult cu profesorul Galaktici, de parcă i-ar fi fost frate geamăn. Nu credeți că pe cineva, mai ales pe profesor, l-ar fi mirat foarte mult acest fapt ?

— Poate. În definitiv, despre acest lucru știu mai mult decît dumneavoastră.

— Cred ! confirmă cu două înțelesuri ENKA.

— Un prieten al meu din tinerețe e acum actor. A vrut să facă o glumă și mi-a dat întîlnire în oraș. Totul a fost bine chibzuit. Actorul s-a deghizat și semăna exact cu mine. Mașina neagră a avut de asemenea o contribuție în jocul surprizelor. Un defect în mecanismul robotului a zădărnicit însă toată gluma. După cum știți, lucrurile s-au terminat, totuși, cu bine. Prietenul meu, actorul, m-a dus pînă la el acasă. Dar n-am rămas mult timp acolo, temîndu-mă că cineva, poate chiar vreun reporter zelos, să nu dea o alarmă falsă din cauza robotului sfărîmat. Am făgăduit prietenului meu actor că-l voi vizita într-una din zilele următoare. Avem multe amintiri comune. Va fi o întîlnire foarte interesantă.

Aceasta este explicația mea, care corespunde adevărului. Puteți s-o publicați în ziar, dacă vreți.

— Vor crede oare oamenii o asemenea poveste?

— Credeți că o vor prefera pe a dumneavoastră? Mă îndoiesc. Dragul meu ziarist, explicația mea nu are nici un cusur. În afară de asta, uitați că eu sînt profesorul Galaktici, iar dumneavoastră un simplu reporter. Dacă se va ajunge la neplăceri, acestea vă vor lovi numai pe dumneavoastră.

— E o amenințare? întrebă liniștit ENKA.

— Nu. Mai degrabă aș numi-o un sfat. Sînteți un ziarist bun și ar fi păcat să vă distrugeți cariera din cauza unei gafe.

— Povestea dumneavoastră mă interesează. Aș dori să-mi răspundeți la încă o întrebare. Actorul și-a scos ulterior masca?

— Ce ați fi vrut să facă cu ea? Care artist se duce acasă, după reprezentație, cu mustăți false și cu perucă? Nici unul, după cîte știu eu.

— Eu nu gîndesc așa. Sînt convins că actorul, prietenul dumneavoastră, va purta această mască pînă la sfîrșitul vieții.

— Încetați! țipă profesorul.

Pero, care în tot timpul convorbirii a stat în fotoliu și a ascultat cu atenție, se uită înspăimîntat la profesor. Fața lui era desfigurată. Se rezemă de masă, ca să nu cadă.

— Vedeți, continuă liniștit ENKA, unele glume sînt foarte primejdioase. Actorul a socotit că surpriza va reuși și de aceea și-a pus masca. Nici el, nici cei care l-au ajutat nu s-au gîndit însă la posibilitatea ca o surpriză bine chibzuită să eșueze.

— Ce știți dumneavoastră, de fapt, despre mască? întrebă profesorul cu o voce stearsă.

— Știu că știința medicală contemporană poate să schimbe orice față. Aceasta se cheamă chirurgie plastică, nu-i așa ?

Profesorul își recăpătă energia. De fapt, era mînia care-l ajuta să se redreseze.

— Toate acestea sînt basme ! țipă furios. Nu veți putea să dovediți acest lucru nimănui, pe nimeni nu veți convinge ! Ce motiv ar avea cineva să facă o astfel de absurditate ?

— Nu-i o absurditate, îl încredință ENKA. Atunci cînd e vorba de bani, unii oameni sînt gata să facă lucruri și mai grave !

— Dar de ce, omule ? Oricine vă va întreba de ce ?

— Răspunsul meu este scurt. În casa de fier a profesorului există planuri foarte prețioase. Cînd aceste planuri ar ajunge pe mîini străine, cine știe cîte nu s-ar putea întîmpla. Oare acesta nu-i un motiv ?

— Toate astea ar putea face un subiect de film, rise forțat profesorul.

— Încă un lucru mă interesează, domnule profesor. Vocea dumneavoastră s-a schimbat cu totul. Cum explicați acest lucru ?

— Vocea mea ? Ce știți dumneavoastră despre vocea mea ?

— Numai atît că, în urmă cu două luni, era altfel decît azi. Asta au descoperit-o înregistrările magnetofonului.

Profesorul tăcea. Nu se așteptase la această lovitură și-i trebui destul timp ca să-și revină. La urmă reuși, de bine, de rău.

— Dacă-mi veți mai spune, încercă să glumească profesorul, că și statura mea s-a schimbat, sincer să fiu, m-ar îngrijora.

— Nu, spuse serios ENKA, statura e bine aleasă.

— Ascultați sfatul meu, rosti brutal profesorul. Încetați jocul ! Veți avea de tras consecințele. Am spus

că pot spulbera orice născocire a dumneavoastră. Pot spulbera nu numai născocirile, ci și pe dumneavoastră. Țineți seamă că nu e în joc numai capul dumneavoastră.

— Da, recunoscu ENKA. E vorba și de băiat, și de o persoană al cărei nume n-aș vrea să-l pomenesc.

— Văd că ne înțelegem! afirmă mulțumit profesorul. Căutați-vă un alt fapt de senzație!

— Vom mai vedea! mormăi ENKA și lăsă receptorul.

Profesorul se întoarse spre Pero. Și iarăși i se aprinse în ochi scînteia aceea ciudată.

— Băiatule, aceasta a fost ultima ta șansă. N-ai avut noroc!

Pero nu răspunse.

Al șaptelea reportaj: «Institutul e în pericol»

«Înainte de a povesti ce s-a întîmplat mai tîrziu, trebuie să mă apăr de o acuzație. Reportajul meu intitulat „Fereastra cu gratii" a devenit prilejul unor numeroase reproșuri, proteste, jigniri, ba chiar și amenințări. Despre ce era, de fapt, vorba? La redacție m-a așteptat o grămadă de scrisori, iar telefonul suna întruna. Nici scrisorile, nici mesajele telefonice nu conțineau vreo măgulire. O parte a opiniei publice mă declara vinovat, iar unii au mers pînă acolo, încît procedeele mele le-au calificat drept criminale.

Spuneau că vreau să devin celebru, dar că nu m-am gîndit deloc la profesor și la nenorocirea care s-ar putea abate asupra orașului nostru. Trebuie să spun că oamenii care gîndesc astfel n-au dreptate. Tocmai din cauza profesorului, a lui Pero Catastrofă și a concetățenilor mei am procedat atît de prudent și chibzuit. Celebritatea de ziarist era ultima mea grijă.

Trebuia, afirmau unii, să dau alarma la intrarea în institut și să eliberez prizonierul din casa misterioasă. Trebuia să public toate datele de care dispuneam. Acuzatorii și judecătorii uitau însă un fapt deosebit de important. Ei judecau un lucru gata făcut, își dădeau părerea despre un spectacol care s-a terminat. În clipa însă cînd se desfășurau îngrozitoarele evenimente, concluziile nu mi se ofereau chiar pe tavă. Dacă aș fi spus cuiva povestea despre cele două batiste identice, despre impostor și despre mașina neagră, oare m-ar fi crezut, ori ar fi rîs de mine ? Acum cu toții neagă hotărît ideea că aș fi putut să mă fac de rîs. Atunci, însă, cine știe ! Pricepeți, nu aveam dreptul să las nimic la voia întîmplării ; nu aveam dreptul să arunc nici o carte greșită ! Miza era prea mare. Era vorba de viața unui profesor, a unui băiat și poate de viețile altor oameni ! Mi-ar fi iertat vreodată judecătorii mei o asemenea greșeală ? Aș fi putut eu să mi-o iert ? Niciodată ! De aceea eram atît de discret, chiar și față de unicul meu ajutor, reporterul Panăascuțită. Nu eram avid de glorie. Eram precaut. Poate cineva să mă condamne din pricina asta ? Dealtminteri, cînd voi povesti în continuare despre casa misterioasă, poate că și judecătorii cei mai severi își vor schimba părerea.

M-am dus în parcul părăginit, îndată ce s-a lăsat întunericul. Mă simțeam mult mai sigur decît în timpul primei vizite. Poate că din pricina beznei, care mă apăra, dar poate și pentru că știam exact locul care mă interesa. Nu m-am apropiat de fereastra cu gratii. Înain-

te de a mă duce acolo, aveam nevoie de o scară. Nu puteam s-o aduc cu mine, fiindcă un om care duce o scară pe străzile unui oraș mare nu-i o apariție de fiecare zi. Aș fi atras prea mult atenția. Scara trebuia găsită undeva în acest parc. Eram foarte sigur că există o asemenea scară, de care aveam nevoie. De ce ? va întreba careva. Pentru că cineva aranjase cîndva coroanele copacilor și efectuase multe alte munci, care, fără scară, nu se puteau face.

Nu m-am înșelat. Scara se afla lîngă căsuța din grădină, aproape de gardul peste care intrasem în parc. Îmi ziceam că restul muncii pe care aveam s-o fac e o jucărie.

Scara ajungea la fereastra cu gratii și, cu o clipă mai tîrziu, puteam să mă uit în cameră. N-am făcut acest lucru imediat. Am ascultat un timp, ca să aflu dacă deținutul este sau nu singur. Nu se auzea nici un zgomot. „Ori nu mai e aici, ori doarme", am conchis în sinea mea. Exista pericolul de-a se afla în cameră un paznic. Dar trebuia să risc. M-am uitat printre gratii. Nu se vedea nimic. Camera se afla în întuneric. Din fericire, fereastra era deschisă, ceea ce îmi ușura considerabil sarcina.

— Domnule profesor ! l-am strigat cu jumătate de glas.

Nu răspunse nimeni. Nu se mișcă nimic. Am strigat din nou. Atunci începu să scîrțîie un scaun sau un fotoliu. Cineva se apropie de fereastră, dar nu îndeajuns. Pentru orice eventualitate, mi-am aplecat capul, pentru că eram o țintă perfectă pentru oricine ar fi vrut să tragă în mine.

— E cineva aici ? întrebă un glas obosit.

— Spuneți-mi, cine sînteți ? am întrebat încet.

— Profesorul Galaktici.

Cu toate că mă așteptam la acest răspuns, totuși m-a cuprins o tulburare pe care mi-am stăpînit-o cu greu.

— Sînteți singur în cameră ?

— Da.

Mi-am ridicat capul și mi-am apropiat fața de zăbrele.

— Sînt reporterul ENKA de la ziarul *TUNETUL*. Aprindeți lumina. Dacă cineva intră, mă va observa mai greu. Apropiați-vă de fereastră, ca și cînd ați privi afară. Nimănui nu i se va părea suspect.

— De acord ! rosti emoționat profesorul.

Îndată se aprinse lumina și am văzut fața obosită și nebărbierită a celebrului profesor Galaktici.

— Nu trebuie să-mi povestiți nimic, zisei, ca să-l scutesc de explicații inutile. Totul îmi este cunoscut.

— De unde ? se miră profesorul.

— N-are importanță. Am aflat. Ce pot face pentru dumneavoastră ?

— Scăpați-mă de aici !

— Acum nu pot să fac acest lucru. Dacă aș cere ajutor și aș încerca să pătrund cu forța în casă, mă tem că veți avea de suferit. Vor căuta să vă lichideze și nimeni nu va mai putea să-i dovedească nimic falsului profesor.

— L-ați văzut ?

— Da. Seamănă leit cu dumneavoastră.

— Știu. O operație plastică, ori ceva asemănător. Planul lor țintea departe. Ați intuit ce intenționează în fond ?

— Întrucîtva. Vor să pună mîna pe unele invenții importante și să le întrebuințeze altfel de cum le-ați fi folosit dumneavoastră.

— Știți despre ce invenție e vorba ?

— Nu, am recunoscut sincer.

— De o navă cosmică cu echipaj uman[1]. Cu o săptămînă înainte era pregătită de zbor.

---

[1] Romanul de față a fost scris înainte de zborul primului om în cosmos, efectuat de Iuri Gagarin în anul 1961.

— O ! îmi scăpă vorba fără voia mea.

— Nu numai nava îi interesează, continuă profesorul, ci și proiectele, calculele, schițele și, ceea ce e mai rău, combustibilul care are o putere de distrugere înfiorătoare. Pînă acum i-au împiedicat roboții, dar de cîteva ore îmi cer date despre cifru. Mă tem că s-au descurcat singuri.

— Am vorbit cu falsul profesor. Era foarte sigur pe el. Aceasta ar corespunde cu presupunerea dumneavoastră. Spuneți-mi, cum am putea să-l împiedicăm ?

— Nu știu. Cel mai bun lucru ar fi să nu întreprindeți nimic fără mine. El, desigur, ar opune rezistență și dumneavoastră nici nu bănuiți ce fel de urmări ar putea să provoace. Am spus că nava cosmică are un combustibil cu o putere enormă de distrugere.

Mi se încreți pielea, gîndindu-mă la îngrozitoarea explozie. De abia acum am putut să-mi imaginez adevărata amploare a pericolului.

— Domnule profesor, îi propusei, simțind cum îmi tremură glasul. Voi veni mai tîrziu și voi pili gratiile. Acesta-i singurul mod de a vă elibera.

— Grăbiți-vă ! mă rugă profesorul. Îndată ce pun mîna pe invențiile mele, nu le voi mai fi necesar. Mă va înlocui falsul profesor. Dumneavoastră știți ce înseamnă asta ?

— Știu ! confirmai încet.

Aș fi vrut să-l liniștesc pe profesor, dar nu-i puteam spune nimic. Sub picioarele mele scara se clătină pe neașteptate, alunecă și eu zburai în aer, căutînd zadarnic un punct de sprijin. Cineva o răsturnase.

Spre norocul meu, pămîntul de sub fereastră era acoperit cu iarbă. Altfel, mi-aș fi frînt toate oasele. Dacă n-ați căzut niciodată în viață de la înălțimea etajului întîi, credeți-mă pe cuvînt de onoare. Lovitura a fost destul de tare ca să mă năucească. Cînd mi-am revenit, atît cît să mă pot apăra, era prea tîrziu. Niște mîini pu-

ternice mă strîngeau din toate părțile. M-au ridicat și m-au dus ca pe un copil de trei ani.

Am trecut printr-un coridor, apoi am urcat niște scări și la urmă, am ajuns în cameră. Bineînțeles, puteam să prevăd că va fi aceeași cameră cu gratii la ferestre. Profesorul nu mai era acolo. L-au dus în altă parte.

— Legați-l de scaun, porunci un om, care rămase în prag.

Mi-am adus aminte de o întîmplare din copilărie. Ne jucam adeseori de-a indienii și ne legam unul pe altul de cîte un trunchi de copac sau de cîte un stîlp. Cei învinși își dădeau osteneala să-i tragă pe sfoară pe învingători și să fugă. N-o considerați o lăudăroșenie, dar eu eram printre cei mai descurcăreți. În timp ce mă legau, mă pricepeam să-mi țin în așa fel mîinile, încît mai tîrziu să mi le pot elibera. Ceva asemănător am încercat și de data aceasta.

— Așa! zise cel care stătea în prag, venind aproape de tot. Pe tine te-am scos din joc. Am putea să te ucidem, dar nu vom face acest lucru. Oricum, n-o să ne mai deranjezi. Vei muri pe scaunul acesta. Așteptînd moartea, gîndește-te la prostia ta.

— Mă gîndesc! Chiar așa voi proceda. Ați putea să-mi îndepliniți o ultimă dorință?

— Să auzim! zise, bine dispus, omul.

— Spuneți-mi, ce intenționați să faceți cu profesorul?

— O, nimic deosebit! zîmbi el. Deocamdată ne este necesar. Îl vom trimite într-un loc mai sigur. Ce va fi mai tîrziu, într-adevăr, n-aș vrea să-ți spun. Ai destule griji proprii. Acum trebuie să te părăsim. Ne dai voie să stingem lampa?

Camera se cufundă în întuneric, iar ușa se închise cu zgomot. N-am auzit să se fi întors cheia în broască și acest fapt mă bucura. Șoferul mașinii negre — acesta

era omul cu care vorbisem — era încredințat că s-a isprăvit cu mine. Cel puțin deocamdată, n-am vrut să fiu de acord cu el.

Cine ar fi visat că jocurile de-a indienii, cu care mi-am irosit atîtea zile ale copilăriei, îmi vor prinde atît de bine odată și odată ! Mi-am apropiat de trup brațele, pe care mi le legaseră cu coatele în lături. Acești oameni nu s-au jucat niciodată de-a indienii. Altfel ar fi știut că prizonierului trebuie mai întîi să-i legi mîinile în jos și abia după aceea să-l legi de trunchiul de copac ori de scaun. Îndată ce mi-am apropiat brațele de trup, am simțit că frînghiile au slăbit.

Să nu se gîndească nimeni că tot ce a trebuit să fac în continuare a fost o glumă. Nu doresc să-i obosesc pe cititori cu descrierea fidelă a chinurilor și încercărilor mele. Am căzut pe dușumea împreună cu scaunul : m-am zbătut, m-am zvîrcolit și m-am învîrtit. În cele din urmă, am putut să-mi vîr o mînă în buzunar și să apuc briceagul. Cînd am scăpat de frînghii, am simțit o mare bucurie, mîndrie și oboseală.

N-a trebuit să mă strecor pînă la parter. Casa misterioasă era părăsită și nimeni nu putea să-mi audă pașii. Am sărit pe o fereastră în parc, apoi peste gardul dărîmat, pînă la mașina care mă aștepta la cel mai apropiat colț. Trebuia să mă grăbesc. Dușmanii au obținut un avantaj și au devenit foarte, foarte periculoși.»

„Să dăm cărțile pe față“ rosti falsul profesor

— Va să zică, spuse falsul profesor, lăsînd în furcă receptorul telefonului, de prietenul tău am scăpat.

— Despre care prieten vorbiți ? întrebă Pero mirat.

— Despre ENKA, firește. Va muri, sărmanul, și era încă tînăr.

— Dumneavoastră vă bucurați de acest lucru? se îngrozi Pero.

— Știa mai mult decît trebuie.

— Și eu știu prea multe, spuse Pero cu vocea sugrumată de emoție. Înseamnă că mă așteaptă și pe mine aceeași soartă?

Profesorul se uită la el batjocoritor, ca și cînd s-ar fi bucurat de suferințele lui.

— Nu. Cazul tău e altfel. Tu ești silit să înoți în direcția curentului. Trebuie să ne ajuți. De ce să-ți luăm viața?

— Nu înțeleg.

— Le vei înțelege pe toate. Văd că trebuie să vorbesc deschis cu tine. O să-ți arăt cu degetul tot ce nu vezi, dar trebuie să vezi.

Profesorul se tolăni comod în fotoliu și își încrucișă brațele.

— Am să-ți povestesc mai întîi despre mine. Cu toate că știi multe, încă nu cunoști totul. Am urmat facultatea împreună cu profesorul Galaktici. Mai tîrziu m-am dedicat aceleiași munci ca și el. Am avut mai puțin succes. Numele meu n-a strălucit niciodată, dar, totuși, a însemnat și el ceva. Nu-l invidiam, dar doream să-l ajung. Era, ca și toate celelalte, numai o dorință. Mă gîndeam că el însuși poate să mă ajute. I-am scris o scrisoare și l-am rugat să mă primească în institutul său. N-a răspuns. Poate că a uitat cine sînt, dar poate că a avut și alte motive. Nu știu. Fapt e că am fost refuzat și din această cauză am început să-l urăsc. Mai mult decît succesul în munca mea, doream să mă pot răzbuna, să pot să-l umilesc și să-l nimicesc.

Fața profesorului se contractă. Tremura din tot corpul. Pero se înfioră de frică în fața acestui om care era ori cel mai periculos nebun, ori cel mai mare ticălos din lume.

— Cînd au venit ei și mi-au propus să devin profesorul Galaktici, continuă escrocul cu glas scăzut, am acceptat cu brațele deschise oferta. Era cea mai bună ocazie din viața mea, cea mai fericită posibilitate care mi se dădea. În orice caz, m-au îndatorat față de ei și trebuia să-i ascult întotdeauna și întru totul. Dar aceasta nu însemna prea mult. Am suportat o operație grea și îndelungată. Mi-am schimbat aspectul feței și am devenit dublura lui Galaktici. Nu voi rămîne mult timp dublură. În curînd va exista din nou în lume un singur profesor Galaktici.

— De ce le era necesar acelor oameni să-l înlăture pe adevăratul Galaktici? întrebă Pero, aproape în șoaptă.

— Bineînțeles că din cauza invențiilor lui. Unele descoperiri ale sale n-a vrut să le dezvăluie niciodată pentru nimic în lume. Se temea că vor fi folosite împotriva vieții oamenilor și că vor provoca războaie îngrozitoare. Nu toți cugetă la fel ca profesorul Galaktici. Oamenii aceia aveau nevoie de energia pe care el a descoperit-o, și voiau s-o aibă. O puteau obține prin furt, prin spargere ori prin forță. N-ar fi fost bine, căci puteau fi împiedicați. Dar și mai mult îi interesa nava cosmică a profesorului și combustibilul pentru acea navă. Din aceste motive profesorul Galaktici nu trebuia atacat și jefuit. El trebuia să-și continue liniștit munca, pentru ca nimeni să nu împiedice, înainte de timp, construirea puternicei nave cosmice, prin care voiau să obțină stăpînirea Pămîntului și a altor lumi.

— Cît de simplu e totul! exclamă Pero. Și cît e de îngrozitor! De aceea trebuia să deveniți profesorul Galaktici?

— În sfîrșit, ai înțeles. Eu voi sta în institut și nimeni nu va bănui vreodată ce anume s-a întîmplat, iar undeva se vor înălța navele cosmice cu o viteză ame-

țitoare. Și voi deveni celebru. Sub numele altuia, firește, dar nu mă deranjează !

— Încă nu știu ce legătură am eu cu toată povestea asta ? întrebă Pero.

— Ai răbdare. Acum vom vorbi despre tine. Tu ai participat, de la bun început, la această aventură. Pricepi că ai devenit complice și vinovat ?

— Nu pricep, zise Pero cu glas nesigur. Cum ?

— Așa, bine. Ai văzut tot ce s-a petrecut, ai aflat mai multe lucruri decît oricare altul și ce ai făcut ? Ai trecut de partea noastră. L-ai indus în eroare pe ziarist, ai intrat cu forța împreună cu mine în institut, l-ai refuzat pe taică-tău să te întorci acasă și ai făcut încă multe lucruri care te vor costa scump.

— Dumneavoastră știți că sînt nevinovat ! se apără Pero, desperat. Totul s-a petrecut întîmplător. Nu știam ce intenționați. Habar n-am avut despre nimic !

— Mie mi-e foarte cunoscut acest lucru, zîmbi falsul profesor, dar altora nu !

— Păi, ați uitat că l-am chemat pe ENKA și v-am demascat ca impostor ?

— Da, dar ENKA nu mai poate să confirme acest lucru niciodată.

Pero simțea că falsul profesor îl ține strîns în clește, că-i fuge pămîntul de sub picioare și se prăbușește în prăpastia crimei. Era neputincios, dar încă nu voia să se lase.

— Voi găsi o scăpare ! rosti el tulburat. Veți dormi din nou. Trebuie să dormiți. Îl voi chema atunci la telefon pe un altul și-i voi spune ce se petrece în institut.

— Pe cine vei chema ? întrebă profesorul blînd și parcă compătimitor.

— Pe oricine ! strigă Pero, ieșindu-și din fire.

— În regulă ! Vei spune că eu sînt un intrus, un impostor, nu-i așa ? Se va da alarma și poate că va veni și armata să cucerească institutul. Înainte de toate însă

fii sigur că nimeni nu va avea curajul să pătrundă aici. Știi de ce? Fiindcă nimeni nu vrea să zboare în aer. Tocmai de acest lucru s-ar teme.

— Vă gîndiți la combustibil?

— Ai ghicit.

— Dar dumneavoastră nu știți unde se află!

— Habar n-au ei că nu știu!

— Mă voi strădui să afle.

— Frumos din partea ta! zise fără supărare profesorul. În cazul acesta, povestea se va desfășura așa cum dorești pînă în clipa cînd voi sta în fața judecătorilor. Atunci se vor întîmpla lucruri neplăcute pentru tine.

— Ce fel de lucruri neplăcute? întrebă speriat Pero.

— Voi spune că ai fost, într-adevăr, ajutorul meu, că zile în șir l-ai urmărit pe profesorul Galaktici și că planul a izbutit tocmai datorită ție. Îți convine?

— Oamenii nu vor crede, afimă tulburat Pero. Voi spune că minți.

— Ba vor crede! zîmbi satisfăcut profesorul. Judecătorii se vor interesa ce fel de băiat ești și ce vor afla? Că urma să fii eliminat din școală, că ai fost sfidător și brutal cu toată lumea, chiar și cu taică-tău. Dar n-am spus încă ceea ce e mai important. Judecătorii vor întreba de ce ai fugit de acasă tocmai în ziua cînd a fost răpit profesorul Galaktici? Vei afirma că acest fapt coincide cu totul întîmplător, dar eu voi declara că nu este așa. Voi spune judecătorilor că ai fugit de acasă la porunca noastră, pentru că ne erai necesar. Cum îți convine chestiunea asta?

Pero nu răspunse. Stătea cu capul plecat. Fiecare cuvînt al profesorului îl nimerea ca o lovitură de mai. Într-adevăr, falsul profesor era un ticălos dibaci. Se gîndise la tot, știa să întrebuințeze orice armă, fie chiar și cea mai inofensivă, împotriva celui pe care voia să-l supună. Ascultîndu-l, Pero trase concluzia că poarta lumii din care a fugit e închisă pe vecie pentru el.

Profesorul încă nu-şi isprăvise povestea şi continuă :

— E clar ce se va întîmpla după aceea. Te vor declara un monstru, un criminal şi un pericol pentru toată omenirea. Te vor trimite la închisoare ori la casa de corecţie. Dacă vei avea noroc, te vor elibera după cîţiva ani. Crezi că atunci vei fi liber? Te înşeli! Oamenii nu-ţi vor uita niciodată vina! La fiecare pas vei simţi neîncredere ori, în cel mai bun caz, curiozitatea omenească. Vei fugi de oameni şi de tine însuţi. Vei rămîne un exilat pentru toată viaţa.

Pero era palid. Tremura.

— Te temi? Ai, într-adevăr, de ce te teme.

În imaginaţia lui Pero apărură trei rînduri de bănci şcolare, pline de elevi palizi, privind ţintă, cu feţele îngrozite. Îl vedea pe Tic-Tac, cu buzele tremurătoare, şoptind înspăimîntat : „Catastrofă!"

— Catastrofă! şopti el însuşi.

— Da, confirmă grav profesorul. O adevărată catastrofă.

„Renata, se gîndi Pero, dacă mă va întîlni vreodată şi mă va recunoaşte, va fugi. Se va speria de mine, ca de un tîlhar."

— Dacă totul se va termina cu bine, continuă profesorul, iarăşi va fi prost pentru tine. Cînd vom stăpîni lumea, tu nu vei fi de faţă ca să te bucuri. Cu mult înainte de asta, vei rătăci prin cosmos împreună cu ENKA. Prin urmare, fie că vom învinge, fie că vom pierde jocul, tu vei avea de suferit, dacă ne trădezi. Nu-ţi rămîne nimic altceva de făcut decît să ne asculţi. Locul tău e lîngă mine. Ne vom înţelege bine, fii fără grijă. Un fals profesor şi un fals asistent.

Rîse cu glas tare, dar asta nu-i alungă frica lui Pero. Frica exilatului, care ştie că nimeni n-are nevoie de el. Pero simţi cum răbufneşte în el furia.

— Aveţi dreptate. Poarta reîntoarcerii e închisă. Totuşi nu sînt nevoit să rămîn de partea dumneavoastră.

Pot să fiu de partea mea proprie. Împotriva dumneavoastră și a lor !

Profesorul nu răspunse. Reflectă asupra semnificației cuvintelor băiatului, de parcă n-ar fi putut să-l înțeleagă.

— Nu există a treia cale ! dădu din mînă compătimitor.

— Eu o voi deschide ! amenință Pero.

— Nu te sfătuiesc ! rosti grav profesorul.

Pero tăcea cufundat în gînduri. Avea impresia că e singur pe lume. Exilat.

Al optulea reportaj : «Panăascuțită caută un fapt senzațional, pe cont propriu»

«Acesta-i încă un reportaj pe care urma să-l scrie Panăascuțită, dar el n-a vrut. M-a lăsat pe mine să descriu întîmplarea asta importantă. Poate tocmai fiindcă el însuși a devenit eroul ei. Așadar, voi începe. Dacă o fi să căutați vreun vinovat, acela sînt eu. Întrucît fapta prietenului meu e demnă de laudă și recunoștință, nu pot vorbi despre vinovăție, ci despre merit. Eu însă nu pot fi merituos, pentru că sînt vinovat — și astfel toată afacerea s-ar învîrti la infinit, într-un cerc închis. De aceea, cel mai cuminte lucru ar fi să povestesc ce s-a întîmplat. Apoi trageți dumneavoastră concluziile despre vinovăție și despre merite.

Am acordat prea puțină atenție ideilor, simțămintelor și perspicacității lui Panăascuțită. Dar el e adînc

convins că-l disprețuiesc, că n-am încredere în el și, în general, că-l socotesc un om incapabil de fapte mari. Aproape că pot să înțeleg o asemenea dispoziție sufletească. L-am lăsat mai întîi să aștepte mașina, apoi l-am pus să caute niște benzi de magnetofon, după părerea lui, total lipsite de importanță. Nici în primul, nici în al doilea caz, nu știa de ce e necesar acest lucru.

Panăascuțită a tras concluzia că eu îmi însușesc partea leului, iar lui îi arunc firimiturile. S-a revoltat și a hotărît să lucreze pe cont propriu. S-a gîndit și a hotărît să facă un lucru cu totul rațional: m-a urmărit.

Cînd am intrat în seara aceea în parcul părăginit al casei misterioase, nici nu bănuiam că mă urmăresc doi ochi vigilenți de reporter. Panăascuțită a văzut totul. A auzit și discuția mea cu profesorul Galaktici. Singurul lucru care, din păcate, l-a surprins și pe el nepregătit, a fost atacul, răsturnarea scării și celelalte care au urmat. N-a observat atacatorii decît în clipa cînd m-au doborît la pămînt. Atunci era prea tîrziu ca să mai poată face ceva.

Spune că l-a recunoscut pe șofer și că îl mîncau palmele, dar, totuși, s-a stăpînit. Nu i-ar fi folosit la nimic o răzbunare nesăbuită.

„Vino cu mașina în fața intrării din spate!" l-a auzit pe șofer, poruncind cuiva.

Panăascuțită a tras concluzia că mă vor duce imediat de acolo. A doua concluzie era urmarea firească a celei dintîi: dorea să afle unde voi fi dus. S-a strecurat pînă la gardul parcului. A găsit poarta și, ascuns după un tufiș, a hotărît să aștepte. După cîteva minute, o mașină s-a oprit pe stradă. Cineva a descuiat poarta și a trecut prin parc spre casă. Panăascuțită știa ce trebuie să facă. Pe aceeași poartă, pe care omul imprudent nici n-o închisese, a ieșit în stradă și s-a apropiat de mașină. După cum bănuise, era aceeași mașină neagră cunoscută de noi. Nu era nimeni în mașină. Panăascuțită a ridicat capacul de la portbagaj și s-a vîrît înăuntru.

Era loc suficient nu numai pentru un om, ci și pentru doi inși. S-a ghemuit într-un colț și era sigur că nu-l vor observa, în afară de cazul dacă vor controla cu atenție deosebită ascunzătoare. S-a instalat cît a putut mai comod și a așteptat.

În fine, poarta grădinii scîrțîi și pașii unor oameni se apropiară de mașină.

— Deschide capacul ! porunci glasul, acum cunoscut, al șoferului.

„Așadar, prietenul ENKA o va șterge împreună cu mine", conchise Panăascuțită. Nu știa dacă trebuie să se bucure ori nu. Fără îndoială, călătoria aceasta comună își are avantajele ei, dar poate fi și periculoasă. Dacă oamenii din casa misterioasă descoperă că în portbagaj se află încă un pasager, va fi rău.

Capacul era ridicat, iar becurile de pe stradă luminau interiorul portbagajului. Era destul ca doar unul dintre oamenii aceia, care stăteau în jurul mașinii, să se uite puțin mai atent, pentru ca aventura lui Panăascuțită să ia sfîrșit. Din fericire, nimeni n-a făcut acest lucru.

Cel pe care l-au vîrît în portbagaj semăna mai degrabă cu un pachet decît cu un om. Panăascuțită a recunoscut față de mine mai tîrziu că undeva, în adîncul inimii, a simțit o mică, o foarte mică bucurie, pentru că mi-au venit de hac și mie. O să-mi fie învățătură de minte, își zicea el, ca să nu mă mai apuc pe viitor de treburi periculoase fără ajutorul lui.

Noul călător gemu încet, iar capacul se lăsă în jos cu un sunet ușor, metalic. O clipă mai tîrziu, motorul a început să duduie și mașina a pornit.

— Cum te simți ? întrebă în șoaptă Panăascuțită.

— Rău, gemu omul. Mi-au legat mîinile și picioarele mult prea strîns. Cine sînteți dumneavoastră ? Oare oamenii ăștia au de gînd să răpească jumătate din oraș ? !

Lui Panăascuțită i se păru străin glasul omului de lîngă el. Cu toate că vorbea în șoaptă, conchise cu emoție că alături de el se află altcineva și nu eu.

— Eu sînt reporter la ziarul *TUNETUL*. Credeam că l-au vîrît în portbagaj pe prietenul meu ENKA ; dar se pare că m-am înșelat.

— Pe cine ? se interesă noul călător. Pe cel care l-au prins pe scară ?

— Tocmai ! Ce i-au făcut ?

— După cîte am auzit, l-au legat și l-au lăsat în casă. E viu, așa mi se pare.

— La urma urmei, cine sînteți dumneavoastră ? întrebă curios Panăascuțită.

— Eu sînt profesorul Galaktici.

Panăascuțită a recunoscut că i-a trebuit un timp pînă să creadă această afirmație, și mai mult timp pînă să înțeleagă cum de se află profesorul în portbagaj. „Profesorul, mi-a zis el, era tare nemulțumit de neîncrederea mea."

— Unde ne duc ? întrebă profesorul.

— Nu știu. Nici nu-i important. Trebuie să scăpăm de aici înainte de a ajunge la locul stabilit.

— Cum ? întrebă neîncrezător profesorul.

— Simplu. O să vă dezleg mîinile și picioarele, vom ridica încet capacul, și, la prima cotitură, unde mașina va încetini, vom sări afară.

Profesorului nu-i prea plăcu propunerea și-i mărturisi acest lucru lui Panăascuțită.

— Ideea dumneavoastră, rosti el cu prudență, ca să nu-l jignească pe noul cunoscut, mi se pare foarte periculoasă. Ceea ce propuneți mi se pare prea riscant. Nu sînt obișnuit să sar din goana unui vehicul !

— E mai riscant să ajungem acolo unde ne duc, spuse liniștit Panăascuțită, desfăcînd legăturile de la mîinile profesorului. În afară de asta, cînd vom sări noi, mașina nu va goni. Va merge încet de tot. Pentru dumneavoastră aceasta va simplifica lucrurile.

Profesorul oftă. Panăascuțită îi eliberă și picioarele.

— Așa! Acum totul e în ordine. Încercați să ridicați capacul!

Capacul, firește, nu putea să-l ridice. Profesorul spera să nu iasă nimic în privința săritului. S-a pripit însă, pentru că Panăascuțită și pusese mîna pe încuietoare, cu toate că n-a fost tocmai ușor din cauza spațiului prea strîmt.

— După cum mă așteptam, zise Panăascuțită, n-au încuiat portbagajul. Au întors doar mînerul. Dacă am avea un clește, ar fi o joacă să-l deschidem. Așa va merge mai greu.

Totuși, după cîteva încercări zadarnice, reuși să salte zăvorul. Capacul era liber.

— Eu am să ridic capacul, îi explică profesorului; iar grija dumneavoastră va fi să ajungeți cît mai puțin dureros pe pămînt. Nu țineți seama de mine. Fugiți cît vă țin picioarele. Dacă observați că mașina s-a oprit, căutați cel mai apropiat adăpost și strigați. Trebuie să vă audă tot orașul. Nu uitați că oamenii care ne duc sînt, cu siguranță, trăgători de elită.

Profesorul nu era entuziasmat. Mai degrabă, s-ar putea spune că-și stăpînea cu greu spaima. Nu trebuie să i-o luăm în nume de rău. Într-adevăr, situația nu era trandafirie.

Mașina își încetini destul de brusc mersul. Panăascuțită ridică capacul; atîta doar cît să se poată strecura afară un om, fără ca cei din mașină să-l observe. Panăascuțită știa că încercarea n-ar reuși dacă vreunul din ei s-ar uita la capac. Spera însă că cei din față nu sînt prea atenți. În spatele mașinii observă o stradă lungă și dreaptă. Mașina o luă la stînga și Panăascuțită înțelese de ce. Partea dreaptă era barată cu grămezi mari de pămînt și pietriș.

— Repară șoseaua! rosti aproape cu glas tare Panăascuțită. Excelent! Îndată ce veți fi jos, încercați să

ajungeți de cealaltă parte a valului de pămînt. Aveți grijă să nu cădeți în canal. Poate că e adînc. Hai, acum !

— Nu îndrăznesc ! gemu profesorul.

— Trebuie ! porunci aspru Panăascuțită.

Aproape îl împinse din portbagaj. Căderea nu se auzi. O înăbuși zgomotul motorului. De sub capacul ridicat, Panăascuțită îl zări pe profesor care se ridicase, fugind spre grămada de pămînt.

Panăascuțită aștepta cu îngrijorare să vadă ce se întîmplă. Dacă mașina se oprește acum, înseamnă că totul a eșuat. Atunci nici nu va mai încerca să fugă. Va rămîne în portbagaj, pentru că această ascunzătoare îi oferea cel puțin o speranță vagă că nu va fi descoperit.

Mașina nu s-a oprit. Dimpotrivă, a mărit viteza. Nu mai putea să stea la îndoială. Se tîrî pînă la marginea portbagajului, se propti în mîini și ridică cu spatele capacul. Închise ochii și, fără să se gîndească la ce îl așteaptă, sări afară. Căzu cu fața în jos și simți sîngele curgîndu-i din nas. N-avea însă timp să se ocupe de un asemenea fleac. Se sculă și începu să fugă și dispăru, cu o clipă mai tîrziu, pe după grămezile de pămînt proaspăt săpat.

Auzi zgomotul uniform al motorului mașinii, care semăna cu cea mai frumoasă melodie. Lumina roșie dispăruse, iar Panăascuțită se ridică, strigîndu-l pe profesor. Văzu o figură, stropită cu noroi, care nu mai semăna nicidecum cu celebrul profesor. Nici Panăascuțită nu arăta mai bine.

După o jumătate de oră, l-am salutat în redacția noastră pe cunoscutul savant, profesorul Galaktici, pe care îndrăznețul Panăascuțită l-a eliberat din ghearele nemiloase ale răpitorilor.

Era primul succes hotărîtor în lupta cu oamenii care intenționau să cucerească lumea».

Roboții devin ascultători

Pero privea mulțumit la falsul profesor, care dormea în fotoliu. Știa că oboseala trebuie să-l biruie. El nu era obosit, fiindcă dormise cîteva ore și înainte, și după-masă. Faptul acesta constituia o parte a planului său. Socotise foarte minuțios și nu se înșelase. Profesorul fusese doborît de somn, ceea ce și urmărise Pero.

Sosise momentul să înceapă să-și realizeze gîndul. Se sculă încet și se apropie pe furiș de fotoliul profesorului. Ceea ce avea de gînd să facă nu era nici lipsit de pericol și nici ușor. Dacă profesorul, care credea că băiatul e supus, îl prinde asupra faptului, desigur că nu-l va mai cruța. Îl va înlătura din cale, fără să stea prea mult pe gînduri.

Profesorul dormea culcat pe partea stîngă, probabil pentru ca, la nevoie, să poată scoate mai ușor pistolul. Acest fapt îl va ajuta pe Pero, fiindcă pe el îl interesa tocmai pistolul.

Întinse brațul spre buzunarul profesorului, avînd grijă să nu-i atingă mîna, care atîrna fără vlagă pe rezemătoare. Acum trebuia să execute partea cea mai grea a planului : să apuce pistolul și să-l scoată din buzunar. Simțea sub degete patul pistolului, încălzit de căldura corpului profesorului. Îl prinse cît putu mai bine și începu să-l tragă din buzunar.

Profesorul simți ceva. Se mișcă, își duse mîna la buzunar, dar Pero era mai rapid. Nu se mai străduia să rămînă neobservat. Cu o mișcare bruscă luă pistolul și îndreptă țeava spre profesor.

Zăpăcit și speriat, neînțelegînd ce se petrece de fapt, profesorul sări într-o parte, uitîndu-se cu ochii larg deschiși la pistol.

— Ai înnebunit ! strigă în cele din urmă. Dă-mi pistolul înapoi !

Pero era palid. Mîna în care ținea pistolul tremura, dar privirea lui exprima o hotărîre de neclintit.

— Domnule profesor, rosti el încet, m-am gîndit bine. Cînd vă veți realiza intențiile, mă veți ucide. De ce mi-ați vorbit despre dumneavoastră și despre nava cosmică ? Pentru că știați că nu voi ieși viu de aici niciodată.

— Vorbești prostii ! spuse blînd profesorul. Cînd vom pune mîna pe nava cosmică, vom fi atît de tari, încît trăncănelile unui băiat nu ne vor interesa în nici un fel.

— Nu cred ! clătină din cap Pero. Niciodată nu voi crede. Pe mine m-au condamnat toți. Și dumneavoastră, și ceilalți. Pero Catastrofă e la ananghie și trebuie să facă ceva ca să scape.

— Ce ai de gînd să faci ? întrebă îngrijorat profesorul.

— Nu știu nici eu. Voi vedea. Mai întîi, însă, trebuie să mă asigur împotriva dumneavoastră.

Profesorul păși mai aproape. Pero observă mișcarea.

— Dacă faceți numai un singur pas, trag !

Amenințarea suna serios de tot. Profesorul înțelese că nu trebuie să se bizuie pe faptul că-i tremură mîna. Băiatul era speriat, dar nu și nehotărît. Pero, păşind de-a îndăratelea, se apropie de ușă și o deschise.

— Ieșiți, domnule profesor ! porunci el cu glas încordat de emoție. Nu încercați să mă înșelați !

— Unde mă duci ?

— Veți vedea.

Profesorul trecu pe lîngă băiat cu pași înceți și grei. Pero îl urmări, iar, după Pero, porni mica armată a roboților tăcuți, ca și cînd i-ar fi interesat ce se petrece.

— Nu trage în mine din spate ! zise încet profesorul.

— Dacă veți face tot ce vă cer, nu voi trage deloc.

Intrară în antreu.

— Vedeți ușița de sub scări ? întrebă Pero.

— O văd. Nu cumva ai de gînd să mă închizi acolo ?

— Mai întîi trebuie să știm ce se află înăuntru. Întoarceți cheia !

Era o ușă fără clanță, care se închidea și se deschidea cu cheia. Profesorul îl ascultă fără chef. Cînd ușa se deschise, apăru un spațiu întunecos, în care abia putea să încapă un om întins pe jos. În ungher se aflau niște unelte pentru dereticat și nimic altceva.

— Îmi place ! afirmă Pero. Dar dumneavoastră ?

Profesorul nu răspunse. Pero se uită în antreu.

— Luați această carpetă. Vă va servi de pat.

Profesorul îl ascultă fără să zică un cuvînt. Dar un robot fu cît pe ce să strice totul. Robotul începu să păşească spre carpetă și dacă profesorul n-ar fi fost destul de rapid, ar fi pus piciorul pe un colț și l-ar fi împiedicat să ia obiectul prețios.

Profesorul zvîrli carpeta în încăpere și se opri nehotărît lîngă ușă.

— Intrați ! porunci Pero.

— Lasă-te de prostii, Pero ! îl rugă profesorul. Îți dau cuvîntul de onoare că nu ți se va întîmpla nimic !

— Intrați ! repetă Pero.

Profesorul îl privi pe furiș. Pero ridică pistolul. Stătură așa cîteva clipe, apoi profesorul intră, oftînd, în cămăruță.

— Închideți ușa !

Înainte ca profesorul să apuce s-o facă, un robot intră în urma lui.

— Veți avea societate, zîmbi Pero.

— Nu pot să închid ușa, zise profesorul. N-are nici clanță, nici altceva.

— Nu face nimic, o voi închide eu.

După ce profesorul intră în încăpere, Pero închise cu băgare de seamă ușa, întoarse cheia de două ori și o puse în buzunar.

— Domnule profesor, mă auziți? strigă cu glas tare.

— Te aud! răspunse întemnițatul.

— Deschideți ferestruica de aerisire. Altfel v-ați putea înăbuși.

Ferestruica se afla în peretele de lîngă ușă. Era atît de mică, încît un om nu-și putea strecura capul afară. Nu era nici un pericol ca să-i servească întemnițatului pentru fugă.

— Pe ferestruică veți primi mîncare! îi explică Pero. Nu vă străduiți să spargeți ușa. E mult prea solidă.

— Cînd te-oi prinde, am să-ți rup oasele! îl amenință profesorul. Tu vei fi vinovat dacă va eșua cel mai strălucit plan care s-a născut vreodată într-o minte omenească. Tu, derbedeule!

Pero puse pistolul în buzunar. Zîmbind, se duse înapoi în camera de lucru a profesorului Galaktici. Un robot rămase în fața ușii închisorii, iar ceilalți, cu pași uniformi, îl urmară pe Pero. Băiatul reflectă ce s-ar fi putut întîmpla dacă profesorul ar fi avut mai mult curaj. Încercarea cu siguranță că n-ar fi izbutit, fiindcă Pero nu știa deloc să mînuiască un pistol. Niciodată n-a ținut în mînă o armă adevărată. Ce a fost, a fost, conchise Pero, dar a avut noroc. Falsul profesor nu mai poate să-i facă nici un rău.

Îl aștepta telefonul sunînd. Ridică receptorul și se prezentă.

— Unde-i profesorul? întrebă un glas aspru.

— Doarme! Mi-a poruncit să-l trezesc abia după o jumătate de oră.

— Trezește-l imediat!

Pero se gîndea ce să facă. Să-i spună pur și simplu necunoscutului că de profesor nu mai trebuie să țină cont? Poate că n-ar fi bine.

— Așteptați! Doarme în camera cealaltă.

— N-am timp. Scutură-l bine și spune-i numai atît: Geamănul a șters-o. Sosim. Peste o jumătate de oră să deschidă poarta, cum știe. Asta-i tot. Grăbește-te!

„Buclucurile se țin lanț", reflectă Pero. De fapt, adevăratele buclucuri abia acum începeau. Trebuia să facă ceva, rapid. Prietenii profesorului nu vor fi și prietenii lui. Mai ales acum, cînd profesorul Galaktici le-a scăpat. Fără îndoială că „geamănul" e profesorul Galaktici. Graba răpitorilor păcăliți e cu totul de înțeles. Ei vor încerca să ocupe institutul. Numai așa se pot salva și pe ei, și planul lor.

Pero ridică receptorul și formă un număr.

— Aici e ziarul *TUNETUL!* se prezentă cineva.

— E vorba de o chestiune importantă, zise Pero. Sînt prietenul reporterului ENKA. A avut de suferit nu-i așa?

— Munca unui reporter e plină de primejdii! Spuneți-mi mie ce doriți? Și eu sînt reporter. Mă cheamă Panăascuțită.

— Îl cunoașteți pe profesorul Galaktici?

— Bineînțeles. El se află... El e un profesor foarte renumit.

— Ați vrut să spuneți, zîmbi Pero, că profesorul e în redacție. Așa am și bănuit. Ascultați-mă cu atenție. Eu mă aflu în institutul lui.

— O! se emoționă Panăascuțită. Asistentul falsului profesor. Băiatul pe care îl cheamă Pero Catastrofă. Ne-am temut pentru tine. Unde e ticălosul ăla?

— Doarme. Altfel n-aş fi putut să vă chem. Văd că ştiţi multe. Dumneavoastră îl înlocuiţi poate pe ENKA ?

— Da, minţi Panăascuţită. Eu conduc toată afacerea. Ce se întîmplă în institut ?

Aştepta nerăbdător răspunsul. Îi era puţin cam ruşine de minciuna lui, dar se linişti, zicîndu-şi că ceea ce face nu-i chiar atît de îngrozitor. De ce numai ENKA să prindă peştele cel mare ? Păi, el, Panăascuţită, n-ar merita un rol mai mare în această poveste ?

— Exact peste o jumătate de oră vor veni în faţa institutului răpitorii profesorului Galaktici. Faceţi ceva ca să fie prinşi !

Lui Panăascuţită începu să-i bată inima mai repede. Băiatul acesta i-a dat o ştire care valorează o avere.

— Am şi plecat ! strigă Panăascuţită emoţionat. Îţi mulţumesc, ţîncule !

— Pot să vorbesc cu profesorul ? întrebă Pero.

— Natural. E aici în cameră. Moţăie. Îl voi trezi. Domnule profesor, vă caută băiatul de la institut. Las receptorul pe masă. Mă grăbesc.

Aproape că azvîrli receptorul. O clipă mai tîrziu, Pero auzi glasul profesorului Galaktici.

— Băiete, ce se întîmplă în institut ?

— Păi, dumneavoastră nu ştiţi nimic ? !

— Numai ceea ce am auzit de la ziarişti. Intrusul ăla a găsit rachetodromul ?

— Rachetodromul !? se miră Pero. Nu ştiu ce-i aia.

— Locul pentru lansarea rachetelor, zise nerăbdător profesorul.

Pero se gîndi ce trebuie să răspundă. Îl socotea şi pe adevăratul profesor drept duşmanul său. Voia să afle cît mai multe şi să spună cît mai puţine.

— Nu ştiu. Mie nu mi s-a spus nimic.

— A scăpat de roboţi ?

— Vă gîndiți, dacă știe cifrul ?

— Chiar asta.

— De mult a reușit ! minți Pero.

— Prin urmare, a găsit instalațiile de comandă de sub tăblia mesei, zise abătut profesorul. Dar cheile de la casa de fier ?

— Unde sînt cheile ? întrebă Pero cu răsuflarea tăiată.

— În același loc.

— Domnule profesor, poate că aș putea să mai salvez ceva. Spuneți-mi unde a rachetodromul și dacă pot cumva să-l protejez.

Profesorul se gîndi și după scurt timp spuse însuflețit :

— Bună idee ! În partea din spate a clădirii vei vedea un zid. Treci pe sub zid, printr-un tunel. Poruncește roboților să stea de pază la intrare în tunel.

— Cum ?

— Ce a poruncit roboților tîlharul ăla ? De acest lucru depinde totul.

— Nu le-a poruncit nimic, zise liniștit Pero. N-a descoperit instalația de comandă.

— Așa, va să zică ! rosti neîncrezător profesorul. Mai înainte ai spus că a reușit s-o descopere.

Pero se fîstîci, dar găsi repede răspunsul.

— N-am înțeles întrebarea. Credeam că vă interesează dacă roboții l-au lăsat să intre în camera dumneavoastră. Roboții s-au comportat foarte cuviincios.

— E clar ! Eu nu le-am poruncit să ucidă oameni, ci să-l rețină pe spărgător în institut.

— Ce trebuie să fac ? întrebă nerăbdător Pero. S-ar putea să mă surprindă și să eșueze totul !

— Ridică tăblia din partea dreaptă a mesei. Trebuie să apeși pe butonul roșu din ultimul rînd. Prin aceasta vei anula toate ordinele de pînă acum. Roboții vor rămîne pe loc, acolo unde se află. Apoi te vei servi de

butonul albastru. Îl vei găsi uşor. Microfonul nu-l vei vedea, dar nu face nimic.

— Bine, domnule profesor, îl întrerupse Pero. Am înţeles.

— N-ai înţeles. Nu ştii ce trebuie să le spui. În casa de fier vei găsi îndrumătorul cu toate poruncile de care ascultă roboţii. Apasă mai întîi pe butonul roşu şi deschide casa de fier.

— Mi se pare că aud nişte paşi ! minţi Pero. O să întrerup convorbirea. Îndată ce adoarme, voi face tot ce aţi spus şi vă voi chema din nou.

— În regulă, băiete ! Spune-mi, dacă ştii, încotro s-a dus ziaristul ?

— Vai ! Oamenii care v-au răpit intră în institut.

— Asta ne mai lipsea ! strigă profesorul.

— Vin ! spuse în şoaptă Pero şi lăsă receptorul în furcă.

— Anunţă-mă îndată ce poţi ! strigă profesorul, dar Pero nu-l mai auzi.

Pero ridică, fără nici o greutate, tăblia mesei. Apăsă pe butonul roşu şi se uită zîmbind la roboţi.

— Prin urmare, dragi prieteni, zise vesel, am scăpat şi de voi.

Luă cheile şi se îndreptă spre casa de fier.

Al nouălea reportaj : «Duşmanul ameninţă»

«Panăascuţită ar putea să înveţe de la automobilişti. Ei spun : „Are avantaj cel care conduce pe strada prin-

cipală.“ Aşadar, să respectăm avantajul. În acest joc eu eram şofer pe magistrală, iar Panăascuţită aproape un pieton pe o stradă laterală. Totuşi, el n-a respectat avantajul meu. Pero Catastrofă i-a dat o informaţie preţioasă şi el a folosit-o singur. Nu mi-a spus nici un cuvînt pînă cînd răpitorii profesorului Galaktici n-au fost prinşi pînă la ultimul. Întrucîtva îl înţeleg, dar numai întrucîtva. Spune că s-a distrat, privind cum şoferul cel bădăran a intrat senin în cursă. S-a distrat cu atît mai mult, cu cît cursa a fost întinsă datorită lui.

Totul era frumos, dar n-a fost bine cumpănit. Panăascuţită s-a lăsat ademenit de instinctul vînătorului. Poate că se va găsi cineva care să spună că n-ar trebui şi poate că n-aş avea voie să-l cert în public pe prietenul meu. Fac acest lucru pentru că nu doresc să fie ceva nelămurit ori neexplicat pînă la capăt. Aceasta-i o povestire din care nu trebuie să lipsească nici un amănunt şi în care n-are voie să rămînă nimic nespus, ori spus greşit.

Panăascuţită, de pildă, nu ştia chiar nimic despre băiatul pe care-l cheamă Pero Catastrofă ; în afară de faptul că există şi că se află în institut. Nu ştia ce i s-a întîmplat băiatului în ultimele ore, ce a gîndit şi ce a făcut ori avea de gînd să facă. Am certitudinea că în clipa cînd Pero a cerut să stea de vorbă cu cineva de la ziarul *TUNETUL*, se puteau face multe. Mai tîrziu, după cum veţi vedea şi singuri, totul s-a desfăşurat anapoda. Cel puţin pentru un timp, am încetat să fim stăpîni pe situaţie. Aturile se aflau în mîinile băiatului, iar rugăminţile noastre au rămas zadarnice.

De la Panăascuţită am aflat că băiatul a vrut să stea de vorbă cu mine, dar a crezut că mi s-a întîmplat ceva. Nu-i nevoie să mă gîndesc mult ca să-mi dau seama cine i-a spus. Falsul profesor. Panăascuţită, în loc să-i spună băiatului adevărul, l-a lăsat cu această convingere.

Cînd Panăascuțită mi-a spus că răpitorii au fost prinși, m-am gîndit că e timpul să stau de vorbă cu falsul profesor. Cu o oarecare teamă și cu emoție am luat receptorul telefonului. Era o clipă mare. După părărea mea, ultimul pas pînă la răfuiala definitivă.

Mult timp n-a răspuns nimeni. Apoi s-a prezentat Pero. M-am mirat, pentru că profesorul — de fapt falsul profesor — nu-i dădea voie să stea de vorbă cu nimeni.

— Unde-i „profesorul" ? l-am întrebat pe băiat.

— Nu-i în cameră, răspunse. Tocmai s-a dus la baza rachetelor. La rachetodrom.

Mi-a înghețat sîngele în vine. L-am căutat din ochi pe profesorul Galaktici, care ședea obosit într-un ungher. Am acoperit cu mîna receptorul, pentru ca băiatul să nu audă ceea ce îl voi întreba pe profesor.

— Domnule profesor, există vreo instalație, niscaiva măsuri de siguranță, care-i pot împiedica pe nepoftiți să intre la baza de lansare a rachetelor ?

Profesorul s-a uitat mirat la mine. Nu se aștepta la o asemenea întrebare. Strînse din umeri.

— Există. Totuși nu uitați că nimic nu poate fi desăvîrșit. Dacă spărgătorul ar stăpîni roboții, ar putea să deschidă casa de fier și să afle cum se deschide ușa tunelului. Cu alte cuvinte, ar intra în rachetodrom. I-am explicat băiatului cum se dirijează roboții și l-am rugat să le poruncească să apere intrarea.

— De ce i-ați spus ? l-am întrerupt. Dar dacă va trăncăni dublurii dumneavoastră ?

— M-am gîndit și eu mai tîrziu că nu trebuia să-i spun, recunoscu fîstîcit profesorul.

Am clătinat din cap și m-am adresat iarăși băiatului. Speram că imprudența profesorului n-a avut, totuși, urmări nefaste.

— I-ați prins pe răpitori ? întrebă Pero.

— Sînt prinși, dar asta a făcut-o Panăascuțită.

— Păi, nu sînteți Panăascuțită ? se miră băiatul.

— Eu sînt ENKA. Credeam că-mi recunoști vocea.

— ENKA ? Ce-i drept, vocea seamănă. Da, abia acum observ. Totuși, dumneavoastră mă minți. ENKA nu e viu. L-au ucis.

Am rîs și băiatul parcă se supără.

— De ce rîdeți ? ENKA era singurul om care ar fi putut să mă ajute. Dacă ar fi fost viu... La drept vorbind, acum nu mi-ar mai fi fost de folos.

— Ești cam enigmatic. Încearcă să vorbești mai clar. Ce crezi, de fapt ?

— Ce cred !? Mai întîi aș vrea să știu de ce m-ați chemat ? Apoi, de ce vă ascundeți sub un nume fals ? Și, la urmă, ce ați vrea să vă spun mai clar ?

Tonul cu care-mi vorbea nu-mi plăcea. Nu era tonul unui băiat care cere ajutor. M-am gîndit că poate greșesc.

— De ce ești ferm convins că ENKA nu mai e viu ?

— L-au anunțat pe șef că a fost înlăturat. În afară de asta, mi-a spus același lucru și Panăascuțită.

— Cum a reușit falsul profesor să pătrundă în rachetodrom ?

— Nici vorbă să pătrundă în rachetodrom ! zîmbi Pero. Nu sînt chiar prost. În definitiv, de unde știți că am discutat cu profesorul ?

— Mi-a spus. Știi doar și tu că mă ocup de povestea aceasta de la început. Vreau să știu tot ce s-a întîmplat. Îmi pare rău că ai vorbit mai înainte cu Panăascuțită și nu cu mine.

Băiatul tăcea. Evident, stăruia să afle răspuns la întrebările care-l chinuiau.

— Ascultă, necunoscutule ! zise apoi. Degeaba te ostenești. Nu mă las păcălit. Admit că imiți bine vocea, ai pus mîna probabil și pe însemnările lui, dar, totuși, nu mă poți păcăli. Spune-mi îndată ce dorești, ori închid telefonul !

S-a supărat. Mie mi se întîmpla rar să mă supăr în timp ce lucrez, dar încăpățînarea băiatului întrecea toate limitele. Dealtminteri, dacă dorește să nu fiu ENKA, nu voi fi. Nu consideram acest lucru deosebit de important.

— Aș vrea să vorbesc cu șeful tău.

— Cred că nu se va întoarce prea curînd. În rachetodrom sînt multe lucruri interesante.

— De unde știi ce se află în rachetodrom ?

Băiatul rîse enigmatic.

— Presupun doar.

Aveam impresia că nu spune adevărul.

— Ar fi bine să-l chemi. Ceea ce vreau să vorbesc cu el e foarte important.

— Mi-a spus că că va ucide dacă mă apropii de baza rachetelor.

Am acoperit din nou receptorul cu mîna.

— Domnule profesor, am întrebat în șoaptă, poate un glonț, tras în interiorul rachetodromului, să avarieze nava ?

Profesorul Galaktici deveni palid, iar mîinile îi tremurară.

— Să avarieze nava ? întrebă, ca și cînd aș fi întrebat o prostie. Un glonț rătăcit poate să arunce în aer întregul institut.

Se apropie de mine și mă prinse de braț.

— Doar n-a ajuns nebunul ăla în rachetodrom ?

Am dat afirmativ din cap, fără să mă uit la el. Mă temeam de ceea ce voi putea citi pe fața lui. Am dus receptorul la ureche.

— Pero, oare nu poți, într-un mod oarecare, să-l îndepărtezi de acolo ?

— Îmi pare rău, zise băiatul, dar cred că, într-adevăr, nu pot. Spuneți-mi mie ce doriți și eu îi voi transmite îndată ce se va întoarce.

— Doresc să părăsească institutul și să se predea. Complicii lui au fost prinși, iar profesorul Galaktici e liber. A rămas singur. Datorită profesorului, care nu dorește să facă vîlvă în jurul răpirii sale, n-au fost luate pînă acum nici un fel de măsuri severe.

Băiatul mă întrerupse. Vorbea grăbit :

— Astea sînt prostii ! Înainte de toate, el nu va crede că complicii lui au fost prinși și că profesorul Galaktici a fost eliberat.

— Nu e important dacă va crede sau nu. Acestea sînt faptele.

— Bine, faptele. Dar, în ciuda faptelor, ce măsuri de pedeapsă s-ar putea lua ?

Întrebarea era cam ciudată. Băiatul nu se comporta ca un prizonier căruia i se vorbește despre posibilitatea de a se salva. Mai degrabă s-ar fi putut crede că se teme de o asemenea posibilitate. N-am vrut să dau crezare impresiilor mele.

— Multe s-ar putea face. Peste o jumătate de oră, profesorul Galaktici va vorbi la o ședință secretă. Voi fi și eu prezent la această ședință. Dacă va fi nevoie, institutul va fi luat cu asalt.

Atunci mi-a fost dat să aud ceva la care nu m-aș fi așteptat.

— În sfîrșit, am ajuns și la problema asta ! zise cu voce ciudată băiatul. Profesorul e prizonierul meu. Stăpînul institutului sînt acuma eu.

— De ce n-ai spus asta imediat ? am strigat bucuros. Înseamnă că totul e în ordine. Vom veni în institut, îl vom aresta pe prizonierul tău, iar tu te poți întoarce acasă.

— Nu-i așa de simplu. Eu nu vreau să părăsesc institutul.

— De ce ? m-am mirat sincer.

— Fiindcă aș avea prea multe neplăceri. Închisoarea, ori casa de corecție, disprețul, batjocura și toate celelalte. Dacă ENKA m-ar fi putut ajuta, totul s-ar fi terminat cu bine. Acum e prea tîrziu.

— Nu-i prea tîrziu ! am strigat, abia stăpînindu-mi emoția. Eu sînt ENKA și pot să te mai ajut.

— Nu începeți povestea din nou. Eu nu glumesc. Vreau să rămîn în institut !

— Pero, tu ai înnebunit ! îmi scăpă vorba fără voie. Îți dai seama ce vorbești ?

— Știu. Am cugetat îndelung. Va fi așa cum v-am spus.

N-am fost în stare să mai scot nici un cuvînt. N-am fost în stare nici să-l ascult. Am întrerupt convorbirea și m-am trîntit pe un scaun. Cu siguranță că arătam mai mult mort decît viu. Trebuia făcut ceva. Ce, de o mie de ori, ce ? Acum, mai mult ca oricînd, nu aveam dreptul să facem un singur pas greșit. Dar cine poate ști care va fi pasul bun și care cel greșit ?

Nu mai pot să adaug nimic acestui reportaj, cu toate că pare neterminat și incomplet. Nu știu nici dacă trebuie publicat sau nu. Las să hotărască alții.»

Reportajul a fost totuși publicat. Acesta este, în același timp, și ultimul reportaj al lui ENKA despre întîmplările de la institutul profesorului Galaktici. El a urmărit mai departe tot ce s-a întîmplat, a rămas printre personajele principale ale acestei drame, dar n-a mai scris nici un rînd. De ce ? La această întrebare ar putea să răspundă numai el. Dar marele reporter tace, ori răspunde în doi peri. Poate că intenționează să scrie un roman care îl va face și mai celebru. Cine știe ?

Ar putea oare Renata să aducă salvarea?

În sala de conferințe a școlii s-a ținut în noaptea aceea o ședință. Erau prezenți toți profesorii, iar în fruntea mesei ședeau tatăl lui Pero și reporterul ENKA. Se aflau acolo capete cărunte și mai puțin cărunte. Se găseau multe persoane, dar nici una nu avea chipul senin.

Se dezbătea o singură problemă. Problema era un băiat, elevul școlii. Se numea Pero, cunoscut sub porecla de Catastrofă.

— Ce poate să ne spună dirigintele său despre băiat ? întrebă directorul școlii.

— Tot ce s-a mai spus ! oftă dirigintele. Cunoaștem cauzele, sau, cel puțin, credem că le cunoaștem. Ne ajută la ceva ? Prin cunoașterea cauzelor îl vom împiedica să facă ce vrea ? Eu cred că nu.

— Totuși ! zise cineva. De la cauze vom ajunge la consecințe.

— Discuția despre relația nefastă dintre cauze și consecințe am putea s-o lăsăm pentru mai târziu, rosti furios dirigintele. Acum nu e clipa cea mai potrivită.

— Îmi dați voie și mie să spun ceva ? se anunță ENKA.

— Bineînțeles ! zise directorul.

— Băiatul se teme de pedeapsă ! spuse ENKA. Se teme de ce îl așteaptă dacă iese acum din institut. Trebuie să-i alungăm spaima.

— N-am încercat, oare ? spuse cu glas istovit tatăl lui Pero. Am vorbit și eu, și dumneavoastră ou el. Ce am obținut ? Nimic. Cum am putea să-l înduplecăm să cedeze ?

— Prin promisiuni, susținu ENKA. Trebuie făcute multe promisiuni. Dumneavoastră i-ați făgăduit că se poate întoarce acasă și că nu i se va reproșa nimic. În regulă! Trebuie să-l convingem că nu-l așteaptă nici casa de corecție, nici închisoarea; că nimeni nu-l va pedepsi și că nici măcar nu va fi întrebat de ce a făcut asta. Are idei greșite și de aceea nu procedează bine.

— Ideile greșite nu justifică întotdeauna și felul de a proceda, interveni un profesor cărunt.

— Știu, dădu din cap ENKA. Nu uitați însă că trebuie să fim indulgenți.

Nu-i răspunse nimeni și ENKA urmă:

— Școala poate să-l ajute mult.

— Cum? întrebă directorul. Aceasta e problema cheie. De aceea ne-am și adunat, ca să vedem dacă putem face ceva.

— Pero are mai multe note slabe. De ce nu i-ați făgădui că toate notele slabe vor fi șterse și uitate?

ENKA îi privi pe cei prezenți, dar, după fețele lor, nu putea să-și dea seama ce gîndesc.

— În biroul directorului există un telefon. De ce să nu încercăm imediat?

Această ultimă întrebare ENKA o adresă directorului. Se uită la el, așteptînd să-i răspundă.

— Mă tem, zise directorul, că nu v-am înțeles bine. Ce să încercăm?

— Ar trebui, explică reporterul, să-l chemați pe Pero și să-i spuneți chestiunea asta cu notele. Puteți să-i promiteți chiar că în viitor nu va trebui să se teamă de notele slabe. Iată la ce m-am gîndit!

Directorul se ridică. Încet și obosit. Se uită la toți cei prezenți. Cînd începu să vorbească glasul lui era răgușit, tulburat de o emoție pe care nici cea mai fermă voință nu putea să i-o stăpînească.

— Ați ascultat o propunere, declară directorul, sprijinindu-se cu mîinile de birou. Poate că propunerea e

bună. Poate că băiatul, în asemenea condiții, va fi, într-adevăr, de acord să renunțe la ideea lui.

Tăcu o clipă de parcă s-ar fi temut el însuși de ceea ce vrea să spună. Cînd începu să vorbească din nou, glasul lui răsună în toată încăperea.

— Dacă cineva ar încerca să mă forțeze să-i promit băiatului ceva asemănător, aș părăsi și școala, și profesiunea la care țin mai mult decît la orice pe lume. N-aș mai fi demn.

— În afară de noi, nu trebuie să știe nimeni acest lucru, zise ENKA cu voce înceată și tremurătoare.

— În afară de noi ? zîmbi obosit directorul. Dacă aș fi în cameră singur-singurel, și tot mi s-ar părea că am un martor. Adică pe mine însumi. Cum aș putea să mă uit în fața oricărui profesor ori elev, în fața oricărui om ?

Se așeză. Ceilalți priveau gînditori, adînc zguduiți. ENKA se ridică în picioare.

— Iertați-mă ! îl rugă încet pe director. Încercați să uitați, dacă puteți.

Se întoarse și ieși afară. Nu se uita înapoi. Dacă s-ar fi uitat, ar fi surprins pe fața directorului un zîmbet blînd și prietenesc, care nu-l condamna, ci îl ierta.

Mergea pe stradă fără să se uite încotro se duce. Îi era totuna. Nu putea să schimbe și să împiedice nimic. Deodată se opri și se întrebă cu glas tare :

— Ar putea oare Renata să aducă salvarea ?

Un trecător rîse cu glas tare.

— Cine știe ? zise trecătorul, continuînd să rîdă. S-ar putea.

— Aveți dreptate ! confirmă ENKA. Trebuie să încercăm.

ENKA știa unde locuiește fetița. Aflase de la tatăl lui Pero. Se întoarse în fața școlii, unde își lăsase mașina, și goni cît putu de repede pînă la casa Renatei.

Îl întîmpină morocănos tatăl Renatei. ENKA era un ziarist prea mare ca să se sperie de indispoziția cuiva. Tatăl Renatei fu nevoit s-o cheme. Bombănea, dar făcea ceea ce i se cerea. A bombănit și mai tare cînd ENKA nu i-a permis să asiste la convorbire, dar a fost învins și atunci.

— Renata, ce fel de băiat e Pero ?

Întrebarea era atît de neașteptată, încît Renata se zăpăci peste măsură. Pur și simplu, nu putea să vorbească. I se puse un nod în gît.

— Rău, sau bun ? insistă reporterul. Foarte rău, sau foarte bun ?

— Ciudat ! șopti Renata.

— Renata, zise emoționat reporterul, tu ești ultima speranță. Pero se află în mare pericol. Într-un pericol aproape de neînchipuit. Am avea nevoie de cineva care să-l salveze. Ar asculta, oare, dacă i-ai spune că n-are voie să facă ceea ce face acum ?

— Nu știu ! răspunse sincer Renata. E foarte încăpățînat. În afară de asta, e și supărat pe mine.

— Știu. Din cauza scrisorilor.

Renata se înroși.

— Făgăduiește-mi ceva ! o rugă reporterul. Dacă mîine ori poimîine viu din nou și te rog să vorbești cu Pero, vei face acest lucru ?

— Da, căzu de acord Renata, după ce se gîndi nițel. Am hotărît să nu mă mai uit la el niciodată, dar dacă pot să-l ajut, îmi schimb hotărîrea.

— Mulțumesc, Renata !

Înainte de a pleca, o privi încă o dată și clătină din cap.

— Ciudată treabă ! zise îngîndurat. Pînă nu de mult am crezut că știu, în general, tot ce se poate ști despre oameni și despre copii. Pe cuvînt de onoare că m-am înșelat amarnic.

Fetița se uita la el mirată, neînțelegînd, de fapt, ce spune. Reporterul zîmbi.

— Ce am spus despre copii, nu te privește. Tu nu ești un copil, ci fată în toată firea. O fată care probabil că ne va aduce salvarea.

N-a mai apucat să vadă roșeața din obrajii ei. A plecat mult prea repede.

Unul din profesorii tineri stătea acum în biroul directorului și frunzărea cartea de telefoane. A găsit numărul institutului și a ridicat receptorul. Răspunse glasul somnoros al băiatului !

— Pero, zise brutal profesorul, ești un tîmpit !

— De ce ? se miră Pero. În definitiv, cine sînteți dumneavoastră ?

— N-are importanță cine sînt. E important ce-ți spun. Repet : ești un tîmpit ! Știi de ce ? Pentru că dacă prin imprudența ta va sări institutul în aer, vei pieri. Recunoaște că acest lucru nu ți-a trecut deloc prin minte.

— Nu mi-a trecut ! răspunse zăpăcit Pero.

— Așa mi-am și închipuit ! conchise liniștit profesorul. Ei, judecă acum și tu. Poate că încă nu-i prea tîrziu.

Închise telefonul și ieși din cameră, fără a uita să stingă lumina.

Pe prima treaptă a cosmosului

Pero era tare indispus în dimineața aceea. Convorbirea telefonică, pe care o avusese cu omul necunoscut, îl zăpăcise de tot. Nu putea să uite cuvintele pe care le auzise. Se afla în fața unui adevăr pe cît de simplu,

pe atît de cumplit. Nu avea nici o scăpare. Falsul profesor a vrut să-l omoare. Acum, oamenii îl vor trimite la închisoare ori la casa de corecție. „A avut, oare, vreodată un băiat atît de puține căi de ales ?“ cugeta în sinea sa Pero.

Ajunse în rachetodrom și se opri în fața navei. Nava stătea pe o platformă de beton. Lîngă corpul ei uriaș, Pero părea mărunt ca o furnică. Știa despre nava cosmică exact atîta cît ar fi știut băștinașii dintr-o junglă de pe Amazoane despre mașina cu aburi. Era cu totul ignorant.

Pero zări o construcție asemănătoare cu o fortificație de beton. Se duse să vadă ce se găsește acolo. Ușa de intrare nu era închisă. Răsuci comutatorul din perete și încăperea se umplu dintr-o dată de o lumină puternică. În fața unui tablou mare, încărcat cu tot felul de butoane și indicatoare, ședea un robot.

— Pardon ! De existența ta n-am știut ! zîmbi Pero.

Se apropie de tablou, dar robotul se ridică subit în picioare și veni în fața băiatului. Pero se sperie și se dădu înapoi.

— Va să zică, nu mă lași mai aproape ? întrebă el fîstîcit. Bine. N-am să mai încerc.

Se gîndi că institutul profesorului e ticsit de secrete și de lucruri de neînțeles. Prin apăsarea butonului roșu de pe tabloul de comandă din biroul profesorului, a imobilizat toți roboții. De ce acesta n-a ascultat ? Înseamnă că primește porunci în alt mod. Pero nici nu bănuia că va cunoaște foarte curînd secretul acestui robot și că această descoperire va duce la întîmplări de-a dreptul de necrezut.

Cînd băiatul se întoarse în biroul profesorului, sună telefonul.

— Aici ENKA ! se anunță reporterul.

— Ce vrei, falsule ENKA ?

— Vreau să te informez despre ceea ce se petrece în afara institutului. Ziarul *TUNETUL* va publica un articol despre cele ce se întîmplă la institut. Poți să-ți închipui ce spaimă va provoca.

— Îmi pot închipui, zise îngîndurat Pero. Nu înțeleg de ce doriți să speriați oamenii !

— Păi, noi îi speriem !? strigă furios reporterul. Ieși afară din institut și nu se va tipări nici un cuvînt.

— Știți bine că nu pot să ies.

— Iarăși aceeași poveste. Ești cel mai nesocotit băiat din cîți cunosc.

— Dacă numai asta ați vrut să-mi spuneți, nu trebuia să vă osteniți.

— Nu-i numai asta, continuă nemulțumit ENKA. Mi-a spus profesorul că în biroul lui se află un aparat de radio. Deschide-l la amiază. Vei auzi o conferință foarte interesantă.

— Ce fel de conferință ? întrebă Pero. Pregătiți vreo capcană ?

— Nu-i nici o capcană. Vreau să te dezmeticesc. Poate că această conferință te va ajuta. Fă-mi acest mic serviciu și fii la ora douăsprezece lîngă aparat. La revedere !

Pero închise telefonul, cugetînd la cele ce se ascundeau dincolo de aceste vorbe. Acasă, în timpul liber, studiase sistemul de conducere a roboților. Se hotărî să se servească de ceea ce învățase. Trimise toți roboții să păzească intrarea institutului și să aibă grijă de gard. „Dacă cineva va încerca să intre neanunțat, își zise Pero, roboții îl vor împiedica.“ Pînă la amiază mai era destul timp. Se îndreptă spre bucătărie, ca să pregătească prînzul pentru el și pentru falsul profesor.

Greşeala profesorului Galaktici

Exact la ora douăsprezece muzica distractivă se opri. Pero îşi rodea iritat unghiile, aşteptînd ceea ce avea să audă. Auzi vocea crainicului.

— Aici radio Forum ! Dragi ascultători, în locul emisiunii noastre obişnuite de la amiază, veţi asculta astăzi o convorbire cu celebrul savant, profesorul Galaktici. Convorbirea cu profesorul Galaktici este purtată de cunoscutul gazetar de la ziarul *TUNETUL,* reporterul ENKA.

Crainicul tăcu. Cîteva gînduri trecură fulgerător prin capul lui Pero. Dacă reporterul ENKA discută cu Galaktici, înseamnă că e viu. Omul cu care a vorbit de cîteva ori nu-i, aşadar, un mincinos. Trebuia să-şi fi dat seama de acest lucru. Ar fi fost acum liber şi nu s-ar mai fi temut. Din cauza propriei lui prostii a pierdut încă o posibilitate. Ultima posibilitate. Acum nu mai contează faptul că ENKA nu e mort. Pero a mers prea departe, pentru ca să mai poată să se întoarcă.

— Dragi ascultători, începu grav ENKA, dacă aţi citit ziarul *TUNETUL,* ştiţi ce se întîmplă în oraşul nostru. Un băiat ne-ar putea aduce o nenorocire. Un băiat căruia i se spune în clasă Pero Catastrofă. Ţineţi minte acest nume !

— S-a zis ! gemu Pero. Acum toată lumea ştie !

— Poate că Pero ascultă şi el, continuă ENKA. Eu l-am rugat să fie lîngă aparatul de radio. După această emisiune, cînd va asculta cuvintele profesorului Galaktici, poate să telefoneze, formînd numărul 3-5-5-3-7-2 şi va fi liber. Pero, ia creionul şi scrie : 3-5-5-3-7-2. Sperăm că ceea ce va auzi îi va deschide ochii. Pero, în numele tuturor ascultătorilor, în numele tuturor cetăţenilor oraşului nostru, te rog să telefonezi. Rosteşte numai trei cuvinte : „Sînt de acord !"

— Nu pot, ENKA ! strigă Pero. Nu pot, orice mi-ați spune.

Începu să plîngă în hohote.

— În fața microfonului se află profesorul Galaktici. Pentru ca să înțelegeți amploarea pericolului, va fi necesar ca profesorul să ne explice mai întîi cum a luat naștere nava cosmică. Veți vedea că Pero, în afară de viața lui, ar putea periclita și o operă de o valoare inestimabilă. Vă rog, domnule profesor, să povestiți ceva despre nava dumneavoastră.

Profesorul își drese glasul, apoi începu să vorbească cu o voce nefamiliarizată cu microfonul.

— Mă ocup de mult timp cu proiectarea și construcția navelor cosmice. Sistemul meu de lucru e cam neobișnuit. Oricît de ciudat ar părea, eu lucram absolut singur. Îmi pare rău, fiindcă numai din cauza asta s-a putut întîmpla ceea ce s-a întîmplat. Am putut fi atacat și răpit. S-a putut să se dea buzna în institutul meu, căci, în afară de mine și de roboți, nu era nimeni acolo. Or, eu sînt slab, iar roboții, încă nedesăvîrșiți.

Cînd proiectele navei mele au fost terminate, am comandat piesele la diferite fabrici. Nimeni nu știa ce lucrează. În acest mod am obținut și componenții necesari pentru combustibil. N-am spus nimănui ce pregătesc. Chiar și muncitorii, care au construit instalațiile pentru baza rachetei, n-au bănuit la ce servesc blocurile uriașe de beton și de piatră. Se va întreba cineva cum am putut să montez nava ? Aduceți-vă aminte de roboți. Roboții erau ajutoarele mele excepționale, mînuind splendid macaralele și aparatele de sudat. Munca aceasta a fost foarte istovitoare.

Pero asculta cu respirația tăiată. Nici o pôveste nu l-a emoționat niciodată atît. Aproape că vedea tot ce spunea profesorul : și nava cosmică, și roboții care o construiau.

— Aceasta e nava care va putea duce oameni în cosmos ? întrebă ENKA.

— Da. Prima navă de acest fel.

— Spuneți, domnule profesor, zise ENKA, cum ar fi trebuit să decurgă călătoria ?

— Eu aș fi stat în cabina navei. Aprinderea ar fi făcut-o robotul, la semnalul meu. Ar fi fost suficient numai o apăsare pe butonul cu semnul „A", pentru ca robotul să-mi execute porunca.

— Dumneavoastră îl transformați pe călătorul în univers într-un excursionist, glumi ENKA.

— Am destule temeiuri pentru asta. Aparatele sînt mai demne de încredere decît simțurile omului. Omul trebuie să-și păstreze capacitățile pentru situații excepționale, pentru cazurile cînd deciziile automate nu-i mai pot fi de nici un folos.

— Despre ce fel de cazuri e vorba ?

— Nu știu. Nu știe nimeni. Tocmai de aceea vreau să cruț efortul omului cît mai mult posibil. Cosmosul poate să-l întîmpine cu multe surprize.

— Ați stabilit ținta călătoriei dumneavoastră ?

Profesorul nu răspunse.

— Dacă e vorba de un secret, rosti precaut ENKA, să nu mai vorbim despre asta.

— Da. Toate au fost pînă acum secrete. În ultimele zile s-au schimbat multe, datorită răpitorilor și băiatului care stă acum în institutul meu. Cred, însă, că pot să răspund. Ținta călătoriei era planeta Marte.

— Marte !? se miră reporterul. Pînă acum se credea că oamenii de pe Pămînt vor vizita mai întîi Luna.

— Nava mea e aptă pentru acest drum. Ținta se alege după mijloacele de care dispunem.

— Acesta este singurul motiv pentru care ați ales anume planeta Marte ?

— Există și un alt motiv. Nu știu dacă trebuie să-l dezvălui. Totuși, îl voi spune. Pînă nu de mult n-am

putut să mă hotărăsc încotro să călătoresc. S-a întîmplat însă ceva excepțional, ceva de neînchipuit. Am primit un mesaj de pe Marte.

— Un mesaj de pe Marte!? repetă uimit reporterul.

— Nu-i o glumă, rosti solemn profesorul. Am primit un mesaj adevărat. Nu era tocmai ușor de înțeles, dar cu ajutorul creierului electronic am descifrat sensul mesajului.

— Spuneați că un robot e singurul dumneavoastră ajutor care ar rămîne pe Pămînt. Nu s-ar putea întîmpla ca cineva în timpul zborului să schimbe direcția navei dumneavoastră?

— Nu, răspunse fără ezitare profesorul. Este imposibil. Într-un anumit punct, aparatele ar prelua comanda.

— Dar dacă s-ar defecta aparatele?

— La această întrebare aș putea să răspund numai dacă aș rămîne în viață.

— Ar putea nava dumneavoastră să ducă o cantitate suficientă de combustibil, întrucît stații de aprovizionare în cosmos, după cîte știu, încă nu există?

— Am ajuns la întrebarea cea mai importantă din această discuție. Combustibilul e primejdios. Sînt sigur că băiatul acela nici nu bănuiește în ce pericol se află. Nu vreau să obosesc ascultătorii cu o conferință despre diferitele categorii de combustibil, pe care savanții le-au cercetat pînă acuma. E suficient să spun că acest combustibil depășește tot ce s-a descoperit vreodată. Sînt cantități enorme de energie într-o masă foarte mică. Cu alte cuvinte, o cantitate neînsemnată, cu o putere uriașă. Combustibilul pe care-l poate duce nava cosmică este suficient și pentru trei călătorii pînă la Marte și înapoi. Iar rezervele din depozit ar putea să alimenteze și zece asemenea călătorii.

— Spuneți-ne cum se ajunge la aprindere și la explozie?

— Principiul e, desigur, cunoscut multora. Numai formula chimică e necunoscută. Combustibilul se aprinde și produce o explozie în contact cu oxigenul. Nu e nevoie nici de flacără, nici de scînteie electrică și nici de nimic altceva. E suficient doar oxigenul.

— Băiatul din institut ar putea, din greșeală, să aprindă combustibilul ? În ce fel ?

— Din păcate, da. Ar fi suficient să deschidă numai un rezervor, ca să se producă o explozie formidabilă. Proporțiile exploziei sînt greu de stabilit dinainte.

— Știu că ascultătorii sînt emoționați. Să vorbim despre alte lucruri mai puțin tragice, propuse ENKA. Poate despre faptul că veți porni imediat la drum, dacă băiatul părăsește benevol institutul ?

ENKA nu putea să-l vadă pe Pero. Dacă l-ar fi văzut, ar fi observat că băiatul dă negativ din cap. Nici după toate cele auzite nu avea de gînd să iasă din institut. Se temea prea mult. După dezvăluirile profesorului, spaima lui a luat o amploare și mai mare. Dar să vorbești despre toate acestea lui Pero Catastrofă era o greșeală fatală. Profesorul și ENKA n-au procedat bine. Nu trebuia ca ENKA să-i ceară băiatului să asculte emisiunea. Profesorul continuă :

— Dacă s-ar întîmpla, într-adevăr, ca băiatul să devină mai chibzuit, nu mi-aș mai pierde timpul. Marte se găsește tocmai acum în poziția cea mai favorabilă, în punctul cel mai apropiat de Pămînt pe parcursul traiectoriei sale. Acum sîntem aproape vecini. Ne despart doar aproximativ cincizeci și șase de milioane de kilometri. O asemenea ocazie trebuie s-o aștepți cu anii, și n-aș vrea s-o scap.

— Vă mulțumim, domnule profesor. Nu mai am nici o întrebare. Doriți să transmiteți vreun mesaj ascultătorilor ?

— Da, zise profesorul, după o scurtă cugetare. Cer scuze că am fost atît de imprudent. Mă gîndeam numai

la munca mea și la nimic altceva. Consecința e tocmai ceea ce se întîmplă. Vreau să-i spun ceva și băiatului, dacă mă ascultă. Eu, profesorul Galaktici, îl rog să încerce să uite de el și să se gîndească la alții. Asta e tot.

— Vă mulțumesc încă o dată, domnule profesor. Dragi ascultători, lîngă mine se află aparatul de telefon. Propun să așteptăm un minut și abia după aceea să încheiem emisiunea. Dacă Pero Catastrofă telefonează, veți auzi cu toții telefonul sunînd. Pero, așteptăm!

Liniștea era chinuitoare și insuportabilă. Pero nu ridică receptorul, ci fugi din cameră, plîngînd în hohote.

— Nu răspunde la apel, zise dezamăgit ENKA. O să-l chem eu pe el.

ENKA formă numărul de telefon și așteptă nemișcat.

— Nu răspunde! rosti încet reporterul. Dragi ascultători, trebuie să fim pregătiți pentru orice.

— Aici radio Forum... anunță crainicul.

Vocea lui, dealtminteri plăcută și profundă, avea acum un ton nefiresc și metalic. Era o voce pe care ascultătorii aveau s-o țină minte mult timp. O voce care prevestea primejdie.

Neliniști

Vestea s-a răspîndit fulgerător în oraș. În fiecare ediție specială a ziarului *TUNETUL* apăreau, unul după altul, celebrele reportaje ale lui ENKA. Rotativa nu se oprea nici un moment, astfel că oamenii puteau să cumpere, aproape neîntrerupt, edițiile speciale ale ziarului.

Ceea ce scria ENKA era peste măsură de tulburător. Mai multe familii voiau să părăsească orașul.

Știrea a făcut ocolul lumii. Toate ziarele scriau despre primejdia în care se află institutul profesorului Galaktici.

La redacția ziarului *TUNETUL* soseau întruna telegramele voluntarilor, care erau gata să pătrundă în institut. ENKA făcea liste, pentru că oamenii puteau fi de folos.

În casa Renatei se petrecea o scenă furtunoasă. Taică-său și maică-sa o chemau zadarnic pe Renata, care, în urmă cu o jumătate de oră, se retrăsese în camera ei. Nu răspundea la chemarea părinților. Tatăl ei se duse pînă la ușă și încercă s-o deschidă. Ușa era închisă pe dinăuntru.

— Renata, ce înseamnă asta? întrebă el uluit. Trebuie să plecăm!

— Nu mă duc nicăieri! răspunse Renata.

După voce, se vedea că fetița plînge.

— Nu vorbi prostii! zise nerăbdător tată-său. Ieși, imediat!

— Nu mă așteptați! Mergeți singuri. Eu rămîn acasă.

Tatăl său își pierdu răbdarea.

— Cine poruncește în casa asta? strigă el de se cutremurară pereții. Tu, sau eu?

— Iartă-mă, tată, dar de data asta nu pot să te ascult.

Tatăl său izbi cu pumnul în ușă.

— Avem destule neplăceri din cauza lui Pero al tău. Nu e nevoie să ne mai faci și tu altele.

— Nu vreau să vă fac neplăceri, spuse plîngînd Renata. Vreau numai să mă lăsați în pace!

Se apropie de ușă și maică-sa.

— Renatița, nu fi încăpățînată! Tata are dreptate.

Prin ușa închisă se auzi un plînset și mai tare.

— Eu sînt vinovată ! Numai eu ! se văicărea fetița, înăbușindu-și suspinele. Nu trebuia să fiu atît de rea cu el.

— Ce ne facem ? zise încurcat taică-său. Nenorocitul ăla poate sări în fiecare clipă în aer, împreună cu institutul. Nici asta nu-i ajunge. I-a sucit mintea și Renatei. Dacă-l întîlnesc vreodată pe taică-său, am să-i spun părerea mea ! Totul e chestie de educație.

— Nu e un băiat rău ! strigă Renata. E un nefericit, care nu știe ce să facă.

— Nici eu nu știu ce să fac ! mormăi furios tatăsău. Trebuie să stau jos și să mă gîndesc. Șezînd, judec întotdeauna mai bine.

Maică-sa începu să-și scoată jacheta.

— Nu cumva vrei și tu să te încui în vreo cameră ?

— Nu mă încui, dar nu mai plec de-acasă.

— Asta e o casă de nebuni ! spuse tatăl Renatei, sărind de pe scaun. Bine ! Dacă e așa, rămîn și eu !

Își dădu jos sacoul și-l aruncă distrat pe un scaun. Renata învinsese.

Nici tatăl lui Pero nu se gîndea la plecare. Ședea lîngă aparatul de telefon. Voia să vorbească cu fiu-său, dar Pero nu răspundea. Tatăl era nedormit, obosit și slăbit. De cînd cu aventura lui Pero, îmbătrînise cu cîțiva ani.

Lîngă fereastra biroului profesorului Galaktici, stătea vinovatul, Pero Catastrofă. Nu asculta știrile de la radio, dar, totuși, știa ce se petrece în oraș. I-au spus-a mulți oameni necunoscuți, care au găsit în cartea de telefon numărul institutului. Pero îi asculta fără să spună un cuvînt, apoi închidea telefonul. Părea surd și orb.

Ultimul care i-a telefonat a fost reporterul ENKA. Nici lui ENKA nu i-a răspuns nimic. ENKA l-a amenințat că poarta institutului va fi deschisă cu forța.

După convorbirea avută cu reporterul, a lăsat receptorul pe masă și i-a împiedicat astfel pe oameni să-l mai roage și să-l amenințe. Stătea lîngă fereastră și reflecta la ceea ce i-a spus ENKA. Nu se îndoia că amenințarea va fi îndeplinită. Nu îndrăznea să mai aștepte.

A sosit timpul, conchise Pero, hotărît să întreprindă ceva. Îl fulgeră un gînd ciudat și aproape de necrezut. Pero făcu din cap un gest, ca și cînd s-ar fi apărat, iar fața lui deveni mai senină.

Retragerea în cetate

— Cina! strigă Pero, lăsînd tava cu mîncare pe fereastra camerei deținutului.

La fereastră apăru pe neașteptate capul falsului profesor și dispăru în aceeași clipă. Se auzi foșnet și gălăgie, apoi un țipăt desperat și o chemare în ajutor.

— Ajutor! zbieră falsul profesor. Pero, băiatule, tîlharule! Ajutor! Pocitania asta de fier mă ucide.

Pero se opri, apoi se întoarse.

— Nu mințiți, domnule profesor! declară cu glas tare ca să-l poată auzi deținutul. Robotul nu mai poate acum să vă atace.

— Știu eu mai bine! zise jignit profesorul. M-a împins îndată ce m-am apropiat de ferestruică!

— Recunosc că procedează astfel, zîmbi Pero; dar cînd vă aduc de mîncare e totdeauna liniștit. Am grijă de acest lucru înainte de a pleca spre dumneavoastră.

— Într-adevăr, nu m-a atacat, recunoscu deținutul. Dar am vrut să mă conving dacă ai descoperit, într-adevăr, sistemul de conducere a roboților.

— Oare n-au fost destul de convingătoare cele ce s-au întîmplat la ultima plimbare ? întrebă bine dispus Pero. V-a prins, îndată ce ați încercat să fugiți !

— Da, bestia ! se supără falsul profesor. Vreau ca pe viitor să mă plimb fără escortă ! Ca fost șef al tău, merit această atenție !

Pero rîse cu glas tare de pretențiile profesorului. Știa de ce-l deranjează robotul : îi urmărește mult prea atent fiece mișcare.

— Nu-i nimic, spuse scurt Pero. Fiți mulțumit că vă las să mai ieșiți afară.

— Pero, zise cu glas schimbat falsul profesor, dacă ai reușit să stăpînești roboții, ar fi un fleac să descoperi nava cosmică. De ce nu mă eliberezi, ca să facem acest lucru împreună ? Altminteri, cu siguranță vei eșua.

— N-am nevoie de ajutorul dumneavoastră ! se supără Pero. Știu să gîndesc și singur. Am descoperit nava, combustibilul și toate celelalte.

— Pero, zise emoționat profesorul, dacă e adevărat ce spui, putem să-i facem să tremure de frică.

— Din păcate, oftă Pero, am și făcut acest lucru.

— Ești mai periculos decît am crezut, recunoscu deținutul. Totuși, într-o bună zi, te vor trage pe sfoară. Eu sînt savant și aș ști mai bine să întrebuințez mijloacele de care dispunem.

— Dumneavoastră nu dispuneți de nimic, îl întrerupse brutal băiatul. Mai bine mor singur decît să învinq cu dumneavoastră ! Nu uitați acest lucru !

Profesorul îi răspunse ceva, dar Pero nu-l mai auzi. Deasupra institutului vuia un motor. Pero o luă la fugă prin antreu și ieși în fața clădirii. Un helicopter zbura, la mică înălțime, deasupra institutului. Pe băiat îl cuprinse frica. Ce se va întîmpla dacă din

helicopter vor coborî acum cîțiva oameni ? Nimic ! își aduse aminte cu ușurare. Roboții îi vor captura. Ar fi periculos dacă ar apare mai multe helicoptere în același timp. Roboții n-ar putea să-i facă pe toți prizonieri. Pero înțelese că situația lui devine din ce în ce mai primejdioasă. Alergă în birou și luă receptorul. O clipă mai tîrziu vorbea cu reporterul ENKA.

— Dacă helicopterul va mai apare o dată, se răsti Pero, se poate întîmpla o nenorocire.

Reporterul rîse satisfăcut.

— Helicopterul e ideea mea, spuse el cu mîndrie. Am vrut să obțin două lucruri : să te sperii și să te fac să-mi telefonezi. Văd că intenția a reușit. Te temi mai mult decît pînă acum și stai de vorbă cu mine, deși mi-ai închis mai înainte telefonul.

— Vă înșelați ! zise liniștit Pero. Nu mi-a fost nicidecum frică.

— Să vină ! spuse în șoaptă ENKA cuiva care stătea lîngă el. Vorbea, dar nu prea încet, astfel ca să-l audă Pero.

— Cine să vină ? întrebă bănuitor Pero. Poate tata ?

— Nu, se fistîci ENKA. Altcineva. Vei vedea. Trebuie doar să aștepți un pic.

— Nu voi aștepta ! spuse cu încăpățînare Pero. Oare nu v-am spus că nu vreau să stau de vorbă cu nimeni ! ?

— Cum vrei ! oftă reporterul. Totuși, ai putea să asculți o nouă propunere.

Neașteptînd ca băiatul să fie de acord ori să refuze, reporterul continuă :

— Dacă zici „da", în zece minute va opri în fața institutului o mașină, în care se află numai șoferul și tatăl tău. Te va duce la aeroport. Acolo te va aștepta avionul și poți să te duci cu tatăl tău în orice oraș. Undeva unde nu te va cunoaște nimeni și unde, cu un alt nume, vei putea să trăiești liniștit. Îți făgăduiesc

că nu te vor întreba nimic, că nu va fi vorba de nici un fel de pedeapsă, ca și cînd nu s-ar fi întîmplat nimic.

— Nu sînt de acord ! strigă Pero.

— De ce ?

— Oare nu înțelegeți ? Credeți că aș mai putea da ochii cu tata și să mă comport ca și cînd nu s-ar fi întîmplat nimic, așa cum spuneți dumneavoastră ? Nu, de o mie de ori, nu !

Reporterul oftă dezamăgit.

— Credeam că-ți va conveni. Și aceasta a fost tot ideea mea. Cred că nu e o idee rea. Dealtminteri, fă cum vrei.

Reporterul tăcu. Pero auzi un zgomot ușor, de parcă niște pași se apropiau de telefon. Nu era pe deplin sigur. Se gîndi că ar fi cuminte să întrerupă legătura, dar, totuși, nu făcu acest lucru.

— Pero ! se anunță un glas la auzul căruia băiatul începu să tremure. Aici e Renata ! Am vrut să vorbesc cu tine. Știu că ceva nu e în ordine. Tu nu ești un băiat rău. Spune-mi, pot să te ajut ?

Vorbea pripit, înghițind silabe întregi, ca și cînd s-ar fi temut că dacă mai durează mult convorbirea va începe să plîngă ori va fugi din cameră. Pero stătea țeapăn și palid. Vocea fetiței îi încătușa voința, gîndurile, mișcările.

— Mă auzi, Pero ? șopti fetița.

Pero nu răspunse.

— Dacă ești încă supărat din cauza celor ce ți-am spus, scuză-mă ! Am fost nepoliticoasă și mi-a părut rău adeseori. Nu trebuia să-ți spun că ai un scris urît, pentru că nu-i adevărat.

Bariera s-a prăbușit. Pero simțea că amorțeala dispare, că poate iarăși să gîndească, să vorbească, să rîdă și să plîngă.

— Renata! șopti cu glas nesigur, în timp ce lacrimile îi curgeau pe obraji. N-ai greșit cu nimic. Eu am scris scrisorile și tot eu te-am luat în batjocură. Am spus că ești un cărăbuș. Tu nu semeni deloc cu un cărăbuș, nu ești urîtă ca un cărăbuș, tu ești...

— Pero, îl întrerupse Renata cu vocea tremurînd de plîns, să nu vorbim despre asta. Ne aude cineva.

— Cine ne ascultă? întrebă uluit Pero.

— Mulți oameni. Convorbirea noastră este transmisă la radio. Mi-au interzis să-ți spun, dar n-am putut să tac. M-am gîndit că poate n-o să-ți convină.

— Spune-i lui ENKA, zise liniștit Pero, că este cel mai urît lucru din cîte a făcut.

Întrerupse legătura telefonică și stătu nemișcat, cu ochii închiși, pentru a-și reține lacrimile care-l podideau. Telefonul sună din nou, dar băiatul nu răspunse. Examina, în gînd, oamenii care ședeau lîngă aparatele de radio și ascultau ce vorbesc el și Renata. Cu toate că erau emoționați, pesemnte că nu și-au putut reține zîmbetul atunci cînd Pero a spus că Renata nu seamănă cu un cărăbuș. Un val de roșeață acoperi obrajii băiatului și-i năvăliră lacrimile.

Porni spre ușă.

„Dar cum rămîne cu Renata?" îi șopti în conștiință un glas plin de reproșuri. Se opri nehotărît, dar cu o clipă mai tîrziu alergă spre casa de fier din ungherul camerei. Scoase toate hîrtiile care se aflau acolo și le vîrî într-o servietă mare, pe care o găsi pe masă. Nu ținu seama dacă grămada de hîrtii, schițe și planuri se mototolește.. Închise servieta și o luă la fugă spre rachetodrom.

Nava cosmică, asemănătoare cu o ființă de basm, uriașă și atotputernică, îl potoli și-l făcu să uite într-o clipă rușinea pe care o îndurase. Puse servieta jos și o privi îngîndurat, ca și cînd nu putea să-și amintească de ce a venit de fapt aici. Sus de tot, observă o

deschizătură în fuzelajul navei. Pero conchise că acolo trebuie să fie ascensorul și se miră cum de nu i-a venit în minte mai înainte acest lucru.

Luă servieta și urcă pe un fel de șa. Abia se așeză și ascensorul se puse în mișcare. Pero întîlnea astfel încă una din numeroasele ciudățenii de care era plină lumea misterioasă a profesorului Galaktici. De fapt, nu era vorba de nici o minune, ci de un dispozitiv foarte simplu, care punea în mișcare ascensorul. Ascensorul ajunse numaidecît pînă la deschizătură, în spatele căreia, conchise Pero, trebuie să se afle cabina pentru pasageri.

Dar — surpriză. A intrat într-o încăpere cu pereți dubli, care nu semăna deloc cu o cabină pentru pasageri. Toată încăperea parcă aparținea unei alte lumi. Nu avea forma pe care o au de obicei cabinele avioanelor și ale navelor. Spațiul întreg semăna cu un ou uriaș. Pe pereți atîrnau o mulțime de agățătoare, asemănătoare cu cele de la tramvaie și autobuze. În mijloc se afla un pat confortabil, iar pereții erau căptușiți cu o materie moale, asemănătoare cu guma.

Pero se simțea obosit. Se trînti pe pat și închise ochii. Adormi, nebănuind ce se întîmplă în afara institutului.

Oamenii sosesc prea tîrziu

Mașinile din tipografia ziarului *TUNETUL* se liniștiseră.

Tocmai începuse o emisiune la radio. În vocea crainicului, cînd începu să vorbească, ascultătorii simțiră un fel de emoție reținută.

„Aici postul de radio Forum ! Dragi ascultători, marea ofensivă a început.

În jurul institutului se adună un detașament special, care va încerca să pătrundă în cetatea pînă acum invincibilă. În comandamentul unității se află și profesorul Galaktici.

Din păcate, nu vă putem comunica amănunte.

Să sperăm că totul se va termina cu bine.

Nu închideți aparatele de radio. Vom reveni din cinci în cinci minute, informîndu-vă asupra evenimentelor."

Pero nu știa nimic despre această emisiune. Se trezi brusc, leoarcă de sudoare. Nu putea să-și dea seama cît de mult dormise și cît era ora. Cabina strălucea de o lumină blîndă, ca și atunci cînd se culcase. Se sculă și păși spre pătratul luminat. O clipă mai tîrziu se afla în dreptul deschizăturii ; apoi trase adînc în piept aerul proaspăt al serii.

Soarele asfințise. Pero observă abia atunci că de la locul unde se află i se întinde în față o priveliște frumoasă. Privi cu atenție străzile, coroanele copacilor și acoperișurile roșii ale caselor și simți cum îl cuprinde tristețea. El și orașul, care se întindea pînă departe la orizont, erau acum adversari. Pero însă îl iubea și de aceea era nefericit.

Liniștea serii fu întreruptă de un vuiet surd și îndepărtat. Parcă se apropia o escadrilă de avioane. Departe, la orizont, Pero văzu o mulțime de puncte negre și mărunte, care deveneau tot mai mari. Avioanele ! Nu, helicopterele ! Sînt multe. Zece, poate și mai multe. Îl trecură fiori prin tot corpul.

Dar poate că există o scăpare ? Care ? Profesorul a spus : „E suficient să apeși butonul însemnat cu „A"...

Acesta era gîndul care îl urmărea pe Pero, tot mai insistent. De ce nu ? cugetă el. Va porni spre o planetă cu totul necunoscută. În navă sînt datele, planu-

rile, tot materialul despre invențiile profesorului Galaktici. Poate că marțienii vor fi foarte mulțumiți, cînd le va arăta datele și planurile.

Intră în navă. Cîteva clipe mai tîrziu era în cabină, izolat de lume prin niște pereți groși de metal. Se apropie de tabloul de comandă. Erau multe butoane, cu diferite semne. Pe o placă de sticlă se afla explicația tuturor semnelor. Lîngă litera „A" scria: „Lansare". Văzu întîmplător cuvîntul „hublou". În fața lui, litera „O".

În cîteva locuri zări în perete niște orificii rotunde, apărate de o sticlă groasă. Se uită prin hublou și observă helicopterele care se roteau deasupra institutului. Zgomotul motoarelor nu-l auzea. Nu mai putea să stea pe gînduri.

Se apropie iar de tabloul de comandă și apăsă pe butonul cu litera „A". Închise ochii așteptînd un cutremur ori o explozie puternică. Dar nu se întîmplă nimic. „Profesorul m-a păcălit, își spuse dezamăgit. Povestea cu butoanele e o născocire de la început pînă la sfîrșit!" Se întoarse.

În fața hubloului se întîmplă ceva ciudat. Toată construcția ascensorului, toate barele de fier împletite, asemănătoare cu o sondă de foraj, se depărtară de navă. De parcă ascensorul s-ar fi deplasat din locul în care se găsea. „Cineva vrea să mă împiedice să cobor din navă, cugetă Pero. Dar cine anume?"

Reflecția lui a fost întreruptă de o nouă întîmplare misterioasă. Acum se petrecea ceva în cabină. Se auzi un zgomot în spațiul pe deplin liniștit pînă acum. Sunetul venea de undeva din perete, deasupra lui. Apoi răsună clar un glas omenesc. Pero îl recunoscu și începu să tremure de frică. Era glasul profesorului Galaktici, pe care-l auzise prima dată în receptorul telefonului, iar a doua oară la difuzorul aparatului de radio.

— Pregătește casca de apărare ! porunci glasul.

Pero tremura din tot corpul. De unde vorbește profesorul ? Despre ce fel de cască e vorba ? Fără îndoială, profesorul e undeva în navă, poate chiar în spatele unuia din pereții dubli. Înseamnă că s-a zis cu aventura lui ! Nu mai poate să fugă, nu mai poate să se apere. L-au dat gata !

Observă întîmplător casca. Era de o formă atît de stranie încît semăna foarte puțin cu o cască obișnuită. Profesorul nu era în navă. Era numai glasul lui, înregistrat pe o bandă de magnetofon ori pe o placă. Socotind că va fi emoționat, poate chiar și distrat, atunci cînd nava își va lua zborul, profesorul înregistrase pe o bandă de magnetofon comenzile pe care trebuia să și le dea înainte de zbor. Îndepărtarea ascensorului și vocea din difuzor, conchise Pero, confirmă că robotul de la tabloul de comandă acționează totuși. Abia luase casca și o pusese pe cap, și răsună a doua comandă :

— Culcă-te !

„Unde ! se gîndi Pero. Probabil în acest fotoliu ciudat.“ Se întinse și așteptă ce se va întîmpla. Atît de mult îl pasionase acest joc, încît uită cu totul de frica ce-l cuprinsese cu cîteva clipe mai înainte.

— Cinci minute ! spuse liniștit glasul.

Pero nu știa ce înseamnă asta. Totul era atît de confuz în navă, încît i se părea zadarnic să reflecteze și să-și spargă capul. Stătea culcat și asculta un bîzîit ușor care străbătea din difuzor.

— Leagă-te !

Pe ambele părți ale fotoliului atîrnau niște benzi late, cu butoniere la capăt. Nu încăpea nici o îndoială că trebuie să se lege cu benzile acelea. „Dar nu vreau ! cugetă Pero. Nu sînt obligat să fac tot ce-i trece lui prin cap !“ Se gîndi însă mai bine și-și schimbă părerea. Cine știe ce poate să i se întîmple, dacă nu execută porunca.

Începu să-şi lege picioarele. Erau o mulţime de benzi şi butoniere, dar, cu puţină străduinţă, nu era greu să ghiceşti unde trebuie pusă fiecare bandă.

— Patru minute ! se auzi iarăşi glasul. Mîinile în dispozitivele de siguranţă !

„Ce fel de dispozitive de siguranţă ? Ce-s astea ?“ Observă pe fotoliu ceva asemănător cu nişte brăţări. Îşi vîrî mîinile în ele. Îi veneau perfect. Înseamnă că a descoperit dispozitivele de siguranţă. „Unde sînt acuma oamenii ? cugetă Pero. Desigur, în faţa porţii institutului !“

Avea dreptate. În faţa porţii institutului se oprise o maşină cu un difuzor uriaş pe capotă. Din difuzor începu să tune un glas, care era atît de puternic şi atît de îngrozitor, încît puţini ar fi putut recunoaşte glasul, de mai multe ori amplificat, al reporterului ENKA.

— Pero Catastrofă ! Te invităm să părăseşti institutul. Peste cîteva clipe oamenii care aşteaptă în helicoptere vor fi în rachetodrom, în grădină, pe acoperişul clădirilor şi peste tot. Ieşi, Pero ! Rezistenţa ta e zadarnică.

— Trei minute ! îl avertiză pe Pero vocea profesorului Galaktici. Respiră liniştit !

Pero se aşeză mai comod şi închise ochii.

— Ultimul apel ! îl ameninţă din difuzor glasul lui ENKA.

— Două minute ! Gîndeşte-te bine dacă totul e în regulă.

— Ce ştiu eu ! spuse cu jumătate de glas Pero.

Încercă dintr-o dată să sară, dar numeroasele clame îl împiedicară.

— Aoleo ! ţipă băiatul. Păi, eu voi zbura într-adevăr. Ajutor !

Încercă să scape de clame. Dar se încurcă şi mai mult şi, frînt de oboseală, căzu istovit pe fotoliu.

— Un minut !

— Pero ! răsună glasul lui ENKA în difuzor. Într-o jumătate de minut începem asaltul. Dacă te-ai răzgîndit, strigă. Încă nu e prea tîrziu.

— Treizeci de secunde !

Liniște desăvîrșită.

Sirena sună pe neașteptate. Profesorul Galaktici alergă pînă la locul unde se afla comandamentul operației și postul de radio, dind din mîini ca ieșit din minți.

— Anunțați-i pe toți să se retragă ! strigă savantul.

— De ce ? întrebă mirat comandantul.

— Veți afla mai tîrziu. Grăbiți-vă !

Același glas rosti în aceeași clipă în cabina navei cosmice :

— Douăzeci de secunde !

— Nu vreau să mă duc în cosmos ! suspină Pero. Nu vreau să mă duc pe Marte ! Salvați-mă, domnule profesor !

Helicopterele zburară în toate direcțiile ca un stol de vrăbii speriate. Sirena tot mai urla.

— Zece secunde !

— Iertați-mă ! Vreau să ies de aici !

— Cinci secunde ! Atenție !

Corpul navei cosmice începu să trepideze. Undeva în adînc, în interiorul rachetei, începu să acționeze un vulcan, care bubuia din ce în ce mai tare.

— Trei secunde !

Pero era culcat și stătea nemișcat, strivit de spaimă și de deznădejde, gîndindu-se la el și la viața lui nefericită.

— Două secunde !

În institut și în apropierea lui nu era nimeni.

— O secundă !

— Aoleo ! țipă Pero.

Țipătul se pierdu în bubuitura unei explozii îngrozitoare.

Profesorul Galaktici și reporterul ENKA stăteau culcați după un zid, cînd pămîntul se cutremură de o nouă explozie puternică. Profesorul se ridică și în urma lui se ridică și reporterul.

Se uitau cum se pierde în înălțime corpul uriaș al navei cosmice și cum fascicolul de lumină strălucitor devine din ce în ce mai slab.

— Primul om care a plecat pe Marte, rosti îngîndurat ENKA. De ce a trebuit să fie chiar Pero Catastrofă ?

Pe Pămînt era mai frumos

Pierzîndu-și cunoștința, Pero căzu extenuat pe fotoliul-pat, aproape strivit de presiune. Cuvîntul „presiune" nu-l avea în vocabularul lui, dar, din cauza aceasta, forța ei n-a devenit mai mică. Pero n-a priceput cu adevărat nici mai tîrziu la ce pericol era expus. El, care poate și auzise de forța de atracție a Pămîntului, habar n-avea despre acțiunea ei ciudată. Cînd un obiect cade pe Pămînt de la o mare înălțime, viteza de cădere se mărește în fiecare secundă cu aproape zece metri. Pentru ca nava cosmică să se elibereze de forța de atracție, care o trage înapoi spre Pămînt, trebuie să-și mărească viteza ; iar această viteză trebuie să fie în fiecare secundă de cîteva ori mai mare decît viteza pe care o capătă obiectul căzînd pe Pămînt. Un călător în Univers, în această primă și cea mai grea parte a drumului, se simte îngrozitor.

Pero nu știa nimic despre toate acestea. Nu auzise niciodată despre controlul și antrenamentele la care sînt supuși piloții navelor cosmice. Era primul călător plecat în Univers fără nici un fel de pregătire.

Viteza navei cosmice ajunsese la punctul culminant. Atunci motoarele au amuțit pe neașteptate. Nava a biruit forța gravitației și s-a desprins de Pămînt. În cabină se lăsă o liniște înfricoșătoare. Apoi dinspre pat se auzi o respirație adîncă. Pero deschise ochii și gemu. Încercă să se ridice, dar îl rețineau clamele. Privi mirat în jurul lui ca să-și aducă aminte unde e și ce i s-a întîmplat. Cabina ovală și deschizăturile rotunde din pereți îi erau total necunoscute.

Închise ochii. Începură să-l copleșească amintirile. Îi veni în minte discuția cu Renata, apoi retragerea în nava cosmică, asfințitul soarelui, helicopterele, mișcarea fantomatică a ascensorului, vocea profesorului Galaktici și, după aceea, coșmarul acela îngrozitor, care înfășura totul în vălul des al întunericului. Nu-i nici o îndoială, călătorește în Univers. Cînd nava se lansase, își pierduse cunoștința. Dar acum e iarăși totul în ordine, în măsura în care se poate spune că e în ordine.

Deschise ochii și fu cutremurat de o nouă spaimă. Deasupra lui plutea în aer o momîie ciudată, mișcînd încet din mîini și din picioare, ca și cînd ar fi înotat. Oare pocitania aceea e o închipuire, ori, într-adevăr, există? Privi într-altă parte, dar momîia nu dispăru. Dacă se apropie de el, nu va putea să se apere, pentru că mîinile și picioarele îi sînt legate. Totuși, poate să-și scoată mîinile din curelele pe care profesorul le-a numit dispozitive de siguranță. Făcu acest lucru cu băgare de seamă, cît mai neobservat. Nu s-a întîmplat nimic. Momîia nu se sinchisea de el. Plutea liniștită, fără să se miște totuși din loc.

Deodată îl fulgeră gîndul că văzuse undeva ceva asemănător cu momîia. Unde ? Păi, e clar. Băiatul rîse în hohote. Deasupra capului său plutea costumul de zbor al profesorului Galaktici. Înseamnă că s-a speriat fără motiv. Totuşi, chestiunea nu era pe deplin lămurită. Ce caută costumul în aer ? Poate că e umplut cu niscaiva gaz şi pluteşte, aşa cum plutesc baloanele copiilor ? Această explicaţie îl mulţumi deocamdată pe Pero şi nu se mai gîndi la ciudatul costum. Hotărî să desprindă clamele. Nava plutea liniştită. După cîte i se părea lui Pero, nu-l ameninţa nici un fel de pericol, dacă părăseşte patul.

Il stăpînea o senzaţie de mare uşurare. Nu mai era obosit ; era proaspăt şi parcă nu-şi mai simţea greutatea corpului.

Se eliberă de ultima clamă şi voi să se scoale încet. Dar abia se propti în cot şi mişcarea aceasta a fost suficientă ca să-l azvîrle în peretele opus al cabinei. Zbură pe lîngă costum şi se lovi de un perete gros şi căptuşit. Greşi, vrînd să se apere cu mîinile de izbitură. Mişcarea fu mult prea bruscă şi-l azvîrli în cealaltă parte a cabinei, în faţa tabloului de comandă. Dacă nu s-ar fi prins de unul din dispozitivele de susţinere, cine ştie cît ar mai fi zburat dintr-un capăt în altul al cabinei.

Totul în navă era un fel de nebunie. Pero îşi pierduse puterea de orientare. Noţiunile sus, jos, stînga şi dreapta nu mai existau. Ba i se părea că patul lui e jos, după cum nava stătea vertical pe suport. Ba, ajunse mai tîrziu la concluzia că patul lui atîrna de tavanul boltit al încăperii. Acelaşi lucru se petrecea cu instrumentele, hublourile şi toate celelalte care se găseau în cabină.

— Cosmosul e o adevărată casă de nebuni, conchise cu glas tare Pero. Pe Pămînt era, totuşi, mai frumos.

În necuprinsul Universului

Privind cînd printr-un hublou, cînd prin altul, Pero se întrebă de ce oamenii țin atît de mult să plece în cosmos. Lui nu-i plăcea deloc cosmosul. Era prea gol, prea întunecos și, desigur, extrem de rece.

Cînd se uita prin hublou, vedea o minge mare și incandescentă, care semăna cu Soarele. „Dacă acela e Soarele, își zise Pero, atunci ceva nu-i în regulă cu el. Luminează, și totuși în cosmos nu e lumină.“ Dacă ar fi putut vedea peretele exterior al navei, cel dinspre Soare, s-ar fi mirat foarte mult. Metalul strălucea ca argintul și norocul lui Pero era că pereții navei nu lăsau să pătrundă căldura. Altminteri Soarele l-ar fi prăjit.

Prin celălalt hublou, Pero vedea un astru palid și trase concluzia că poate fi numai planeta Marte. Se înșela însă. Era Pămîntul. Pretutindeni în jur vedea stele, care nu sclipeau însă ca atunci cînd le privea în nopțile senine de vară. Și ele erau parcă țepene, neplăcute și străine. Pero căscă, cu totul nemulțumit de priveliștea ce-l înconjura.

Simți că e flămînd. Nu mîncase nimic de mult. În cabină, nici un obiect nu semăna cu o masă, frigider sau dulăpior cu alimente. „Poate că profesorul Galaktici a uitat de alimente“, se gîndi Pero. Asta ar fi îngrozitor! Căci s-ar pune întrebarea dacă mai ajunge viu pe Marte. Probabil că nu. În afară de asta, despre marțieni Pero aflase multe lucruri din romanele foileton publicate în ziarul *TUNETUL*. Se hrănesc numai cu tablete. Habar n-au ce-i aceea pîine cu unt sau un șnițel vienez. Înseamnă că n-ar trebui să se ducă acolo fără provizii; cel puțin pînă se obișnuiește cu listele de bucate ale marțienilor.

Foamea devenea din ce în ce mai insuportabilă. Pero pluti pînă la fotoliu și se uită sub el dacă nu cumva

găsește acolo vreun depozit cu alimente. După cum bănuise, nu se afla nimic. Se gîndi la moarte, dar în aceeași clipă își aduse aminte de placa pe care se aflau numeroase butoane. „Poate că e și un buton pentru procurarea alimentelor" spera Pero. Nu s-a înșelat. Butonul exista. Pero apăsă pe el și în perete apăru o deschizătură. Aruncă o privire în deschizătură, dar rămase dezamăgit. Era goală. „Profesorul a inventat un dulăpior pentru alimente, își zise Pero furios, dar a uitat să-l umple". Totuși, în deschizătură se afla ceva. Sub o placă de sticlă găsi o listă lungă de diferite mîncăruri și băuturi. Ar fi spart bucuros placa, dar nu încercă, pentru că știa că în nava cosmică totul e mult prea solid. În stînga ciudatei liste de bucate, văzu un jgheab, iar în jgheab, un cilindru mic de metal, pe care era fixată o săgeată mică și roșie. Vîrful săgeții era întors spre lista de bucate.

„Face să încerc", hotărî Pero și mișcă săgeata pînă în dreptul unei mîncări alese la întîmplare. Îndată ce săgeata se opri, se auzi un zgomot și Pero observă mișcarea benzii, asemănătoare cu cele folosite în uzine pentru transportul obiectelor finisate. Îndată apăru pe bandă o cutie de tablă. Pero o prinse. „Mazăre cu carne" scria pe cutia de tablă, ca și pe locul de pe lista de bucate unde se oprise săgeata roșie.

Totul deveni clar. Pero mișcase săgeata, iar banda îi trimisese mîncarea dintr-un dulăpior invizibil.

— Apă ! strigă Pero emoționat. Mi-e sete !

Găsi pe listă cuvîntul apă și potrivi săgeata. Apăru un tub, asemănător cu cel pentru pasta de dinți. Strîngînd tubul în mînă, Pero își dădu seama că în el se află ceva lichid. Dar ceea ce s-a întîmplat după aceea i se păru lui Pero de necrezut. Apa se scurse din tub, dar nu-i ajunse în gură, ci se împrăștie prin cabină. Nu ca un jet, ci ca o bilă frumoasă și solidă. Cînd își reveni din uimire, Pero porni în urmărirea ei. De cîteva ori

era cît pe ce să înghită bila răcoritoare, dar îi scăpa mereu. Renunță la urmărire și comandă în sufrageria misterioasă o altă porție de apă. De data asta a fost mai atent. Conținutul tubului l-a deșertat direct în gură. Și n-a mai avut neplăceri.

După-prînz s-a trîntit în fotoliul-pat. S-a prins cu clamele, căci, altminteri, s-ar fi trezit în mod sigur într-alt loc.

A visat că-l cheamă profesorul Galaktici. Pero încerca să scape, să se ascundă undeva, dar vocea profesorului îl urmărea întruna. S-a trezit obosit de fuga aceea nebună. În cabină răsuna din nou vocea profesorului.

— Pero, răspunde !

Microfonul se afla pe masa numărul doi. Chiar lîngă fotoliu.

Trebuia numai să se întoarcă. Pero însă se gîndi dacă să răspundă ori nu.

— Unde sînteți dumneavoastră ? întrebă, totuși, buimăcit.

Profesorul nu se putu abține să nu rîdă.

— În institut, bineînțeles. Mă auzi bine ?

— Parcă ați fi undeva în navă.

— Fii fără grijă ! Am ajuns prea tîrziu. Pentru ceea ce ai făcut, ți-aș trage o bătaie, dacă ai fi mai aproape !

— Cred, spuse înțelegător Pero. Dar, spuneți-mi, cum de putem sta de vorbă ?

— O, asta nu-i mare lucru ! răspunse mulțumit profesorul. Știam că instalațiile de radio vor funcționa bine. Mă vei auzi chiar și de pe Marte, fără nici un fel de stație de emisie. Acest fapt va provoca o surpriză în rîndurile savanților. Pur și simplu, nu vor crede.

— E o invenție bună radioul acesta al dumneavoastră. Cel puțin n-o să mă plictisesc. De ce nu m-ați chemat mai înainte ? Am găsit cu greu bufetul.

— Nu-i atît de simplu după cum crezi. Legătura prin radio depinde de poziția Pămîntului și a navei. Discuția

aceasta trebuie s-o întrerupem cel mai tîrziu într-o jumătate de oră. Semnalele luminoase îți vor atrage atenția cînd vei putea iarăși să vorbești. Ascultă, aș vrea acum să vorbim despre lucruri serioase.

— Veți întoarce nava pe Pămînt ? întrebă Pero, fără să știe exact dacă se teme ori nu.

— Nu pot să fac acest lucru. Nava e ca un tren pe șine. Nu poate coti nici la stînga, nici la dreapta. La drept vorbind, dacă ai aprinde motoarele auxiliare, nava și-ar schimba direcția, dar instalațiile de pe Pămînt te-ar întoarce pe traseul stabilit. Asta nu-i aranjat anume pentru tine, ci pentru ca nava să ajungă la destinație și să se întoarcă pe Pămînt, fără pericolul de a rătăci și de a deveni probabil satelitul unei alte planete.

— Cînd voi ajunge pe Marte ?

— Nu te grăbi ! Îți va fi lehamite de călătorie pînă să intri în atmosfera lui Marte.

— Păi, eu am văzut prin hubloul navei planeta Marte !

— N-aș zice ! spuse profesorul. Era Pămîntul. În clipa de față tu nu călătorești defel spre Marte, ci te rotești în jurul Pămîntului. N-ai știut asta ?

— Glumiți !

— Nu glumesc. Tocmai despre asta am vrut să discut cu tine. Cum ai suportat ascensiunea ?

— Ce ? se miră sincer Pero.

— O, păi tu chiar nu știi nimic ! Mă gîndesc la amețeli și la dureri, atunci cînd nava s-a înălțat de pe Pămînt.

— Astea se numesc ascensiune ?

— Nu. Acestea sînt urmările ascensiunii. A decurs totul normal ?

— Nu știu. Cînd n-a fost în regulă, am amețit. Acum zbor prin cabină, împreună cu costumul dumneavoastră de zbor.

— Starea zero, zise profesorul. Foarte bine !

— Nu e bine. Pînă și apa zboară prin aer.

— O ! se însufleți profesorul. Povestește-mi despre apă.

— Ce să povestesc ? Zboară apa, zbor și eu, totul zboară. O cutie de tablă, de care am făcut rost pentru masa de prînz, încă n-am prins-o.

— Nu ai nici cea mai mică înclinație pentru fizica cosmică. Mulți oameni ar fi fericiți să fie în locul tău !

— Credeți ? întrebă neîncrezător Pero.

— Timpul trece. Trebuie să-ți spun cîteva lucruri, care sînt pentru tine extrem de importante.

— Nu-mi cereți să vă înapoiez proiectele dumneavoastră. O să le arăt marțienilor.

— Ce ? se neliniști profesorul. Să le arăți marțienilor ? De ce ?

— Cred că atunci mă vor primi mai frumos.

— Ascultă ce-ți voi spune. E un lucru grav și urît din partea ta, dar deocamdată nu asta mă interesează. Ceea ce vreau să-ți vorbesc privește călătoria.

Pero era încurcat.

— Nu vă pare rău de invențiile dumneavoastră ?

— Îmi pare rău, dar le voi avea din nou. O casă de fier se află în biroul meu, iar cealaltă în capul meu. Pe mine nimeni nu mă poate fura.

— Poate că marțienii le vor prelua în mod folositor.

— Cu atît mai bine ! Știința aparține întregii lumi. Lumea nu se rezumă numai la Pămînt.

— Domnule profesor, sînteți un om ciudat.

— Tu ești un băiat ciudat. Dar să nu mai vorbim despre asta. În scurt timp legătura va fi întreruptă. Ține minte cele ce-ți voi spune. Nava plutește acum cu motoarele stinse. Nici un fel de forță nu acționează asupra ei și de aceea zbori prin cabină. Ți-am spus că te găsești încă pe orbita Pămîntului. Știi puțin despre aceste lucruri și va fi suficient să ții minte că orbita e o linie curbă, pe care Pămîntul se învîrtește în jurul Soarelui.

Şi Marte are orbita lui. Fiecare planetă îşi are orbita sa. Nava va trece în curînd pe orbita lui Marte. Cînd se va afla într-un punct favorabil, va trece de la o traiectorie la alta. Nu e atît de simplu, după cum îţi povestesc eu, dar o explicaţie mai amănunţită oricum n-ai înţelege-o. Din cauza diferenţelor de viteză, cu care se mişcă Pămîntul şi Marte, manevra navei va consta în accelerarea zborului.

— Voi leşina din nou ? întrebă cu îngrijorare Pero.

— Totul va fi exact ca întîia dată, dar nu va dura mult. Culcă-te, leagă-te şi aşteaptă. Cînd motoarele se aprind, va fi semnul că treci în traiectoria lui Marte.

— Spuneţi-mi, cît de mult voi călători ?

— Fii fericit că avem combustibil. Nu îndrăznesc să-ţi spun cît de mult ar fi durat călătoria fără combustibilul meu. Navele cu combustibil slab ar fi aprins motoarele de trei ori : la lansarea de pe Pămînt, la trecerea pe traiectoria lui Marte şi cînd ar fi trebuit să facă o manevră de coborîre pe planeta Marte. Nava ta va zbura întruna cu motoarele aprinse.

— Nici asta nu e bine ! strigă Pero. Înseamnă că voi fi ameţit tot timpul !

Profesorul rîse de teama lui Pero.

— Nici vorbă ! Îndată ce ajungi pe traiectoria lui Marte, acceleraţia nu va fi mai mare decît 1 Ge.

— Mai mare decît ce ?

— Am spus, 1 Ge. Da, eşti un neştiutor. Asta înseamnă o viteză de 9,8 metri pe secundă. De fapt, cu atît se măreşte viteza căderii unui obiect pe Pămînt. Cînd nava va porni cu viteză, îmi vei fi recunoscător. Vei obţine o gravitaţie artificială. Vei avea greutatea pe care ai avut-o şi pe Pămînt şi nu vei mai pluti în aer...

— Minunat ! se bucură Pero. Era cît pe ce să uit : încă nu mi-aţi spus, cînd voi ajunge pe Marte ?

— Mă tem că robotul şi creierul electronic de la baza mea de rachete au mult de furcă. N-ai pornit la timpul

stabilit pentru lansare. Trebuie să calculeze mult ca să te îndrume pe calea adevărată. Altfel, ai trece pe lîngă Marte și ai zbura cine știe unde.

— Dar nu se va întîmpla una ca asta !

— Să sperăm că nu. Cred că în cîteva zile vei ajunge.

— Și apoi ?

— Pero, te afli în cosmos ! Cine poate spune toate cîte se vor întîmpla ? Vom vedea !

— Domnule profesor, sînteți mulțumit că am pățit asta ?

— Eu ? se miră sincer profesorul. Ți-am dorit eu răul ? Sînt eu oare vinovat că nu mai ești pe Pămînt ? Nu uita, ai pus mîna pe un loc care nu ți se cuvine ! N-ai dreptul să te plîngi.

Se auzi un fel de scîrțîit în difuzor, iar vocea profesorului deveni din ce în ce mai neclară.

— Pero ! Nu uita ce ți-am spus. Te voi chema din nou.

Legătura era întreruptă. Pero se duse cu mers legănat pînă la dulăpiorul cu alimente, bău un tub cu apă și se întoarse în fotoliu. Era îngîndurat ca niciodată pînă atunci.

Marte are fața roșie

Trecură cîteva zile lungi. Erau cele mai plictisitoare și cele mai posomorîte zile din viața lui Pero. Dormitul, mîncatul, convorbirile cu profesorul Galaktici și plimbările prin cabina strîmtă nu pot fi considerate o distracție. Mai ales discuțiile cu profesorul. Pe el nu-l in-

teresa dacă Pero se plictisește. Voia să audă, cît de cît deslușit, cît mai multe date despre cosmos, despre comportarea navei și despre influența călătoriei asupra stării fizice și psihice a călătorului.

Pero încercă de cîteva ori să discute cu profesorul asupra propriei sale comportări, care-i plăcea din ce în ce mai puțin.

— Toată lumea, spuse profesorul, discută de cîteva zile numai despre dublura mea, care se află în fața tribunalului, și despre tine. Eu am avut griji mai mari decît să mă gîndesc la cele ce se întîmplă.

Ar fi putut să stea de vorbă cu taică-său ori cu ENKA. De taică-său îi era rușine, iar reporterului nu putea să-i ierte că l-a făcut de rîs în fața lumii întregi. Era, într-adevăr, singur in Univers.

În cele din urmă, zări planeta Marte. Era o planetă cu fața roșie, cu creștetul alb și cu bărbia căruntă. La cererea profesorului, trebuia să-i comunice tot ce vede. Acest lucru nu era nici amuzant, nici simplu. Profesorul scotea cu cleștele datele de la el și era nevoit să-i explice mult, pentru ca Pero să înțeleagă ceea ce-i cerea. La sfîrșit, au fost totuși confirmate cîteva presupuneri, pe care savanții de pe Pămînt le-au demonstrat ori le-au combătut ani în șir. Polii lui Marte sînt, într-adevăr, acoperiți cu zăpadă, în timp ce celelalte părți ale planetei seamănă cu pustiurile de nisip roșu, doar din loc în loc colorate cu oaze de verdeață. Pero a văzut și canalele, ba chiar a afirmat că malurile lor sînt acoperite cu briuri înguste de vegetație. Trebuia să existe și atmosferă. O confirmau norii mișcători care pluteau deasupra pustiului și a oazelor.

Profesorul se entuziasma din ce în ce mai mult, iar Pero devenea tot mai îngrijorat. Începuse să urască planeta Marte, înainte de a se apropia de-a binelea de ea. Îi era frică de cele ce-l vor aștepta pe această planetă ciudată ; se temea pentru viața lui și se ocăra pe sine

însuși pentru că a fost atît de prost de s-a suit în nava cosmică și a apăsat pe butonul însemnat cu „A".

Motoarele se stinseseră, iar Pero băgă de seamă că ceva iarăși nu e în regulă. Toate obiectele, și el împreună cu ele, se rostogoleau înspre partea din față a cabinei. Patul se afla acum deasupra lui și Pero, chiar dacă s-ar fi legat cu toate benzile acelea, n-ar fi putut să doarmă în el. Aștepta cu nerăbdare să fie stabilită legătura prin radio cu Pămîntul și să afle ce crede profesorul despre acest lucru. Din fericire, profesorul se prezentă în curînd.

— Casă de nebuni, nu-i așa ? afirmă vesel profesorul, înainte de a spune Pero ceva. Asta e din cauza forței de gravitație a planetei Marte. Zbori exact pe deasupra planetei Marte și fii mulțumit că gravitația ei e cu trei cincimi mai mică decît a Pămîntului. Motoarele sînt stinse, pentru că acum nu mai e necesară o viteză prea mare. Aceasta doar ar accelera căderea.

— Cum ? Voi cădea pe Marte ? se sperie Pero. Există măcar vreo parașută în nava asta a dumneavoastră ?

— Nu va fi nevoie, băiete, rîse profesorul. Deocamdată vei trece în goană pe lîngă Marte. Vei afla îndată despre ce-i vorba. Dacă nava s-ar fi îndreptat direct spre suprafața planetei, s-ar fi întîmplat multe neplăceri. Cea mai probabilă și cea mai periculoasă din toate ar fi fost încălzirea exagerată a pereților navei în urma rezistenței atmosferei. Zic atmosferă și nu aer, pentru că sînt ferm convins că pe suprafața lui Marte nu e aer ca la noi. Nava s-ar fi putut chiar lichefia, cu toate că este construită dintr-un material de o rezistență excepțională. Și chiar dacă acest lucru nu s-ar întîmpla, nava totuși ar suferi, pentru că n-ar fi posibilă micșorarea suficientă a vitezei sale. Din această cauză este necesară o manevră care să împiedice o nenorocire. Peste cîteva clipe vor începe să funcționeze motoarele auxiliare și nava va devia de la traiectoria ei de pînă acum. Asta

nu-i grija ta. Pentru tine gîndește și pe mai departe creierul electronic de la baza rachetelor. Nava va intra în atmosfera lui Marte și va trece prin ea. Dacă știi ce-i aceea elipsă, totul îți va fi clar.

— Nu știu, recunoscu Pero. La școală nu ni s-a vorbit niciodată.

— Poate că nu vi s-a vorbit, rosti neîncrezător profesorul. Dar n-are a face. Dacă iei în mînă un cerc și-l întinzi, vei avea o elipsă. Cînd nava va intra în atmosferă, se va încălzi ; dar nu va fi în pericol, pentru că va intra din nou în spațiul fără aer și se va răci. Acest lucru se va repeta de cîteva ori, iar elipsele vor deveni din ce în ce mai rare.

— Nu înțeleg nimic, oftă Pero. Îmi plesnește capul de elipsele dumneavoastră ! Las' să facă robotul ceea ce-i necesar.

Profesorul tuși.

— Pero, a sosit momentul de care mă temeam cel mai mult. Manevra cu elipsele va fi ultimul lucru executat de pe Pămînt. După aceasta, vei deveni comandantul independent al navei.

Pero simți că-i tremură genunchii.

— Niciodată n-am fost pe planeta Marte ! bîlbîi el. Nu știu ce trebuie să fac. Am să... am să mă sfărîm odată cu nava !

— Liniștește-te ! îl calmă profesorul. Nu va fi atît de îngrozitor cum crezi. Motoarele cu acțiune inversă vor funcționa automat după a șasea elipsă. Instalațiile de comandă vor avea grijă să funcționeze cît e necesar. Vor fi apoi deconectate și le vor înlocui două motoare auxiliare, care vor întoarce racheta în poziție verticală, cu vîrful în sus.

— Se poate întîmpla vreun defect ori vreo încurcătură ? întrebă Pero încă neliniștit.

Profesorul oftă.

— Nava își trece examenul. Va confirma ori va nega calculele mele. Pricepi ce înseamnă asta ?

— Nu.

Profesorul se gîndi cîteva clipe înainte de a-i răspunde.

— Poate că e mai bine că nu înțelegi, conchise el nervos. Ascultă mai departe. Cînd racheta va sta în poziție verticală, va începe ultima manevră. Va intra în funcțiune motorul principal, iar cele auxiliare vor fi oprite. Motorul principal, cu reactorul întors spre suprafața planetei Marte, va funcționa doar cu atîta energie cît va fi necesară ca să micșoreze viteza de cădere a rachetei.

— Foarte bine ! zise satisfăcut Pero. Văd că toată afacerea nu mă privește deloc pe mine.

Profesorul era vădit nemulțumit de nepăsarea lui Pero. Acest lucru reieșea din vocea lui, cînd începu iarăși să vorbească.

— Nu te bucura prea devreme ! De abia acum vei auzi lucrul cel mai neplăcut. Regret, dar trebuie să-ți spun că n-ai dreptate. Din clipa în care motorul principal va începe să funcționeze, totul depinde numai de tine.

— Ajutați-mă ! strigă Pero. Faceți ceva !

— Nava n-a fost construită pentru ignoranți, rosti sec profesorul. Nu sînt eu vinovat că te găsești chiar tu în navă. Liniștește-te și dă-ți osteneala să ții minte tot ce-ți spun. Trebuie să te uiți bine ce fel de sol e acela pe care cobori. Dacă ți se pare că nu-i corespunzător pentru coborîre, apasă numaidecît pe butonul „P1“ de pe masa de comandă. Nava se va opri. Dacă vei avea legătură cu mine, vom discuta ce trebuie să faci. Dacă nu vom avea legătură, apasă pe butonul „P3“. Nava va zbura în sus și iarăși va ieși din atmosfera lui Marte. Conducerea o vor prelua instalațiile de pe Pămînt și tu vei porni spre casă.

Pero simțea că vorba „casă“ are pentru el un farmec deosebit. Îl surprinse acest sentiment, pentru că el însuși se expulzase. În afară de asta, știa ce-l așteaptă dacă se întoarce. Totul era foarte încurcat. Ce dorește el de fapt ? Să ajungă pe Marte și să se împrietenească cu marțienii, ori să se întoarcă pe Pămînt și să fie aspru sancționat ? Nu putea să răspundă. În locul lui, răspunse profesorul.

— Pero, spuse blînd profesorul, știu ce te chinuie. În timpul călătoriei ai avut timp să te gîndești. Ai înțeles că ieșirea pe care ai ales-o nu e bună. Acum stai la îndoială și te întrebi dacă să cobori, ori să te întorci cu spatele spre Marte și să te înapoiezi pe Pămînt. Te înțeleg, totuși te rog să încerci să cobori pe Marte. În această acțiune s-a depus foarte multă muncă omenească prețioasă. N-o distruge. Cobori, dacă vei putea ! Chiar dacă știi atît de puține, poți aduna date prețioase. Ține minte : în cazul vreunui pericol, nimic nu-i mai important decît viața ta. Salvează-te, fugi ! Nu uita, butonul „P3“ !

Pe Pero îl apucară frisoanele. I se părea că această călătorie, la început absurdă, capătă, dintr-o dată un sens grav. El, Pero, nu mai era un fugar. Cel mai mare savant al Pămîntului îi cere ajutorul. Pentru el, Pero nu era inutil.

— Domnule profesor, șopti abia perceptibil, nu voi fugi !

— Mulțumesc, băiete. De acum încolo ești adevăratul asistent al adevăratului profesor Galaktici.

Pero simți în gură gustul sărat al lacrimilor. Dacă reporterul ENKA avea un al șaselea simț, apoi îl avea și profesorul Galaktici. Ghicise ce se întîmplase cu Pero.

— Gîndește-te că fiecare greșeală poate fi corectată. De fapt, tu ai și început să-ți îndreptți greșeala. Nu plînge ! Ține minte încă un lucru deosebit de important. Dacă totul va fi în regulă, stinge motorul la cîțiva metri deasupra solului. Servește-te de butonul care are semnul „V". E clar ?

— Da. Totul va fi în ordine, domnule profesor !

— Încă ceva. Ai voie să ieși din navă numai cu costumul de protecție. A uita acest lucru, înseamnă a muri.

Racheta începu să se clatine. Echilibrul era perturbat. Cauza nu era gravitația din fața navei, ci o gravitație laterală. Pero comunică profesorului această schimbare.

— Excelent ! Ai intrat în traiectoria eliptică. Îți doresc mult noroc !

Legătura cu aparatul de radio se întrerupse.

Manevra de coborîre Pero o aprecie drept cea mai nebunească aventură care se poate, în general, închipui. În sfîrșit, nava porni spre Marte cu o bubuitură înăbușită a motorului care stătea în poziție verticală, așa cum fusese și pe postamentul de la rachetodrom. Pero cercetă cu atenție solul. Pe kilometri întregi se întindea în toate părțile nisip roșu. Departe, la orizont, zări o dungă întunecată, care semăna cu o pădure.

— Nu renunțăm ! strigă Pero, ca și cînd ar fi fost înconjurat de oameni care așteptau hotărîrea lui.

Suflul motorului ridică în vîrtejuri nisipul, care învălui nava într-un văl roșu și opac. Pero deconectă motorul, așteptînd cu înfrigurare ce se va întîmpla. Nava se cutremură și se opri.

Primul locuitor al Pămîntului ajunsese pe planeta roșie.

Întîlnirea din deşert

Afară totul era fantastic de liniştit. Nu era posibil să descoperi nici cel mai mic semn de viaţă printre dunele de nisip roşu. Un deşert ca ăsta Pero văzuse într-un film şi-i venea greu să creadă că pe această planetă îndepărtată există un ţinut asemănător. Se gîndi fără voie că poate nici n-a plecat de pe Pămînt. Gîndul acesta era o nebunie şi Pero ştia acest lucru.

Hotărî să iasă din navă. Dorea cu ardoare ca, măcar pentru o clipă, să evadeze din cabina ovală şi să simtă solul tare sub picioare. Nu era important cum e solul şi cărei planete aparţine. Îşi aduse aminte de avertismentul profesorului şi căută costumul de protecţie ; era prea incomod şi prea mare pentru un băiat de vîrsta lui. Casca se sucea într-o parte, rezervorul cu aer îl jena şi-l apăsa pe spate. În afară de asta, cînd totul fu gata, Pero simţi că-i lipseşte aerul. I-a trebuit mult timp pînă să descopere că hainele nu au nici un cusur, dar că a uitat să deschidă robinetul rezervorului. În cele din urmă, se opri pe pătratul luminat din faţa chepengului invizibil.

În camera cu aer se simţi tulburat, abia aşteptînd clipa cînd se va deschide chepengul. Tot ce se petrecuse pînă acum îşi pierduse importanţa. În acest moment el era primul locuitor al Pămîntului care va coborî pe planeta roşie. Era speriat, fiindcă nu ştia dacă planeta Marte va fi, ori nu ospitalieră. În perete apăru o deschizătură. Capul cu casca de protecţie se uită pe furiş afară, dar se retrase numaidecît. Călătorul nu putea să iasă, pentru că ascensorul rămăsese pe pămînt.

— Atotştiutorul profesor nu s-a gîndit la asta! mormăi furios Pero.

Cînd citi cuvîntul „scară“ pe o cutie din partea stîngă a deschizăturii, îşi aduse aminte de cele ce-i spuse-

se profesorul : „Nava n-a fost construită pentru ignoranți !“ Trebuia numai apăsat pe buton și cutia, fixată la capătul unei bare încovoiate de metal, se deplasă în partea exterioară a peretelui. Dintr-o deschizătură din partea de jos a cutiei, ieși o scară ușoară și solidă și se lăsă în josul navei, într-un zbor rapid și unduios. O clipă mai tîrziu, primul călător călca pe nisipul roșu al planetei Marte.

Pero, băiatul atît de nechibzuit de pînă acum, făcu ceea ce în locul lui ar fi făcut oricare cosmonaut. Mai întîi vru să vadă dacă nava a coborît bine. Această dorință era cea mai bună dovadă a schimbării care făcuse din fugarul Pero un om nou. Nava nu mai era o jucărie pe care s-o admiri în institutul celebrului profesor, ci unicul cămin, adăpost și mijloc de salvare de primejdiile necunoscute.

Pero se plimbă în jurul navei. Costumul de protecție greu nu-l deranja. Aproape că nici nu-l simțea.

La o mică înălțime, pe deasupra deșertului, trecură în zbor niște umbre. Din cauza terenului accidentat, Pero nu le observă. Șase ori șapte obiecte zburătoare coborîră pe după dunele de nisip. Obiectele zburătoare aveau o formă ciudată. Nu semănau cu nici un fel de vehicul de care se serveau locuitorii Pămîntului. Aduceau cu niște broaște țestoase mari.

Cîteva clipe nu se întîmplă nimic. Broaștele țestoase stăteau liniștite în adăposturile lor. Apoi, pesemne, ca urmare a unei comenzi, capacele aparatelor zburătoare se ridicară. Pe nisip săriră niște ființe ciudate. Erau multe, poate mai mult de o sută. Se apropiau cu prudență de Pero și de nava cosmică.

Marțienii nu arătau așa cum i-au desenat și i-au descris de obicei oamenii, cu multă fantezie. Semănau întrucîtva cu locuitorii Pămîntului, erau însă cu mult mai mici și aveau tălpi ciudate, aproape rotunde. Mîinile lor erau subțiri, cu degetele foarte ascuțite. Erau îmbrăcați

în costume de protecție, diferite de costumul pe care-l purta Pero. Toți purtau niște arme asemănătoare aruncătoarelor de mine.

Pero l-a observat pe primul marțian, cînd acesta se afla aproape de el. Văzu apoi și alți marțieni. Unii au înconjurat nava și se uitau cu atenție spre deschizătură, în timp ce ceilalți l-au înconjurat pe el. Pe băiat îl apucă o spaimă de moarte. Nu putea să facă nimic. Pistolul se afla în buzunar, sub costumul de protecție. Dealtminteri, arma nici nu i-ar fi fost de vreun folos împotriva atîtor marțieni. Trebuia să se împace cu soarta și să aștepte ce se va întîmpla.

Stătea tăcut și nemișcat în mijlocul lor. Le făcu semn cu mîna și încercă să zîmbească. Dar nu produse nici un fel de impresie asupra marțienilor. Fețele lor de sub căștile de protecție rămaseră nemișcate și inexpresive. În sfîrșit, un marțian se desprinse de ceilalți. Se apropie de Pero și îndreptă spre el un fel de țeavă.

— Nu trageți ! se văită Pero, împleticindu-se.

Cartușul ucigător se dovedi inexistent. Din țeavă țîșni un jet lichid, car începu să se scurgă de-a lungul costumului lui Pero.

„Mă vor arde !", își zise înspăimîntat băiatul. Calm, marțianul îl împroșcă cu jetul de lichid, învîrtindu-se în jurul lui. În cele din urmă, încetă cu treaba asta ciudată. Pero se aștepta ca din costum să țîșnească vreo flacără, dar se întîmplă altceva. Marțienii se repeziră spre el, dînd din mîini și atingîndu-l din toate părțile. Pero stătea în mijlocul lor. Nu putea să știe dacă îi sînt binevoitori, sau nu ; dacă îl salută, ori îi pregătesc vreo cursă. Le cercetă fețele de sub căștile de protecție, dar fețele lor nu-i spuneau nimic. Erau imobile, asemenea unor măști.

Un marțian îl prinse pe Pero de mînă și arătă spre dunele de nisip, după care se aflau niște vehicule. Pero înțelese că intenționează să-l ducă undeva. Acest lucru

nu-i convenea. Fără navă, va fi cu totul neajutorat. Arătă cu mîna spre rachetă, dar marţianul era perseverent. Îl trăgea cu nerăbdare de mînă şi Pero înţelese că rezistenţa lui e zadarnică. Îl duseră pînă la o broască ţestoasă, pe care Pero o privi mirat, nepricepînd cum a apărut aci. Cînd îi văzu în jurul lui şi pe ceilalţi marţieni, se gîndi că a fost foarte imprudent. Nu trebuia să părăsească nava.

Avioanele marţienilor zburau aproape fără zgomot şi foarte repede. Pero se afla într-unul din ele. Prin podeaua străvezie a aparatului de zbor, putea să privească ţinutul deasupra căruia zburau. Lăsară în scurt timp deşertul în urma lor. Jos apăru un canal ; de fapt, un rîu cu digurile înalte şi întărite. Malurile erau asemănătoare cu pajiştile verzi de pe Pămînt. Pero nu putea să vadă dacă era vorba de o păşune ori de ogoare însămînţate cu vreun fel de grîu de-al marţienilor.

Tovarăşii de drum ai lui Pero nu erau sîcîitori. I-au pus la dispoziţie un loc confortabil şi nu-l deranjau cu priviri iscoditoare. Pero putea să privească şi să reflecteze după pofta inimii. Se simţea liniştit şi începea să creadă că oamenii aceştia ciudaţi nu vor să-i facă nici un rău. Ar fi vrut să afle unde îl duc, dar acest lucru era imposibil. Semnele făcute cu mîna nu erau de ajuns pentru orice fel de întrebare, şi cu atît mai puţin pentru răspunsuri.

Un marţian îi atinse umărul şi, cînd Pero se întoarse, îi făcu semn să-l urmeze pînă la locul unde stătea pilotul. Toată partea dinainte a avionului, care putea fi numită cabină de pilotaj, era din acelaşi material transparent ca şi podeaua. Marţianul îi arătă ceva în faţă. Avionul se lăsă spre deschizătura enormă a unui tunel.

„Aeroportul subteran", gîndi Pero. Intrară în tunel, fără să micşoreze viteza. Între bolţi era loc suficient pentru o escadrilă întreagă de avioane. Era lumină ca şi afară, dar, evident, o lumină artificială. După un zbor

de cîteva minute, avionul începu să se lase tot mai jos și, la urmă, o smucitură ușoară anunță că au atins solul. Pero își aduse aminte că nu observase roțile, cînd se urcase în avionul marțienilor. Privi în jos și văzu sub podea mișcîndu-se suprafața albă și netedă a șoselei. Avionul s-a transformat într-un automobil, ori, mai exact, într-o sanie, care luneca fără zgomot înainte.

Deodată le apăru un obstacol în oale. Un zid. Ajunseseră la capătul tunelului, sau cel puțin așa credea Pero. Spre uluirea băiatului, pilotul nici nu încercă să oprească avionul. Zbură direct spre zid cu o viteză destul de mare ca să distrugă și avionul, și pe călători. Deși înfricoșat, Pero nu putea să-și întoarcă privirile. Cînd se părea că nenorocirea este inevitabilă, în locul zidului, apăru în fața avionului un tunel, asemănător cu litera L culcată. Tunelul era atît de strîmt, încît avionul aproape că atingea pereții. Era limpede că avionul era construit pe măsura unui astfel de tunel, ori tunelul pe măsura unui astfel de avion.

Cînd ajunse la capătul tunelului, avionul se opri. Marțianul care-l adusese pe Pero pînă la cabina de comandă arătă cu mîna spre o boltă transparentă. De sus se lăsă o umbră întunecată, care acoperi în întregime avionul. Lui Pero i se păru că se află într-un mulaj uriaș în formă de avion. Mai tîrziu s-a convins că presupunerea lui era exactă. Avionul se afla într-un ascensor misterios, care-l urca din adînc. Ciudata călătorie deveni pentru Pero tot mai chinuitoare. Ascensorul se opri, partea de sus a mulajului se ridică, iar avionul porni mai departe. Nu mai mergea prin tunel, ci pe o șosea strălucind în lumina soarelui. Dar nu-și luă zborul, ci lunecă pe șoseaua străjuită de niște arbori stranii. Pero zări un oraș în depărtare. Cel mai ciudat oraș văzut vreodată de ochii unui locuitor de pe Pămînt. În loc de acoperișuri de țigle, casele aveau cupole transparente. Orașul semăna cu o seră uriașă.

Se opriră în fața uneia dintre cele mai mari clădiri. Marțienii și-au luat de pe cap căștile de protecție, iar cînd Pero a vrut să facă același lucru, i-au interzis prin gesturi violente. A fost introdus într-o încăpere cu o mobilă neobișnuită. Nu aducea nici a locuință, nici a birou. Mai degrabă ai fi putut crede că-i un spital ori un laborator. Erau acolo o mulțime de aparate ciudate, a căror destinație n-ar fi putut s-o ghicească nici cel mai ingenios savant de pe Pămînt.

Marțienii se adunară în jurul lui Pero. Se apropiau de el cu diferite instrumente, îl duceau pînă la aparate, dintre care unul era foarte asemănător cu aparatul Röntgen. La urmă, cercetară dispozitivul prin care aerul viciat ieșea din casca de protecție. Se părea că sînt mulțumiți de constatările făcute. Îl invitară pe Pero într-o încăpere care nu avea nici un fel de mobilă, dar nici ferestre. Pero era ferm convins că acest loc e închisoarea. Prin cele mai grăitoare gesturi îi ruga pe amfitrioni să-i dea drumul afară, dar ei refuzau cu încăpățînare. Îi cerură băiatului să-și dezbrace costumul de protecție, iar cînd el, cu totul abătut, se hotărî să le satisfacă rugămintea, marțienii părăsiră în grabă încăperea.

Costumul de protecție stătea lîngă picioarele lui Pero, cînd își aduse aminte de avertismentul profesorului: „A-ți uita costumul de protecție, înseamnă a muri". Dacă acest lucru e exact, acum va fi mort, căci de cîteva minute respiră fără aparatul cu oxigen. Totuși, nu s-a întîmplat nimic. „Prin urmare, aerul de pe Marte e bun și pentru vizitatorii de pe Pămînt", gîndi Pero.

Din plafonul încăperii se auzi un fel de șuier și băiatul observă că, printr-un dispozitiv asemănător cu dușul, pătrunde în încăpere un gaz de culoare albăstruie.

Pero trecuse prin atîtea spaime, încît nu se mai temea de pericolul acesta nou. Pur și simplu se așeză pe podea și privi cu atenție cum toată încăperea se umple încetul cu încetul cu gazul albăstrui. Se aștepta să tu-

șească, să se înăbușe, dar nu se întîmplă nimic. Putea să respire foarte bine, fără nici un fel de greutate.

Nu știa de cît timp se afla în încăpere, căci se simțea sfîrșit și, șezînd pe podea, începuse să moțăie. Ușa camerei se deschise fără zgomot. Pe marțieni i-a observat de-abia cînd au apărut din norul albăstrui. Unul dintre ei îi făcu semn să-i urmeze. Vru să îmbrace costumul de protecție, dar nu-i îngăduiră.

Păși fără chef pe coridoarele clădirii ciudate pînă cînd intrară într-o încăpere enormă, asemănătoare cu un teatru ori cu o sală de conferințe. Nenumărați marțieni se uitau la el din sală, iar cînd însoțitorii îl conduseră pînă la masă, care se afla pe o estradă, toți cei prezenți se sculară în picioare și își duseră mîinile la frunte. Pero pricepu că e un salut și le răspunse prin același gest. Din sală se auzi zgomotul multor picioare care băteau în podea.

Lîngă Pero ședea un marțian cu o cască ciudată în mînă. Era un obiect lung de aproape o jumătate de metru, și, cînd marțianul îl așeză pe capul lui Pero, băiatul se simți foarte neplăcut. O clipă mai tîrziu, uită de cască, pentru că auzi cuvintele pronunțate clar. Credea că visează, dar îndoiala lui se risipi. Vorbea marțianul care stătea lîngă el.

— Bine ați venit pe planeta noastră! repetă marțianul și își duse mîna la frunte, așa cum făcuseră mai înainte oamenii din sală.

— Acesta vorbește de parcă ar fi venit de pe Pămînt! se miră Pero.

— Eu nu vorbesc, zise amabil marțianul. Eu gîndesc, iar dumneavoastră, cu ajutorul aparatului pe care vi l-am pus pe cap, puteți să-mi citiți gîndurile. Eu știu ce gîndiți și ne putem înțelege bine.

„Așadar, dacă aș gîndi ceva urît despre ei, îi veni în minte lui Pero, ei ar ști acest lucru".

— Exact ! confirmă marțianul. Noi nu ne temem de acest lucru, pentru că un savant care a reușit să vină pe planeta noastră nu poate fi necuviincios. Scuzați-ne că v-am adus aproape cu forța aici, dar altfel nu ne-am fi înțeles niciodată. Am fost nevoiți să vă supunem procesului de dezinfectare, pentru că ne temem de germenii necunoscuți, cre au provocat odată o tragedie îngrozitoare. Despre aceasta vă vom povesti cu alt prilej. Am dori însă mai întîi să vă auzim pe dumneavoastră.

— Nu știu ce vă interesează, spuse cu glas tare Pero, uitînd că nu e nevoie să-și spună gîndurile. Puneți întrebări !

Astfel a început prima convorbire dintre două lumi. Marțienii au trimis în sală pe cei mai mari savanți, artiști și gînditori. Pămîntul era reprezentat de Pero Catastrofă...

Pero îi face pe marțieni să rîdă

După o jumătate de oră, marțienii aflară tot ce se poate ști despre Pero Catastrofă. Stimulat de întrebări, Pero reconstitui în gînd toate întîmplările din zilele trecute. Marțienii îi citeau, cuvînt cu cuvînt, gîndurile. Pentru că nici ei înșiși nu puteau să și le ascundă pe ale lor, Pero a aflat opiniile lor, care nu erau nici favorabile, nici măgulitoare. Era o discuție foarte sinceră.

„Cum poate un băiat, se mirau amfitrionii, antrenat într-o aventură neplăcută, să persevereze în greșeală și să se expună unui pericol atît de mare, cum e călătoria

pe o altă planetă!“ Fără să gîndească dacă-l vor jigni ori nu pe Pero, tuturor le părea rău că în fața lor nu stă acum profesorul Galaktici, celebrul savant care a reușit să citească mesajele lor. Voiau să afle nenumărate date despre Pămînt.

— Cît e de vechi Pămîntul? întrebă unul.

— Din ce este compusă atmosfera? se interesă un altul.

— Care sînt formele de viață?

— Cîte feluri de boli sînt?

— Ce știți despre planeta noastră?

Lui Pero îi vîjîia capul de atîtea întrebări, la care nu știa să răspundă. Abia acum îi deveni clar cît e de ignorant. Se consolă, gîndindu-se că și pe Marte sînt asemenea băieți. Îl copleși o adevărată furtună de dezaprobări. Aduseră pe podium un băiat, care se afla întîmplător în sală. Cîte nu știa despre Pămînt! Gîndea clar, fără să se poticnească. La drept vorbind, despre ceea ce vorbea acum erau numai presupunerile savanților marțieni, dar erau toate de cel puțin zece ori mai exacte decît presupunerile tulburi ale lui Pero.

— La noi, explicau marțienii, nu pot să existe nici ignoranți, nici mincinoși. Aceasta datorită sistemului nostru de înțelegere reciprocă, prin care se descoperă fiecare gol în cunoștințele individului. Aici n-ar fi putut să reușească răpirea profesorului Galaktici. Pe răpitori i-am fi descoperit înainte de a putea să întreprindă ceva.

— Poate că și-ar fi scos de pe cap căștile adevărului, glumi Pero.

Această declarație fu întîmpinată de o adevărată cascadă de rîsete. Cu ignoranța sa, Pero deveni o distracție pentru marțieni. Îi atraseră atenția că e singurul în toată sala care poartă casca adevărului. Marțienilor nu le era necesară, pentru că toți aveau în capetele lor același mecanism, de bună seamă natural. Casca lui Pero era un

produs tehnic cu aceleași însușiri. A fost făcut pentru oamenii cu o capacitate de înțelegere deficitară.

— Așadar, pe Marte nu există crime, conchise Pero.

Trebui să le explice mult ce este o crimă. Marțienilor le era cu totul necunoscută această noțiune.

La sfîrșitul convorbirii, unul dintre savanți îl întrebă pe Pero dacă mai are de gînd să le dea planurile profesorului Galaktici. Pe Pero îl învălui un val de roșeață.

— Numai dacă mi le răpiți! spuse mînios băiatul. Nu mai sînt așa cum eram pe Pămînt!

Plecînd din sală, marțienii l-au salutat cordial pe băiat, deși nu și-au ascuns nemulțumirea față de ignoranța lui. Un savant se oferi să-i arate orașul. Pero fu de acord, dar în același timp i se furișă în cap încă o idee. Era flămînd, dar nu îndrăznea să ceară de mîncare. Se temea că-i vor oferi tablete.

Savantul le transmise numaidecît colaboratorilor săi această glumă excelentă. Tuturor le plăcu. L-au dus la un restaurant marțian, unde putu să-și aleagă o mulțime de mîncăruri dintre cele mai gustoase. Se deosebeau de mîncărurile de pe Pămînt, dar îi plăceau foarte mult. Pero era mirat.

— Aceasta-i de înțeles, îl dumiri însoțitorul său. Ai văzut cîmpurile? Cu toate că atmosfera planetei noastre e deosebită de cea de pe Pămînt, viața se bazează pe aceleași legi. Și plantele, și oamenii consumă oxigen. Plantele capătă oxigen pe cale naturală și de aceea pot să trăiască la suprafață. Oxigenul necesar oamenilor îl producem în uzine.

Această explicație Pero o luă drept un basm, atît i se părea de neverosimilă. Savantul își dădu seama că n-a înțeles deloc care sînt condițiile vieții pe Marte. Îi explică cu răbdare. Lecția a fost folositoare, pentru că multe lucruri, pe care mai înainte Pero nu putea să le priceapă, i-au devenit clare.

— În atmosfera lui Marte aproape că nu există oxigen. Predomină bioxidul de carbon. În canale sînt peşti, care, probabil, se deosebesc mult de peştii de pe Pămînt. Rîurile sînt opera oamenilor şi dacă n-ar fi rîuri, locuitorii acestei planete ar fi condamnaţi la moarte. Pe lîngă albiile artificiale, au fost create ogoare, smulse deşertului. Cînd s-a făcut acest lucru ? Din vremuri foarte îndepărtate. Încă în timpul cînd pe Marte au avut loc schimbări teribile, care i-au determinat pe oameni să-şi schimbe total modul de viaţă. Marte e o planetă care de mult ar fi fost pustie, dacă nu era tehnica înaintată a locuitorilor săi. Noi menţinem viaţa în mod artificial. Acest lucru l-ar fi putut înţelege mai bine decît tine profesorul Galaktici, declară sincer savantul.

Pero se mira el însuşi de interesul care se trezise în el. Voia să ştie şi să înţeleagă cît mai multe lucruri. Cîteva ore trecură pe neobservate. Pero a aflat misterul marelui tunel, care l-a entuziasmat mai mult decît tot ce văzuse pe Marte.

Tunelul exista din pricină că marţienii trăiau într-o lume complet izolată de suprafaţa planetei. Oraşul în care l-au dus pe Pero se afla sub o boltă artificială enormă, care-i ferea pe oameni de pătrunderea gazelor din afară. Pero se străduia zadarnic să descopere bolta. Această minune a tehnicii marţienilor era complet invizibilă. După marea catastrofă care s-a abătut asupra lui Marte, încă în timpul cînd viaţa pe Pămînt abia se năştea, marţienii n-au mai putut să trăiască pe suprafaţa planetei. Ceea ce s-a întîmplat, de fapt, se poate numai presupune. Într-o vale enormă, închisă din toate părţile de lanţul de munţi, s-a creat o lume artificială.

Ca şi cînd ar fi întins o faţă de masă, marţienii au întins între munţi ceea ce trebuia să devină acoperişul lumii lor. La margini, viitorul acoperiş a fost lipit de sol. Spaţiul a fost apoi umplut cu aer artificial. Acoperişul s-a umflat, a crescut şi, în sfîrşit, a căpătat forma

unei emisfere, care a întrecut în înălțime regiunea dintre munți. Materialul s-a întărit și astfel s-a desăvîrșit acoperișul lumii artificiale.

Coridoarele subterane servesc pentru ieșire și intrare, fără pericolul ca atmosfera din afară să pătrundă sub cupola de sticlă, ori să iasă afară oxigenul prețios. Cu toate că Pero n-a înțeles toate amănuntele, totuși a făcut cunoștință cu esențialul.

Cînd au plecat de la restaurant, Pero își aduse aminte că însoțitorul său n-a plătit nimănui nimic. După un timp, totul a fost clarificat. Pe Marte nu există bani. Nu sînt necesari, pentru că nimeni nu plătește nimic. Pero clătină mirat din cap.

— E foarte simplu, explică savantul. Fiecare îndeplinește o anumită muncă și capătă tot ceea ce-i este necesar pentru viață.

Peste orașul marțienilor se lăsa amurgul. Lui Pero i se părea s-a intrat aievea în țara basmelor, atîtea lucruri nemaiîntîlnite ajunsese să vadă în ultimele ore.

— Putem să mergem acum pînă la nava ta, propuse marțianul.

Pero acceptă cu bucurie această propunere. Se vîrî într-o clipă în costumul de protecție și se așeză în avionul marțienilor. După un zbor plăcut, care i se păru mai scurt decît cel dintîi, zări din nou nava. I se părea că se întoarce acasă. Se urcă în cabină. Marțianul a venit numai după ce s-a convins că oamenii săi, care au rămas lîngă navă, au dezinfectat toată carcasa și cabina.

— Alo, aici Marte ! se prezentă Pero la cască, cu o voce gravă.

— Băiatule, ești viu ! răspunse vesel la difuzor glasul profesorului Galaktici. Șezi undeva și povestește-mi totul pe îndelete.

Pero vorbea pe nerăsuflate. Dacă legătura prin radio n-ar fi fost întreruptă, ar fi adormit povestind, ori ar fi povestit dormind.

Convorbirea dintre lumi

Spațiul din jurul navei cosmice se transformă în dimineața următoare într-un adevărat oraș al broaștelor țestoase. Din avion ieșeau marțienii și marțienele, cu băieții și fetițele lor. Ziua aceea a fost proclamată sărbătoare pe Marte, care se va ține în fiecare an marțian.

În cabina navei s-au adunat cele mai proeminente personalități. Toți așteptau cu nerăbdare să fie stabilită legătura cu Pămîntul. Doreau să-l salute pe profesorul Galaktici. Pero își puse pe cap casca adevărului. Aștepta emoționat, ca și vizitatorii lui. Se pregătea să fie translatorul primei convorbiri cosmice. Își înțelegea foarte serios datoria și tremura de frică, gîndindu-se ca totul să iasă bine. Marțienii îi urmăreau, binevoitori, gîndurile.

— E prima dată în viață cînd simți o răspundere, conchise unul dintre marțieni. Nu e nici o mirare că te-a apucat neliniștea. Asta e bine. Vei obține ceea ce n-ai avut pînă acum.

Se aprinseră semnalele luminoase și o clipă mai tîrziu se prezentă profesorul Galaktici.

— Băiete, cum ai petrecut prima noapte pe Marte?

— Bine, domnule profesor. M-am simțit, într-adevăr, ca acasă.

— Lîngă mine se află reporterul ENKA. Vrea să vorbească cu tine.

— E absolută nevoie, domnule profesor? întrebă morocănos Pero.

— Nu-l refuza! zîmbi profesorul, care știa de ce Pero nu voia să vorbească cu reporterul. Așteaptă de azi dimineață ca legătură să fie stabilită.

— Bine! spuse scurt Pero. Să spună ce dorește. N-am prea mult timp, pentru că am pregătit pentru dumneavoastră o surpriză mare.

— Mor de curiozitate! Acum ofer locul meu lui ENKA. Văd că-i pare rău că eşti atît de flegmatic.

Pero dădu din umeri şi nu spuse nimic. Se încruntă niţel, cînd auzi la difuzor vocea reporterului. Vocea îi aducea aminte de o întîmplare pe care ar fi uitat-o foarte bucuros.

— Curaj, băiatule de pe Pămînt! îl îmbărbătă un marţian. Ştim cum te simţi. Nu uita că tu te aflai pe un drum greşit şi nu el. E timpul să corectezi totul. Îţi vei reveni mai repede.

— Pero, te superi pentru emisiunea aceea de la radio? întrebă ENKA. Nici măcar n-am bănuit că-mi vei reproşa asta.

Pero îşi aduse aminte de cuvintele Renatei: „Ne ascultă!" şi începu să tremure. Un marţian îi puse mîna pe umăr. Mîna omului de pe o planetă străină îl calmă.

— Să nu mai vorbim despre asta, zise Pero. Spuneţi, ce vă interesează acum? Dacă doriţi să mă sfătuiţi să mă îndrept, nu vă osteniţi. Ştiu şi singur ce trebuie să fac.

— Mă bucur, spuse sincer reporterul. Totdeauna am crezut că nu eşti un băiat rău. Vorbind deschis, puţini inşi au crezut-o. Nu sînt însă aici ca să-ţi spun acest lucru. Vreau să te rog ceva.

Tăcu, de parcă s-ar fi temut dinainte să nu fie refuzat.

— Vorbiţi!

— E vorba despre faptul pentru care te-ai supărat pe mine. Oamenii ar vrea să asculte discuţia ta cu profesorul. Aş fi putut s-o înregistrez, fără să te fi întrebat; dar n-am vrut.

— Pero, asta îţi va fi numai de folos! strigă profesorul.

Pero trase concluzia că reporterul nu e un om rău. Totuşi, nu răspunse imediat. Voia să audă ce cred

marțienii. Căci ei vor discuta cu profesorul și nu Pero Catastrofă. Vor discuta cele două lumi.

— De ce nu ? căzură de acord marțienii. Să afle prietenii de pe Pămînt ce gîndim și cum sîntem !

Chipul lui Pero străluci de satisfacție. Îi îndrăgise pe oamenii aceia mici și curajoși, care erau atît de cinstiți, sinceri și buni. Dorea să devină asemenea lor.

— ENKA, zise emoționat, puteți să transmiteți convorbirea. Va fi un eveniment pe care îl va ține minte întreg Pămîntul. Conectați microfonul !

— Gata ! zise grăbit ENKA. Dragi ascultători, transmitem convorbirea profesorului Galaktici cu binecunoscutul Pero Catastrofă. Profesorul se află în institutul său, iar Pero în nava cosmică, undeva pe suprafața planetei Marte. Pero, te rog, prezintă-te !

Pero tuși fistîcit. Era speriat. Nu fiindcă vorbea de pe Marte, ci din cauza multor ascultători care stăteau lîngă aparatele lor de radio și așteptau. Trebuia să-și aleagă cuvintele, căci, dacă va spune vreo prostie, oamenii vor rîde. Dacă însă va reflecta prea mult asupra cuvintelor, chestiunea va ieși și mai rău. Hotărî să vorbească așa, ca și cînd n-ar avea nici un fel de ascultători.

— Dragi ascultători, începu Pero, tușind încă o dată, vă salută toată planeta Marte. Azi aici e sărbătoare. Marțienii sărbătoresc venirea primei nave de pe Pămînt. Îmi pare rău că m-am aflat în navă tocmai eu. Pe cuvînt de onoare, îmi pare rău. Tată, dacă asculți emisiunea aceasta, vei afla că pe Marte e frumos. Scuzați-mă, am uitat cel mai important lucru. În cabina navei se află marțieni din orașul de sticlă. Cu toții locuiesc în oraș sub o cupolă de sticlă și produc aer în uzine. Poate nu veți crede, pentru că nici eu n-am crezut imediat. Au avioane foarte ciudate, asemănătoare cu broaștele țestoase. Ei vor discuta cu profesorul Galaktici, și nu eu. Eu doar o să traduc. De fapt, nu voi traduce, ci voi ex-

prima gîndurile lor. Ei nu vorbesc deloc. Gîndesc numai. Eu am pe cap un aparat ciudat şi pot să înţeleg gîndurile lor, iar ei pe ale mele. Treaba aceasta pare încurcată, dar e foarte simplă. Ascultaţi ce vor spune marţienii.

De Pero se apropie un savant, cel care îi arătase ieri oraşul de sticlă.

— Oameni de pe Pămînt! gîndi acesta, iar Pero îi exprimă numaidecît gîndul. Dorim să fim prietenii voştri. Îl considerăm prieten şi pe băiatul dumneavoastră, care, împotriva voinţei profesorului, a venit pe planeta noastră. E bine cîteodată să iertăm greşelile copiilor. Cu o jumătate de an în urmă — iar anul nostru e aproape de două ori mai lung decît al vostru — am prins nişte semnale ciudate din cosmos. Am răspuns, cu toate că nu ştiam dacă fiinţele care ne trimit semnale în cosmos vor fi sau nu prietenii noştri. Acum ştim cu cine am vorbit, cu profesorul Galaktici. El a dezlegat cifrul pe care l-am folosit în mesajul nostru, şi a fost în stare să-l folosească. Din păcate, convorbirea aceea era indirectă. Dar, cu cîteva zile în urmă, aparatele noastre ne-au anunţat că în cosmos se înregistrează o discuţie între două persoane. Unul dintre participanţii la discuţie venea spre noi. Desigur, vă daţi seama despre cine e vorba. Despre navă şi despre băiatul care a pornit de pe Pămînt spre planeta noastră. Recunosc, eram neliniştiţi. Am pregătit apărarea, pentru că putea să fie necesară, şi am aşteptat. Sosi Pero, un băiat cu foarte puţine cunoştinţe şi foarte speriat. Acum sîntem prieteni buni şi am aflat totuşi cîte ceva de la ei. V-a spus că ziua de azi a fost proclamată sărbătoare. Toţi oamenii de pe planeta Marte se află acum lîngă nava de pe Pămînt. Vă transmit salutări, căci vă consideră prieteni. Am dori acum să-l ascultăm pe profesorul Galaktici.

— Domnule profesor, apropiați-vă de microfon! îl invită ENKA, neascunzîndu-și tulburarea. Astăzi e sărbătoarea dumneavoastră.

Vocea profesorului Galaktici tremura de emoție. Băiatul se gîndi cu înfrigurare ce s-ar fi întîmplat dacă omul cu fața mascată ar fi reușit să-și realizeze intențiile. S-ar fi ajuns, poate, la moartea a două planete.

— Cred că toată viața am așteptat ziua aceasta, zise profesorul. Nimeni, în afară de mine, nu poate să înțeleagă ceea ce simt. Opera mea ar fi putut să aducă Pămîntului fericire ori nefericire. Asta nu puteam ști dinainte. Acum constat c-a meritat să lucrez. Oameni de pe Marte, vă salut!

Pero nu trebuia să traducă. Era suficient să asculte ce vorbea profesorul. Casca de pe cap, pe care o primise de la marțieni, transmitea cuvintele, transformate în gînduri. De abia atunci observă că un marțian are în față un aparat cu un aspect ciudat.

— Postul de radio, îi explică marțianul. Și cei de afară vor să participe la discuția cu Pămîntul.

— Cînd ne veți vizita, domnule profesor? întrebă un savant marțian. Sîntem nerăbdători să vă vedem!

Casca lui Pero traduse.

— În orice caz, în curînd, răspunse profesorul. Pero ar trebui să se înapoieze cît mai repede, ca să pot folosi în zborul următor poziția prielnică a planetei voastre.

— Domnule profesor, dați-mi voie să propun ceva, îl întrerupse ENKA. De ce n-ar veni împreună cu Pero și reprezentanți de pe Marte? Cu dumneavoastră se pot întoarce apoi acasă. Ar fi, într-adevăr, păcat să scăpăm un asemenea prilej.

— Într-adevăr, e o propunere minunată, se entuziasmă profesorul. Sînteți de acord?

Marțienii se fîstîciră. Cu toate că putea să le urmărească gîndurile, Pero nu înțelegea despre ce este vorba. Un singur lucru îi era clar : că ei nu doresc să se ducă pe Pămînt. Savantul se apropie de el și-l rugă să traducă.

— Cînd profesorul Galaktici va veni pe planeta noastră, va cunoaște și viața, și istoria ei. Ca să rezum acum acest lucru, ar dura prea mult. După schimbările îngrozitoare care s-au petrecut pe planeta noastră, s-a hotărît să se cerceteze posibilitățile mutării noastre într-o altă lume cu condiții mai bune de viață. A fost construită o flotă puternică de nave cosmice și două mari stațiuni pentru sateliți.

— E vorba de Fobos și Deimos ! strigă emoționat profesorul Galaktici. Doi sateliți care se rotesc în jurul planetei Marte. Totdeauna am afirmat că sînt corpuri create de mîinile unor ființe raționale. Teoria mea e acum confirmată.

— Exact, domnule profesor. Le-au construit strămoșii noștri, ca să le servească drept baze de aprovizionare și ca să poată, măcar provizoriu, să-i instaleze acolo pe locuitorii de pe Marte, dacă vor fi amenințați de o nenorocire nouă și neașteptată. Navele noastre cosmice nu s-au întors niciodată din călătoriile lor de cercetare, iar după un timp toți constructorii stațiunilor cosmice s-au îmbolnăvit și au murit. S-a descoperit un lucru, într-adevăr îngrozitor : locuitorii de pe Marte nu rezistă la acțiunea razelor care trec prin cosmos.

— Noi le numim raze cosmice, declară profesorul Galaktici.

— Denumire exactă. Razele n-au cruțat pe nimeni. Ce s-a întîmplat cu navele, nu știm. Poate că încă și acum călătoresc în Univers cu echipajele moarte. Sta-

țiunile au fost părăsite și niciodată, mai tîrziu, n-am încercat să le vizităm. Înțelegeți acum de ce sîntem nevoiți să respingem invitația dumneavoastră ?

— Da, zise profesorul, adînc cutremurat.

— Pero, cum te simți tu ? întrebă pe neașteptate ENKA.

— Foarte bine ! zîmbi Pero.

— L-am controlat îndată ce a sosit în oraș. Oamenii de pe Pămînt sînt mai rezistenți față de bolile cosmice.

— Cît de repede trece vremea ! rosti profesorul. Peste puțin timp legătura va fi întreruptă. Pero să se întoarcă imediat pe Pămînt. Îndată ce sosește, eu voi aproviziona nava cu un nou combustibil și voi pleca la voi. La revedere, pe Marte !

Prima convorbire între lumi se terminase.

O jumătate de oră mai tîrziu, Pero stătea lîngă chepengul navei cosmice și le făcea semn cu mîna noilor prieteni. Ei îi răspunseră, ducîndu-și mîna la frunte. Nu puteau să vadă lacrimile de înduioșare ale lui Pero, care-i curgeau de-a lungul obrajilor acoperiți cu casca de protecție.

Pero trase scara și chepengul navei cosmice se închise în urma lui.

— Mă voi întoarce, șopti băiatul. Trebuie să mă întorc, oricît de multă învățătură și osteneală mă va costa !

În cabină, se eliberă de costumul de protecție și apăsă pe butonul care punea în mișcare motorul rachetei.

Stătea culcat și asculta bubuitul din ce în ce mai puternic, de care se cutremura corpul navei. O explozie asurzitoare îl făcu să-și piardă cunoștința. Pero Catastrofă se întorcea pe Pămînt.

Cea mai mare Curte cu juri din lume

În timp ce nava cosmică se apropia, s-au întîmplat pe Pămînt cîteva lucruri importante. Se căuta un răspuns la întrebarea : Ce e de făcut cu Pero Catastrofă ?!

Era un caz unic. Erau îngrijorați educatorii, profesorii și părinții. N-au rămas indiferenți nici savanții, care studiază caracterele oamenilor și ale copiilor. Cu toții voiau să găsească o rezolvare adevărată și să pronunțe un verdict adevărat. Iar verdicte erau atîtea, încît nimeni nu putea să spună care din ele era mai bun și mai drept.

Reporterul ENKA a încercat să clarifice lucrurile. În ziarul *TUNETUL* a publicat acest articol :

Să judecăm drept !

«Se întoarce pe Pămînt discreditatul și celebrul Pero Catastrofă. Trebuie să-l judecăm. Au răsărit peste noapte cîteva sute de consilii și comitete, care discută cum să-l întîmpinăm pe acest băiat, într-adevăr neobișnuit. S-au publicat atîtea propuneri, încît e imposibil să vorbim despre toate. Vom aminti numai pe cele care sînt total contradictorii :

„Să-l întîmpinăm pe Pero cu toate onorurile. El e cel mai merituos cetățean al lumii. L-a învins pe falsul profesor, ne-a salvat dejucîndu-i planurile criminale și a desfășurat cel dintîi steagul Pămîntului pe solul planetei roșii. Pentru această faptă trebuie să-l decorăm cu cele mai înalte distincții din toate țările !“

„Să-l exilăm pe o insulă pustie. El a pus în pericol institutul profesorului Galaktici. Era complicele unor criminali periculoși. Cu ignoranța sa a făcut de rîs Pămîntul în fața marțienilor foarte civilizați. De aceea, pînă la sfîrșitul vieții, să stea în vreo insuliță pustie din

Oceanul Pacific, izolat, ca Robinson Crusoe. Robinson își avea cel puțin papagalul său. Lui Pero nu-i vom da nici un papagal."

„Băiatul Pero Catastrofă a devenit de prisos în Univers. Dat fiind că din Univers nu-l putem goni, vom aduna bani pentru construirea unei mari nave cosmice și-l vom trimite pe băiat într-o călătorie fără țintă. Trebuie să fie o navă bine aprovizionată cu toate cele necesare vieții. Las' să rătăcească în Univers și să reflecteze asupra faptelor sale".

Cred că nici una din sentințele acestea nu e dreaptă. Nu trebuie să discutăm despre vinovăție și despre merite. Pero e vinovat și nu are merite. Așadar, să nu mai vorbim despre asta. Să ne aducem aminte ce a spus învățatul marțian: „E bine cîteodată să iertăm greșelile copiilor!" Cred că această afirmație e foarte înțeleaptă și foarte folositoare. De ce Pero Catastrofă a perseverat în nebunia sa? Fiindcă se temea că nu va fi iertat niciodată. Știți ce a spus la judecată falsul profesor? „Cînd a crezut că reporterul ENKA, singurul om care putea să-l ajute, nu mai e viu, a hotărît să nu mai iasă din institut."

Pero e victima multor erori, a multor idei și concluzii greșite. Merită să-l compătimim. Oare, după toate prin cîte a trecut, exilul nu-i o pedeapsă mult prea severă pentru un băiat de vîrsta lui?

Nu vreau să impun nimănui punctul meu de vedere. De aceea propun: Să votăm! Toată lumea să devină o Curte cu juri, care-l va judeca pe băiatul Pero Catastrofă. Curtea cu juri va trebui să răspundă numai la o singură întrebare: îl vom ierta, sau nu? Răspunsul trebuie să fie: „DA!" sau „NU!" Abia după ce vom vedea dacă sînt mai mulți din cei care nu-l iartă, vom discuta despre pedeapsă.

Ziarul *TUNETUL* va tipări în ediția următoare un buletin de vot. Același lucru să-l facă ziarele din lumea

întreagă. Propun ca în fiecare oraş să fie ales un comitea care va controla rezultatele votării şi ne va comunica ce s-a hotărît.

La redacţia noastră va ţine o şedinţă „Comitetul celor douăzeci şi nouă", care va publica rezultatul final al votării Curţii cu juri a lumii. Ghiciţi cine sînt membrii acelui comitet? Toţi elevii din clasa lui Pero. Preşedinte e Renata.

Pero Catastrofă se întoarce pe Pămînt. Să-l întîmpinăm cu verdictul nostru, iar verdictul să fie drept!»

„Comitetul celor douăzeci şi nouă" a ţinut şedinţa cu uşile închise. Nimeni, în afară de membrii comitetului, nu ştia ce scrie în telegramele care soseau din toate colţurile lumii. Ziariştii oboseau, aşteptînd în faţa uşii. În sfîrşit, uşa se deschise şi în faţa ziariştilor apăru Renata. Palidă şi obosită, dar fericită.

— Scrieţi! a spus cu vocea tremurînd de emoţie. Curtea cu juri a lumii l-a iertat pe Pero Catastrofă.

La sfîrşitul povestirii

Nava cosmică se afla deasupra postamentului de beton de la baza rachetelor. Creierul electronic îşi îndeplinea cu exactitate desăvîrşită misiunea. Trebuia numai apăsat pe buton, pentru ca motorul să se stingă şi racheta să se oprească în locul din care a zburat.

Clipa aceea nu mai sosea. Masa de oameni, care se adunase în jurul institutului, era emoţionată. Poate că ceva nu e în ordine. Poate că...

Profesorul era şi el tulburat. Se apropie de microfon.

— Pero, de ce nu cobori ?

Îi răspunse o voce slabă și tremurătoare :

— Mă tem.

— Dacă ai putut să cobori pe nisipurile de pe Marte, se supără profesorul, vei putea să cobori și aici !

— Nu mă tem eu de coborîre ! oftă Pero. Mă tem de tata, de dumneavoastră, de ENKA. De toți.

— Ești încă pilotul navei cosmice, rosti sever profesorul, și trebuie să te gîndești numai la asta ! Îți poruncesc să cobori !

— Am înțeles, domnule profesor ! Voi coborî.

Cînd motorul se stinse, se lăsă o liniște mormîntală. In aceeași clipă coborî dispozitivul de fixare. Nava cosmică începu să trepideze cînd atinse Pămîntul. Apoi se potoli.

Primul călător pe Marte se întorsese.

O perdea de lacrimi îl despărțea pe băiat de cei care-l așteptau. Un om se apropie hotrît de Pero și băiatul îl recunoscu numaidecît.

— Tată, zise Pero suspinînd, poate cineva să devină mai bun decît a fost ?

— Poate, fiule !

— Eu vreau să fiu mai bun ! Crezi că voi reuși ?

— Ai și reușit.

Se apropie de el și Renata.

— Pero, toți te-au iertat. Toată lumea. Chiar și tatăl meu.

— E posibil oare ? șopti Pero, temîndu-se că visează.

— Trebuie să ai încredere în oameni, spuse grav profesorul Galaktici. Credeai că știu numai să condamne. Au dovedit că știu să și ierte.

CUPRINS

Alexandru Macedon și Pero Catastrofă . . 3

Reporterul TUNETULUI caută un fapt senzațional 7

Tatăl și fiul nu se înțeleg 11

Celebrul profesor Galaktici 18

Inaccesibila Renata 23

Profesorul crede că a fost imprudent . . 28

ENKA află despre Pero Catastrofă 33

Multe întîmplări de neînțeles . . 37

Marele reporter a întîrziat, dar n-a ajuns prea tîrziu 42

Discuția dintre doi tați și o fiică . . 48

Profesorul se întoarce . 52

Reflecțiile marelui reporter . . 58

Șoferul nu-i poate fi prieten 60

Primul reportaj : «Și iscodirea e o treabă» 66

O lume ciudată în spatele porților închise . . 73

Al doilea reportaj : «Vreau numai fapte» . . 80

C-da 5716 cl. 15

Sub stăpînirea roboților . . . 83

Al treilea reportaj : «Aici, profesorul Galaktici» 89

Noapte fără odihnă 95

Al patrulea reportaj : «Panăascuțită la pîndă» 99

O convorbire care n-a plăcut nimănui . . . 102

Al cincilea reportaj: «Cine l-a atacat pe Panăascuțită» 107

Un desen mai prețios decît aurul 111

Al șaselea reportaj : «Fereastra cu gratii» 115

Ultima ocazie 121

Al șaptelea reportaj : «Institutul e în pericol» . 128

„Să dăm cărțile pe față", rosti falsul profesor . 134

Al optulea reportaj : «Panăascuțită caută un fapt» senzațional, pe cont propriu» 140

Roboții devin ascultători 146

Al nouălea reportaj : «Dușmanul amenință» . 153

Ar putea oare Renata să aducă salvarea ? . 160

Pe prima treaptă a cosmosului . . 164

Greșeala profesorului Galaktici . . 167

Neliniști 172

Retragerea în cetate 175

Oamenii sosesc prea tîrziu . 180

Pe Pămînt era mai frumos . . . 186

În necuprinsul Universului 189
Marte are fața roșie 195
Întîlnirea din deșert . . . 202
Pero îi face pe marțieni să rîdă 209
Convorbirea dintre lumi 214
Cea mai mare Curte de juri din lume . . . 221
La sfîrșitul povestirii 223

Lector : ECATERINA ȘIȘMAHIAN
Tehnoredactor : PETRE STANCU

Dat la cules 23.04.1982. Bun de tipar 29.07.1982
Apărut 1982. C-da nr. 1679. Coli de tipar 14 1/4.

Tiparul executat sub comanda nr. 5716 la
Întreprinderea Poligrafică Galați
B-dul George Cosbuc nr. 223 A
REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA